

รายงานการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

ตุลาคม 2565

คำนำ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ตั้งแต่ปี 2543 ในเรื่องการฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำ และขยายพันธุ์พืชที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ให้น้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการทำเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชา พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพให้กับราษฎร เพื่อให้คนและป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินงานสนองพระราชดำริ สนับสนุนการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2565 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีข้อสั่งการให้ สำนักงาน กปร. ดำเนินการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร. โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ เพื่อจะได้มีข้อมูลผลการดำเนินโครงการ และผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่มีต่อประชาชนในพื้นที่รับประโยชน์ รวมถึงรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

สำนักงาน กปร. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล พร้อมติดตามผลการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงทั้ง 18 แห่ง เพื่อนำผลจากข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว สำนักงาน กปร. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ทำให้การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สำนักงาน กปร. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร่วมดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประชาชนในพื้นที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริอย่างยั่งยืน ต่อไป

สำนักงาน กปร.

ตุลาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริทั้ง 18 แห่งเกิดจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่สูง โดยเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2543 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปเยี่ยมราษฎรบ้านแปกแซม หมู่ที่ 1 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลายใช้เป็นที่ทำกิน และมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อปัญหายาเสพติด ได้ทรงมีพระราชดำริ ให้พัฒนาความเป็นอยู่และบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่

ในปี 2543 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ จัดตั้งสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม บ้านแปกแซม ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาชนเผ่าลีซูในพื้นที่บ้านแปกแซม และบ้านหินแตก ให้สามารถทำการเกษตรที่เหมาะสมพร้อมกับอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร มีการจัดสรรที่ดินทำกินแบบแปลงรวมให้กับราษฎร ทำให้มีรายได้เพียงพอเลี้ยงครอบครัวได้ โดยการดำเนินการตามแนวพระราชดำริเป็นแห่งแรก โดยใช้ชื่อว่า สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมตามพระราชดำริ บ้านแปกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และต่อมาในปี 2544 ได้มีพระราชดำริให้ขยายการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่นซึ่งมีสภาพปัญหาในลักษณะเดียวกันและได้เปลี่ยนชื่อการดำเนินการโครงการฯ เป็น “สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ” ปัจจุบันมีสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงกระจายตัวอยู่ตามแต่ละสภาพปัญหาบนดอยสูงทางภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 18 แห่ง คือ จังหวัดเชียงใหม่ 8 สถานี น่าน 3 สถานี เชียงราย 4 สถานี พะเยา 1 สถานี พิษณุโลก 1 สถานี และกำแพงเพชร 1 สถานี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริตั้งแต่ปี 2543 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยสำนักงาน กปร. ได้มีการประสานติดตามการดำเนินงานโครงการฯ และมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมสนองพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากสถานีฯ รวมถึงการบริหารงานของสถานีฯ ซึ่งผลจากการประเมินและข้อเสนอแนะที่ได้จะทำให้การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ในระยะต่อไปเกิดประสิทธิผลมากขึ้น ดังนั้นสำนักงาน กปร. โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ในระยะต่อไป โดยดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม ถึง เดือนตุลาคม 2565 การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลรวมทั้งมีการลงไปสำรวจติดตามและประเมินผลในพื้นที่ 6 สถานี 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ มีกิจกรรมที่ดำเนินการประกอบด้วย การทดลองและพัฒนาการปลูกพืชเมืองหนาว ทั้งผัก ไม้ดอก และไม้ผล การสงวนพื้นที่ต้นน้ำเพื่ออนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ โดยให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมจัดหาน้ำสนับสนุนสถานีฯ และชุมชนตลอดจนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่สูง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ได้มีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำลำธารให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กลับมาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเพื่อหล่อเลี้ยงอำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎรบนพื้นที่สูงและที่ราบลุ่มในเมืองใหญ่ รวมถึงการทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ แหล่งผลิตพืชเมืองหนาวที่มีคุณภาพ ตลอดจนเกิดผลพลอยได้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

ในปัจจุบันสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริทั้ง 18 แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการรวม 380,583 ไร่ หมู่บ้านเป้าหมาย 60 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนรวม 6,405 ครัวเรือน มีประชากรรวม 33,228 คน

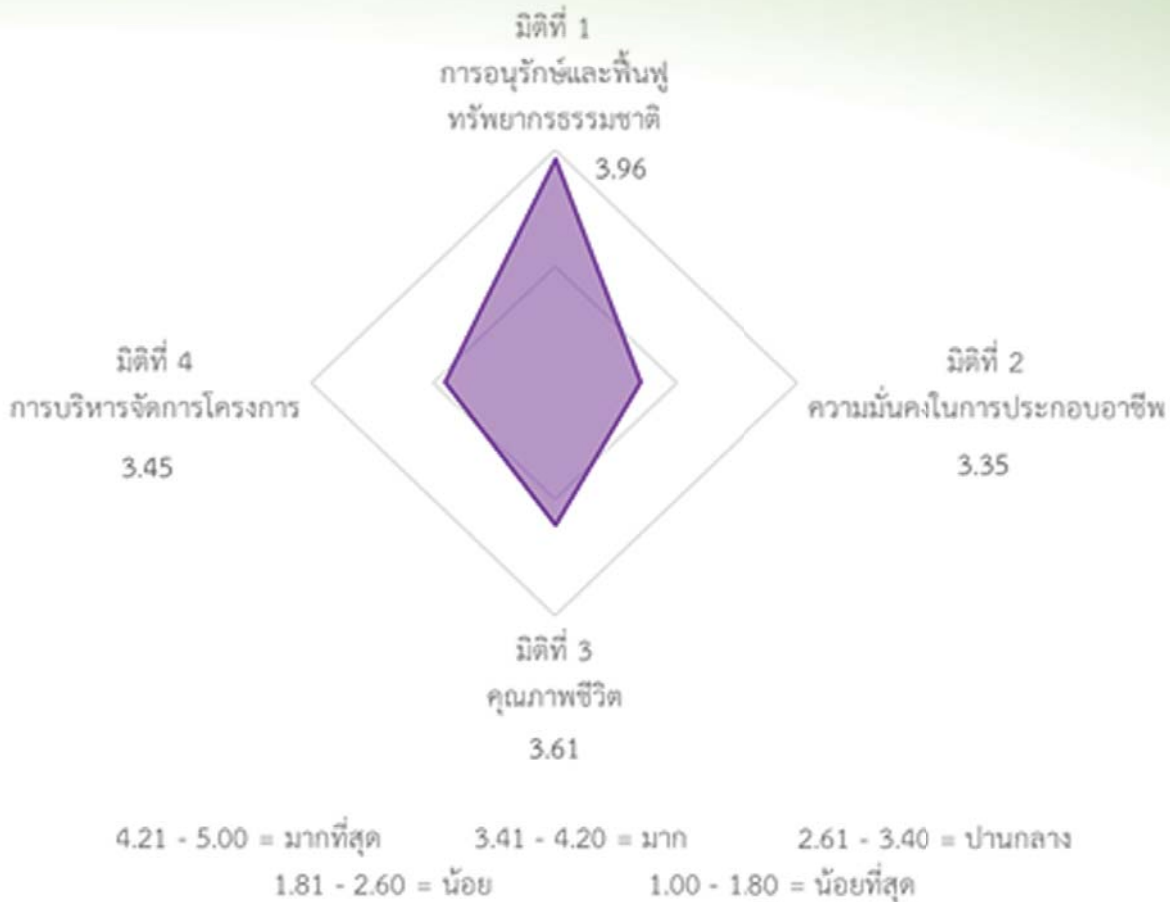
2. ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน จำนวน 353 ตัวอย่าง พบข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมา อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.6 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.8 สถานที่ดินทำกิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว มีที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11 - 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 ข้อมูลด้านรายได้รวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมเฉลี่ย 102,449 บาท/ปี ทั้งนี้ หากพิจารณาจากแหล่งรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้จากการเกษตรมากที่สุดเฉลี่ย 67,326 บาท/ปี รองลงมา รายได้จากการรับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 30,605 บาท/ปี รายได้จากการรับจ้างทางการเกษตรเฉลี่ย 22,396 บาท/ปี ส่วนรายจ่ายรวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า รายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 75,922 บาท/ปี โดยมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนสูงสุดอยู่ที่ 750,000 บาท/ปี และต่ำสุดอยู่ที่ 6,000 บาท/ปี

ผลการประเมินประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาคือเรื่องคุณภาพชีวิตความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 การบริหารจัดการโครงการฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

ในส่วนของประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในแต่ละมิติมีประเด็นย่อยในแต่ละมิติ โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมากในทุกข้อคำถาม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.96 ทั้งด้านการมีส่วนร่วมลดการบุกรุกพื้นที่ป่า ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมา ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านโดยรอบเห็นประโยชน์ว่าป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในสัดส่วนเท่ากันคือ 4.00 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในการป้องกันการบุกรุกทำลายป่า เช่น การร่วมลาดตระเวน อาสาสมัครพิทักษ์ป่า ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ตามลำดับ

มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.35 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินของครอบครัวลดลง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมา มีการประกอบอาชีพยังมีเรื่องของภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ ที่มีผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 มีน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 รวมถึงมีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ตามลำดับ

มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.61 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเด็กและเยาวชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมา การเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การคมนาคมที่สามารถเดินทางได้สะดวกตลอดทั้งปี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันเวลาที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 รวมถึงน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค คนในชุมชนยังมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ตามลำดับ

มิติที่ 4 การบริหารโครงการฯ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.45 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

ในแบบสอบถามราษฎรมีการนำเสนอข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ จากรายการในพื้นที่โครงการประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคมีปัญหา น่าจะมีการพัฒนาให้ดีขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตร เป็นต้น อยากให้มีการจัดระเบียบเขตป่าและที่ทำกินให้ชัดเจน ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น จัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน และประชาชนอยากให้ส่งเสริมและแจกไม้ผล ไม้ยืนต้น เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย มะหวด หมากรูด ลำไย และเงาะ เป็นต้น ควรมีการส่งเสริมอาชีพเสริม จะได้มีรายได้เพิ่ม และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ และมีความต้องการสนับสนุนการทำนาขั้นบันได และบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร โครงการฯควรมีการส่งเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวภายในชุมชน ราษฎรมีปัญหาในเรื่องพื้นที่ทำการเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอ และอยากให้มีการช่วยเหลือ เช่น การรับซื้อพืชผักจากชาวบ้านเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของโครงการฯ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ควรมีการกำหนดกิจกรรมในการดูแลและรักษาสภาพป่าอย่างต่อเนื่อง และควรมีการขยายผลแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติ

2. ด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย ควรมีการวางแผนในการดูแลรักษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น ควรมีการส่งเสริมการต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรให้สามารถจำหน่ายได้ตรงตามความต้องการเพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่โครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ และ ควรมีการกำหนดแผนป้องกันและการจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่สูง

3. ด้านคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ควรมีการวางแผนในการดูแลรักษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น และควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางในการใช้พื้นที่ป่าเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

4. ด้านการบริหารโครงการ ประกอบด้วย ควรมีการนำพระราชดำริที่ได้พระราชทานเกี่ยวกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริในภาพรวมและพระราชดำริเฉพาะของแต่ละสถานี มากำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงาน และควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารสถานีฯ ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข-จ
สารบัญ	ฉ-ซ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-2
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	2
1.3 ประเด็นในการประเมิน	2
1.4 ระยะเวลาดำเนินการ	2
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	2
1.6 ขอบเขตและข้อจำกัดของการประเมิน	2
1.7 กรอบการดำเนินงาน	3
2. พระราชดำริและการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ	4
2.1 ความเป็นมา	4
2.2 รายละเอียดของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ทั้ง 18 แห่ง	7
2.3 กิจกรรมสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง	30
2.4 รูปผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง	49
3. วิธีการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.1 ขอบเขตของการติดตามประเมินผล	58
• พื้นที่ดำเนินการประเมิน	58
• ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	58
• การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้	58
• การวิเคราะห์ข้อมูล	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม	62
3.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน	62-77
3.2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามแยกรายสถานี	77-164
3.3 สรุปผลการประเมินระดับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการใน 4 มิติ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง	165-173
3.4 ผลการศึกษาจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล	174-213
4. สรุปและข้อเสนอแนะ	214
4.1 สรุปผลการประเมิน	214-223
4.2 ข้อเสนอแนะ	223-224
ภาคผนวก	
ตารางและแผนภูมิข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง	227
1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม จังหวัดเชียงใหม่	227-234
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง จังหวัดเชียงใหม่	235-242
3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย จังหวัดเชียงใหม่	243-250
4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง จังหวัดเชียงใหม่	251-259
5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่	260-268
6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม จังหวัดเชียงใหม่	269-276
7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน จังหวัดเชียงใหม่	277-284
8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล จังหวัดเชียงใหม่	285-293
9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย	294-302
10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย	303-311
11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าไซ จังหวัดเชียงราย	312-320
12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยป้อ จังหวัดเชียงราย	321-328
13. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง จังหวัดพะเยา	329-337
14. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น จังหวัดน่าน	338-345
15. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน	346-354

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
16. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะเกี้ยง จังหวัดน่าน	355-362
17. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร	363-371
18. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว จังหวัดพิษณุโลก	372-380
แบบสอบถาม (เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน / ผู้นำกลุ่ม และประชาชน)	381-393
ภาพการประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่	
1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม	395-396
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี้ยง	397-400
3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน	401-402
ภาพการประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย	
4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ	403-404
5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง	405-407
6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน	408-410
คณะผู้จัดทำ	411

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่สูง โดยเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2543 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปเยี่ยมราษฎรบ้านแพกแซม หมู่ที่ 1 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลายใช้เป็นที่ทำกิน และมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อปัญหาเสพติดได้ทรงมีพระราชดำริ ให้พัฒนาความเป็นอยู่และบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่

ในปี 2543 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ จัดตั้ง สถานีสาธิตและถ่ายทอด การเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม บ้านแพกแซม ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ความรู้ราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาชนเผ่าลีซูในพื้นที่บ้านแพกแซม และบ้านหินแตว ให้สามารถทำการเกษตรที่เหมาะสมพร้อมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร มีการจัดสรรที่ดินทำกินแบบแปลงรวมให้กับราษฎร ทำให้มีรายได้เพียงพอเลี้ยงครอบครัวได้ โดยการดำเนินการตามแนวพระราชดำริเป็นแห่งแรก โดยใช้ชื่อว่า “สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมตามพระราชดำริ” บ้านแพกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่และต่อมาในปี 2544 ได้มีพระราชดำริให้ขยายการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่นซึ่งมีสภาพปัญหาในลักษณะเดียวกันและได้เปลี่ยนชื่อการดำเนินการโครงการฯ เป็น “สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ” ปัจจุบันมีสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงกระจายตัวอยู่ตามแต่ละสภาพปัญหาบนดอยสูงทางภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 18 แห่ง คือ จังหวัดเชียงใหม่ 8 สถานี น่าน 3 สถานี เชียงราย 4 สถานี พะเยา 1 สถานี พิษณุโลก 1 สถานี และกำแพงเพชร 1 สถานี สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการในสถานีฯ ประกอบด้วย การทดลองและพัฒนาการปลูกพืชเมืองหนาว ทั้งผัก ไม้ดอก และไม้ผล การสงวนพื้นที่ต้นน้ำเพื่ออนุรักษ์ พื้นฟู โดยให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วม จัดหาน้ำสนับสนุนสถานีฯ และชุมชนตลอดจนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่สูง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ได้มีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำลำธารให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กลับมาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเพื่อหล่อเลี้ยงอำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎรบนพื้นที่สูงและที่ราบลุ่มในเมืองใหญ่ รวมถึงการทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ แหล่งผลิตพืชเมืองหนาวที่มีคุณภาพ ตลอดจนเกิดผลพลอยได้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริตั้งแต่ปี 2543 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยสำนักงาน กปร. ได้มีการประสานติดตามการดำเนินงานโครงการฯ และมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมสนองพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากสถานีฯ รวมถึงการบริหารงานของสถานีฯ ซึ่งผลจากการประเมินและข้อเสนอแนะที่ได้จะทำให้การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรฯ ในระยะต่อไปเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นสำนักงาน กปร. โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1.2.1 เพื่อศึกษาติดตามผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

1.2.2 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริในระยะต่อไป

1.3 ประเด็นในการประเมิน

1.3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการป้องกันฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้มีสภาพที่สมบูรณ์ขึ้น มีผลผลิตจากป่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งการอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

1.3.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เช่น ปริมาณน้ำมีเพียงพอเพื่อการเกษตรและอาชีพหลัก รวมถึงผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ รายได้ และหนี้สินของครอบครัว

1.3.3 คุณภาพชีวิต ได้แก่ การเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า การคมนาคม) มีน้ำสะอาดเพียงพอเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก รวมถึงมีสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงที่เหมาะสม

1.3.4 การบริหารโครงการฯ และการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยแก้ไขปัญหา รวมถึงการดูแลรักษาโครงการฯ

1.4 ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนตุลาคม 2565

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 มีข้อมูลผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริและผลสัมฤทธิ์ของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ในระยะต่อไป

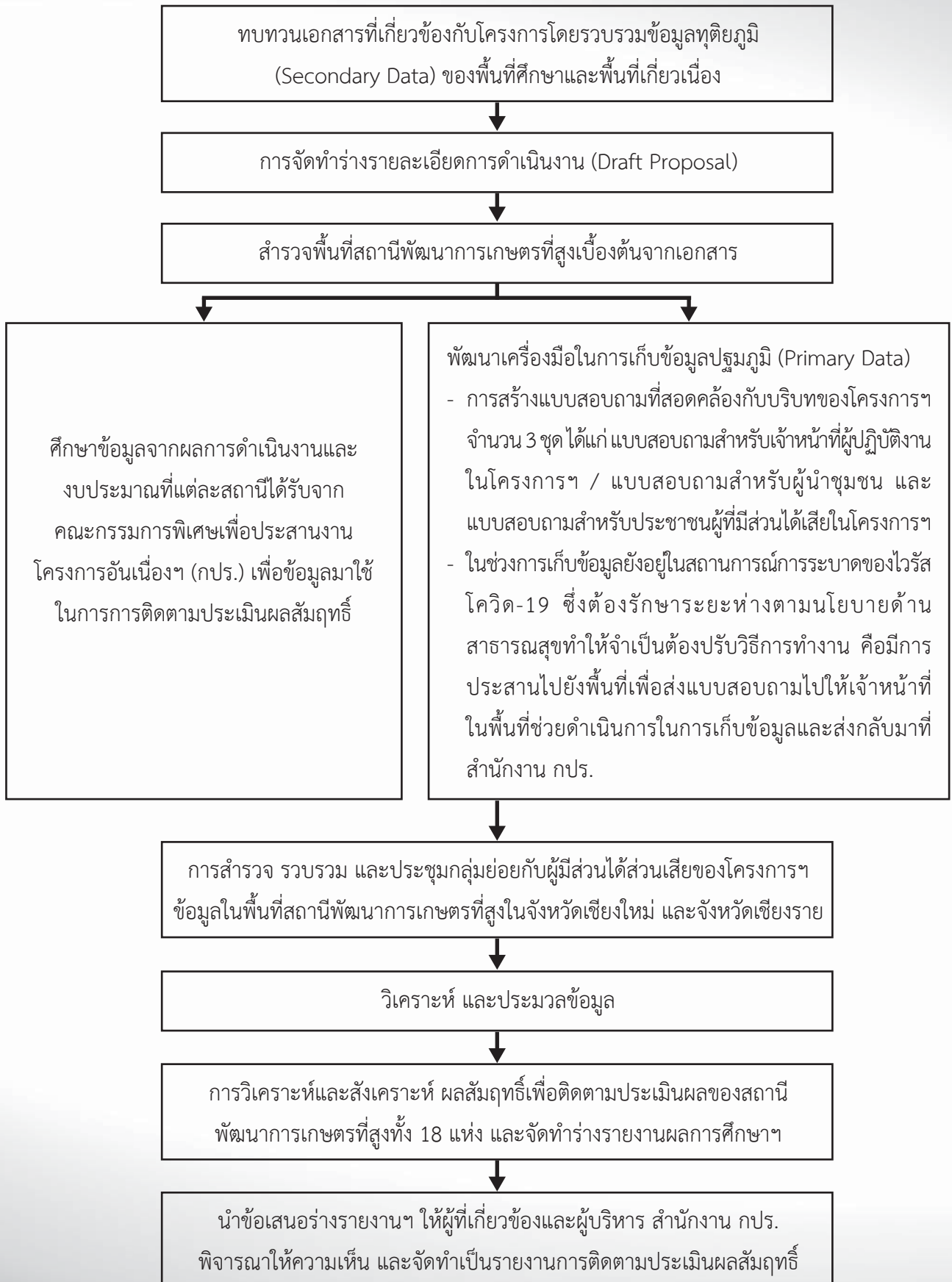
5.3 มีข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลสำเร็จการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

1.6 ขอบเขตและข้อจำกัดของการประเมิน

กรอบระยะเวลาในการประเมินนั้น จะดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการฯ ในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 407 คน ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 353 คน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 18 คน และผู้นำชุมชน/กลุ่ม จำนวน 36 คน

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ มีข้อจำกัดเนื่องจากการดำเนินการในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถเดินทางลงพื้นที่เพื่อไปสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ได้ทุกแห่ง สำหรับพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการสอบถาม/สัมภาษณ์ในพื้นที่ได้จะใช้วิธีการส่งแบบสอบถามให้ประชาชนตอบและนำมาวิเคราะห์ประมวลผล และมีการประสานข้อมูลกับผู้ที่รับผิดชอบโครงการฯ ทางช่องทางออนไลน์ สำหรับพื้นที่ที่สามารถลงไปสอบถามในระดับพื้นที่ได้ทางคณะผู้ติดตามประเมินผลได้ใช้วิธีการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ รวมทั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการฯ ผู้นำชุมชน/กลุ่ม ผู้แทนเกษตรกร พร้อมทั้งลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมที่ทางสถานีให้การสนับสนุนฯ

1.7 กรอบการดำเนินงาน

บทที่ 2

พระราชดำริและการดำเนินงาน

โครงการสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

2.1 ความเป็นมา

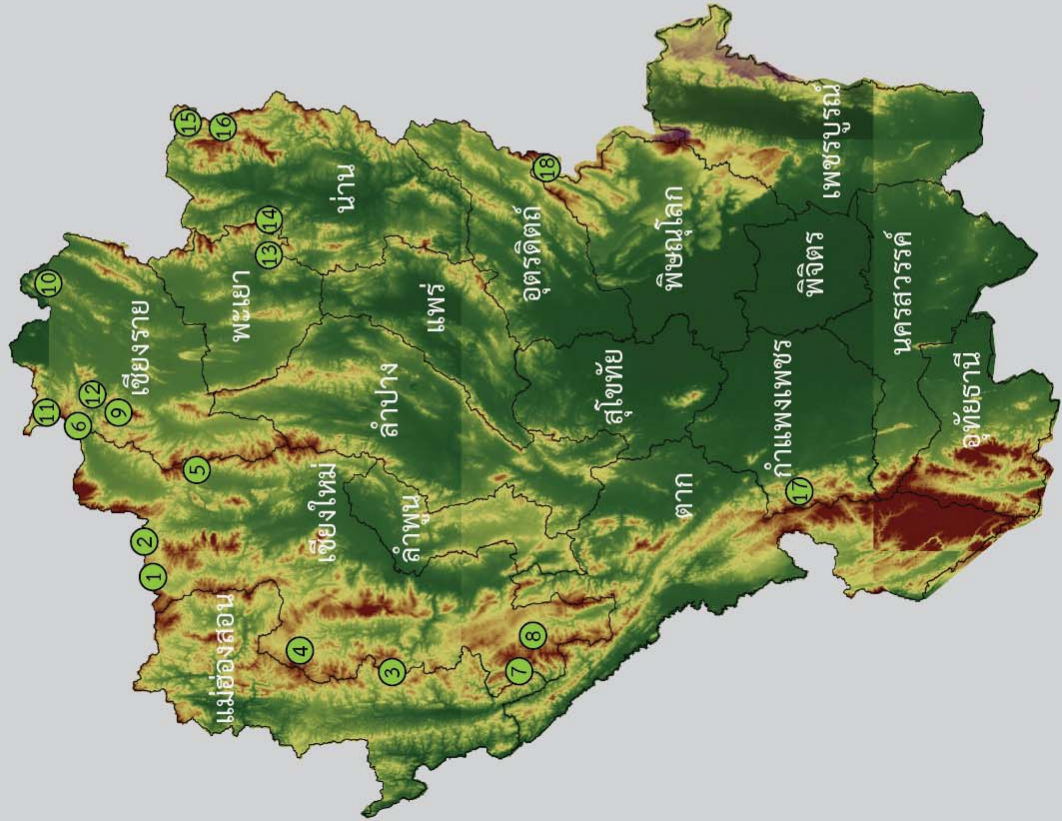
สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริก่อตั้งครั้งแรกในปี 2543 เพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงห่วงใยความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่สูง ปัจจุบันมีสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงกระจายตัวอยู่ตามแต่ละสภาพปัญหาบนดอยสูงทางภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 18 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ น่าน เชียงราย พะเยา พิษณุโลก และกำแพงเพชร ซึ่งการดำเนินงานโครงการฯ มีการศึกษา วิเคราะห์สภาพภูมิประเทศ และบริบททางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีลักษณะเป็นชนเผ่า เพื่อนำมาเป็นกรอบในการวางแผนทางดำเนินกิจกรรมภายในสถาบัน ที่ดำเนินการควบคู่กันไปทั้งด้านเกษตรกรรมและอนุรักษ์ระบบนิเวศ โดยสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้งหมด 18 แห่ง ประกอบด้วย

1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
2. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
4. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
5. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
6. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
7. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
8. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อยจังหวัดเชียงใหม่
9. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
10. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
11. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
12. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
13. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา
14. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบซุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
15. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
16. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะเกี้ยง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
17. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
18. สถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

แผนที่แสดงจุดที่ตั้งของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงทั้ง 18 แห่ง

- 1 สถานีสิริและถ้ำยอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปงแจม ต.เปียงหลวง จ.เชียงใหม่
- 2 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ หัวแม่เกียง ต.เมื่อนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
- 3 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
- 4 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ต.แจ่มหลวง อ.ภคพลพัฒนา จ.เชียงใหม่
- 5 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ต.ป่าซุ้ม อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
- 6 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ หัวเมืองงาม ต.ท่าตอน อ.แม่อาย จ.เชียงใหม่
- 7 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ต.นาเกียน อ.มกอกอย จ.เชียงใหม่
- 8 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ต.สบโขง อ.มกอกอย จ.เชียงใหม่
- 9 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ต.หัวชนมภู อ.เมือง จ.เชียงราย
- 10 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านถาวรทอง ต.แม่เงิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
- 11 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
- 12 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย
- 13 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ต.ขุนควง อ.ปง จ.พะเยา
- 14 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสนขุ่น ต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน
- 15 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพิศย์ ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
- 16 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะเงียง ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
- 17 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ต.โป่งน้ำร้อน อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร
- 18 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ต.นาบัว อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริทั้ง 18 แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการรวม 380,583 ไร่ หมู่บ้านเป้าหมาย 60 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนรวม 6,405 ครัวเรือน มีประชากรรวม 33,228 คน มีข้อมูลรายละเอียด แยกรายสถานี ตามตาราง

ที่	ชื่อโครงการ	ปีที่จัดตั้ง	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
1	สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม จังหวัดเชียงใหม่	2543	19,375	2	155	795
2	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง จังหวัดเชียงใหม่	2546	9,434	1	42	172
3	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย จังหวัดเชียงใหม่	2546	23,539	1	77	306
4	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง จังหวัดเชียงใหม่	2547	36,875	2	136	749
5	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่	2547	97,500	7	211	1,086
6	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม จังหวัดเชียงใหม่	2547	8,150	5	197	1,088
7	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน จังหวัดเชียงใหม่	2548	11,685	1	161	646
8	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล จังหวัดเชียงใหม่	2550	12,664	1	191	883
9	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย	2545	18,640	1	152	796
10	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย	2546	10,000	3	1,095	4,697
11	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกปาโซ จังหวัดเชียงราย	2546	8,500	5	822	5,682
12	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ จังหวัดเชียงราย	2547	15,000	3	128	629

ที่	ชื่อโครงการ	ปีที่จัดตั้ง	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
13	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง จังหวัดพะเยา	2548	53,922	2	491	3,129
14	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น จังหวัดน่าน	2547	13,970	2	599	3,361
15	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน	2546	8,237	1	231	1,010
16	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง จังหวัดน่าน	2547	31,752	9	869	3,298
17	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร	2551	1,340	7	848	4,375
18	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัดภูเมี่ยง ภูสอยดาว จังหวัดพิษณุโลก	2547	Na	7	Na	526
	รวม		380,583	60	6,405	33,228

ที่มา : รวบรวมจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

2.2 รายละเอียดของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ทั้ง 18 แห่ง มีดังนี้

1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สันเข็ดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแคม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2543 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งในขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรบ้านแปกแคม หมู่ที่ 1 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพลโทวัชรชัย ฉายเหมือนวงศ์ แม่ทัพภาคที่ 3 นายอมรพันธุ์ นิมานันท์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายวิศาลไมตรี ยืนยาว วิศวกรใหญ่ฯ ด้านควบคุมการก่อสร้าง กรมชลประทาน นายบุญชนะ กลั่นคำสอน ป่าไม้เขตเชียงใหม่ และนายวรกานต์ จุฑานนท์ ผู้แทนสำนักงาน กปร. เข้าเฝ้ารับเสด็จฯ และถวายรายงาน ทรงพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ ซึ่งไหลไปลงน้ำแม่แตง แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลายใช้เป็นที่ทำกินและมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงมีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้พัฒนาความเป็นอยู่และบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียงอีก 3 หมู่บ้านในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ให้ราษฎรเดือดร้อน

เพื่อให้ราษฎรเป็นผู้ชำนาญการด้านป่าไม้ การเกษตร และการปศุสัตว์ รวมทั้งอนุรักษ์สภาพป่าและสภาพแวดล้อม ให้คืนสู่สภาพสมบูรณ์ดังเดิม เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารสำหรับใช้อุปโภคบริโภคและการเกษตร โดยให้จัดตั้งสถานีสาธิต และถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ตามพระราชดำริ บ้านแปกแซม ขึ้นบริเวณสวนมันอะลู และมีพระราชดำริ ด้านป่าไม้ ดังนี้

1. ฝึกอบรมราษฎรในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้อง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และเป็นผู้ชำนาญการในด้านการ ป่าไม้ การเกษตร และการปศุสัตว์ ตลอดจนเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง
2. จัดการเรียนการสอนให้ราษฎรพูดภาษาไทยได้ และคิดเลขเป็น
3. ทดลองปลูกพืชอาหาร ลิ่นจี่
4. ทดลองเลี้ยงแกะชน
5. ทดลองปลูกไม้ใช้สอยและไม้สนในลักษณะ Forest Farm (ปลูก / ตัดใช้ประโยชน์ / ปลูกทดแทนทันทีอย่างครบวงจร)
6. พัฒนาและจัดการแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและเพื่อการเกษตรทั้ง 2 ลำห้วย (ห้วยหกหลวง และห้วยขุนน้ำยาว)
7. อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติโดย
 - 7.1 ปลูกเพื่อฟื้นฟูป่าสภาพป่า โดยใช้พันธุ์ไม้ที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ และจ้างราษฎรเป็นแรงงาน
 - 7.2 ปลูกหญ้าแฝกบริเวณพื้นที่ทำกิน เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 7.3 ป้องกันรักษาป่าร่วมกับชุมชน
 - 7.4 ศึกษาวิจัยด้านป่าไม้ เกษตร ปศุสัตว์ เพื่อการพัฒนาชุมชน
8. พัฒนาการตลาด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมอาชีพและเพิ่มศักยภาพด้านการเกษตรกรรม การปศุสัตว์ ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของราษฎร ในพื้นที่เป้าหมาย
2. เพื่อจัดหาและปรับปรุงแหล่งน้ำไว้ใช้ในการบริโภค - อุปโภคและการเกษตรกรรมในพื้นที่
3. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำสร้างความชุ่มชื้นครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย
4. เพื่อจัดระเบียบชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพิ่มศักยภาพเรื่องความพอเพียงของราษฎรให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยไม่เดือดร้อนและสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

โครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตรป่าไม้สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านแปกแซม ตำบล เปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีที่ตั้งสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,288 เมตร - 1,465 เมตร สภาพพื้นที่อยู่บริเวณที่ลาดเชิงเขาพื้นที่ที่มีความลาดชันประมาณร้อยละ 10 - 15 บริเวณที่ตั้งชุมชนบ้านแปกแซม เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกทำลาย แต่เดิมไม่มีต้นไม้อายุสภาพอากาศในพื้นที่ร้อนและแห้งแล้งในเวลากลางวัน พื้นที่ส่วนใหญ่ ถูกตัดไม้ทำลายป่าและแผ้วถางทำการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวไร่ และข้าวโพด อาคารบ้านเรือนที่พักอาศัยกระจาย ตัวอย่างทั่วไปในเขตพื้นที่ชุมชน เนื่องจากเป็นภูมิประเทศสูงที่มีที่ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 1,300 เมตร มีสภาพแวดล้อมเป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบร้อยละ 70 และไม้ผลัดใบร้อยละ 30

สภาพภูมิอากาศ

มีสภาพอากาศที่มีอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี โดยลักษณะภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูฝน มีฝนตกชุกและสม่ำเสมอยาวนานตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และแนวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านประเทศไทย

ฤดูร้อน ช่วงอากาศร้อนมีระยะเวลาค่อนข้างสั้นประมาณสองเดือนตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนเท่านั้น ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมฝ่ายใต้ เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 36.1 องศาเซลเซียส

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดจะอยู่ในช่วงฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพาความหนาวเย็นมาจากประเทศจีนและอุณหภูมิต่ำสุด คือ เดือนมกราคม ประมาณ 1 องศาเซลเซียส และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุด คือ เดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม เฉลี่ยที่มีปริมาณน้ำฝนสูงสุด คือ 236 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ช่วงเดือนที่ฝนตกน้อยสุด คือ เดือนกันยายนถึงเดือนมีนาคม เนื่องจากเป็นช่วงฤดูหนาวจึงมีปริมาณฝนตกน้อย เดือนที่มีปริมาณฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณน้ำฝน 1.8 มิลลิเมตร ตกไม่ถึง 1 วันใน 1 เดือน

2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2546 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมเฝ้ารับเสด็จฯ ซึ่งนายวิชัย กิจมี หัวหน้าฝ่ายโครงการพิเศษ (ขณะนั้น) ได้ถวายรายงานเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยแม่เกี๋ยง อาทิ ภูมิประเทศภูมิอากาศ สภาพป่า ตลอดจนลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่รวมทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ สภาพปัญหา และถวายรายงานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาบริเวณดังกล่าวต่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชวินิจฉัยแล้ว ทรงรับพื้นที่แห่งนี้ให้จัดตั้งสถานีทดลองการเกษตรบนที่สูง และดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
2. เพื่อทดลองสาธิตปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นที่สูงทั้งพืชผัก ไม้ดอก และไม้ผลเมืองหนาว อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งจ้างงานให้ราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียงตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อการสกัดกั้นการบุกรุกแผ้วถางป่าบริเวณดังกล่าว โดยการจัดระเบียบชุมชนที่ใกล้เคียง ตลอดจนปรับปรุงระบบนิเวศป่าต้นน้ำ รวมทั้งเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อปล่อยคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับผืนป่าและต่อต้านยาเสพติด

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนทอดเป็นแนวยาวจากเทือกเขาผีปันน้ำ ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ จุดที่สูงที่สุดอยู่บริเวณชายแดน มีความสูงประมาณ

1,700 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตอนกลางของพื้นที่เป็นเนินเขาค่อนข้างเตี้ยลดหลั่นกันลงไป โดยมีลำน้ำห้วยแม่เกี้ยงโอบล้อมรอบทั้งสองด้านลักษณะคล้ายวงกลม ซึ่งราษฎรในพื้นที่มักเรียกเนินเขาแห่งนี้ว่า ดอยมน เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยแม่เกี้ยง เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีพรรณพืชนานาชนิดขึ้นหนาแน่นบริเวณต้นน้ำลำธาร จึงทำให้เกิดลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี้ยงมีสภาพอากาศหนาวเย็นตลอดปี อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 35 เซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 11 องศาเซลเซียสโดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 22 องศาเซลเซียส แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนตุลาคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,680.5 มิลลิเมตร/ปี (ปี 2553) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 72 %จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 116 วัน/ปี

3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วันที่ 26 มีนาคม 2546 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งในขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พิกัด 47 Q 408313 E 2034107N ทรงพบว่าพื้นที่ป่า ดอยอมพาย ได้ถูกแผ้วถางทำไร่เลื่อนลอยอย่างกว้างขวางเป็นจำนวนมากกว่า 1,000 ไร่ และมีแนวโน้มว่าราษฎรจะทำการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อขยายพื้นที่ทำกินเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่ทำกินและปัญหาดินขาดสารอาหารสำหรับพืชไร่ ทำให้ต้องจับจองที่ดินเพื่อเป็นไร่หมุนเวียนเพิ่มขึ้น ครอบครัวละหลาย ๆ แปลง ถ้าปล่อยให้สถานการณ์การบุกรุกแผ้วถางป่าดำเนินไปเช่นนี้ พื้นที่ป่าไม้ก็จะถูกทำลายลงจนหมดสิ้นอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งดอยอมพาย ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำแม่ปิงน้อย มีลำห้วยสายเล็ก ๆ เช่น ลำห้วยแม่ปู้ ลำห้วยไม้หมื่น ไหลลงสู่ลำห้วยแม่ปิงน้อย และไหลต่อไปยังลำน้ำแม่แจ่ม ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาหลักของลำน้ำแม่ปิง จะส่งผลกระทบต่อลำน้ำแม่ปิงซึ่งเป็นลำน้ำสายหลักของประเทศขาดแคลนน้ำต่อไปในอนาคต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงทราบปัญหาดังกล่าวจึงได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรพื้นที่ดอยอมพายได้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 36 และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประชุมเพื่อแก้ไขปัญหา พระองค์จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ภาคการเกษตรการจ้างแรงงานและทำการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณดอยอมพายให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. สาธิตและทดลองปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นที่สูงทั้งพืชผักไม้ดอกและไม้ผลเมืองหนาว
2. เป็นแหล่งจ้างงานให้กับราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียงอีกทั้งยังได้เรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพเพื่อให้คนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน

3. ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำเพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ต้นน้ำ และจัดระเบียบชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อมิให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าบริเวณดังกล่าว

สภาพทั่วไปของภูมิภาคและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนความลาดชันเฉลี่ยของพื้นที่อยู่ระหว่าง 0 - 35% อยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 900 - 1,462 เมตร จุดที่สถานีตั้งอยู่มีความสูงเฉลี่ยประมาณ 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางจุดสูงสุด คือ ยอดดอยอมพาย มีความสูง 1,462 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีลำห้วยหลัก 2 ห้วย มีห้วยแม่ปู้และห้วยแม่หมื่น มีปริมาณน้ำไหลตลอดปีทิศทางการไหลของน้ำ จากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก ไหลลงลำห้วยแม่ปู้ลงนอยบริเวณบ้านผักไผ่

สภาพภูมิอากาศ

บริเวณพื้นที่โครงการฯ เป็นภูเขาสูงมีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่หอบเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีนเข้าสู่ภาคเหนือของไทยจึงทำให้อากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคมของทุกปี และได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่หอบเอาความชุ่มชื้นจากมหาสมุทรอินเดียเข้ามาในช่วงฤดูฝน

4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วันเสาร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพพื้นที่บ้านลือเสาดง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม (ปัจจุบันแยกพื้นที่ออกเป็นเขตอำเภอกัลยาณิวัฒนา) จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณดอยขุนห้วยยาเนื่องจากทรงทราบว่าพื้นที่ป่าแถบนั้นในอดีตได้ถูกแผ้วถางไปจำนวนหนึ่งโดยราษฎรบ้านลือเสาดงเพื่อใช้พื้นที่ปลูกฝิ่น และทำไร่เลื่อนลอยมาก่อน เมื่อทางราชการได้ทำการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด ราษฎรบ้านลือเสาดงได้เลิกปลูกฝิ่นและทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการทำการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว โดยการปลูกพืชแบบไร่เลื่อนลอยหรือไร่หมุนเวียนได้ผลผลิตต่ำไม่เพียงพอต่อการบริโภคในชุมชนทำให้เมื่อสิ้นฤดูกาลเพาะปลูกราษฎรคนหนุ่มสาวบ้านเสาดงจึงละทิ้งถิ่นฐานไปหางานทำในตัวเมืองเป็นจำนวนไม่น้อยเพื่อหารายได้

นอกจากนั้นยังพบว่าราษฎรบ้านลือเสาดงยังขาดโอกาสทางการศึกษาและการบริการทางสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ดังนั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงขึ้นโดยให้ราษฎรบ้านลือเสาดงและราษฎรบ้านกะเหรี่ยงห้วยเขียดแห่ง ได้เข้ามาร่วมอยู่ในโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดงจึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นและถือเอาวันที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินมายังบ้านเสาดงคือวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2547 เป็นวันเริ่มต้นการดำเนินงานของสถานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. ให้ราษฎรเรียนรู้การทำการเกษตรอย่างถูกวิธีในพื้นที่จำกัด แต่ให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อขยายที่ทำกิน

3. อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำ ลำธารบริเวณดอยขุนห้วยยา และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสมบูรณ์ดังเดิม

4. เพื่อสร้างชุมชนให้มีความมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

บ้านเสาแดง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ และบ้านห้วยเขียดแห่ง หมู่ที่ 5 ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แจ่ม

สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าดิบเขาป่าสนเขามีสัญญ์ไม้สำคัญขึ้นอยู่ได้แก่ สนสามใบ ก่อ ทะโล้ สัตว์ป่าที่พบได้แก่ ไก่ฟ้า เก้ง หมูป่า สภาพทางภูมิศาสตร์เป็นภูเขาสลับซับซ้อนสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,270 เมตร เป็นพื้นที่ทุรกันดารและมีอากาศที่หนาวเย็น ยอดดอยขุนห้วยยาเป็นยอดดอยสูงสุดในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,952 เมตร พื้นที่ป่าเป็นต้นน้ำแม่แจ่มเป็นลุ่มน้ำสาขาของ ลุ่มน้ำปิง กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยา - ท่าจีน มีลำห้วยสาขาที่สำคัญได้แก่ ห้วยตอง ห้วยยา ห้วยโป่ง ห้วยผึ้ง ห้วยเขียดแห่ง ห้วยบะบ้า พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพ 1 เอ เนื้อที่ 23,713.222 ไร่ ชั้นคุณภาพ 1 บี เนื้อที่ 6,921.859 ไร่ ชั้นคุณภาพ 2 เนื้อที่ 6,221.919 ไร่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำปิง - วัง (วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) และเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซนซี) เนื้อที่ 35,388.421 ไร่ พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซนอี) เนื้อที่ 1,468.579 ไร่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดิน ป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 10, 17 มีนาคม 2535

สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิต่ำสุด 6 องศาเซลเซียส ในช่วงปลายเดือนธันวาคมและอุณหภูมิสูงสุด 38 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนมีนาคม และเมษายน ในฤดูฝนมีปริมาณฝนตกชุกตลอดฤดูกาล

5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุม อำเภอพร้าว จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณดอยม่อนล้าน ณ จุดความสูง 1,360 เมตร ใกล้บ้านอาเย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากได้รับรายงานข้อมูลจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าพื้นที่ดังกล่าวได้ถูกบุกรุกแผ้วถางทำไร่หมุนเวียนเป็นแนวกว้างประมาณ 11,000 ไร่ ถ้าไม่มีการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม พื้นที่ป่าก็จะถูกบุกรุก เกิดความเสียหายเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลุ่มน้ำแม่จัดเป็นสาขาของลุ่มน้ำปิงตอนบน และจะเป็นผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อนแม่งัดลดลงส่งผลกระทบต่อชาวชัยภูมิ

วัตถุประสงค์

1. จัดตั้งสถานีฯ เพื่อให้ความรู้แก่ราษฎรในการทำเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการโดยใช้พื้นที่อย่างจำกัดแต่ให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นพอเลี้ยงตนเองได้
2. ยับยั้งการบุกรุกทำลายป่าทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่จัด ซึ่งเป็นลุ่มน้ำย่อยของแม่น้ำปิงตอนบนให้กลับคืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม

3. สร้างงานให้ราษฎรให้มีอาชีพมีรายได้และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. สร้างชุมชนทั้ง ๓ หมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งเพื่อต่อต้านปัญหายาเสพติด และสกัดเส้นทางลำเลียงยาเสพติดที่ จะลำเลียงจากพื้นที่ตอนเหนือผ่านไปยังอำเภอเมืองเชียงใหม่
5. พัฒนาสถานีฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะทั่วไปเป็นเนินเขาและภูเขาสูงชันมีพื้นที่เป็นที่ราบค่อนข้างน้อยอยู่ตามริมห้วยมีสันตอยสำคัญ ได้แก่ ตอยแม่ปุนหลวงมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 800 - 1,696 เมตร มีลุ่มน้ำแม้งัดเป็นลุ่มน้ำหลักแบ่งเป็น 2 ลุ่มน้ำย่อย คือ ห้วยโก๋นและแม่สะลมมีปริมาณน้ำไหลตลอดปี ทิศทางการไหลของน้ำจากทิศตะวันออกไป ทางทิศตะวันตก ลักษณะลำธารแตกเป็นกิ่งก้านสาขามีทิศทางการไหลไม่แน่นอนเป็นต้นน้ำย่อยของแม่น้ำปิงมีจุดปากน้ำ ที่ตำบลป่าตุ่มและตำบลป่าไหน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

สภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงชัน มีตอยม่อนล้านเป็นยอดเขาสูงที่สุด มีความสูง 1,696 เมตร จากระดับน้ำทะเล และเป็นต้นกำเนิดของน้ำแม่สะลม น้ำห้วยโก๋น ไหลลงสู่แม่น้ำแม้งัดที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ตอยม่อนล้านเป็นจุด ชมทิวทัศน์ที่มีชื่อเสียงของอำเภอพร้าว โดยเฉพาะช่วงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกจะมีความสวยงามมาก สำหรับเวลาอื่นเราสามารถมองเห็นตอยหลวงเชียงดาว เขื่อนแม้งัด และตัวอำเภอพร้าว

สภาพภูมิอากาศ

บริเวณพื้นที่โครงการฯ เป็นภูเขาสูงมีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่หอบเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีนเข้าสู่ภาคเหนือของไทย จึงทำให้อากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงมกราคมของทุกปี โดยในเดือนธันวาคมอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 9 องศาเซลเซียส และได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่หอบเอาความชุ่มชื้นจากมหาสมุทรอินเดียเข้ามาในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนตกชุก และในช่วงฤดูร้อนในช่วงเดือน เมษายนอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 32 องศาเซลเซียส

6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ตอยสามเส้าใหญ่ลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม ซึ่งเป็นลุ่มน้ำสาขาของลำน้ำแม่กก ตั้งอยู่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ใกล้กับช่องทางสันตุนดู ซึ่งเคยเป็นจุดผ่อนปรนค้าขายไทยพม่าในอดีต มีระยะห่างจากชายแดน 2 กิโลเมตร ตรงข้ามกับเมืองยอนของรัฐว้าในพม่า พื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าลีซอ (ลีซอหัวน้ำเก่า) ปัจจุบันได้อพยพลงมาอยู่พื้นที่ตอนล่าง แต่แผ้วถางป่าทำสวนผลไม้ ทำไร่หมุนเวียน ปลูกข้าวไร่ และในบางโอกาสก็มีการลักลอบค้าขายสินค้าหนีภาษี และยาเสพติดกับกองกำลังว้าแดง ถ้าหากปล่อยพื้นที่บริเวณนี้ทิ้งไว้โดยไม่มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจะเกิดปัญหา ทั้งด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน และปัญหาการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ป่า ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของลำน้ำกก จะต้องถูกบุกรุกแผ้วถางเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้แทนกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหา โดยขอใช้พื้นที่ป่าที่ถูกแผ้วถางแล้ว บริเวณลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มาจัดตั้ง สถานีทดลองเกษตรบนพื้นที่สูง โดยให้ราษฎรซึ่งอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ ราษฎรบ้านห้วยสำน หมู่ที่ 10 และหมู่บ้านห้วยเมืองงาม หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้ามาร่วมดำเนินงานโครงการฯ

วัตถุประสงค์

1. จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงเพื่อสืบสานแนวพระราชดำริให้ความรู้ด้านการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพของราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้เพื่อให้ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. ยับยั้งการบุกรุกทำลายป่าและปลูกป่าเพิ่มขึ้นอีกทั้งปลูกจิตสำนึกให้ราษฎรเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม
3. มุ่งเน้นการสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อให้มีรายได้ที่มั่นคงและพอเพียงต่อการดำรงชีพช่วยให้ราษฎรรู้จักหารู้จักใช้และพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. มุ่งเสริมสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน
5. พัฒนาสถานีฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สภาพทั่วไปของสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าลุ่มน้ำฝาง ตอนบนของจังหวัดเชียงใหม่ ท้องที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ อีกทั้งยังเป็นเขตชายแดนติดต่อกับเมืองยอน ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของกองกำลังว้าแดง ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 700-1,522 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 8,150 ไร่ มีตอยสามเสาใหญ่เป็นจุดสูงสุดที่สุด 1,630 เมตร สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา พรรณไม้ที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ไม้ก่อ ทะโล้ แควหางค่าง หว่า จำปีป่า ประดู่ กำลังเสือโคร่ง มะกอกเลียม โดยมีไผ่ชนิดต่าง ๆ หญ้าดอกเฒ่าเป็นไม้พื้นเมือง

สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิต่ำสุด 5 องศาเซลเซียสในช่วงปลายเดือนธันวาคม อุณหภูมิสูงสุด 35 องศาเซลเซียสในช่วงเดือนเมษายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,400 มิลลิเมตร/ปี

7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้มอบหมายให้ผู้แทนพระองค์ อัญเชิญแนวพระราชดำริไปมอบให้แก่คณะทำงาน เพื่อจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านนาเกียน

1. เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534 ในชื่อของฝ่ายโครงการพิเศษสังกัดสำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ต่อมามีการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ ได้มีการเปลี่ยนชื่อ 2 ถึง 3 ครั้ง จนปัจจุบันคือ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ปีพุทธศักราช 2548 ผ่านโครงการพิเศษได้ยกฐานะและเปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มประสานงานโครงการพระราชดำริ วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้แก่ราษฎร ในการทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อฟื้นฟูสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้
3. สร้างงานให้ราษฎรมีอาชีพ รายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

ที่ตั้งสถานีฯ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง 1,200 - 1,600 เมตร ส่วนพื้นที่ของหมู่บ้านซึ่งทั้ง 3 กลุ่มบ้านรวมกันเป็นบ้านนาเกียน หมู่ที่ 3 ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่บริเวณหมู่บ้านนาเกียน เป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา มีพื้นที่ประมาณ 1,200 ไร่ มีลำน้ำแม่สองไหลผ่านตลอดปี ใช้เป็นพื้นที่ทำนาและที่อยู่อาศัย ซึ่งทั้งหมดจะไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน ลักษณะของดินเป็นดินกรวดและดินแกรนิตที่ผุพัง ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินลูกรัง เกาะยึดตัวกันแบบหลวม ๆ มีอัตราการเสี่ยงต่อการพังทลายและการชะล้างหน้าดินหากขาดสิ่งปกคลุมหน้าดิน

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศนั้น บ้านนาเกียนมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส ในฤดูฝนสภาพอากาศมีความชื้นสูง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี 1,300 มิลลิเมตร

8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2545 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ป่าไม้อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพบว่าพื้นที่ป่าบริเวณดอยแบแล ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นบริเวณกว้างจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะมีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าปล่อยไว้เช่นนี้ แหล่งต้นน้ำบริเวณห้วยอมแฮด ห้วยแบแล ห้วยพะอ้น ห้วยกองซาง ห้วยไค่ลั่น จะประสบภาวะความแห้งแล้งขาดแคลนน้ำ ซึ่งจะนำความเดือดร้อนมาสู่ราษฎรในพื้นที่อำเภออมก๋อยในอนาคต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงรับสั่งให้หน่วยงานราชการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มาปรึกษาหารือในการแก้ปัญหา และทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้มีการจัดตั้งสถานีทดลองเกษตรในพื้นที่ดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองสาธิตปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง ทั้งพืชผักไม้ดอกและไม้ผลเมืองหนาวให้กับราษฎรในพื้นที่อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งจ้างงานให้กับราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียง
2. เพื่อให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อจะได้เรียนรู้ในการทำการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักของวิชาการเกษตร
3. เพื่อสกัดกั้นการบุกรุกแผ้วถางป่าบริเวณดอยแบแล โดยการจัดระเบียบชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ตลอดจนปรับปรุงระบบนิเวศป่าต้นน้ำรวมทั้งอนุรักษ์กล้วยไม้ในพื้นที่ให้คงสภาพอุดมสมบูรณ์

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นยอดเขา และไหล่เขาที่มีความสูงอยู่ระหว่าง 1,280 - 1,457 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น ภูเขาสูงสลับหุบห้วย จุดที่ตั้งสถานีความสูงเฉลี่ยประมาณ 1,300 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จุดสูงสุด คือ ดอยอมแฮด ความสูง 1,457 เมตร แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยอมแฮด ความลาดชันเฉลี่ยของพื้นที่อยู่ระหว่าง 18 - 24 เปอร์เซ็นต์ การจำแนกประเภทสมรรถนะที่ดิน โดยกรมพัฒนาที่ดิน เป็นประเภท ดิน Slope Complex

สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากพื้นที่เป็นภูเขาสูง จึงมีอากาศหนาวเย็นตลอดปี จากข้อมูลของสถานีตรวจอากาศอำเภอแม่อาย ปี 2554 อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 21.05 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 16.05 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 3.9 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม และเฉลี่ยสูงสุด 26.06 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 36.6 องศาเซลเซียสในเดือนเมษายน ปริมาณน้ำฝนตลอดปี 840.1 มิลลิเมตร/ปี จำนวนวันที่ฝนตก (ในรอบ 1 ปี) 74 วัน

9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา

วันที่ 13 มีนาคม 2545 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จทอดพระเนตรพื้นที่ป่าต้นน้ำบริเวณดอยเกี๊ยะเป็นแหล่งต้นน้ำแม่กรณ์ ท้องที่ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 560 - 1,740 เมตร จุดสูงสุดคือดอยเกี๊ยะ พบว่าพื้นที่ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นบริเวณกว้าง จำนวนหลายพันไร่ บางส่วนของพื้นที่มีการปลูกพืชเสพติดและเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามายังจังหวัดเชียงรายและผ่านสู่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งบ้านปางขอนเป็นชาวเขาเผ่า อาข่า เย้า มูเซอ ทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงของประเทศด้านทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ และความมั่นคงด้านทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตของราษฎรแอ่งลงปริมาณและคุณภาพน้ำในลำธารลดลง ลำน้ำต่าง ๆ เกิดการตื่นเขินส่งผลกระทบต่อราษฎรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมบริเวณปลายน้ำของลำน้ำแม่ลาวและแม่น้ำกก และนอกจากนั้นน้ำตกขุนกรณ์ ซึ่งเป็นน้ำตกธรรมชาติที่มีความสวยงามที่สุดของจังหวัดเชียงรายมีความสูง 70 เมตร ปริมาณและคุณภาพน้ำลดลงอย่างชัดเจน

เพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงเชิญหน่วยงานราชการต่าง ๆ ประชุมโดยจัดตั้งเป็นสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมผสานกลมกลืนโดยคนเป็นผู้พิทักษ์รักษาป่าให้ความร่มเย็นและเป็นแหล่งผลิตอาหารของคน นอกจากนี้ต้องแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของราษฎร ให้ราษฎรมีรายได้พอเพียงเลี้ยงครอบครัวซึ่งรายได้ไม่พอเลี้ยงครอบครัวเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาความมั่นคงทั้งสองด้านดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการช่วยเหลือราษฎรให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. ให้ประชาชนในพื้นที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการทำเกษตรที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. เพื่อแก้ไขปัญหาเสียดินบนพื้นที่สูงโดยรอบของพื้นที่สถานีฯ และการใช้พื้นที่เป็นทางลำเลียงยาเสพติด
4. เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความมั่นคงในพื้นที่ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ความมั่นคงทางด้านทรัพยากรมนุษย์
5. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่เกิดจากการใช้พื้นที่ อย่างไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ
6. เพื่อพัฒนาพื้นที่โครงการฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตามแนวพระราชดำริ

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนทอดตัวยาวตามแนวเหนือ-ใต้ ความสูง มีจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 560 - 1,740 เมตร จุดสูงสุดคือดอยเกี้ยว มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 18,640 ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ลำน้ำกก (เตรียมการ) ประมาณ 14,987 ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาวฝั่งซ้าย และป่าแม่กกฝั่งขวาประมาณ 3,653 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ตามชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ดังนี้ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 13,172, ไร่ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 2,410 ไร่ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 2,493 ไร่ และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 565 ไร่ โดยเป็นป่าเบญจพรรณ 75.212 เปอร์เซ็นต์ ป่าดิบเขา 0.016 เปอร์เซ็นต์ ป่าที่ฟื้นฟูตามธรรมชาติ 5.105 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่เกษตรกรรม 16.657 เปอร์เซ็นต์ ถูกทิ้งร้าง 3.1 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนหิน

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของบ้านปางขอน โดยเฉลี่ยในแต่ละปีแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 10 องศาเซลเซียส เริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีสภาพอากาศที่หนาวเย็นมาก

ช่วงฤดูร้อน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 35 องศาเซลเซียส เริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนและมีฝุ่นเล็กน้อย

ช่วงฤดูฝน อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 25 องศาเซลเซียส เริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน มีฝนตกชุก และตกตลอดทั้งวัน โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,954 มิลลิเมตร/ปี

10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา

วันที่ 16 มีนาคม 2546 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งในขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จทอดพระเนตรพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าสบกกฝั่งขวาซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และถูกบุกรุกพื้นที่เพื่อจับจองที่ทำกิน โดยชาวเขาเผ่าม้งบ้านขุนน้ำคำทำให้ป่าไม้ถูกทำลายลงเป็นจำนวนมาก ทางราชการจึงได้ทำการอพยพราษฎรบ้านขุนน้ำคำลงมาอยู่ที่พื้นที่บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พิกัด PC316434 ซึ่งอยู่ห่างจากจุดเสด็จฯ ประมาณ 5 กิโลเมตร

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง บ้านธารทอง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 10,000 ไร่ เพื่อหยุดยั้งการทำลายป่าให้สถานีเป็นแหล่งจ้างงานผลิตอาหารที่ปลอดภัยและในขณะเดียวกันให้เป็นศูนย์การเรียนรู้การเกษตรที่ถูกต้อง จนกระทั่งนำไปผลิตในที่ดินของตนเองสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าอย่างยั่งยืนได้ รวมถึงการจัดระเบียบชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ทำการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทองเพื่อนำพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางแล้วนำมาทำประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุดเป็นแหล่งรายได้ เป็นวิทยาลัยของชาวบ้านและเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ
2. ทำการฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม
3. ทำการอนุรักษ์สภาพป่าที่สมบูรณ์บริเวณพื้นที่ป่าสบกกฝั่งขวาซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ลำน้ำห้วยเม็ง และห้วยส้ม รวมทั้งการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าที่ยังมีอยู่โดยให้ราษฎรมีส่วนร่วมในลักษณะของการฝึกอาสาสมัครพิทักษ์ป่า
4. ทำการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนและสกัดกั้นการขนย้ายยาเสพติดจากนอกประเทศเข้าสู่ประเทศไทย

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง มีพื้นที่ดำเนินโครงการตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าสบกกฝั่งขวาและป่าแม่โขงฝั่งขวา เป็นแหล่งคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 1 A -1B ณ จุดที่เสด็จฯ พิกัด 47 Q PC 3693413 เป็นภูเขาสูงชัน สลับซับซ้อน สูงจากน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 700 - 1,329 เมตร เฉลี่ย 1,015 เมตร บริเวณสันเขาทอดยาวสามารถมองเห็น แม่น้ำโขงและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีลุ่มน้ำจำนวน 3 ลุ่ม คือ ลุ่มน้ำยาบ มีลำห้วยสำคัญ คือ ห้วยผาแตก ห้วยขุนน้ำคำ และห้วยน้ำยาบแก้งซ้าย อยู่ในเขตอำเภอเชียงแสน ลุ่มน้ำห้วยเม็งและลุ่มน้ำห้วยส้ม อยู่ในเขตอำเภอเชียงของ ทั้ง 3 ลุ่มแม่น้ำไหลลงสู่แม่น้ำโขง สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบบางส่วนและเป็นเนินลาดชัน มีพื้นที่ป่า ประกอบด้วย ป่าเบญจพรรณ ร้อยละ 58 (5,800 ไร่) ป่าดิบเขาร้อยละ 23 (2,300 ไร่) ป่าดิบแล้งริมห้วย ร้อยละ 14 (1,400 ไร่) พื้นที่ภูกลางไร่ร้าง ร้อยละ 5 (500 ไร่) ของจำนวนพื้นที่ 10,000 ไร่ โดยมีแนวเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรดดอยผาแดงหรือดอยหลวงแปะเมือง
ทิศตะวันออก	จรดดอยหมูโอด อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันตก	จรดขุนน้ำคำ
ทิศใต้	จรดดอยห้วยกว๊าน

สภาพภูมิอากาศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย 23.93 องศาเซลเซียสต่อปี ฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย 38.8 องศาเซลเซียส ฤดูฝนอุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส และฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ย 8 องศาเซลเซียส โดยมีปริมาณฝนตกในพื้นที่จากสถิติปี 2564 มีปริมาณฝนตกสูงสุดในเดือนพฤษภาคม 642.9 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนทั้งปี 1,954.04 มิลลิเมตร

11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกว๊านป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2546 ขบวนเสด็จ ฯ ของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้บินผ่านพื้นที่ป่าหลวงซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำแม่คำ ป่าน้ำแม่สลองและป่าน้ำแม่จันฝั่งซ้าย ขบวนลงจอดบริเวณเชิงดอยห้วยห้วยกว๊าน บ้านห้วยห้วยกว๊านป่าโซ ตำบลแม่สลองใน ด้วยสภาพพื้นที่บริเวณป่าต้นน้ำถูกบุกรุกเพื่อถือครองที่ดินโดยไม่มีการควบคุมทำให้สภาพป่าที่สมบูรณ์เหลือเพียงเล็กน้อยและยังส่งผลให้แหล่งต้นน้ำลำธารเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคได้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยห้วยกว๊านป่าโซ” ขึ้นตั้งแต่บัดนั้น โดยทรงเน้นเรื่องการให้ “คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างผสมผสานกลมกลืน” เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

ต่อมาในวันที่ 21 มกราคม 2549 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการสถานีฯ บ้านห้วยห้วยกว๊านป่าโซ อีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้ทรงมีพระราชกระแส “ให้ดำเนินการปลูกต้นไม้ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงมีพระราชประสงค์ช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ
3. ลดปัญหาหาเสพติดจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและเกิดความมั่นคงต่อประเทศชาติ
4. ให้ราษฎรสามารถเรียนรู้และนำหลักการทำการเกษตรแบบอนุรักษ์ดินและน้ำจากการเข้ามาทำงานเป็นคณงานของสถานีฯ ไปประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเองและขยายผลสู่พื้นที่ข้างเคียง
5. พัฒนาสถานีฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยห้วยกอป่าโซ ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่คำ ป่าน้ำแม่สลอง และป่าแม่จันฝั่งซ้าย บริเวณพื้นที่ต้นน้ำชั้น 1 เอ และ 1 บี มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 660 - 1,400 เมตร มียอดดอยสูงคือดอยห้วยห้วยกอสูงประมาณ 1,400 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงลาดเอียงจากทิศใต้ไปทิศเหนือ ลำน้ำสายหลัก คือ ลำน้ำห้วยห้วยกอไหลจากชายแดนสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ ไปทางทิศตะวันออกโดยไหลไปรวมกับลำน้ำแม่คำที่บ้านเล่าลิว ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศอยู่ในเขตร้อนชื้นมีฝนตกตลอดทั้งปีเฉลี่ยประมาณ 2,100 มิลลิเมตร ฝนส่วนใหญ่ตกในห้วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนสิงหาคม ประมาณ 500 มิลลิเมตร จากข้อมูลการตรวจวัดปริมาณน้ำฝนของสถานีฯ เทียบกับสถิติปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง 50 ปี ที่ตรวจวัดโดยศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ 5 (เชียงราย) พบว่า ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีของสถานีฯ มีมากกว่าปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง 50 ปี ประมาณร้อยละ 20 สภาพอากาศโดยรวมเย็นสบายตลอดทั้งปีแม้ในช่วงเดือนเมษายนหรือพฤษภาคม

12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา

ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ. 2488 ราษฎรชาวเขาสามกลุ่มประกอบด้วย เผ่าเย้า อาข่า และเผ่ามูเซอ ได้อพยพขึ้นมาตั้งถิ่นฐานอยู่บนดอยบ่อบริเวณขุนห้วยแม่ซ้าย ขุนห้วยโป่งผ่าและขุนห้วยสักกอง โดยได้แผ้วถางป่าเพื่อใช้ในการปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอยทำให้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายลงเป็นจำนวนมากจนดินหมดความอุดมสมบูรณ์ ราษฎรชาวเขาเผ่าเย้าและเผ่าอาข่าจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่นคงเหลือแต่เผ่ามูเซอที่ยังคงตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เดิมในปัจจุบัน คือ บ้านลอบ้อจึงทำให้สภาพป่าโดยเฉพาะบริเวณขุนห้วยสักกองถูกบุกรุกทำลายเป็นจำนวนมากที่สุด และบริเวณห้วยอื่น ๆ ก็ไม่สามารถฟื้นตัวได้เนื่องจากถูกชาวเขาบริเวณข้างเคียงได้พากันเข้ามาทำไร่เลื่อนลอย เช่น ไร่ขิง ไร่ข้าว และไร่ข้าวโพดและยังได้ล่าสัตว์ป่าจนหมดไปหลายชนิด

ครั้นเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2546 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 ได้ร่วมกับคุณสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการสำนักพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ (ตำแหน่งในขณะนั้น) พร้อมด้วยข้าราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ซ้าย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว กำนันตำบลแม่ยาว และหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ยาวได้ร่วมกันตรวจสอบพื้นที่บริเวณดังกล่าวพบว่า มีปัญหาการแผ้วถางป่าเป็นจำนวนมากมีปัญหาเสียดินและปัญหาความยากจนของราษฎรที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

ต่อมาวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จทอดพระเนตรพื้นที่ดอยบ่อโดยมีพลเอกฉัตร บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ กราบบังคมทูลถวายรายงานเพื่อขอพระราชทานจัดตั้งโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยบ่อ ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินการประมาณ 15,000 ไร่

ลักษณะทั่วไปเป็นป่าเสื่อมโทรมจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้คืนสู่สภาพเดิมโดยได้รังวัดแบ่งพื้นที่ประมาณ 543 ไร่ไว้เพื่อทำแปลงสาธิตการทำเกษตรแผนใหม่ให้ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายของโครงการได้ศึกษาเรียนรู้และนำกลับไปปฏิบัติในที่ดินของตนเอง มีหมู่บ้านเป้าหมายในการดำเนินโครงการจำนวน 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านจะต้อเบอ บ้านจะฟู หมู่ที่ 18 และบ้านลอบือ หมู่ที่ 13 ท้องที่ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้แก่ราษฎรในการทำเกษตรบนพื้นที่สูงอย่างถูกหลักวิชาการโดยใช้พื้นที่อย่างจำกัด
2. เพื่อให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพป่าบริเวณที่ออกเขาดอยบ่อ
3. เพื่อสร้างงานให้ราษฎรได้มีอาชีพมีรายได้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. สร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อต่อต้านปัญหายาเสพติด

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

เป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อนมีจุดสูงสุดอยู่บริเวณยอดดอยบ่อมีความสูง 1,345 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางลาดเอียงจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตกของพื้นที่ จุดต่ำสุดอยู่บริเวณห้วยสักกองมีความสูง 545 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง

โดยจากการกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการฯ จำนวน 15,000 ไร่ ในปี พ.ศ.2547 พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่โครงการซึ่งมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ประมาณ 7,730 ไร่ (48.87 เปอร์เซ็นต์) มีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมจำนวน 6,570 ไร่ (43.8 เปอร์เซ็นต์) และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นประมาณ 1,100 ไร่ (7.33 เปอร์เซ็นต์) สามารถจำแนกเป็นชั้นคุณภาพลุ่มน้ำได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 A	มีจำนวน	10,991	ไร่ (73.27 เปอร์เซ็นต์)
ชั้นที่ 1 B	มีจำนวน	3,818	ไร่ (25.45 เปอร์เซ็นต์)
ชั้นที่ 2	มีจำนวน	115	ไร่ (0.77 เปอร์เซ็นต์)
ชั้นที่ 3	มีจำนวน	76	ไร่ (0.51 เปอร์เซ็นต์)

สภาพภูมิอากาศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยบ่อตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูหรือแบบทุ่งหญ้าเขตร้อนโดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม 2 ประเภท คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากประเทศจีนในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 20.07 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 34 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 9 องศาเซลเซียส และปริมาณน้ำฝนรายปีประมาณ 2,039.5 มิลลิเมตรเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคมปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 13.57 มิลลิเมตร มีการแบ่งฤดูที่ค่อนข้างชัดเจนกล่าวคือ

1. ฤดูฝนเริ่มกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมเป็นเวลา 5 เดือน ฝนจะตกหนักที่สุดราวเดือนกรกฎาคม-กันยายน
2. ฤดูหนาวเริ่มกลางเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์เป็นเวลาประมาณ 4 เดือน
3. ฤดูร้อนเริ่มกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมประมาณ 3 เดือนโดยเฉพาะในเดือนเมษายนจะมีอากาศร้อนมากที่สุด

13. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควรว อําเภอปง จังหวัดพะเยา

ประวัติความเป็นมา

วันเสาร์ที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2548 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ป่าดอยผาช้าง ตำบลขุนควรว อําเภอปง จังหวัดพะเยา เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำยม สภาพป่าต้นน้ำถูกบุกรุกแผ้วถางขยายเป็นวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าปล่อยทิ้งไว้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศป่าต้นน้ำและจะเกิดผลกระทบตามมาอีกหลายประการ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ดินถล่ม ฯลฯ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ณ บริเวณป่าดอยผาช้าง และมีพระราชดำริให้ตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง อําเภอปง จังหวัดพะเยา ให้ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำให้สมบูรณ์ และตั้งธนาคารข้าวให้เหมือนธนาคารการเงิน โดยมีเป้าหมายให้เป็นสถานที่เรียนรู้ และรับจ้างเป็นแรงงานของชุมชน ฝึกทำการเกษตรแผนใหม่ควบคู่กับการอนุรักษ์ดิน และน้ำ เนื่องจากราษฎรขาดทักษะและขาดความรู้ทางการเกษตรส่งเสริมให้ราษฎรมีความเข้าใจว่าป่ามีความสำคัญกับน้ำอย่างมาก ถ้าถางป่าหมดก็จะเกิดความแห้งแล้ง

แนวทางดังกล่าวนี้จะเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนของราษฎร ส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้ทางการเกษตรอย่างถูกวิธี ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่าได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์ ชุมชนมีความเข้มแข็งปัญหาเสพติดจะหมดไป เกิดความมั่นคงต่อชาติบ้านเมือง ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. เป็นต้นแบบการทำนาค่าแบบยั่งยืนและใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ปฏิบัติงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควรว อําเภอปง จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ 500 ไร่ สามารถแบ่งสภาพพื้นที่ออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชันอยู่ระหว่าง 2 - 5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3.5 ไร่หรือร้อยละ 0.70 ของเนื้อที่ทั้งหมดอยู่ทางทิศตะวันออก การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ขณะสำรวจพบร่องรอยของการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อน เมื่อจัดทำโครงการฯ จึงทิ้งเป็นไร่ร้าง

2. พื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชันอยู่ระหว่าง 5 - 35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 308.7 ไร่หรือร้อยละ 61.74 ของเนื้อที่ทั้งหมด อยู่ระหว่างพื้นที่ตอนที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยกับที่เป็นเทือกเขา การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่จะเป็นร่องรอยของไร่ร้างหมุ่นเวียนปลูกข้าวโพดข้าวไร่ ป่าเบญจพรรณบางส่วน ยังคงสภาพเป็นป่าไม้เสื่อมโทรมพบทั่ว ๆ ไปของพื้นที่โครงการฯ

3. พื้นที่เทือกเขาสูงจนถึงสูงชันมากมีความลาดชันอยู่ระหว่าง 35-75 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 187.8 ไร่ หรือร้อยละ 37.56 ของเนื้อที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่คงสภาพเป็นป่าไม้ มีบางที่ถูกแผ้วถางเพื่อปลูกพืชไร่ และขณะสำรวจส่วนใหญ่จะพบเป็นไร่ร้าง

สภาพภูมิอากาศ

บริเวณพื้นที่โครงการฯ ใช้ข้อมูลภูมิอากาศของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาควบ 38 ปี (พ.ศ. 2504 - 2541) ซึ่งจังหวัดพะเยาอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูหรือแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน (Tropical Savanna Climate : "Aw") ตามระบบการจำแนกภูมิอากาศของ Koppén แสดงว่าบริเวณนี้จะมีช่วงของฤดูฝนสลับกับช่วงที่แห้งแล้ง แตกต่างกันอย่างชัดเจนในรอบปีและช่วงที่แห้งแล้ง จะมีทั้งอากาศร้อนและหนาวมี 3 ฤดู คือ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพาอากาศแห้งและหนาวเย็นเข้ามา

ฤดูร้อน เริ่มปลายเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนเมษายนซึ่งอาจมีฝนอยู่ช่วงปลายเดือนเมษายน แต่ปริมาณฝนมักไม่พอเพียงต่อการเพาะปลูก

14. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอกำแพง จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่แหล่งกำเนิดต้นน้ำ ลำน้ำคาง บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอกำแพง จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลุ่มน้ำย่อยของแม่น้ำยมตอนบนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ "ป่าน้ำยาว - น้ำสวด" จุดที่เสด็จฯ ทอดพระเนตร มีความสูง 860 เมตร พื้นที่ประมาณ 12,500 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ได้ถูกบุกรุกแผ้วถางจากการทำไร่เลื่อนลอยของราษฎร ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด และปลูกลิ้นจี่ ทำให้พื้นที่ต้นน้ำ ลำน้ำคางได้รับความเสียหายจำนวนมาก ราษฎรทั้งสองหมู่บ้านเริ่มตระหนักถึงความเสียหาย ที่เกิดจากการบุกรุกทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอยเกรงว่าจะเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต จึงได้เข้าชื่อ ขอพระราชทานความช่วยเหลือให้มีการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่มาช่วยแนะนำให้ราษฎร ได้ใช้พื้นที่ทำการเกษตรอย่างเหมาะสม และลดพื้นที่ที่บุกรุกทำลายป่าต่อไป สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมปรึกษาหารือในการแก้ปัญหาและทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงขึ้น โดยขอใช้พื้นที่ป่าที่ถูกแผ้วถางแล้ว บริเวณลำน้ำคาง บ้านสบขุ่น หมู่ที่ 7 ตำบลป่าคา อำเภอกำแพง จังหวัดน่าน เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ มาจัดตั้งสถานีโดยให้ราษฎรหมู่บ้านสบขุ่น และราษฎรบ้านดอยตัว ได้เข้ามาร่วมดำเนินงานโครงการฯ โดยมีแม่ทัพภาคที่ 3 เป็นประธานคณะทำงาน และผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 เป็นผู้อำนวยการโครงการฯ พร้อมจัดเจ้าหน้าที่นักเกษตรจากฝ่ายพัฒนา และส่งเสริมสำนักพระราชวังเป็นผู้ประสานงานและดูแลการปฏิบัติงานในพื้นที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนโดยการประสานงานและการคุ้มครองป้องกันชุมชน ให้หน่วยงานร่วมโครงการฯ ตลอดจนราษฎรในโครงการฯ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางพระราชดำริ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ซึ่งได้แก่
 - 1.1 จัดตั้งสถานีทดลองเกษตรในที่สูง เพื่อใช้พื้นที่ที่ถูกแผ้วถางแล้วมาทำประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุดเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ
 - 1.2 พัฒนาสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้กลับคืนสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม
 - 1.3 อนุรักษ์สภาพป่าไม้ และพันธุ์สัตว์ป่า ที่ยังมีเหลืออยู่ในพื้นที่ป่า โดยให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในลักษณะของการฝึกรักษาป่าอนุรักษ์ป่า
 - 1.4 ฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเรียนรู้การใช้ที่ดินที่มีจำกัดให้เกิดผลผลิตที่เพียงพอต่อการเลี้ยงตนเองได้ รวมทั้งให้เรียนรู้การบริหารจัดการในการทำโครงการเกษตรปลอดสารเคมี และยาฆ่าแมลง เรียนรู้ด้านการตลาดด้วยการรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ให้เป็นเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้มูลค่าเพิ่มขึ้น
 - 1.5 ช่วยให้ราษฎรมีงานทำและมีรายได้ เพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน การกระจายรายได้ไปสู่ราษฎรในชนบทที่ยังอยู่ใต้เส้นระดับยากจน และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เพื่อลดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ ด้วยการเคลื่อนไหวในพื้นที่การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ และการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะงานการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติดจากภายนอกประเทศ

สภาพทั่วไปของภูมิภาคและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการของโครงการฯ จำนวน 13,970 ไร่ มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและลาดชันเป็นส่วนใหญ่ มีพื้นที่ราบค่อนข้างน้อย สำหรับบริเวณที่ตั้งสำนักงานของโครงการฯ เป็นที่ราบระหว่างหุบเขาริมลำน้ำตัว พื้นที่ประมาณ 20 ไร่ ความสูงโดยเฉลี่ยของพื้นที่ประมาณ 550-900 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง

สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศบริเวณโครงการฯ มีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดน่าน กล่าวคือ อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Tropical Savanna Climate : “Aw”) ตามระบบการจำแนกภูมิอากาศของ Koppen โดยมีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,293.5 มิลลิเมตร ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีร้อยละ 75.3 อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งปี 33.3 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 20.3 องศาเซลเซียส สามารถแบ่งลักษณะภูมิอากาศออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ระยะเวลาเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เดือนที่มีฝนตกหนักมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม ปริมาณฝนเฉลี่ย 273.1 มิลลิเมตร เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพายุดีเปรสชันที่พัดเข้ามาในช่วงดังกล่าว

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ระยะเวลานี้เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมหนาวและแห้งแล้ง เดือนมกราคม เป็นเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 14.5 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ระยะเวลานี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิเฉลี่ยโดยทั่วไปจะสูงขึ้นทำให้มีสภาพอากาศร้อนกว่าปกติ และจะร้อนมากที่สุดในเดือนเมษายน โดยอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.7 องศาเซลเซียส ทั้งนี้อาจจะมีพายุโซนร้อนเกิดขึ้นเนื่องจากอากาศเย็นจากประเทศจีนได้เคลื่อนตัวลงมาเป็นครั้งคราวทำให้เกิดปะทะกับอากาศร้อนเขตท้องถิ่น เกิดเป็นแนวปะทะอากาศเย็น ทำให้มีพายุฝนฟ้าคะนองเกิดขึ้นแต่มีฝนตกไม่นาน

15. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมบริเวณภูพยัคฆ์ บ้านน้ำรีพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2546 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ มีพื้นที่ดำเนินงานจำนวน 10,000 ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง เนื่องจากทรงพบว่าป่าไม้ได้ถูกบุกรุกแผ้วถางทำให้เกิดป่าเสื่อมโทรมเป็นจำนวนนับพันไร่ และมีแนวโน้มว่าจะมีการบุกรุกเพิ่มขึ้นเนื่องจากราษฎรมีความต้องการจับจองพื้นที่ทำกิน และเปลี่ยนที่ดินทำกินในลักษณะของการทำไร่เลื่อนลอย เมื่อที่ดินผืนเดิมเสื่อมคุณภาพก็ทำการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ดินผืนใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรยังขาดการเรียนรู้วิธีการใช้ที่ดินถูกหลักวิชาการ เกษตร จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง เพื่อราษฎรจะได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอบรมการเกษตร ในลักษณะเป็นวิทยาลัยชาวบ้าน โดยทำการฝึกอบรมให้รู้จักการใช้พื้นที่ดินที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เพราะนับวันประชากรจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่พื้นที่ดินมีจำกัด ถ้าไม่มีการฝึกอบรมให้ราษฎรรู้จักใช้ที่ดินให้คุ้มค่าปัญหาการแย่งที่ดินทำกินจะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต นอกจากนี้พื้นที่ป่าไม้ก็จะถูกทำลายเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จะก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำลำธาร รวมทั้งสัตว์ป่าต่าง ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่ก็จะสูญพันธุ์ไปได้อย่างแน่นอน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมวิชาการ เกษตร และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ในขณะนั้น) มาร่วมปรึกษาหารือในการแก้ปัญหาที่ประชุมมีความเห็นว่าสมควรจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงขึ้น โดยนำพื้นที่ที่ถูกบุกรุกแผ้วถางมาจัดทำแปลงปลูกพืชเมืองหนาว และจัดตั้งเป็นธนาคารอาหาร (Food Bank) ให้ราษฎรบ้านน้ำรีพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และหมู่บ้านใกล้เคียงได้เข้าร่วมโครงการฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อสนับสนุนโดยการประสานงานและการคุ้มครองป้องกันชุมชนให้หน่วยงานร่วมโครงการฯ ตลอดจนราษฎรในโครงการฯ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางพระราชดำริ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ซึ่งได้แก่

- 1.1 จัดตั้งสถานีทดลองเกษตรในที่สูงเพื่อใช้พื้นที่ที่ถูกแผ้วถางแล้วมาทำประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุด เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ
- 1.2 พัฒนาสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้กลับคืนสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม
- 1.3 อนุรักษ์สภาพป่าไม้ และพันธุ์สัตว์ป่า ที่ยังมีเหลืออยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยให้ราษฎรได้มีส่วนร่วม ในลักษณะของการฝึกราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า
- 1.4 ฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเรียนรู้การใช้ที่ดินที่มีจำกัด ให้เกิดผลผลิตที่เพียงพอ ต่อการเลี้ยงตัวเองได้ รวมทั้งให้เรียนรู้การบริหารจัดการในการทำโครงการเกษตรปลอดสารเคมี และยาฆ่าแมลง เรียนรู้ด้านการตลาด ด้วยการรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ การแปรรูปผลผลิต การเกษตร ให้เป็นเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้มูลค่าเพิ่มขึ้น
- 1.5 ช่วยให้ราษฎรมีงานทำและมีรายได้ เพื่อสนับสนุนรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน การกระจาย รายได้ไปสู่ราษฎรในชนบทที่ยังอยู่ใต้เส้นระดับความยากจนและนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เพื่อลดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ ด้วยการเคลื่อนไหวกว้างขวางในพื้นที่ การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ และการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด จากภายนอกประเทศ

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ เดิมชื่อภูผายักษ์ บนยอดภูเป็นหินผาสวยงาม มีสภาพ เป็นป่าดงดิบและเป็นดงเสื่อ จึงได้ชื่อว่าภูพยัคฆ์ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง มีความสูงจาก ระดับน้ำทะเล 1,003 เมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันร้อยละ 70 ที่เหลือร้อยละ 30 เป็นพื้นที่เพาะปลูก ทำการเกษตร และที่อยู่อาศัย เคยเป็นที่ปลูกฝิ่นของราษฎรไทยภูเขา ก่อนปี 2523 เคยเป็นสนามรบระหว่างทหารไทย กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ปัจจุบันภูพยัคฆ์เปลี่ยนจากสมรภูมิรบ แหล่งวางกับดักระเบิดเป็นสถานีพัฒนาการเกษตร ที่สูง

สภาพภูมิอากาศ

ภูมิอากาศค่อนข้างหนาวเย็นตลอดปี อุณหภูมิต่ำสุดในฤดูหนาว 4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดในฤดูร้อน 30 องศาเซลเซียส ช่วงฤดูฝนมีฝนตกชุก

16. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะเกี้ยง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันศุกร์ที่ 9 มกราคม 2547 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคา-ผาแดง ซึ่งอยู่ระหว่างบ้านสะจุก หมู่ที่ 7 และบ้านสะเกี้ยง หมู่ที่ 8 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ทรงพบว่า มีการบุกรุกทำลายแผ้วถางพื้นที่ป่า เพื่อทำไร่เลื่อนลอย และมีแนวโน้มว่าจะถูกบุกรุกแผ้วถางเพิ่มขึ้นอีกเนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น พื้นที่ดังกล่าว

อยู่ห่างชายแดนตรงข้ามกับแขวงไซยะบุรีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประมาณ 2 กิโลเมตร มียอดเขาสูงได้แก่ออยขุนน่านระดับความสูง 1,654 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของแม่น้ำน่าน ไหลลงสู่เขื่อนสิริกิติ์ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ สาเหตุของการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เนื่องจากราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่าลัวะใช้พื้นที่จำนวนมากเพื่อปลูกข้าวไร่ให้ได้ผลผลิตเพียงพอสำหรับบริโภค ถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรมาให้คำแนะนำถึงวิธีการทำให้เกษตรอย่างถูกหลักวิชาการก็คงไม่สามารถหยุดยั้งการบุกรุกแผ้วถางป่าไม้ของราษฎรลงได้ และจะทำให้ปริมาณน้ำจากแหล่งต้นน้ำออยขุนน่าน ซึ่งไหลลงแม่น้ำน่านและไหลต่อไปยังเขื่อนสิริกิติ์ลดลงจนถึงขั้นวิกฤตได้ในอนาคต

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญแม่ทัพภาคที่ 3 ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ในการแก้ปัญหาโดยขอใช้พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกแผ้วถาง แล้วมาจัดตั้งโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสะจุก - สะแกแย้งชั้น ณ บ้านสะจุก หมู่ที่ 7 และบ้านสะแกแย้ง หมู่ที่ 8 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงความลาดชันประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางด้านลาดไปทางทิศเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลายเพื่อเป็นที่ทำกิน และบางส่วนเป็นพื้นที่ไร่เก่า ที่ทิ้งร้างไว้เป็นพื้นที่ที่กลับคืนสภาพสมบูรณ์พอที่จะปลูกพืชได้อีกครั้ง แล้วจะกลับมาถางเพื่อใช้เป็นที่ทำกินต่อไป สำหรับพื้นที่สมบูรณ์มีอยู่เพียงส่วนน้อยบริเวณส่วนล่างของพื้นที่ชาวบ้านช่วยกันดูแลรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำของหมู่บ้านลำห้วยหลัก ได้แก่ ห้วยงัด พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่ระหว่าง 900 - 1,600 เมตร

สภาพภูมิอากาศ

ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น และมีฝนตกชุกหนาแน่น เริ่มจากเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคมของทุกปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,450 มิลลิเมตร/ปี มีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 130 วัน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 24 เปอร์เซ็นต์ อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 22 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มจากเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน มีอุณหภูมิไม่สูงมากนัก ฤดูหนาวเริ่มจากเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์อากาศหนาวจัด

17. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลปองน้ำร้อน อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประวัติความเป็นมา

เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2551 นายวิโรจน์ เชื้อขาวพิมพ์ หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ที่ วจ. 6 (ผาผึ้ง) ถูกลอบยิงเสียชีวิต ความทราบถึงสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีรับสั่งให้ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี มาตรวจเยี่ยม และให้กำลังใจเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร - ตาก ซึ่งองคมนตรีได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า กราบทูลต่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงทราบ ซึ่งพระองค์ได้ทรงพระราชทาน “โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านป่าคา” เป็นกรอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหากรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ได้ดำเนินการโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านป่าคา โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนบ้านป่าคา ได้มีอาชีพที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยไม่ไปบุกรุกป่าเพิ่มขึ้นและได้ขยายหมู่บ้านเป้าหมายตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพิ่มเติมจำนวน 2 หมู่บ้าน โดยการจัดตั้ง “โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านโละโคะ” ในปี 2553 และ “โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านป่าหมาก” ในปี 2554 ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การล่าสัตว์ป่า ตลอดจนการจุดไฟเผาป่าของชุมชนในพื้นที่ ที่อยู่กลางอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า และเพื่อเป็นการประสานความร่วมมือของชุมชนบ้านโละโคะ และบ้านป่าหมากกับหน่วยงานของทางราชการ ในการฟื้นฟูสภาพป่า การปลูกจิตสำนึกของชุมชนในการอนุรักษ์ป่า ตลอดจนจัดตั้งมวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ขึ้นในชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการคัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิประเทศ
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไว้บริโภคในครัวเรือน
3. เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันแก่โรงเรียนในพื้นที่เป้าหมาย
4. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพการประมงให้แก่นักเรียนและราษฎรในพื้นที่
5. เพื่อเพิ่มอาหารโปรตีนประเภทปลาแก่เกษตรกรในพื้นที่ของโครงการ
6. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะการเลี้ยงปลาและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง
7. เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารโปรตีนประเภทปลาให้แก่นักเรียนบริโภคเป็นอาหารกลางวัน และเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ถ่ายทอดให้เกษตรกรในหมู่บ้าน รวมทั้งปลูกฝังและฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

สภาพทั่วไปของภูมิภาคและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน สูงจากระดับน้ำทะเล 1,439 เมตร จึงมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี ทำให้เหมาะต่อการมาพักผ่อนหย่อนใจ ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้านการเกษตร อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ลำน้ำคลองสวนหมาก ปริมาณน้ำฝนกลุ่มน้ำคลองสวนหมาก มีสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝน 1 สถานี ที่อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย เท่ากับ 1094.6 มิลลิเมตร/ปี ปริมาณน้ำท่าสถานีตรวจวัดบ้านใหม่ (รหัสสถานี P 26A) ทำการตรวจวัดปริมาณน้ำท่า ในคลองไพร ซึ่งเป็นลุ่มน้ำย่อยของกลุ่มน้ำคลองสวนหมาก มีพื้นที่รับน้ำส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของที่ทำการอุทยานฯ พื้นที่รับน้ำ 969 ตารางกิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย 354.11 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นน้ำท่าเฉลี่ย 0.365 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อตารางกิโลเมตร

สภาพภูมิอากาศ

ภูมิอากาศมีอากาศเย็น ท้องฟ้าโปร่ง ส่วนฤดูร้อนจะเป็นช่วงรอยต่อระหว่างลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิเฉลี่ย 10 - 30 องศาเซลเซียส

18. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ประวัติความเป็นมา

จากการที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรภายในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทรงทราบถึงปัญหาพื้นที่ทำกินที่มีสภาพเป็นหินและมีความลาดชันไม่เหมาะสมทางการเกษตรของราษฎรบ้านร่มเกล้า ซึ่งเป็นหมู่บ้านในความดูแลของโครงการ ทรงมีพระราชดำริให้กองทัพภาคที่ 3 โดยโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสำรวจพื้นที่ทำกินแห่งใหม่แทนพื้นที่ราษฎรบ้านดังกล่าว โดยให้พิจารณาดำเนินการให้มีการพัฒนาทางการเกษตร ในลักษณะที่มีการอนุรักษ์ดิน น้ำ และไม่เป็นการทำลายป่าด้วยนั้น และต่อมาทรงได้รับทราบถึงปัญหาที่จะต้องแก้ไขและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการประกอบอาชีพของราษฎรที่ได้ดำเนินการจัดที่อยู่อาศัยและพื้นที่ให้ในโครงการฯ จึงทรงรับโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ไว้เป็นโครงการตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และจากการที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคเหนือ ระหว่างการเสด็จฯ แปรพระราชฐานประจำปี พ.ศ.2545 - 2547 ที่ผ่านมา จึงทรงให้พิจารณาขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ด้วย โดยราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ได้มีหนังสือถึงกองทัพภาคที่ 3 แจ้งว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว และเพื่อให้การดำเนินงานบังเกิดผลอย่างรวดเร็ว เป็นรูปธรรม และมีความปลอดภัย จึงขอให้กองทัพภาคที่ 3 จัดชุดปฏิบัติการเข้าร่วมในกิจกรรมการคุ้มครองและประสานงานในการดำเนินงานของสถานีฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนโดยการประสานงานและการคุ้มครอง ป้องกันชุมชน ให้หน่วยงานร่วมโครงการฯ ตลอดจนราษฎรในโครงการฯ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางพระราชดำริ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ซึ่งได้แก่

- 1.1 จัดตั้งสถานีทดลองเกษตรในที่สูง เพื่อใช้พื้นที่ที่ถูกแผ้วถางแล้วมาทำประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุด เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้หยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่า เสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน
- 1.2 พื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้กลับคืนสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม
- 1.3 อนุรักษ์สภาพป่าไม้และพันธุ์สัตว์ป่าที่ยังมีเหลืออยู่ในพื้นที่ป่า โดยให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในลักษณะของการฝึกราชกรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า

1.4 ฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเรียนรู้การใช้ที่ดินที่มีจำกัดให้เกิดผลผลิตที่เพียงพอต่อการเลี้ยงตนเองได้ รวมทั้งให้เรียนรู้การบริหารจัดการในการทำโครงการเกษตรปลอดสารเคมี และยาฆ่าแมลง เรียนรู้ด้านการตลาดด้วยการรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ การแปรรูปผลผลิตการเกษตรให้เป็นเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้มูลค่าเพิ่มขึ้น

1.5 ช่วยให้ราษฎรมีงานทำและมีรายได้ เพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน การกระจายรายได้ไปสู่ราษฎรในชนบทที่ยังอยู่ใต้เส้นระดับยากจน และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เพื่อลดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ ด้วยการเคลื่อนไหวในพื้นที่การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ และการปลุกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะงานการป้องกันและสกัดกั้น การแพร่ระบาดของยาเสพติดจากภายนอกประเทศ

สภาพทั่วไปของภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเมียง ภูทอง ไกล่แนวชายแดนไทย-ลาว เป็นแหล่งคุณภาพน้ำชั้น 1A อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 476 เมตร โดยมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 51 ไร่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นเทือกเขาและภูเขาสลับซับซ้อน มีที่ลาดเชิงเขา

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในพื้นที่โครงการฯ สามารถแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยอุณหภูมิตลอดปี 25 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย 33 องศาเซลเซียส ฤดูฝนอุณหภูมิเฉลี่ย 30 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝน 1,607 มิลลิเมตรต่อปี และฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ย 21 องศาเซลเซียส

2.3 กิจกรรมสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง มีดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. เพื่อดำเนินงาน โดยระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ถึง 2565 กปร. ได้สนับสนุนการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดังนี้

1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สี่แควล้อมตามพระราชดำริ บ้านแพกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึก ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในระบบวนเกษตร และการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ฝายกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ และการทำงานแบบนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุงเส้นทางลำลองป่าไม้ในสถานีฯ และส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการฟื้นฟูเสริมป่าต้นน้ำ จำนวน 400 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ฝายกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวน 1 แห่ง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวให้แก่เกษตรกร เช่น จัดหาก้าวโวกาโต้ แมคคาเดเมีย พลับ และมะม่วงนวลค่า กิจกรรมอบรมเกษตรกรแบบวนเกษตร 1 รุ่น 50 คน งานจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรและใช้สอยในชุมชน 2 ระบบ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง ปรับปรุงถนนป่าไม้ ระยะทาง 3.5 กิโลเมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการส่งเสริมให้ชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำให้มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี พร้อมทั้งส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำกิน เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวจำนวน 50 ไร่ และดำเนินการซ่อมแซมระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ทำกินของราษฎร จำนวน 2 ระบบ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้จากการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบขั้นบันได จำนวน 30 ไร่ พร้อมทั้งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางถนนลำลองป่าไม้ ในสถานีฯ ระยะทาง 6 กิโลเมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการซ่อมแซมระบบกระจายน้ำในพื้นที่ทำกินที่จัดสรรให้ราษฎร 2 ระบบ และดำเนินงานอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ จากกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบขั้นบันไดจำนวน 30 ไร่ และก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสานแบบคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 40 แห่ง นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการซ่อมแซมปลั๊บลานทรงงาน ห้องน้ำ ห้องสุขา ซ่อมแซมปรับปรุงถนนลำลองป่าไม้ในสถานีฯ ระยะทาง 6 กิโลเมตร และสำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎรในพื้นที่โครงการฯ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและส่งเสริมการใช้ที่ดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว ฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวน 1 แห่ง และกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบขั้นบันได จำนวน 4 ไร่ต่อ 1 ราย ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 50 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวน 1 แห่ง ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได จำนวน 5 ไร่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีต (ทางอินเดีย) ระยะทาง 600 เมตร ก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 4 แห่ง เพาะชำกล้าหวาย จำนวน 5,000 กล้า ปรับปรุงเตาอบยอดหวาย อบแห้ง 1 แห่ง ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 10 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางถนนในบริเวณพื้นที่โครงการ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและการขนส่ง นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนทางด้านสาธารณสุข โดยการจัดทำถังน้ำดื่มให้ชุมชนขนาด 4,000 ลิตร จำนวน 2 ถัง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนทำการเกษตรแบบยั่งยืน โดยลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสาน ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินงานส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ และส่งเสริมการทำระบบการเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 50 ไร่ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการชุมชนคาร์บอนต่ำจำนวน 1 งาน จัดทำระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมท่อส่งน้ำ ถังพักน้ำ และระบบกระจายน้ำให้แก่ราษฎรในพื้นที่โครงการ จำนวน 1 งาน ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำในพื้นที่ทำกินที่จัดสรรให้ราษฎร และดำเนินงานอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยการจัดทำฝายต้นน้ำแบบคอกหมู ขนาด 4 เมตร จำนวน 15 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ 90 อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมท่อส่งน้ำ ถังพักน้ำ และระบบกระจายน้ำให้แก่ราษฎรในพื้นที่โครงการ

3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์และซ่อมแซมพลับพลาทรงงาน จำนวน 1 หลัง ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยวและไร่หมุนเวียน จำนวน 93 ไร่ บ่อพักน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด 30 ลูกบาศก์เมตร พร้อมท่อส่งน้ำ ความยาว 1.2 กิโลเมตร จำนวน 1 บ่อ ก่อสร้างฝายกึ่งถาวร จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 100 แห่ง ก่อสร้างฝายกล่องเกเบี้ยน จำนวน 10 ฝาย ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนสองร่องล้อ ระยะทาง 200 เมตร จัดทำระบบน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 6 ระบบ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 งาน ก่อสร้างฝายกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 100 แห่ง ฝายกล่องเกเบี้ยน จำนวน 10 ฝาย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว งานจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ ก่อสร้างฝายแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ปรับปรุงถนนป่าไม้ที่ชำรุด จำนวน 2.5 กิโลเมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ราษฎร โดยการส่งเสริมให้ชุมชนทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืน เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวบนพื้นที่สูง นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนการทำเกษตรจากระบบกระจายน้ำ จำนวน 3 ระบบ และบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 3 บ่อ อีกทั้งยังดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีต 2 ร่องล้อ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรของราษฎรในพื้นที่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ 70 คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนพฤศจิกายน 2563
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร ลักษณะบ่อพวง จำนวน 2 บ่อ และก่อสร้างระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 4 ระบบ รวมทั้งก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดกว้าง 3 เมตร หนา 15เซนติเมตร ระยะทาง 300เมตร สำหรับแผนงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู ขนาด 4 เมตร จำนวน 10 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมจำนวน 1 หมู่บ้าน และลาดตระเวนป้องกันรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ 70 อยู่ระหว่างการก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม 2564

4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงพลับพลาทรงงานและภูมิทัศน์ ปรับปรุงอาคารสำนักงาน และผิวถนนของโครงการ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร สร้างจิตสำนึกรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำ ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตร ในพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 50 ไร่ ส่งเสริมการทำนาขั้นบันได จำนวน 18 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบผสมผสาน จำนวน 15 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จัดทำระบบกระจายน้ำสำหรับเกษตรกรก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง ฝายต้นน้ำลำธารแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง และปรับปรุงบ้านพักเจ้าหน้าที่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำกินของราษฎร เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบถาวร จำนวน 2 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ ให้คนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เอื้อต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้ราษฎรทำการเกษตรแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว รวมทั้งสนับสนุนให้ลดการใช้สารเคมี และหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาระบบนิเวศและคนในชุมชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กแบบสองร่องล้อระยะทาง 500 เมตร และดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ต้นน้ำ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 30 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 40 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 37 ไร่ และจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ผลิตกาแฟอินทรีย์ จำนวน 4 กลุ่มบ้าน ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงพลับพลาทรงงาน จำนวน 1 งาน จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อวางแผนการจัดทำวนเกษตร และเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2 หมู่บ้าน การอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 30 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 40 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 50 ไร่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงสำนักงานชุดประสานการคุ้มครองและป้องกันชุมชน จำนวน 1 งาน ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 1 ระบบ งานอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 30 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 6 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 25 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงอาคารสำนักงานอำนวยการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ดอยม่อนล้าน พร้อมทั้งปรับปรุงระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 1 ระบบ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงานฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ อนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันไดในลักษณะนาแลกป่า จำนวน 30 ไร่ รวมทั้งได้จัดทำระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 12 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได จำนวน 30 ไร่ และก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมูขนาด 3 เมตร จำนวน 13 แห่ง นอกจากนี้ได้ดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยดำเนินกิจกรรมจัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 50 ไร่ พร้อมทั้งซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการ 1 ระบบ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าของชุมชนบนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งานสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง สร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได 1 หมู่บ้าน บ้านชะหลา จำนวน 10 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสองร่องล้อ จำนวน 1 งาน ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 1 ระบบ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง งานอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 25 ไร่ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าของชุมชน จัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 30 ไร่ สร้างฐานเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 งาน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงพลับพลาทรงงาน ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำในพื้นที่โครงการฯ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบถาวร จำนวน 2 แห่ง สร้างป่า สร้างรายได้ จำนวน 25 ไร่ งานอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแตกป่า) จำนวน 25 ไร่ จัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 15 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการพัฒนาภายในพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมื่องงาม ประกอบด้วย การปรับปรุงซ่อมแซมถนน 2 ล้อ ให้สามารถสัญจรได้อย่างสะดวกและปลอดภัย งานปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงพลับพลาทรงงาน จำนวน 1 งาน รวมทั้งซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 1 ระบบ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการอนุรักษ์ ป่าชุมชน ทรัพยากรป่าไม้ ในกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 50 ไร่ และงานอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันไดในลักษณะของนาแตกป่า จำนวน 30 ไร่ รวมทั้งยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าไม้ และสัตว์ป่าของชุมชน และจัดทำระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร รวมทั้งงานสร้างฐานเศรษฐกิจพอเพียงให้ราษฎรและเยาวชนได้เรียนรู้ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสองร่องล้อ และซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ สำหรับงานอนุรักษ์ ป่าชุมชน ทรัพยากรป่าไม้ ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 50 แห่ง และดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันไดลักษณะนาแตกป่า จำนวน 30 ไร่ พร้อมทั้งจัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยได้ดำเนินงานสร้างฐานเศรษฐกิจพอเพียงให้ราษฎรและเยาวชนได้เรียนรู้ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภอมวกก่อ จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการ ก่อสร้างฝายกึ่งถาวร 10 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 20 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกล่อง เกเบียนแบบเทพูนทับ จำนวน 10 แห่ง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซ่อมแซมปรับปรุงสำนักงานชุดประสานการคุ้มครองและป้องกันชุมชน จำนวน 1 งาน ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำภายในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 1 ระบบ งานอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 30 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 6 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมของราษฎร จำนวน 25 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืน จำนวน 40 ไร่ เพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่เกษตร นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนการทำเกษตรของราษฎร โดยการจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 2 แห่ง รวมทั้งจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 2 แห่ง อีกทั้งยังดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสองร่องล้อ ระยะทาง 310 เมตร เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการขนส่งและสัญจรของราษฎร นอกจากนี้ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน และสนับสนุนการทำเกษตรแล้ว ยังได้ดำเนินการพัฒนาภายในพื้นที่โครงการ ปรับปรุงต่อเติมอาคาร (ห้องทรง) และห้องสุขา จำนวน 1 งาน ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ 50 อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร และก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสองร่องล้อ รวมทั้งปรับปรุงอาคารห้องทรงและห้องสุขา คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนพฤศจิกายน 2563
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 บ่อ ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 1 แห่ง และแผนงานส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ต้นน้ำ รวมทั้งได้ดำเนินแผนงานอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมูจำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วย ฝายคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 6 แห่ง ขนาด 4 เมตร จำนวน 3 แห่ง และขนาด 5 เมตร จำนวน 1 แห่ง นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบพลับพลาทรงงาน และก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสองร่องล้อ ระยะทาง 650 เมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวน 2 แห่ง ฝายกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 35 ไร่ปลูกป่าไม้ใช้สอย (ป่าที่ได้คืนจากกิจกรรมนาแลกป่า) จำนวน 75 ไร่ ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง (ป่าที่ได้คืนจากกิจกรรมนาแลกป่า) จำนวน 75 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2561	ปรับปรุงถนนลำลองป่าไม้ในพื้นที่สถานีฯ จำนวน 7 กิโลเมตร ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวน 2 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกล่องเกเบียน แบบเทพูนทับ จำนวน 15 แห่ง กิจกรรมอนุรักษ์ดิน และน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 31 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตสองร่องล้อ ระยะทาง 600 เมตร ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 20 ไร่ ส่งเสริมจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และชุมชน ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวรและกึ่งถาวร กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 27 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการพัฒนาภายในพื้นที่โครงการ โดยการก่อสร้างถนน คอนกรีตสองร่องล้อ ระยะทาง 250 เมตร พร้อมทั้งได้ปรับปรุงซ่อมแซมพื้นที่พลับพลาทรงงาน ชานรับแขก และภูมิทัศน์สำนักงานฯ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการส่งเสริมให้ราษฎร ทำนาขั้นบันไดในลักษณะนาแลกไร่หมุนเวียน จำนวน 34 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ 90 และอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสองร่องล้อ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กแบบสองร่องล้อ ระยะทาง 500 เมตร และดำเนินงานส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรเพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 80 ไร่ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยดำเนินกิจกรรม อนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได ลักษณะนาแลกไร่หมุนเวียน จำนวน 34 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการปลูกป่าสร้างรายได้ จำนวน 50 ไร่ บำรุงฟื้นฟู เสริมป่าต้นน้ำ ปีที่ 2-6 จำนวน 100 ไร่ นอกจากนี้ ทำการก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง สร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 15 แห่ง และสร้างถนนคอนกรีต (อินเดียน) ระยะทาง 500 เมตร รวมไปถึงกิจกรรมเกษตรแบบวนเกษตร จำนวน 1 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 15 แห่ง กิจกรรมเกษตรแบบวนเกษตร บำรุงฟื้นฟูเสริมป่าต้นน้ำ ปีที่ 2 - 6 จำนวน 100 ไร่ บำรุงป่าสร้างรายได้ ปีที่ 2 - 6 จำนวน 50 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตสองร่องล้อ ระยะทาง 600 เมตร ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรแบบยั่งยืนในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 20 ไร่ ส่งเสริมจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และชุมชน ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร และกึ่งถาวร กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได (นาแลกป่า) จำนวน 27 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้จากการประกอบอาชีพ พร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการจัดหากล้าพันธุ์ไม้เศรษฐกิจแจกจ่ายให้ราษฎรทำการเกษตร ในรูปแบบของระบบวนเกษตร เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวลง ประกอบด้วย กล้าพันธุ์โวคาโต จำนวน 750 กล้า กล้าพันธุ์แมคคาเดเมีย จำนวน 250 กล้า รวมทั้งจัดหากล้าพันธุ์ไม้ช่างหม่น จำนวน 700 กล้า เพื่อลดการพึ่งพิงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ ไปพร้อมกับการส่งเสริมน้ำเพื่อการเกษตร กล่าวคือ ได้จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อใช้ในพื้นทำการเกษตร จำนวน 2 ระบบ และก่อสร้างถังกักเก็บน้ำขนาด 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 แห่ง อีกทั้งยังได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีต (อินเดีย) ความกว้างข้างละ 1 เมตร ระยะทาง 250 เมตร เพื่อให้ราษฎรมีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวกและปลอดภัย ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	จัดหากล้าพันธุ์แจกจ่ายให้แก่ราษฎรเพื่อส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรและส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยการส่งเสริมกล้าพันธุ์กล้าโวคาโตจำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์กล้าแมคคาเดเมีย จำนวน 100 กล้า ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 15 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำ เพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 2 ระบบ รวมทั้งก่อสร้างถนนคอนกรีต (อินเดีย) ระยะทาง 250 เมตร

10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการบำรุงรักษาระบบนิเวศต้นน้ำ ปีที่ 2-6 จำนวน 200 ไร่ และปีที่ 7-10 จำนวน 200 ไร่ รวมไปถึงการเพาะชำกล้าไม้ขนาดใหญ่ จำนวน 50,000 กล้า เพาะชำกล้าหวาย จำนวน 50,000 กล้า จัดทำเรือนเพาะชำกล้าไม้ป่า จำนวน 1 หลัง และส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ นอกจากนี้ มีการสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 25 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง เพาะชำกล้าหวาย จำนวน 40,000 กล้า ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 3 แห่ง ปรับปรุงถนนคอนกรีต (ถนนอินเดีย) ความยาว 600 เมตร เพาะชำกล้าหวาย จำนวน 5,000 กล้า ปรับปรุงเตาอบยอดหวายอบแห้ง ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 10 ไร่
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้จากการประกอบอาชีพ พร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการจัดหากำลังคนไม่แสวงหาผลกำไรจากรัฐบาลให้ราษฎรทำการเกษตร ในรูปแบบของระบบวนเกษตร ซึ่งมีลักษณะเลียนแบบระบบนิเวศป่าธรรมชาติ เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวลง ประกอบด้วย กล้าพันธุ์ลำไย จำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์เงาะ จำนวน 500 กล้า นอกจากนี้ยังดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำไปพร้อมกับการส่งเสริมจัดหาไม้เพื่อการเกษตร กล่าวคือ ได้จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ และก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตรในลักษณะบ่อพวง จำนวน 2 บ่อ พร้อมทั้งส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 5 ไร่ และงานเพาะชำกล้าหวาย จำนวน 5,000 กล้า อีกทั้งยังได้ดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีต (อินเดีย) ความกว้างข้างละ 1 เมตร ระยะทาง 150 เมตร เพื่อให้ราษฎรมีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงเตาอบยอดหวายอบแห้ง ปรับปรุงโรงทำเครื่องเงิน จัดซื้อเตาตีมีดระบบแก๊ส จำนวน 2 เตา และซ่อมแซมพลับพลาทรงงาน ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการปรับปรุงเตาอบยอดหวายอบแห้ง จำนวน 1 แห่ง ปรับปรุงโรงตีมีด จำนวน 1 แห่ง รวมทั้งงานส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยจัดหากำลังคนไม่แสวงหาผลกำไรจากรัฐบาลและ เป็นการสร้างระบบเกษตรให้มีลักษณะเลียนแบบระบบนิเวศป่าธรรมชาติ ได้แก่ กล้าพันธุ์ลำไย จำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์เงาะ จำนวน 500 กล้า นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการก่อสร้างถนนป่าไม้ลำลอง ระยะทาง 10 กิโลเมตร พร้อมก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 5 บ่อ จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ รวมทั้งส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันไดจำนวน 10 ไร่

11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินงานฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ ส่งเสริมกิจกรรม นาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ นอกจากนี้ มีการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 20 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง รวมไปถึงปรับปรุงถนนป่าไม้ ระยะทาง 5 กิโลเมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช งานสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 40 ไร่ งานจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 4 ระบบ กิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ปี	ผลการดำเนินงาน
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการจัดทำหาล้าอะโวคาโด แมคคาเดเมีย พลับ มะม่วง ให้กับราษฎรในพื้นที่โครงการ จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 5 ระบบ ส่งเสริมประสิทธิภพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ และก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวบนพื้นที่สูง โดยการจัดหาล้าพันธุ์อะโวคาโด จำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์พลับ จำนวน 1,250 กล้า และกล้าพันธุ์แมคคาเดเมีย จำนวน 1,000 กล้า รวมทั้งกล้าพันธุ์ชาอัสสัม จำนวน 10,000 กล้า และกล้าพันธุ์กาแฟอาราบิก้า จำนวน 7,500 กล้า แจกจ่ายให้ราษฎร เพื่อนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน และสร้างจิตสำนึกให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำด้วยการจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 2 ระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมประสิทธิภพนาขั้นบันได จำนวน 10 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูงเพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยจัดหาล้าพันธุ์แจกจ่ายราษฎร ได้แก่ กล้าพันธุ์อะโวคาโด จำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์พลับ จำนวน 500 กล้า กล้าพันธุ์แมคคาเดเมีย จำนวน 500 กล้า นอกจากนี้ยังได้จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 2 ระบบ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมูขนาด 3 เมตร จำนวน 22 แห่ง และส่งเสริมประสิทธิภพนาขั้นบันได จำนวน 10 ไร่

12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 50 ไร่ ส่งเสริมนาขั้นบันไดนาแลกป่าจำนวน 40 ไร่ บำรุงป่าต้นน้ำ ปีที่ 2 - 6 จำนวน 100 ไร่ สร้างถนนคอนกรีต (อินเดีย) ระยะทาง 500 เมตร รวมไปถึงสร้างฝายต้นน้ำแบบเกเบี้ยน จำนวน 20 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบผสมสาน จำนวน 50 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการ สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 50 ไร่ กิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 40 ไร่ ก่อสร้างถนนคอนกรีต ขนาดกว้าง 3 เมตร ระยะทาง 1 กิโลเมตร ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 4 ระบบ สร้างถังเก็บน้ำขนาด 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 4 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินงานส่งเสริมประสิทธิภพการทำนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ งานก่อสร้างถนนคอนกรีต (ถนนอินเดีย) ระยะทาง 500 เมตร งานก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง งานจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 4 ระบบ และงานจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 แห่ง

ปี	ผลการดำเนินงาน
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำนาขั้นบันได จำนวน 30 ไร่ และปรับปรุงถนนคอนกรีตขนาดกว้าง 3 เมตร ความหนา 15 เซนติเมตร ระยะทาง 300 เมตร และปรับปรุงถนนป่าไม้ลำลอง ระยะทาง 5 กิโลเมตร พร้อมทั้งได้จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ จัดทำบ่อพักน้ำ (บ่อพวง) จำนวน 5 แห่ง และปรับปรุงถังเก็บน้ำขนาด 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 2 แห่ง เพื่อให้ราษฎรมีแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และช่วยฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนให้ราษฎรหันมาทำการเกษตรแบบยั่งยืน ในรูปแบบของระบบวนเกษตร โดยการแจกกล้าพันธุ์โวกาได้ จำนวน 1,000 กล้า กล้าพันธุ์กาแฟ จำนวน 10,000 กล้า และส่งเสริมการปลูกป่าหวาย จำนวน 75 ไร่ ให้ประชาชนมีการปลูกพืชที่หลากหลาย โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการจัดหาพันธุ์กาแฟเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยส่งเสริมกล้าพันธุ์กาแฟ จำนวน 5,000 กล้า จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 5 ระบบ จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 5 แห่ง ปรับปรุงถังเก็บน้ำ ขนาด 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 2 แห่ง ทั้งยังส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 30 ไร่ พร้อมทั้งปรับปรุงถนนคอนกรีต ขนาดกว้าง 3 เมตร ระยะทาง 230 เมตร และปรับปรุงถนนป่าไม้ลำลอง ระยะทาง 7 กิโลเมตร

13. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปาง จังหวัดพะเยา

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินงานสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 100 ไร่ นาแลกป่า จำนวน 30 ไร่ เพาะชำต้าว จำนวน 20,000 กล้า รวมไปถึงก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 100 ไร่ งานจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ กิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ เพาะชำต้าว จำนวน 20,000 กล้า สร้างถังเก็บน้ำ ขนาด 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 2 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ราษฎรในพื้นที่ให้ดีขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย จัดหากกล้าโวกาได้ กาแฟ มะม่วง เพื่อแจกจ่ายราษฎร จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ เพาะชำกล้าต้าว จำนวน 20,000 กล้า ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง และก่อสร้างถังเก็บน้ำ ขนาด 100 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 แห่ง

ปี	ผลการดำเนินงาน
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรในพื้นที่โครงการพร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ราษฎรปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ได้แก่ จัดหากล้าพันธุ์โวกาโต้ จำนวน 1,000 กล้า กล้าพันธุ์กาแฟ จำนวน 12,500 กล้า รวมทั้งไม้ผลที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ได้แก่ จัดหากล้าพันธุ์เงาะ กล้าพันธุ์ลองกอง และกล้าพันธุ์ทุเรียน นอกจากการแจกกล้าพันธุ์ไม้แล้ว ยังได้ส่งเสริมให้ราษฎรปรับวิถีทำการเกษตรมาเป็นรูปแบบของนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ พร้อมทั้งได้จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ และจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 แห่ง นอกจากนี้ยังมีงานส่งเสริมการเพาะชำกล้าตาว จำนวน 20,000 กล้า เพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการสร้างเสริมจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (ครูป่าไม้) จำนวน 2 โรงเรียน จัดหากล้าพันธุ์โวกาโต้แจกจ่ายราษฎร เพื่อส่งเสริมการทำระบบวนเกษตร จำนวน 1,000 กล้า จัดหากล้าพันธุ์กาแฟเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 5,000 กล้า นอกจากนั้นส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได จำนวน 20 ไร่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นและช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าให้มากขึ้น งานเพาะชำกล้าตาว เพื่อดำเนินการปลูกป่าและแจกจ่ายให้กับราษฎร จำนวน 5,000 กล้า รวมทั้งจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรให้กับราษฎร จำนวน 5 ระบบ และจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 5 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

14. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการส่งเสริมการทำนาขั้นบันได พื้นที่ 20 ไร่ จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 บ่อ และระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 ระบบ พร้อมก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 15 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 10 บ่อ จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อพื้นที่การเกษตร จำนวน 10 ระบบ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 10 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ทำนาแลกป่า (ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการทำนาขั้นบันไดบนพื้นที่สูง) จำนวน 15 ไร่ ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวและไร่หมุนเวียน จำนวน 20 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวและไร่หมุนเวียน และเปลี่ยนมาปลูกพืชผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ตาว หวาย มะค่าโมง อะโวกาโต้ เป็นต้น

ปี	ผลการดำเนินงาน
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยส่งเสริมให้ราษฎรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรมาเป็นรูปแบบของระบบวนเกษตร จำนวน ๒๐ ไร่ แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวหรือระบบไร่หมุนเวียนในพื้นที่สูง เพื่อรักษาระบบนิเวศ และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูป่าต้นน้ำ จากการสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 2 แห่ง และการจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 แห่ง ซึ่งสามารถช่วยให้ราษฎรมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้โดยชุมชนมีส่วนร่วมในพื้นที่บ้านสบซุ่น จัดทำบ่อน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 แห่ง จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการก่อสร้างฝายคอกหมู จำนวน 15 แห่ง และส่งเสริมการทำนาแลกป่า เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำนาขั้นบันไดพื้นที่สูง จำนวน 10 ไร่

15. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการส่งเสริมการทำนาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ ขุดบ่อพลาสติกพร้อมรองกันบ่อ จำนวน 5 บ่อ ก่อสร้างระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ และก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบเกยเนิน จำนวน 5 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง กิจกรรมการทำนาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ บ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 5 บ่อ ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย กิจกรรมนาแลกป่า (นาขั้นบันได) ราษฎรจำนวน 10 ราย พื้นที่จำนวน 10 ไร่ สร้างฝายต้นแบบกึ่งถาวร จำนวน 5 แห่ง สร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 บ่อ จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 ระบบ
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันไดในลักษณะของนาแลกป่า จำนวน 20 ไร่ จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตรประเภทบ่อพวง จำนวน 5 บ่อ และจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) 5 บ่อ และจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 ระบบ พร้อมทั้งก่อสร้างฝายคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 20 แห่ง และส่งเสริมการทำนาแลกป่า เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำนาขั้นบันไดพื้นที่สูง จำนวน 20 ไร่

16. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ปี	ผลการดำเนินงาน
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการส่งเสริมการทำนาขั้นบันได จำนวน 30 ไร่ จัดสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร 7 แห่ง รวมทั้งซ่อมแซมระบบกระจายน้ำในพื้นที่ จำนวน 1 ระบบ นอกจากนี้ยังดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 25 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบเกเบี้ยน จำนวน 5 แห่ง ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง การทำนาแลกป่า จำนวน 25 ไร่ การจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 8 บ่อ จัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 8 ระบบ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ราษฎรในพื้นที่ให้ดีขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 10 ไร่ กิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 10 ไร่ กิจกรรมจัดทำบ่อพักน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 10 แห่ง จัดสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 2 แห่ง
2563	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยได้จัดทำบ่อพักน้ำในลักษณะบ่อพวงเพื่อการเกษตร จำนวน 9 บ่อ พร้อมทั้งจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 9 ระบบ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2564	ดำเนินการจัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) จำนวน 5 บ่อ และจัดทำระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 ระบบ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการก่อสร้างฝายคอกหมู ขนาด 3 เมตร จำนวน 15 แห่ง และส่งเสริมการทำนาแลกป่าเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำนาขั้นบันไดพื้นที่สูง จำนวน 18 ไร่

17. สถานีวิพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ปี	ผลการดำเนินงาน		
	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชน บ้านป่าคา	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชน บ้านป่าหมาก	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชน บ้านโละโคะ
2560	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของราษฎรโดยการศึกษาดูงาน อบรมเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 1 รุ่น จำนวน 50 คน ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 100 ไร่ สร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง จัดทำนาแลกป่า จำนวน 10 ไร่ สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 15 ไร่ และจัดสร้างระบบส่งน้ำภายในสถานี	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ จำนวน 100 ไร่ สร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสานจำนวน 50 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 15 ไร่	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าโดยฝึกอบรมเยาวชนร่วมรักษาป่า บ้านโละโคะ ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ จำนวน 100 ไร่ สร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง และฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง จัดทำนาแลกป่า จำนวน 30 ไร่ สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 15 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2561	ดำเนินงานจัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “เยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า” จำนวน 1 รุ่น จำนวน 50 คน ปลูกเสริมป่า จำนวน 100 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง กิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 10 ไร่ สร้างป่าสร้างรายได้ 15 ไร่	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยการก่อสร้างฝายแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ฝึกอบรมหลักสูตร “เยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า” จำนวน 1 รุ่น จำนวน 50 คน ปลูกเสริมป่า จำนวน 100 ไร่ ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน 50 แห่ง ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 15 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ
2562	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรเยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า จำนวน 1 รุ่น รวม 50 คน จัดซื้อกล้ากาแฟและกล้าโกโก้เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน จำนวน 900 กล้า สร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 30 ไร่		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดทำโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 50 ไร่ ฝึกอบรมหลักสูตรเยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า จำนวน 1 รุ่น รวม 50 คน

ปี	ผลการดำเนินงาน		
	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านป่าคา	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านป่าหมาก	โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านโล๊ะโคะ
2563	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรเยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า จำนวน 1 รุ่น รวมเยาวชนจำนวน 50 คน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ราษฎร ไปพร้อมกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยการดำเนินกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 16 ไร่ และจัดหากล้าพันธุ์ทุเรียนและกล้าพันธุ์โกโก้ อย่างละ 250 กล้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ และงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ</p>	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินงานดูแลต้นไม้และสวนหย่อม แปลงเพาะชำกล้าไม้ ไร่กาแฟ ภายในบริเวณพื้นที่โครงการฯ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดูแลสวนหย่อมแปลงเพาะชำกล้าไม้ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ</p>	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรเยาวชนอาสาพิทักษ์ป่า จำนวน 1 รุ่น รวมเยาวชนจำนวน 50 คน และส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ โดยกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 25 ไร่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ</p>
2564	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ประกอบด้วย โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านป่าคา โครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านโล๊ะโคะ และโครงการจัดการพื้นที่ชุมชนบ้านป่าหมาก โดยดำเนินการจัดซื้อพันธุ์ไม้เพื่อแจกจ่ายราษฎรในโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 30 ไร่ จัดซื้อกล้าไม้ได้แก่ กล้าทุเรียน จำนวน 150 กล้า กล้าโกโก้ จำนวน 150 กล้า เพื่อแจกจ่ายราษฎรในพื้นที่ และกิจกรรมนาแลกป่า จำนวน 15 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ</p>		

18. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

1) วิธีการดำเนินงาน

- รับราษฎรหมู่บ้านในโครงการฯ
 - ลูกจ้างชั่วคราว/รายเดือน 5 นาย
 - จ้างแรงงานในท้องถิ่นเข้ามาเป็นแรงงานในโครงการฯ จำนวน 19 ราย
 - เป็นลูกจ้างแรงงานในอัตราวันละ 140/คน/วัน

- ฝึกอบรมความรู้เรื่องการทำเกษตรให้กับราษฎรหมู่บ้านในโครงการฯ ไปขยายผล ปลุกในแปลงเกษตรของตนเอง โดยทางสถานีโครงการพัฒนาการเกษตรที่สูง ภูซัดฯ เป็นศูนย์การเรียนรู้แนะนำการปลูก, การปรับปรุงดิน, การใส่ปุ๋ย และตลอดจนดูแลรักษา

- นำผลผลิตของราษฎรหมู่บ้านในโครงการฯ ไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าและแม่ค้าตามตลาดที่รับซื้อผลผลิตของโครงการฯ

- ส่งเสริมราษฎรให้ปลูกพืชผักโดยการหมุนเวียนตามฤดูกาลอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ปุ๋ย EM ปุ๋ยจากธรรมชาติ และปุ๋ยชีวภาพ

2) ผลการดำเนินงาน

- ดำเนินการแล้วเสร็จ

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

- สำนักพระราชวัง

4) ประโยชน์ : ราษฎรในพื้นที่ ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ๗

- หมู่บ้าน ได้แก่ บ.รักไทย, บ.นุชเทียน, บ.ชานาญจ้อย, บ.เทอดชาติ, บ.รักชาติ, บ.บ่อภาค หมู่ที่ ๔ และ หมู่ที่ ๕

5) สถานภาพโครงการ

- ดำเนินการแล้วเสร็จ และยังคงดำเนินการอยู่ต่อเนื่องมีประโยชน์คุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ มีปัญหาบ้างแต่สามารถแก้ไขได้

2.4 รูปผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง มีดังนี้

1) สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบล
เปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำ
ในพื้นที่ทำกินที่จัดสรรให้ราษฎร

กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ
แบบนาขั้นบันได 30 ไร่

2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ส่งเสริมการทำระบบการเกษตรแบบยั่งยืน
ในพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร
เพื่อลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว

ซ่อมแซมระบบกระจายน้ำ
ในพื้นที่ทำกินที่จัดสรรให้ราษฎร

3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึก
การมีส่วนร่วม จำนวน 1 หมู่บ้าน

ลาดตระเวนป้องกันรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำ

4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
แบบสองร่องล้อ ระยะทาง 500 เมตร

การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ
เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ต้นน้ำ

5) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าไหล่ และตำบลป่าตุ่ม อำเภอฟ้าหลวง จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมจัดทำระบบกระจายน้ำพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 50 ไร่
และกิจกรรมนาขั้นบันได จำนวน 30 ไร่

6) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอมะเอยาย จังหวัดเชียงใหม่

ปรับปรุงซ่อมแซมถนนสองร่องล้อ

ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู
ขนาด 3 เมตร จำนวน 50 แห่ง

7) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสองร่องล้อ
ระยะทาง 650 เมตร

ก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร
จำนวน 2 บ่อ

8) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
แบบสองร่องล้อ ระยะทาง 500 เมตร

กิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำแบบนาขั้นบันได
ลักษณะนาแลไร่หมุนเวียน จำนวน 34 ไร่

9) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมพู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ก่อสร้างถนนคอนกรีต (อินเดีย)
ระยะทาง 250 เมตร

ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู
จำนวน 15 ฝาย

10) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ก่อสร้างถนนป่าไม้ลำลอง
ระยะทาง 10 กิโลเมตร

ก่อสร้างบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง)
จำนวน 5 บ่อ

11) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สองใน อำเภอมะนังจังหวัดเชียงราย

ก่อสร้างฝายต้นน้ำแบบคอกหมู
จำนวน 22 แห่ง

ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได
จำนวน 10 ไร่

12) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย

ปรับปรุงถนนป่าไม้ลำลอง
ระยะทาง 7 กิโลเมตร

ส่งเสริมประสิทธิภาพนาขั้นบันได
จำนวน 30 ไร่

13) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันตีสู่ข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปาง
จังหวัดพะเยา

จัดหากล้าพันธุ์อะโวกาโดแจกจ่ายราษฎร

จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง)
จำนวน 5 แห่ง

14) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบซุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

จัดทำบ่อน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 5 แห่ง

ส่งเสริมการทำนาแลกร้า จำนวน 10 ไร่

15) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง)
จำนวน 5 บ่อ

ก่อสร้างฝายคอกหมู
จำนวน 20 แห่ง

16) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

จัดทำบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง)
จำนวน 5 บ่อ

ส่งเสริมการทำนาแลกป่า
จำนวน 18 ไร่

17) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

จัดซื้อพันธุ์ไม้เพื่อแจกจ่ายราษฎรในโครงการสร้างป่าสร้างรายได้

18) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ให้ราษฎรในพื้นที่มีงานทำโดยมีโครงการฯ เป็นแหล่งให้ความรู้รวมถึงส่งเสริม
ให้ราษฎรปลูกผักปลอดสารพิษไว้บริโภคเองและจำหน่ายสู่ท้องตลาด

บทที่ 3

วิธีการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขอบเขตของการติดตามประเมินผล

- **พื้นที่ดำเนินการประเมิน**

พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

- **ประชากรกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- (1) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโครงการฯ หน่วยงานร่วมดำเนินงานของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง
- (2) ผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง
- (3) ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง

- **การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้**

การติดตามประเมินผลครั้งนี้ มีการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- (1) การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ แผนที่ ภาพถ่าย และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประเมินผลโครงการฯ
- (2) การศึกษาภาคสนาม (Field Work Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง ดังนี้
 - (2.1) การใช้แบบสอบถามจัดส่งให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 ตัวอย่าง
 - (2.2) การใช้แบบสอบถามจัดส่งให้ผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 36 ตัวอย่าง
 - (2.3) การใช้แบบสอบถามจัดส่งให้ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อทราบถึงการได้รับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการฯ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตอบแบบสอบถาม จำนวน 353 ตัวอย่าง

ผลการดำเนินงาน	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		
	เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ โครงการ	ผู้นำชุมชน/ กลุ่ม	ประชาชน
โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ			
จังหวัดเชียงใหม่			
1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง	1	1	21
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว	1	1	20
3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม	1	1	20
4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา	1	2	20
5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว	1	7	20
6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย	1	4	20
7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย	1	1	20
8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย	1	2	19
จังหวัดเชียงราย			
9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง	1	1	20
10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน	1	1	19
11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง	1	1	20
12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง	1	3	20

ผลการดำเนินงาน	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		
	เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ โครงการ	ผู้นำชุมชน/ กลุ่ม	ประชาชน
จังหวัดพะเยา			
13. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปง	1	1	20
จังหวัดน่าน			
14. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา	1	2	20
15. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	1	1	20
16. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	1	2	20
จังหวัดกำแพงเพชร			
17. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน	1	2	14
จังหวัดพิษณุโลก			
18. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ	1	3	20
รวม	18	36	353

• การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการประมวลผล เริ่มจากการนำข้อมูลภาคสนามมาทำการบรรณาธิกรณข้อมูล (Edit) จัดทำคู่มือลรหัส (Coding) และลงรหัสข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จากนั้นเป็นขั้นตอนของการประมวลผล ก่อนที่จะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

- (1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วัดการแจกแจงความถี่ของข้อมูล โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง
- (2) ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่อนำข้อมูลที่แสดงจำนวน มาพิจารณาค่าเฉลี่ย
- (3) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) เพื่อนำมาวัดค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ในช่วงของข้อมูลที่แสดงจำนวน

หลังจากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ได้นำค่าสถิติจากการแปรผลข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบของตาราง ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และนำข้อมูลมาแปลความหมายให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงตรรกะ โดยการอธิบายและพรรณนาประกอบกับฐานข้อมูลหัตถ์ภูมิและข้อมูล เอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการวิเคราะห์ระดับความเห็นได้ใช้เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้ (Fisher อ้างถึงในชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2539, หน้า 15)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

3.2 ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

3.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

(1) ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากโครงการสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 แห่ง จำนวน 353 ตัวอย่าง พบข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาเป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.8 เป็นผู้อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 5.7 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 1.4 โดยสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีสมาชิกเฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 มีจำนวนสมาชิก 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.4 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 1.7

ข้อมูลด้านระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ พบว่า ประชาชนได้อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ โดยเฉลี่ยเป็นระยะเวลา 41 ปี โดยประชาชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ระหว่าง 21 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมา มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ 41 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 14.7 และมีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ระหว่าง 61 - 80 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.8

ข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า ราษฎรในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 5.4 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 2.8 ศาสนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมา นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 23.8 นับถือศาสนาอื่นๆ และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	191	54.1
สมาชิกในครอบครัว	137	38.8
ผู้อาศัย	20	5.7
ไม่ตอบ	5	1.4
รวม	353	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	78	22.1
4 - 6 คน	204	57.8
7 คนขึ้นไป	65	18.4
ไม่ตอบ	6	1.7
เฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน		
รวม	353	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	64	18.1
21 - 40 ปี	164	46.5
41 - 60 ปี	70	19.8
61 - 80	3	0.8
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	52	14.7
ระยะเวลาเฉลี่ย 41 ปี		
รวม	353	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	197	55.8
มัธยมศึกษา	106	30.0
อาชีวศึกษา	21	5.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	19	5.4
ไม่ตอบ	10	2.8
รวม	353	100
ศาสนา		
พุทธ	267	75.6
คริสต์	84	23.8
อื่นๆ	1	0.3
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	353	100

การประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านอาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมา อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.6 อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สถานีฯ/นักเรียน/นักศึกษา/ผู้สูงอายุ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างรัฐ/สมาชิก อบต. บ้านสบขุน คิดเป็นร้อยละ 2.8 อาชีพเจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 อาชีพรับราชการ และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และอาชีพเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.6 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

สำหรับข้อมูลด้านอาชีพรอง พบว่า ส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมา ทำอาชีพเกษตร คิดเป็นร้อยละ 19.6 อาชีพเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 18.4 อาชีพประมง คิดเป็นร้อยละ 4.3 อาชีพเจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 0.9 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตร	266	75.4
เลี้ยงสัตว์	2	0.6
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	7	2.0
รับจ้าง	55	15.6
รับราชการ	6	1.7
อื่นๆ	10	2.8
รวม	353	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตร	68	19.6
เลี้ยงสัตว์	64	18.4
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	7	2.0
รับจ้าง	190	54.8
รับราชการ	3	0.9
ประมง	15	4.3
รวม	347	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

สถานะบ้านพักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 94.9 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.1 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4 สถานะที่ดินทำกิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีที่ดินทำกินของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว มีที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 โดยมีที่ดินทำกินแบบเช่าผู้อื่น ที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.5 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.6 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.3 รวมถึงมีที่ดินทำกินแบบอื่น ๆ มีที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ และมีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.9 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการถือครองที่ดินทำกินเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.9 และมีการถือครองที่ดินทำกินแบบเช่าผู้อื่น และอื่น ๆ โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 6

สำหรับประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีเอกสารสิทธิ์แบบอื่น ๆ ได้แก่ เขตป่าสงวนฯ/โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)/พื้นที่จับจอง/ที่ดินทำกิน/พื้นที่เตรียมการอุทยาน/พื้นที่ทหารรับรอง/พื้นที่หลวง/พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ม.64/ไร่หมุนเวียน/ไม่มีเอกสารสิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 20.4 มีเอกสารสิทธิ์เป็น นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 5.1 มีเอกสารสิทธิ์เป็น สปก./สปก.4-01 คิดเป็นร้อยละ 4.2 มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด คิดเป็นร้อยละ 2.3 มีเอกสารสิทธิ์เป็น ภท.5 คิดเป็นร้อยละ 0.8 และเอกสารสิทธิ์เป็น สค. คิดเป็นร้อยละ 0.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	335	94.9
ไม่ตอบ	18	5.1
รวม	353	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	137	41.3
11 - 20 ไร่	124	37.3
มากกว่า 20 ไร่	55	16.6
รวม	316	95.2
เช่าผู้อื่น		
ต่ำกว่า 10 ไร่	5	1.5
11 - 20 ไร่	2	0.6
มากกว่า 20 ไร่	1	0.3
รวม	8	2.4
อื่น ๆ		
ต่ำกว่า 10 ไร่	3	0.9
11 - 20 ไร่	3	0.9
มากกว่า 20 ไร่	2	0.6
รวม	8	2.4

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	316	89.5
เช่าผู้อื่น	8	2.3
อื่นๆ	8	2.3
ไม่ตอบ	21	5.9
รวม	353	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
โฉนด	8	2.3
นส.3/นส.3ก.	18	5.1
สปก./สปก.4 - 01	15	4.2
สก.	1	0.3
ภบท.5	3	0.8
อื่น ๆ ระบุ	236	66.9
รวม	353	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

รายได้ของครัวเรือน

ข้อมูลด้านรายได้รวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมเฉลี่ย 102,449 บาท/ปี ทั้งนี้ หากพิจารณาจากแหล่งรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้จากการเกษตรมากที่สุดเฉลี่ย 67,326 บาท/ปี รองลงมารายได้จากการรับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 30,605 บาท/ปี รายได้จากการรับจ้างทางการเกษตรเฉลี่ย 22,396 บาท/ปี รายได้จากสวัสดิการของรัฐเฉลี่ย 5,911 บาท/ปี รายได้จากลูก/ญาติให้เฉลี่ย 19,703 บาท/ปี รายได้จากการหาของป่าเฉลี่ย 6,408 บาท/ปี รายได้จากการทำธุรกิจ/ค้าขายเฉลี่ย 66,304 บาท/ปี รายได้จากเงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/พนักงานบริษัทเอกชน) เฉลี่ย 92,264 บาท/ปี และรายได้จากอื่น ๆ ได้แก่ ทำงานที่ต่างประเทศ/เงินเดือน อสม./ทอผ้า เฉลี่ย 121,125 บาท/ปี ดังแสดงไว้ในตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	102,449	3,520	1,008,600

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	67,326	1,500	1,000,000	299
2. รับจ้างทางการเกษตร	22,396	1,000	186,000	132
3. รับจ้างทั่วไป	30,605	1,000	144,000	181
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	66,304	10,000	500,000	23
5. เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	92,264	7,200	338,800	23
6. ประมง	4,533	2,000	10,000	15
7. ลูก/ญาติให้	19,703	5,000	50,000	29
8. สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	5,911	300	72,000	106
9. หาของป่า	6,408	200	20,000	25
10. อื่น ๆ (ทำงานที่ต่างประเทศ/ เงินเดือน อสม./ทอผ้า/รายได้ทั่วไป)	121,125	4,000	450,000	4

รายจ่ายรวมของครัวเรือน

ข้อมูลด้านรายจ่ายรวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า รายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 75,922 บาท/ปี โดยมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนสูงสุดอยู่ที่ 750,000 บาท/ปี และต่ำสุดอยู่ที่ 6,000 บาท/ปี ดังแสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	75,922	6,000	750,000

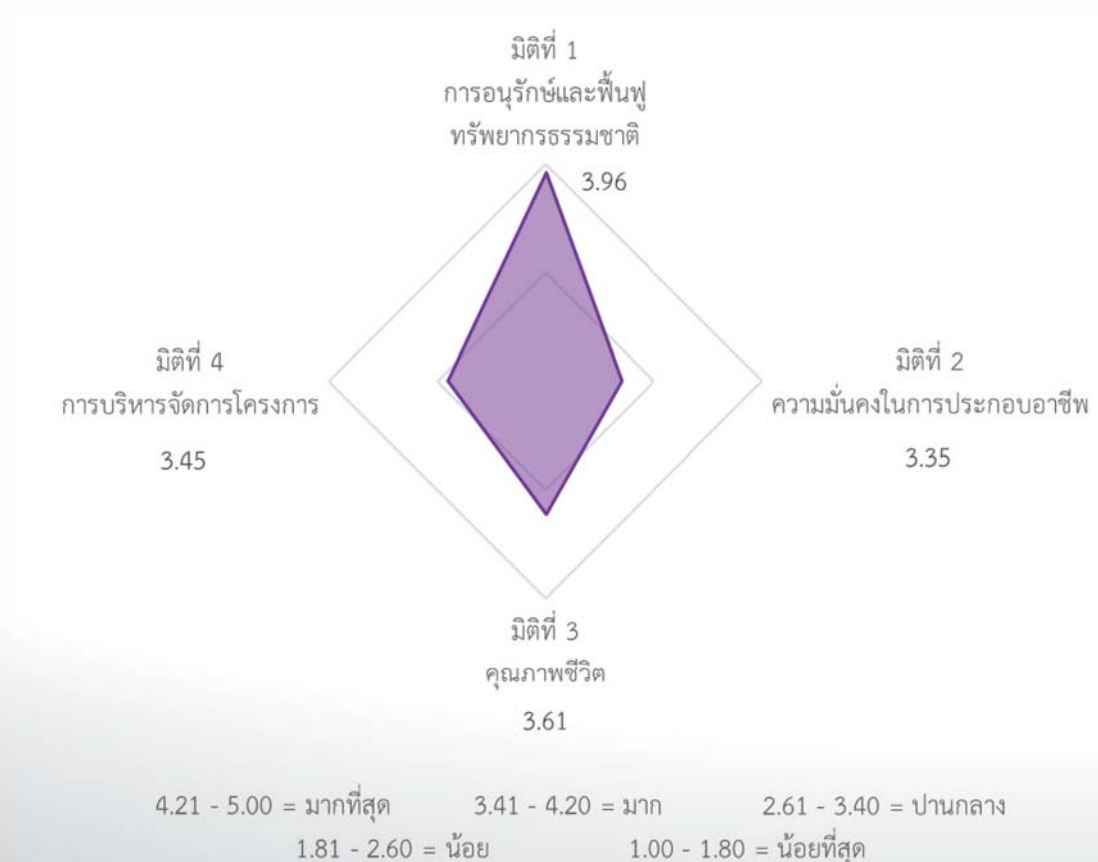
(2) ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาคือเรื่องคุณภาพชีวิตความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 การบริหารจัดการโครงการฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 11 และภาพที่ 1

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.96	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.35	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.61	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.45	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

มติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมากในทุกข้อคำถาม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.96 ทั้งด้านการมีส่วนร่วมลดการบุกรุกพื้นที่ป่า ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมา ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านโดยรอบเห็นประโยชน์ว่าป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในสัดส่วนเท่ากับ 4.00 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในการป้องกันการบุกรุกทำลายป่า เช่น การร่วมลาดตระเวน อาสาสมัครพิทักษ์ป่า ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12 และภาพที่ 2

มติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.35 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินของครอบครัวลดลง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมา จากการประกอบอาชีพยังมีเรื่องของภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ ที่มีผลกระทบต่อประกอบอาชีพโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 มีน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 รวมถึงมีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12 และภาพที่ 3

มติที่ 3 คุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.61 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเด็กและเยาวชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมา การเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การคมนาคมที่สามารถเดินทางได้สะดวกตลอดทั้งปี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั้งที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 รวมถึงน้ำสะอาดสำหรับอุปโภค-บริโภค คนในชุมชนยังมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12 และภาพที่ 4

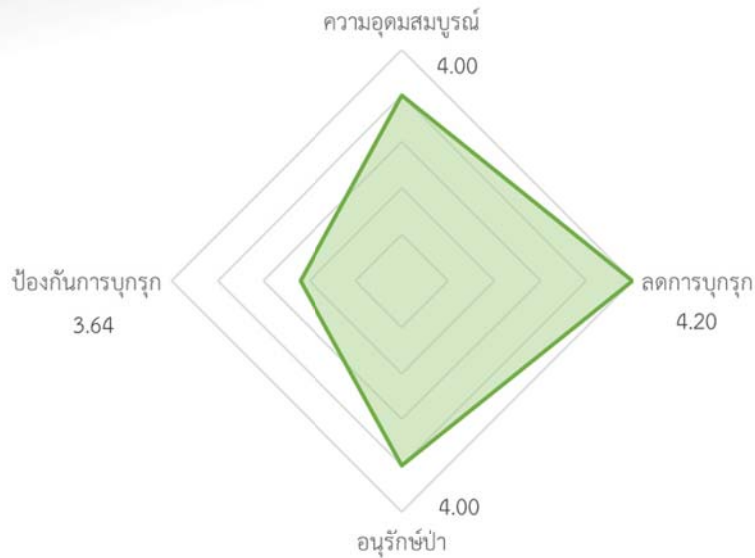
มติที่ 4 การบริหารโครงการฯ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.45 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12 และภาพที่ 5

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.96	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.20	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.00	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่นอาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.64	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.35	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.37	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอ มากน้อยเพียงใด	3.12	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.09	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.81	มาก
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.61	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่าง เพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.23	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี มากน้อยเพียงใด	3.64	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันท่วงทีมากน้อยเพียงใด	3.33	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.05	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.45	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.38	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งาน ได้อย่างเต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	3.41	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.55	มาก

ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

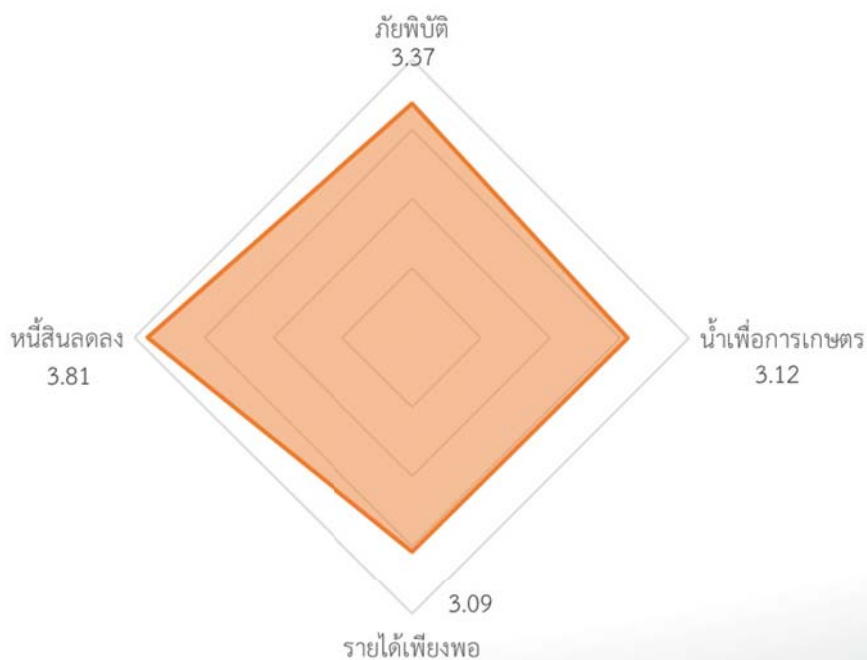
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

4.21 - 5.00 = มากที่สุด 3.41 - 4.20 = มาก 2.61 - 3.40 = ปานกลาง
1.81 - 2.60 = น้อย 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด

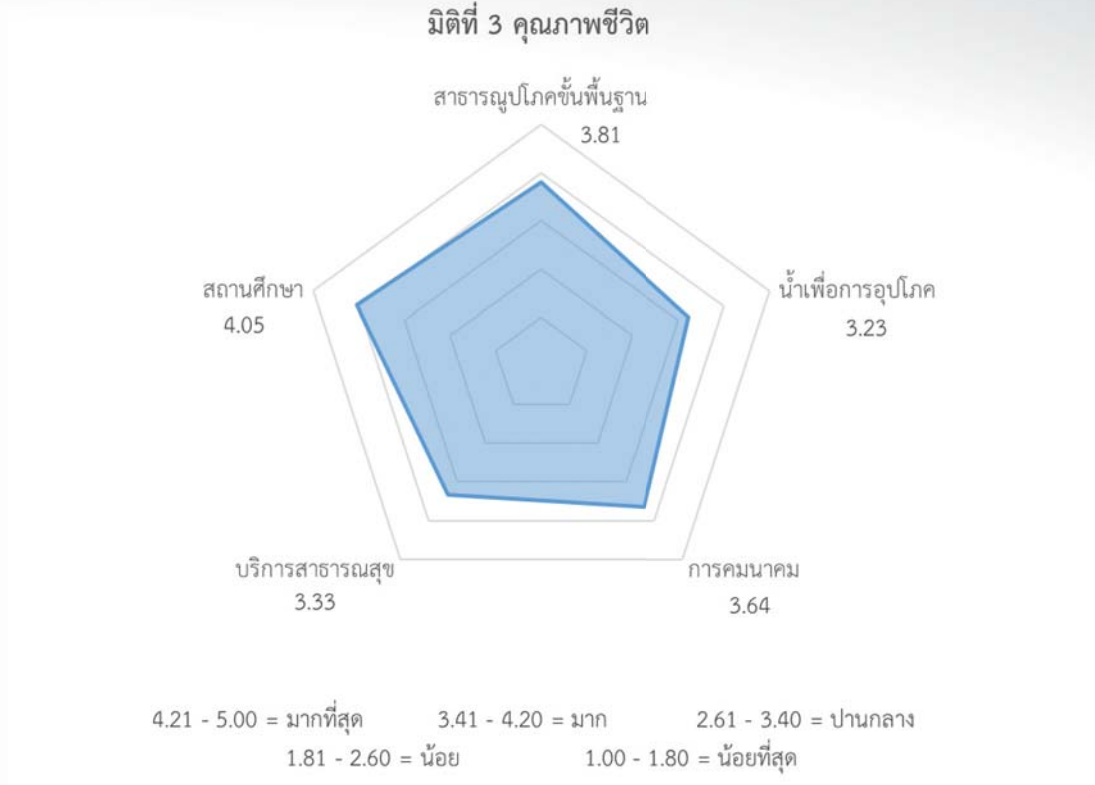
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

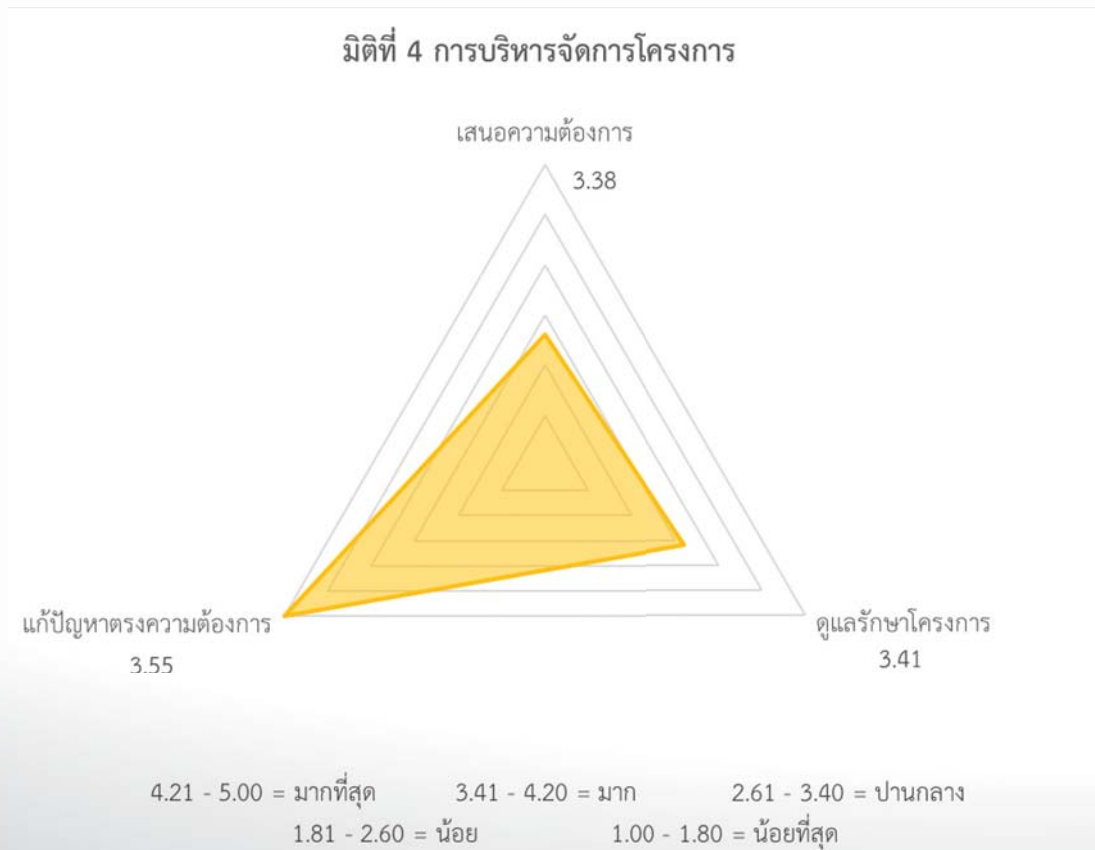

4.21 - 5.00 = มากที่สุด 3.41 - 4.20 = มาก 2.61 - 3.40 = ปานกลาง
1.81 - 2.60 = น้อย 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

จากการศึกษาสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมา คิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 0.3 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 83.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 17.0 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา คิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 46.7 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 0.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	52	14.7
เพียงพอ	300	85.0
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	353	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	60	17.0
เพียงพอ	293	83.0
รวม	353	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	165	46.7
มี	187	53.0
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	353	100

(3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 88.7 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 11.3 มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	313	88.7
มีข้อเสนอแนะ	40	11.3
รวม	353	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดแดง จังหวัดเชียงใหม่		
1) อยากให้ช่วยมาดูแลมากกว่านี้ เวลาเสนาองานให้ช่วยติดตามว่าชาวบ้านได้หรือไม่ ไม่ใช่หายไปเลย	2	
2) อยากให้มีระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้	2	
3) อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เช่น ถนน จะได้สะดวกในการคมนาคมและการประกอบอาชีพของชาวบ้าน	1	
4) อยากรู้ได้ต้นไม้ยืนต้นเช่นอะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด	1	
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่		
1) อยากรู้ได้ถนนและไฟฟ้า	4	
2) อยากรู้ให้โครงการมีการส่งเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแล้วก็อยากให้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีการขายของในโครงการในช่วงหน้าท่องเที่ยว	1	
3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม จังหวัดเชียงใหม่		
1) น้ำประปาหมู่บ้านมีไม่เพียงพอกับความต้องการ และขอให้เพิ่มค่าจ้าง	3	
2) ต้องการพื้นที่ทำกินและน้ำบริโภคเพิ่ม	1	
3) ได้ปฏิบัติงานร่วมกันตลอดจึงทำให้โครงการเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดี ตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่	1	
4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล จังหวัดเชียงใหม่		
มีปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอ สำหรับปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง	1	

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
<p>5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย</p> <p>1) แนวเขตที่ดินทำกินแต่ละครัวเรือนไม่ชัดเจน ปัจจุบันที่อยู่อาศัยของราษฎร บ้านปางขอนไม่มีพื้นที่ หากราษฎรย้ายออกจะไม่มีพื้นที่ในชุมชนแล้ว ป่าชุมชน 500 ไร่ ชาวบ้านต้องการขอคืนพื้นที่ทำกิน</p> <p>2) สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวของบ้านปางขอน</p>	1 1	
<p>6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย</p> <p>อยากให้ส่งเสริมไม้ผล เช่น หมาก ลำไย เงาะ</p>	1	
<p>7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ จังหวัดเชียงราย</p> <p>1) อยากให้หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานจัดระเบียบเขตป่า และที่ทำกินให้ชัดเจน</p> <p>2) อยากได้ป่าใช้สอยคืน อยากให้หน่วยงานเรียกคืนจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านมาก อยากให้สนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้</p>	1 1	
<p>8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง จังหวัดพะเยา</p> <p>1) ขอให้มีการช่วยเหลือ เช่น การรับซื้อพืชผักจากชาวบ้านเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของโครงการฯ</p> <p>2) ช่วยเหลือด้านการเกษตร เพราะผลผลิตทางการเกษตรราคาไม่ดี ค่ายา ค่าปุ๋ย แพง จึงทำให้ขาดทุนและเป็นหนี้</p> <p>3) รัฐต้องออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เช่น สปก. นส.3 เป็นหลัก ประกันในการอยู่อาศัย ดำรงชีพในพื้นที่ 3,500 ไร่</p> <p>4) อยากให้ช่วยเหลือด้านน้ำในการอุปโภค - บริโภค</p>	1 2 1 2	
<p>9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุน จังหวัดน่าน</p> <p>1) อยากให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาชุมชนมีงานจะได้ช่วยเหลือ</p> <p>2) อยากให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริม จะได้มีรายได้ และมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ</p>	1 1	
<p>10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน</p> <p>ต้องการการสนับสนุนการทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร</p>	5	

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร		
1) ควรมีงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งไฟฟ้า	4	
2) ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น จัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน	1	
รวม	40	

3.2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามแยกรายสถานี

(1) สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม มาเป็นระยะเวลา 21 ปี 10 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ละติจูด 19.7348 ลองจิจูด 98.6709 เป็นโครงการประเภทยานุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. กลุ่มป่าชุมชน
2. กลุ่มอาชีพการเกษตร ได้แก่ กลุ่มกาแฟ กลุ่มปลูกถั่วแดงหลวง
3. กลุ่มจิตอาสา

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 1,685 ไร่ และปลูกพืชสวน ปลูกผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 145 ไร่
2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) จำนวน 1,340 ตัว
3. การปลูกสัตว์ เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 560 ตัว
4. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 255 ตัว
5. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน 2 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค - บริโภค จำนวน 130 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน 80 ครัวเรือน
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 5 ครัวเรือน
4. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 150 ครัวเรือน
5. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 400 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าก่อนดำเนินโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 83 สาเหตุเนื่องจากการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่า การป้องกันไฟป่า และความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ราษฎรลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้มากขึ้นกว่าเดิมร้อยละ 80 สาเหตุจากการมีอาชีพด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรในโครงการฯ การเข้าใจเป้าหมายของโครงการฯ และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ราษฎรในพื้นที่ก่อนที่มีโครงการฯ เข้ามามีปัญหาในเรื่องของภัยแล้งในฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร แต่เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาดำเนินการมีการจัดหาระบบการส่งน้ำและมีถังเก็บน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จึงลดลง และสามารถทำการเกษตรในฤดูแล้งได้บางส่วน ทำให้ราษฎรมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้อย่างเพียงพอ

คุณภาพชีวิต มีน้ำใช้ในการอุปโภค-บริโภค ได้ตลอดทั้งปี และเพื่อการเกษตรในฤดูแล้งใช้ได้ประมาณ 80% ของการเกษตร มีระบบไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์ และไฟฟ้ากำลัง อ.เวียงแหง 90% ของจำนวนครัวเรือนมีถนนคอนกรีต และลูกรังอัดแน่น สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี มีบางจุดนอกเส้นทางหลักที่ต้องมีการปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้สะดวกในฤดูฝน มีอนามัยในหมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่ อสม. ของหมู่บ้าน ด้านการศึกษาในหมู่บ้านมีศูนย์เด็กเล็ก 1 แห่งเป็นการศึกษาภาคก่อนอนุบาล

การบริหารโครงการ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ให้ความร่วมมือกับการบริหารจัดการโครงการฯ ด้านต่าง ๆ อย่างในโอกาสอันสำคัญต่าง ๆ การแก้ไขปัญหากรณีราษฎรในชุมชนเรียกร้องในช่วงแรกๆ ของการดำเนินโครงการฯ มีมากเป็นเรื่องการปรับปรุงเส้นทาง การขอระบบไฟฟ้า การขอระบบส่งน้ำ ฯลฯ โครงการฯ ได้เข้าไปช่วยเหลือ โดยการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความช่วยเหลือ หรือดำเนินการเอง ปัจจุบันราษฎรได้รับการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ไปแล้วจนแทบไม่มีข้อเรียกร้อง

(1.5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** การดำเนินโครงการฯ ในบางกิจกรรมที่จำเป็นและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการได้ จึงมีความจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงาน กปร. เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดียิ่งขึ้น ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 48 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 48 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วแดงหลวง กาแฟอาราบิก้า ผักต่าง ๆ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม้มีความสมบูรณ์มากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนที่โครงการฯ จะเข้ามาดำเนินการ สาเหตุจากการช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูป่า ปลูกป่ากับ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ การให้ความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ราษฎรในชุมชนลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้หลังจากที่มีโครงการฯ มาดำเนินการ เนื่องมาจากการเข้าใจความสำคัญของป่าไม้ที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้ามาให้ความรู้และการช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทำให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ได้ทางหนึ่ง

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ก่อนโครงการฯ เข้ามาดำเนินการ ราษฎรในชุมชนประสบปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ ภัยแล้งในฤดูแล้ง มีน้ำไม่เพียงพอที่จะทำการเกษตร ปัจจุบันมีระบบส่งน้ำและอ่างเก็บน้ำทำให้สามารถทำการเกษตรในฤดูแล้งได้บางส่วน

คุณภาพชีวิต ราษฎรในโครงการฯ มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรในปริมาณที่เพียงพอ ใช้ระบบโซลาร์เซลล์และไฟฟ้ากำลังในชุมชนประมาณ 90% มีถนนคอนกรีตและลูกรังอัดแน่นในเส้นทางหลักเข้าหมู่บ้าน มีสถานีอนามัยในหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ อสม. ของหมู่บ้าน ด้านการศึกษามีศูนย์การศึกษาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 1 แห่ง

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมกับโครงการฯ ในทุกกิจกรรม เช่น การให้ความร่วมมือในการจัดงานในโอกาสต่าง ๆ วันสำคัญต่าง ๆ ในรูปแบบจิตอาสา ในฐานะผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับเรื่องราวจากลูกบ้านและแจ้งให้หัวหน้าโครงการฯ ทราบ เพื่อช่วยกันหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านมาสามารถแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 21 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมาคือเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 การบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.36	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.49	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.29	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.27	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าในพื้นที่ชุมชน มีอาหารที่มีคุณภาพและเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนได้อย่างพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 100 แต่อย่างไรก็ตามประชาชนคิดว่าในพื้นที่ชุมชน มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 95.2 และไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 4.8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	21	100
รวม	21	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	21	100
รวม	21	100

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	1	4.8
มี	20	95.2
รวม	21	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	1. ด้านสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และไฟฟ้าไม่เสถียร 2. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
แนวทางแก้ไข	หัวหน้าสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น จนท.จากอุทยานป่าไม้ ชลประทาน ทางหลวงชนบท ฯลฯ ในการขอพื้นที่ติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์เพราะจะต้องติดตั้งบนพื้นที่ของป่าไม้และอุทยานซึ่งเกี่ยวข้องทางด้านกฎหมาย ดังนั้นควรมีการเจรจาพูดคุยหาทางออกร่วมกัน รวมถึงพื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำในการทำเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	21	100
รวม	21	100

(2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 35 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง มาเป็นระยะเวลา 6 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 13 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ละติจูด 19.7449 ลองจิจูด 98.8256 เป็นโครงการประเภตอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. กลุ่มผลิตภัณฑ์จากพืชและสมุนไพรในท้องถิ่น บ้านห้วยแม่เกียง
2. กลุ่มกองทุนออมทรัพย์เพื่อการของผลิตของเด็ก เยาวชน และครอบครัว บ้านห้วยเกียง

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 517 ไร่

2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) จำนวน 137 ตัว
3. การปลูกสัตว์ เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 45 ตัว
4. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 27/63 ตัว
5. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน 1.23 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 43 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปลุกสัตว์ จำนวน 30 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 34 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่โดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มาก ภายหลังมีโครงการฯ เนื่องจากมีการดำเนินงานปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่มีการบุกรุกทำไร่เลื่อนลอย และมีการจ้างงานให้ราษฎรในชุมชนทำงานในโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เนื่องจากโครงการฯ มีการจ้างราษฎรและสนับสนุนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานพร้อมทั้งวัสดุทางการเกษตรเพื่อส่งเสริมราษฎรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดการบุกรุก ขยายพื้นที่เพื่อทำกิน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่รุนแรงถึงขั้นส่งผลกระทบต่ออาชีพราษฎรในชุมชนประกอบอาชีพหลัก ด้วยการปลูกพืชและพืชสวน ซึ่งอาศัยน้ำในช่วงฤดูฝนส่วนใหญ่ และบางส่วนจากฝายขนาดเล็ก ซึ่งเพียงพอต่อการทำการเกษตรเนื่องจากราษฎรมีการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้โครงการฯ เล็งเห็นว่ายังสามารถสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น บ่อพวงหรือฝายชะลอน้ำ เพื่อเพิ่มแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรได้

คุณภาพชีวิต ชุมชนมีน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคอย่างเพียงพอ โดยใช้ระบบประปาภูเขา และได้รับการดูแลบำรุงรักษาตลอดจากโครงการชลประทานเชียงใหม่ มีระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ครอบคลุมทุกครัวเรือน และหน่วยงานในโครงการฯ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เส้นทางคมนาคมในชุมชนเป็นถนนลาดยางครอบคลุมพื้นที่อยู่อาศัยของราษฎร รวมทั้งหน่วยงานในโครงการฯ ด้านสาธารณสุขอยู่ในเขตสถานบริการสาธารณสุขชุมชนในเมือง การศึกษามีศูนย์เรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา แม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยแม่เกี๋ยง ให้การศึกษาแก่เด็กในชุมชน

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการฯ ในรูปแบบของการจ้างงาน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การรักษาความสะอาด ปรับปรุงซ่อมแซมถนน ระบบประปาภูเขา ในวันสำคัญต่าง ๆ โดยมีโครงการฯ เป็นผู้จัดกิจกรรมโครงการฯ แก้ไขปัญหาราษฎร โดยจัดประชุมประธานหมู่บ้านเพื่อรับทราบปัญหา รวมถึงกำหนดทิศทางตามความต้องการของชุมชน ซึ่งให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 43 ปี ตำแหน่งผู้นำชุมชน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 43 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปลงดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว อโวคาโด กล้วย มะม่วง

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม้ในพื้นที่ภายหลังมีโครงการฯ มีความอุดมสมบูรณ์มาก เนื่องมาจากการปลูกป่าในพื้นที่ทำกิน ซึ่งได้นำจากฝายหมู่บ้านไหลลงมาด้านล่าง และยังพบว่าสัตว์เพิ่มขึ้น ราษฎรในชุมชนได้รับการสนับสนุนความรู้และปัจจัยการผลิต ด้านสาธารณสุขบริโภค เช่น น้ำ ไฟฟ้า ทำให้มีรายเพิ่มขึ้น และไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่าอีก

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติธรรมชาติ ไม่รุนแรงถึงขั้นส่งผลกระทบต่ออาชีพประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากมีความเข้าใจสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น และเลือกปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและทำการเกษตรตามฤดูกาล น้ำเพื่อการเกษตรมีเพียงพอต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะเลือกใช้พืชพรรณที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม แต่หากได้รับการสนับสนุนให้มีแหล่งน้ำสำรองเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลดีต่อการประกอบอาชีพ

คุณภาพชีวิต น้ำเข้าถึงทุกครัวเรือน ในพื้นที่ใช้น้ำจากระบบประปาภูเขา มีการสำรวจจุดที่ชำรุดและแจ้งหน่วยงานเข้ามาซ่อมแซม บำรุงรักษาจนเป็นปกติ ในพื้นที่มีระบบไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์และมีการบำรุงรักษาอยู่ตลอด ถนนในชุมชนเป็นถนนลาดยาง และโครงการฯ มีการซ่อมแซมถนนโดยร่วมมือกับชุมชน สาธารณสุขอยู่ในความรับผิดชอบของสถานบริการสาธารณสุขชุมชนตำบลเมืองนะ ซึ่งมีหน่วยฯ เคลื่อนที่เข้ามาให้บริการเข้ามาให้บริการถึงชุมชน การศึกษามีศูนย์เรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา แม่ฟ้าหลวง บ้านห้วยแม่เกียง ให้คำปรึกษาสำหรับเด็ก ๆ ในชุมชนรวมถึงผู้ที่มีความต้องการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้น

การบริหารโครงการ ได้จ้างงานราษฎรในชุมชนบางส่วนเพื่อทำงานในโครงการฯ สำหรับบางส่วนที่ไม่ได้ทำงานในโครงการฯ ก็จะเป็นหูเป็นตาในการให้ความช่วยเหลือโครงการฯ ชุมชนมีการประชุมประสานร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อกำหนดทิศทางความต้องการหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน และได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากโครงการฯ

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมาคือเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 การบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.46	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.91	มาก
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.34	มากที่สุด
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.23	มากที่สุด

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า คิดว่าพื้นที่ชุมชน มีอาหารที่มีคุณภาพและเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนได้อย่างพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 80.0 และมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	16	80.0
มี	4	20.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> มีชนเผ่าหลายคนที่ยังไม่ได้สัญชาติไทย ระบบสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึงทั้งพื้นที่ เช่น ไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์ เส้นทางคมนาคม ยังมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นจำนวนมากในพื้นที่ (ข้าวโพด)
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> หัวหน้าสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ได้อธิบายในประเด็นสัญญาชาติไทย คือต้องรอหลักฐานการพิสูจน์สัญชาติไทยเพราะราษฎรบางคนเกิดในประเทศพม่า จึงไม่สามารถขอสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 2 พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508 และบางคนก็ไม่มีหลักฐานอะไรเพื่อที่จะพิสูจน์ยืนยันตัวตนได้ แต่อย่างไรก็ตาม จนท.สถานีจะทำหน้าที่ในการประสานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อหาแนวทางหรือติดตามเรื่องดังกล่าวต่อไป หัวหน้าสถานีฯ ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอพื้นที่ติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์ และเส้นทางสำหรับสัญจรเพราะจะต้องติดตั้งเสาสัญญาณ และตัดถนนในพื้นที่ของป่าไม้และอุทยาน ซึ่งเกี่ยวข้องทางด้านกฎหมายดังนั้นควรมีการเจรจาพูดคุยหาทางออกร่วมกัน ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องกับราษฎรในพื้นที่ถึงประโยชน์ของป่าและประโยชน์จากการปลูกพืชแบบผสมผสานมากกว่าปลูกพืชเชิงเดี่ยว

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 30 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย มาเป็นระยะเวลา 2 ปี 6 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปลงดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการประมงอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 170 ไร่ และเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 120 ไร่
2. การปศุสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 300 ตัว
3. การปศุสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 50 ตัว
4. การปศุสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 100 ตัว
5. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 50 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 20 ครัวเรือน
2. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 15 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากมีการดูแลของเจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน การบุกรุกป่าน้อยลง เพราะต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้น้ำและดินสมบูรณ์

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติน้อยลง ราษฎรทำมาหากินได้ดีขึ้น ราษฎรหันมาทำเกษตรโดยใช้เทคนิคและวิธีการจากโครงการฯ มากขึ้น เนื่องจากมีความพอเพียงผลผลิตดี

คุณภาพชีวิต ชุมชนมีน้ำใช้ มีไฟฟ้าสามารถเข้าพื้นที่ทั่วถึง การคมนาคมดีขึ้น สัญจรไปมาสะดวก ด้านสาธารณสุขและการศึกษาเข้าถึงมากขึ้น

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการประชุมหรือ แนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบ
ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานี
พัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 ตัวอย่าง
พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 52 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 52 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด กะหล่ำปลี ผักอื่น ๆ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากคนในชุมชน
มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรได้ดีขึ้น การบุกรุกป่าน้อยลง เพราะต้องการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยธรรมชาติมีผลกระทบน้อยลง เพราะมีการปลูกไม้ยืนต้น อนุรักษ์ดิน
น้ำเพื่อการเกษตรมีน้ำใช้ตลอดปี อุดมสมบูรณ์มากขึ้น

คุณภาพชีวิต ราษฎรมีน้ำใช้ตลอดปี ไฟฟ้าเข้าถึง ถนนหนทางดีขึ้น ด้านสาธารณสุข และการศึกษา
เข้าถึงง่ายขึ้น

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนป้องกันปัญหาไฟป่า ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
มีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามที่ชุมชนเรียกร้อง ตามแนวพระราชดำริ คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์
จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1
ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต
และมิติที่ 4 การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด
คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 รองลงมาคือเรื่องการบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 4.48 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ
4.40 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.55	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	4.40	มากที่สุด
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.55	มากที่สุด
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.48	มากที่สุด

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดหลังจากการมีโครงการฯ พบว่า ประชาชนในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอและมีคุณภาพสำหรับการบริโภคในครัวเรือน รวมถึงไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	20	100
มี	0	0
รวม	20	100

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 58 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ละติจูด 18.9723 ลองจิจูด 98.2355 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม

1. กลุ่มราษฎรบ้านเสาดง
2. กลุ่มราษฎรบ้านห้วยเขียดแห้ง

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 3,179 ไร่ และเป็นพื้นที่ปลูกพืชสวน ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 1,304 ไร่

2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) จำนวน 3,040 ตัว
3. การปลูกสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 128 ตัว
4. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 140 ตัว
5. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน 7 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 179 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน 179 ครัวเรือน
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 7 ครัวเรือน
4. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 179 ครัวเรือน
5. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 179 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1. บ้านเสาด่าง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภูกามยาว จังหวัดเชียงใหม่
 - มีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ขึ้นหลังมีโครงการฯ เนื่องจากราษฎรให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และโครงการมีการปลูกป่าในพื้นที่เสื่อมโทรม และในพื้นที่ที่เคยถูกบุกรุก ไม่พบการบุกรุกป่าอีก
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภูกามยาว จังหวัดเชียงใหม่
 - ยังพบการตัดไม้ทำลายป่า เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้นและต้องการพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นวิถีของชุมชนในเรื่องป่าหมุนเวียน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

มีภัยแล้งในช่วงเดือนเมษายน แต่ก็ไม่ถึงขั้นวิกฤต ช่วงหน้าแล้งจึงไม่สามารถทำการเกษตรได้น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร

1. บ้านเสาด่าง มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าเดิม มาจากมีการปลูกป่า
2. บ้านห้วยเขียดอยู่ในระดับเท่าเดิม ทั้งนี้ยังมีการตัดไม้ในรูปแบบไม้หมุนเวียน

คุณภาพชีวิต ราษฎรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากประปาภูเขา ซึ่งทางโครงการฯ ได้สร้างระบบกักเก็บน้ำไว้ทำให้ทั้ง 2 หมู่บ้านมีน้ำสะอาดมากขึ้น มีระบบไฟฟ้าส่วนภูมิภาคใช้ทุกหลังคาเรือน ทำให้มีความสะดวกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงหลังจากมีโครงการฯ ชุมชนมีถนนที่เป็นดินลูกรังในระยะทาง 4-6 กม. สำหรับถนนลูกรังได้มีการปรับปรุงและบดอัดดินแล้วแต่อย่างไรก็ตามยังคงมีความยากลำบากในการคมนาคม ด้านสาธารณสุขมี อสม. ประจำหมู่บ้าน ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 5 กม. แต่หากเกิดกรณีฉุกเฉินอาจจะไม่สะดวกเท่าที่ควร ด้านการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป บางคนยังอ่านและเขียนหนังสือไม่ได้

การบริหารโครงการ ในช่วงวันสำคัญต่าง ๆ ราษฎรในชุมชนได้มาร่วมพัฒนาโครงการฯ เป็นประจำ ในการจัดกิจกรรมความจงรักภักดี กิจกรรมปลูกต้นไม้ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ได้มีการลงพื้นที่เข้าถึงประชาชน หาข้อมูลความต้องการและความเดือดร้อนของชุมชน ซึ่งจะได้จัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เช่น สนับสนุนกล้าอะโวคาโด และแมคคาเดเมีย

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาด่าง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภูกามยาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ตัวอย่าง ได้แก่

1. บ้านเสาด่าง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภูกามยาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ราย
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภูกามยาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ราย

พบว่า ผู้ตอบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเสาด่าง 1 ราย และผู้ใหญ่บ้านห้วยเขียดแห้ง 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 39 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ถั่วแดง มัน ข้าวโพด รับจ้าง และขายหมู

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1. บ้านเสาดแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้น ราษฎรในชุมชนหมู่บ้านเสาดแดงมีโครงการพระราชดำริแล้ว ไม่ได้บุกรุกป่า ป่าก็มากขึ้น
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - พื้นที่ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์โดยรอบของหมู่บ้านเพิ่มขึ้น การบุกรุกของราษฎรเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1. บ้านเสาดแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - มีโรคระบาดและมีภัยแล้ง มีโครงการแล้วมีน้ำมากขึ้น แต่ยังไม่พอต่อการทำการเกษตร
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - การประกอบอาชีพของราษฎรที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น โรคระบาดในข้าวของราษฎร ราษฎรมีน้ำใช้ในการเกษตรเพิ่มขึ้นเมื่อมีชลประทาน บ้านเสาดแดงไม่มีสาธารณสุขุ อยากรได้สถานีอนามัย

คุณภาพชีวิต

1. บ้านเสาดแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - มีน้ำดีขึ้นหลังจากมีโครงการฯ มีไฟฟ้าใช้ดีขึ้น ถนนไม่ดีตั้งแต่บ้านแม่ละอู มาถึงบ้านเสาดแดงไม่ได้ ด้านการศึกษาไม่มีโรงเรียน อยากรให้มีโรงเรียนในหมู่บ้านเสาดแดง
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - มีน้ำไม่เพียงพอ มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การคมนาคมไม่สะดวกเนื่องจากถนนลูกรัง ถนนสัญจรลำบาก ห่างไกลจากสาธารณสุข ด้านการศึกษาชาวบ้านยังอ่านหนังสือไม่ได้

การบริหารโครงการ

1. บ้านเสาดแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรร่วมดูแล ทำงานในโครงการฯ ผู้รับผิดชอบดูแลได้บางอย่าง แต่ราษฎรอยากทำงานประจำในโครงการฯ
2. บ้านห้วยเขียดแห้ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมอยู่ตลอด เช่น การพัฒนา การเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ไม่ค่อยแก้ไขปัญหาของราษฎรที่เกิดปัญหา

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. บ้านเสาดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
 - อยากรได้ไม้ยืนต้นมาปลูกในสวน อะโวคาโด และแมคคาเดเมีย เพราะป่าจะดีขึ้น ราษฎรอยากปลูกต้นไม้ที่มีประโยชน์
2. บ้านห้วยเขียดแห่ง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
 - อยากให้โครงการฯ สนับสนุนกล้าไม้ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน เพราะเวลาที่ผ่านมาโครงการฯ ไม่ค่อยแจกกล้าไม้ให้กับราษฎร เช่น กล้าแมคคาเดเมีย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์ จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 รองลงมาคือเรื่องการบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 และเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.21	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.35	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.09	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.97	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่า ประชาชนในพื้นที่ชุมชน มีอาหารเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 55.0 และอาหารไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 45.0 เรื่องคุณภาพสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าคุณภาพไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 55.0 และคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 45.0 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 55.0 ไม่มีปัญหาเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 40.0 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	9	45.0
เพียงพอ	11	55.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	11	55.0
เพียงพอ	9	45.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	8	40.0
มี	11	55.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้มีการดูแลและติดตามงานสิ่งที่ชาวบ้านร้องขอไปได้หรือไม่ 2. ต้องการให้มีระบบสาธารณสุขบริโภคที่ดี เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ 3. ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของ คนในชุมชนให้ดีขึ้น 4. ต้องการให้สนับสนุนไม่ยี่นตัน เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้าสถานีฯ ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้นำชุมชนเพื่อหาทางออกร่วมกัน ในประเด็นต่าง ๆ ที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการ เช่น ต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชน และมีการติดตามงานอย่างใกล้ชิด รวมไปถึงเรื่องระบบสาธารณสุขบริโภคต่าง ๆ เป็นการประชุมเพื่อหาทางออกร่วมกัน และนำมติที่ประชุมมาเผยแพร่ให้ราษฎรในพื้นที่ ได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างการรับรู้ร่วมกัน 2. จนท.สถานีฯ และ จนท.เกษตรในพระองค์ฯ ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดยืนต้น เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย กาแฟ ให้กับเกษตรกรที่สนใจ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 70.0 และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.0 ข้อเสนอแนะ ได้แก่ อยากให้ช่วยมาดูแลมากกว่านี้ เวลาเสนาองานให้ช่วยติดตามว่าชาวบ้านได้หรือไม่ ไม่ใช่หายไป อยากให้มีระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ที่ดียิ่งขึ้น เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เช่น ถนน จะได้สะดวกในการคมนาคมและการประกอบอาชีพของชาวบ้าน อยากได้ต้นไม้ยืนต้น เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และจัดอบรมอาชีพเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนโดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหาเรื่องสาธารณสุขปศุสัตว์ การคมนาคม และกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	14	70.0
มีข้อเสนอแนะ	6	30.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. อยากให้ช่วยมาดูแลมากกว่านี้ เวลาเสนาองานให้ช่วยติดตามว่าชาวบ้านได้หรือไม่ ไม่ใช่หายไป	2	
2. อยากให้มีระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ที่ดียิ่งขึ้น เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้	2	
3. อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชน เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เช่น ถนน จะได้สะดวกในการคมนาคมและการประกอบอาชีพของชาวบ้าน	1	
4. อยากได้ต้นไม้ยืนต้น เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด	1	

(5) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 58 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน มาเป็นระยะเวลา 18 ปี 3 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 11 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ละติจูด 19.431295 ลองจิจูด 99.300592 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 2 กลุ่ม

1. กลุ่มแปรรูปน้ำมัลเบอร์รี่
2. กลุ่มแปรรูปกาแฟดอยม่อนล้าน

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ในฤดูฝน จำนวน 1,683 ไร่

2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) จำนวน 840 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 180 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปลุสัตว์ จำนวน 30 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 268 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการกำหนดเขตความสูง 1,400 เมตรขึ้นไปให้เป็นป่าต้นน้ำ ราษฎรมีการช่วยกันปลูกป่าและดูแลป้องกันไฟป่า มีการทำฝาย ดักตะกอน ชะลอและเก็บน้ำเพื่อรักษาความชื้น การบุกรุกป่าในปัจจุบันไม่มี เนื่องจากมีการสำรวจและกำหนดพื้นที่ทำกินของราษฎร ให้ทำกินตามแนวเขตพื้นที่อุทยานศรีลานนาและหน่วยต้นน้ำแม่สะลมร่วมกับสถานีได้กำหนดเอาไว้ ห้ามขยายเขต

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพของเกษตรกรเป็นการประกอบอาชีพเกษตร ที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ขึ้นอยู่กับธรรมชาติตามฤดู ที่ผ่านมาไม่มีผลกระทบอะไร นอกจากราคาผลผลิตทางการเกษตร ที่ไม่แน่นอน อาชีพเกษตรด้านการทำนา เนื่องจากขยายพื้นที่ทำนาเพิ่มมากขึ้น น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก ระบบส่งน้ำ ไม่เพียงพอ ส่วนพืชสวนอาศัยน้ำฝน ไม่ค่อยมีปัญหา

คุณภาพชีวิต ชุมชนมีระบบน้ำสะอาดใช้อุปโภค/บริโภค จำนวน 3 หมู่บ้าน อีก 4 หมู่บ้านยังใช้น้ำจากระบบประปาภูเขา ราษฎรมีไฟฟ้าใช้ 3 หมู่บ้าน อีก 4 หมู่บ้านมีความต้องการไฟฟ้า ปัจจุบันใช้ไฟจากระบบโซลาร์เซลล์และพลังงานน้ำ มีการปรับปรุงเส้นทาง บดอัดลูกรังจากหน่วยงานของรัฐ เช่น นพค. 32 เชียงดาว อบจ.เชียงใหม่ ทำให้การสัญจร การขนส่งผลผลิตมีความสะดวกมากขึ้น ชุมชนมีตัวแทนของสาธารณสุขอำเภอ (อสม.) ประจำทุกหมู่บ้าน และมีการตรวจเยี่ยม ตรวจรักษาเป็นระยะ ด้านการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนตามระบบ จากครู กศน. พ่้าว และเข้าเรียนตามระบบที่อำเภอพ่้าวจนจบการศึกษาภาคบังคับมีการเรียนต่อระดับปริญญาตรี

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการฯ นอกจากมาเรียนรู้ในสถานีแล้ว จะมีการพัฒนาโครงการฯ ตามวันสำคัญ และเข้ามาใช้อาคารสถานที่ในการประชุม และทำกิจกรรมอื่น ๆ การแก้ไขปัญหาลูกหลานส่วนใหญ่ทางโครงการฯ จะเป็นผู้ประสานงานในการแก้ไขและเข้าประชุมทุกครั้ง ทำให้ทุกอย่างผ่านเรียบร้อยดี

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ปัจจุบันมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการสร้างบ้านเรือนแบบถาวร บุตรหลานมีการศึกษา อาหารการกินถูกสุขอนามัย อยู่ดีกินดี แต่ราษฎรยังต้องการให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมมาช่วยชี้แนะหรือแนะนำในการประกอบอาชีพ และความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และที่ทำกินของตนเองเพื่อส่งต่อให้ลูกหลานต่อไป

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าต๋ม อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7 ตัวอย่าง ได้แก่

1. บ้านอาบอลาชา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ราย
2. บ้านอาบอน หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ราย
3. บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไหล่ อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ราย
4. บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไหล่ อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ราย
5. บ้านขอนม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไหล่ อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 1 ราย
6. บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไหล่ อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 ราย
7. บ้านแม้งัดน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไหล่ อำเภอพ่้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 1 ราย

พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 48 ปี ตำแหน่งผู้นำชุมชน 4 ราย ผู้นำหมู่บ้าน 2 ราย และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 29 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ กาแฟ บัวย ข้าว ข้าวโพด มะม่วง ถั่วเหลือง งา

ลูกท้อ เซอร์รี่ พืช

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) บ้านอาบอลาซา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะชาวชุมชนและเจ้าหน้าที่ช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มีการบุกรุกที่ดินที่ป่าเพิ่ม เพราะทางโครงการได้นำเอาพืชเศรษฐกิจมาปลูก เช่น กาแฟ บัวยเขอรรี่ ที่ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ไม่ต้องบุกรุกป่าเพื่อปลูกฝิ่น
- 2) บ้านอาบอเน หมู่ที่ 11 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าฟื้นฟูจากเดิมมากขึ้น จากอดีตจนถึงปัจจุบัน 90% ที่มีการเปลี่ยนแปลง หลังจากมีการก่อตั้งโครงการ สาเหตุมาจากชาวบ้านเริ่มมีจิตสำนึกและมีความรู้ความสนใจมากขึ้นจากอดีต ชาวบ้านในชุมชนไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เพราะทางหน่วยงานได้มีการจำกัดแนวเขตการทำกินของชุมชนหมดแล้ว เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากมีการก่อตั้งโครงการ สาเหตุมาจากชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
- 3) บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้เปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากมีโครงการเข้ามาช่วย ส่งเสริมในการปลูกป่า โดยรอบชุมชน หลังจากมีโครงการเข้ามาพื้นที่ในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ชาวบ้านเห็นความสำคัญของป่ามากขึ้น
- 4) บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ขึ้น พื้นที่ป่าเยอะขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าน้อยลง ชาวบ้านมีความเข้าใจความสำคัญของพื้นที่ป่ามากขึ้น
- 5) บ้านขอนม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม่ค่อยต่างจากเดิม บุกรุกป่าน้อยลง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 6) บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากชุมชนไม่มีการบุกรุกเพิ่มเติม เนื่องจากทางเจ้าหน้าที่อุทยานได้วัดแนวเขตพื้นที่พร้อมแนะนำโทษของการบุกรุกเพิ่ม
- 7) บ้านแม้งัดน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีกฎหมาย และให้ประชากรใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับโครงการ มีการดูแลป่าในชุมชน เข้าใจกฎหมายและรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้องและลดการบุกรุกพื้นที่ป่า

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

- 1) บ้านอาบอลาซา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - ภัยพิบัติมีผลมาก เพราะว่าผลผลิตของชุมชนขึ้นอยู่กับฟ้าฝนและสภาพอากาศ การเกษตรและอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงมาก สะดวกสบายขึ้น ทางโครงการได้ช่วยเหลือหาแหล่งน้ำที่สะอาดนำมาอุปโภคบริโภค
- 2) บ้านอาบอเน หมู่ที่ 11 ตำบลป่าตุ่ม อำเภอร่ำ จังหวัดเชียงใหม่
 - ปัญหาส่วนใหญ่ที่เจอ คือ ภัยแล้งเพราะต้องใช้น้ำในการทำนา ทำการเกษตร จากเดิมที่มีปัญหาอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันเริ่มดีขึ้น น้ำในการทำเกษตรเพียงพอ เนื่องจากแหล่งน้ำในพื้นที่มีน้อยไม่เพียงพอกับราษฎร

- 3) บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - จากเดิมชาวบ้านมีการทำไร่แบบเลื่อนลอย หลังจากมีโครงการเข้ามาส่งเสริมในการทำไร่แบบผสมผสาน จึงทำให้มีผลผลิตในชุมชนดีขึ้น น้ำเพียงพอ เนื่องจากโครงการสนับสนุนเพื่อการเกษตรในการใช้น้ำเพื่อปลูก
- 4) บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - ภัยพิบัติทางธรรมชาติลดลง แต่ก็ยังมีภัยพิบัติ เช่น การพังทลายของหน้าดิน การไหลของน้ำป่าเวลาฝนตกหนัก น้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอแต่ไม่ตลอดทั้งปี หน้าแล้งมีปัญหาหารใช้น้ำทำการเกษตร
- 5) บ้านขอม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - ภัยพิบัติมีกรณีน้ำท่วมนาข้าว และมีแล้งบางปี
- 6) บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - มีโรคระบาดของพืช ได้ผลผลิตน้อย ทางโครงการควมมาให้คำแนะนำ มีพื้นที่บางแปลงที่ยังขาดแคลนน้ำในการเกษตร
- 7) บ้านแม่จันน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - ในชุมชนได้รับผลผลิตจากการประกอบอาชีพอย่างพอเพียงไม่ได้รับภัยพิบัติทางธรรมชาติในการประกอบอาชีพ ในชุมชนมีโครงการที่จะดูแลทรัพยากรธรรมชาติและป่าต้นน้ำในการบริโภคและในการทำการเกษตร

คุณภาพชีวิต

- 1) บ้านอาบอลาชา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการบริโภค ไฟฟ้ามีใช้ตลอดเวลา สะดวกสบาย การคมนาคมไม่ค่อยสะดวกในฤดูฝน ไม่สามารถสัญจรได้ เพราะถนนหนทางลำบากมาก สาธารณสุขทั่วถึงทุกครัวเรือน การศึกษาเป็นไปตามความเจริญ ได้รับการศึกษามากขึ้น รู้เรื่องราวมากขึ้น
- 2) บ้านอาบเน หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - น้ำในชุมชนเพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีน้ำที่สะอาดในการบริโภค มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อในฤดูฝนไม่ค่อยสะดวกในการสัญจรไปมา แต่ดีกว่าจากเดิมมาก หลังจากมีโครงการขึ้นด้านการศึกษาราษฎรสามารถส่งลูกหลานเรียนในระดับปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 3) บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - น้ำเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไฟฟ้าดับบ่อย เนื่องจากมีต้นไม้ตามแนวเสาไฟ จึงทำให้กิ่งไม้หรือต้นไม้ล้มทับเสาไฟ จึงส่งผลให้ชาวบ้านได้รับความลำบากในการใช้ไฟฟ้า การคมนาคมดีขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย แต่ชาวบ้านก็ได้รับความเดือดร้อนมากในการเดินทาง เนื่องจากถนนเป็นดิน ด้านสาธารณสุขไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาสนับสนุนแบบจริงจัง การศึกษาเด็ก ๆ ส่วนมากไปศึกษาต่อในเมือง เนื่องจากในชุมชนไม่มีสถานศึกษารองรับ
- 4) บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่
 - น้ำเพียงพอในระดับที่น่าพอใจ ไฟฟ้าไม่มีเลย ขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน ชาวบ้านขาดการติดต่อสื่อสาร สัญญาณโทรศัพท์ไม่มี เด็ก ๆ เข้าไม่ถึงการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและโลกปัจจุบัน การคมนาคมค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะเวลาฝนตกหนัก การขนส่งลำบาก สาธารณสุขค่อนข้างห่างไกล ต้องขับรถลงไป หากป่วยหนักต้องซื้อยาขึ้นมากินเอง หรือเดินทางขับรถไปเอง การศึกษาขาดคุณภาพการศึกษา เด็ก ๆ ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาแบบออนไลน์ได้

- 5) บ้านขอนแก่น หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - น้ำในการบริโภคพอใช้ ไฟฟ้าใช้ไดนาโมพลังน้ำ การคมนาคมถนนไม่ค่อยดี สาธารณสุขหากเจ็บป่วยต้องไปรักษาในตัวเมือง ด้านการศึกษาได้รับการศึกษาบ้าง
- 6) บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่มีน้ำเพียงพอแต่ยังมีบางส่วนที่ยังขาดแคลนน้ำ ไม่มีไฟฟ้าใช้ การขนส่งสินค้ามีอุปสรรคเนื่องจากไม่มีถนนเข้าถึงพื้นที่เพาะปลูก อยากรู้ให้ทางโครงการสนับสนุนถนนหนทางให้เข้าถึงพื้นที่เพาะปลูก การคมนาคมมีความลำบากเวลาเดินทางไปรักษาเนื่องจากถนนไม่ดี การศึกษาเด็กไม่มีที่พักระหว่างเรียนเพราะต้องออกไปเรียนข้างนอก
- 7) บ้านแม้งัดน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - น้ำสามารถใช้ได้อย่างพอเพียงทั้งบริโภคและทำการเกษตร ไฟฟ้าไม่เพียงพอในการทำกิจกรรมในชุมชนและกิจกรรมอื่นๆ การคมนาคมไม่ค่อยสะดวกในการติดต่อธุรกิจที่ต้องมีการเดินทางเข้าออกตลอดทั้งปี สาธารณสุขสามารถใช้บริการได้สะดวก ด้านการศึกษามีความเหมาะสมและสะดวกในการศึกษา

การบริหารโครงการ

- 1) บ้านอาบอลาชา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมมาก มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติร่วมกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ ราษฎรมีปัญหาทางเจ้าหน้าที่จะช่วยแก้ไขไปทีละขั้นตอนตามที่ราษฎรได้แจ้งไป
- 2) บ้านอาบอเน หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมในการดูแลโครงการ และการปลูกป่าในวันสำคัญ สร้างฝายลำธาร (ฝายผสมผสาน) ทำนาขั้นบันได ส่งเสริมการปลูกพืชยืนต้น
- 3) บ้านอาแย หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมในการพัฒนาในงานโครงการต่างๆ และช่วยเหลือโครงการในการดูแลผู้รับผิดชอบได้มีการดำเนินการแก้ไข การที่ชาวบ้านร้องเรียนในบางส่วน เช่น น้ำสำหรับบริโภค เป็นต้น
- 4) บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมจัดทำแนวป้องกันไฟป่า พยายามประสานงานหน่วยงาน เพื่อขอระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ประกาศกฎข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลรักษาพื้นที่และโครงการที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบน้อยมาก ขาดคนทำงานอย่างต่อเนื่อง ชุมชนเล็กๆ มักไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควรหรือเข้ามาแก้ไขปัญหาของราษฎรในพื้นที่โครงการ
- 5) บ้านขอนแก่น หมู่ที่ 3 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมทุกรูปแบบ ผู้รับผิดชอบมีการแก้ปัญหาไฟป่า
- 6) บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมช่วยกันดูแลไม่ให้เกิดไฟป่าในพื้นที่เขตรับผิดชอบ ผู้รับผิดชอบยังไม่มี การดำเนินการช่วยเหลือแต่อย่างใด
- 7) บ้านแม้งัดน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าใหม่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
 - ราษฎรมีส่วนร่วมในชุมชนร่วมมือกันดูแลโครงการไม่ให้ทำลายป่า และมีการปลูกป่า ทำแนวกันไฟและลดการบุกรุกป่า ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาให้ชุมชนเข้าใจและช่วยกันหาแนวทางที่ถูกต้องที่สุด เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- 1) บ้านอาบอลาซา หมู่ที่ 11 ตำบลป่าต๋ม อำเภอร้อยไร่ จังหวัดเชียงใหม่
 - อยากให้ทางโครงการได้มีการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตของชุมชนให้มากกว่านี้
- 2) บ้านป่าหญ้าไทร หมู่ที่ 3 ตำบลป่าไหนด อำเภอร้อยไร่ จังหวัดเชียงใหม่
 - อยากให้เข้ามาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เช่น ระบบไฟฟ้า ถนน สัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน
- 3) บ้านปางตอย หมู่ที่ 4 ตำบลป่าไหนด อำเภอร้อยไร่ จังหวัดเชียงใหม่
 - อยากให้เจ้าหน้าที่เข้ามาสอบถามปัญหาและสนับสนุนให้การช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะเกษตรกรผู้เพาะปลูกพืชผลเกษตร

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าต๋ม อำเภอร้อยไร่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการสำรวจข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาคือเรื่องการบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 และคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.49	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.51	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.34	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.98	ปานกลาง

จากการศึกษาสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50.0 อาหารไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 45.0 และไม่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 5.0 ส่วนเรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ และไม่เพียงพอ อยู่ในระดับเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 อย่างไรก็ตามในพื้นที่ชุมชน มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 70.0 และไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 30.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	9	45.0
เพียงพอ	10	50.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	10	50.0
เพียงพอ	10	50.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	6	30.0
มี	14	70.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา-อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวกถนนเป็นดินลูกรังและจะถูกตัดขาดในกรณีถ้าฝนตกมาก ดินสไลด์ปิดทางสัญจร 2. ระบบไฟฟ้าไม่เสถียรถ้ามีลมฝนแรงไฟฟ้าจะดับ และสัญญาณโทรศัพท์ไม่ทั่วถึง 3. ผลผลิตทางการเกษตรบางชนิด เช่น ลูกท้อ บัวย ในช่วงผลผลิตออกมากไม่สามารถขายได้เพราะล้นตลาดหรือถ้าขายได้ราคาก็ไม่ดีไม่คุ้มกับค่าขนส่ง แปรรูป (หมัก/ดอง) แล้วยังไม่สามารถขายได้เป็นปัญหาในการหาที่เก็บสินค้าที่มีเป็นจำนวนมาก 4. อยากให้ชาวบ้านได้มีโอกาสขายของในโครงการในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ อีกทางหนึ่งให้กับคนในชุมชน
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้าสถานีฯ ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น จนท.จากอุทยานฯ จนท.จากป่าไม้ฯ ในการขอใช้พื้นที่สำหรับการติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์ และเส้นทางสัญจร ภายในชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องทางด้านกฎหมายดังนั้นควรมีการเจรจาพูดคุยหาทางออก ร่วมกัน 2. พาณิชย์จังหวัด พช. และ กศน.ควรร่วมกับชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด นอกจากแปรรูปผลผลิตแล้วควรแนะนำการเพิ่มช่องทางการขายให้หลากหลายมากขึ้น หรือภาครัฐควรหาตลาดส่งออกให้กับเกษตรกร 3. นำสินค้าที่แปรรูปไปวางขายในร้านกาแฟของชุมชนเพื่อเพิ่มความหลากหลายของสินค้า และเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค 4. ในช่วงเทศกาลจัดพื้นที่ให้เกษตรกรสามารถนำสินค้ามาวางขายได้ ณ จุดท่องเที่ยว/จุดชมวิว เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทั้งหมดไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และมีข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะว่า อยากได้ถนนและไฟฟ้า อยากให้โครงการมีการส่งเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแล้วอยากให้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีการขายของในโครงการ ในช่วงหน้าท่องเที่ยว ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหาเรื่องสาธารณูปโภค การคมนาคม และกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อดต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. อยากได้ถนนและไฟฟ้า	4	
2. อยากให้โครงการมีการส่งเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแล้วอยากให้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีการขายของในโครงการในช่วงหน้าท่องเที่ยว	1	

(6) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 48 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม มาเป็นระยะเวลา 16 ปี 5 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ละติจูด 554672 ลองจิจูด 2224243 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. กลุ่มเยาวชน
2. กองทุนแม่ของแผ่นดิน
3. กลุ่มพัฒนาสตรี

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 1,550 ไร่ และปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 500 ไร่
2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 300 ตัว
3. การปลูกสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 400 ตัว
4. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค/กระบือ) จำนวน 100 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค - บริโภค จำนวน 203 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน 150 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 203 ครัวเรือน
4. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 150 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ก่อนมีโครงการฯ พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลาย และเมื่อมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2547 ให้ฟื้นฟูที่ถูกทำลาย สภาพพื้นที่ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น มีการบุกรุกน้อยมาก สาเหตุเพราะชาวบ้านมีความเข้าใจมากขึ้นว่าถ้าไม่มีป่าจะไม่มีน้ำในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ลดการบุกรุกพื้นที่ป่า

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพของเกษตรกรในหน้าฝนมีบ้างที่เกิดดินถล่มหน้าแล้งจะทำการปลูกพืชสวนครัว ได้น้อยลง ก่อนมีโครงการฯ เข้ามาดำเนินการ น้ำไม่เพียงพอ แต่หลังมีโครงการฯ มีระบบชลประทานที่ดี มีน้ำมากขึ้นทำให้น้ำเพียงพอในทางบริโภค แต่การเกษตร พืชบางชนิดก็ไม่สามารถปลูกได้ เพราะต้องใช้น้ำปริมาณมาก

คุณภาพชีวิต มีการจัดการเรื่องน้ำ โดยชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีน้ำสำหรับการอุปโภคในครัวเรือนใช้อย่างเพียงพอ ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ การคมนาคม อบต. เข้ามาสนับสนุนถนนเข้าหมู่บ้าน ด้านสาธารณสุข มีโรงพยาบาลขนาดเล็กในพื้นที่ การศึกษามีทั้งโรงเรียนของรัฐ มีเตรียมอนุบาล 1 - 3 ประถม 1 - 6 และ กศน. เข้ามาให้ความรู้ในชุมชน

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการรักษาโครงการฯ เช่น ทำแนวกันไฟ ลาดตระเวนไฟป่า ปลูกป่า พัฒนาพื้นที่ ทำฝาย ผู้รับผิดชอบโครงการมีการแก้ไขปัญหาให้ราษฎรในเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ ถ้าดำเนินการไม่ได้จะประสานกับหน่วยงานเกี่ยวข้อง ให้เข้ามาช่วยเหลือราษฎร

(1.5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** ในฐานะเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ขอเสนอว่าการที่จะให้ชุมชนเข้มแข็งอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความเชื่อใจของราษฎรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ ต้องเข้าถึงราษฎรอย่างแท้จริง รับปากว่าจะทำอะไรก็ต้องดำเนินการ ไม่โกหกราษฎร

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ตัวอย่าง ได้แก่

1. บ้านบะหลา (หัวน้ำ) หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน/กรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 ราย
2. บ้านอาเทอ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 1 ราย
3. บ้านบะหลา หมู่ที่ 17 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำกลุ่ม จำนวน 1 ราย

พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย 3 ราย และเพศหญิง 1 ราย ทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 50 ปี ตำแหน่งผู้นำหมู่บ้าน 2 ราย กรรมการหมู่บ้าน 1 ราย และภรรยาผู้นำกลุ่ม 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 27 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ลิ้นจี่ ข้าวโพด ข้าวไร่ มะม่วง และผักสวนครัว

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) บ้านบะหลา (หัวน้ำ) หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์มาก เปลี่ยนแปลงจากเดิม ชาวบ้านมีการอนุรักษ์และรักษาป่า มีการบุกรุกน้อย เนื่องจากโครงการปักแนวเขตอย่างชัดเจน
- 2) บ้านอาเทอ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เพราะมีโครงการฯ เข้ามาส่งเสริมอาชีพและจัดสรรที่ดินทำกิน ทำให้ชาวบ้านไม่บุกรุกป่า มีที่ดินทำกินแน่นอน และเขตดินแดนชัดเจน
- 3) บ้านบะหลา หมู่ที่ 17 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - สภาพป่าไม้มีการเปลี่ยนแปลง เพราะไม่มีราษฎรเข้าไปบุกรุกทำลายผืนป่า ร่วมมือพัฒนาผืนป่าให้ดีขึ้นอีกด้วย การบุกรุกป่าลดลงมากแทบจะไม่บุกรุก เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่เข้ามาควบคุมการบุกรุกทำลายป่า

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

- 1) บ้านบะหลา (หัวน้ำ) หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - เนื่องจากโครงการฯ มีการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ทำให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติลดลง แต่ด้วยสถานการณ์โควิด-19 ทำให้เกิดผลกระทบต่อประกอบอาชีพอยู่บ้าง มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตรมากขึ้น หลังจากมีโครงการฯ เนื่องจากโครงการฯ มีการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำทำให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์
- 2) บ้านอาเทอ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - ก่อนมีโครงการฯ เข้ามาเกิดปัญหาภัยแล้งในบางปี เมื่อมีโครงการฯ ทำให้มีการจัดการน้ำ เช่น ประปาภูเขา ทำให้ชาวบ้านใช้ประโยชน์จากส่วนนั้นในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีปัญหาอีก ก่อนมีโครงการฯ ชาวบ้านใช้น้ำสายหลักในการเกษตร ถ้าสวนไหนห่างไกลจากน้ำก็ไม่ได้ใช้ เมื่อมีโครงการฯ มีการจัดสรรน้ำอย่างเพียงพอต่อความต้องการ
- 3) บ้านบะหลา หมู่ที่ 17 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - ด้านภัยพิบัติไม่มีผลกระทบ น้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ แต่ในช่วงฤดูแล้งจะไม่มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร

คุณภาพชีวิต

- 1) บ้านบะหลา (หัวน้ำ) หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
 - มีแหล่งน้ำมาก เนื่องจากโครงการฯ มีการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ทำให้พื้นที่อุดมสมบูรณ์ ราษฎรในพื้นที่มีไฟฟ้าทุกหลังคาเรือน การคมนาคมที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงโครงการฯ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ด้านสาธารณสุขดีขึ้น เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลสุขอนามัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่ การศึกษาดีขึ้น เนื่องจากลูกหลานในพื้นที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) บ้านอาเทอ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

- ตั้งแต่มีโครงการฯ เข้ามาทำให้มีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น เพราะทางโครงการฯ ได้ทำระบบน้ำให้กับทุกหมู่บ้าน โดยมีชาวบ้านร่วมดูแล มีไฟฟ้าใช้ในชุมชน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการคมนาคมที่ดีขึ้นสำหรับด้านสาธารณสุขและการศึกษา เกิดขึ้นก่อนมีโครงการฯ แต่เมื่อมีโครงการฯ ทำให้ด้านสาธารณสุขและการศึกษาดีขึ้น

3) บ้านบะหลา หมู่ที่ 17 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

- มีแหล่งน้ำค่อนข้างมาก เพราะโครงการฯ ทำระบบน้ำให้กับทุกหมู่บ้าน โดยมีชาวบ้านร่วมกันดูแล ตั้งแต่มีโครงการฯ เข้ามาทำให้ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ โครงการประสานหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การคมนาคมดีขึ้น ด้านสาธารณสุขสะดวกในการเข้ารับบริการ การศึกษาดีขึ้นในระดับหนึ่ง

การบริหารโครงการ

1) บ้านบะหลา (หัวน้ำ) หมู่ที่ 10 และบ้านอาเทอ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

- ราษฎรมีส่วนร่วมโดยเข้ามาทำงานในโครงการฯ และช่วยดูแลโครงการฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ เข้าร่วมการประชุมของหมู่บ้านเพื่อรับฟังปัญหา และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) บ้านบะหลา หมู่ที่ 17 ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

- ราษฎรมีส่วนร่วมกันพัฒนาในพื้นที่หมู่บ้านและโครงการรวมถึงเส้นทางคมนาคมอีกด้วย ผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอยู่ตลอด และสนองความต้องการตามที่ราษฎรในชุมชนร้องขอได้อย่างดี

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี**● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน**

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ เรื่องคุณภาพชีวิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 รองลงมา คือ เรื่องของการบริหารจัดการโครงการฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.91	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.78	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.68	มาก

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 80.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 80.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 20.0 อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 65.0 และคิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 35.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	13	65.0
มี	7	35.0
รวม	20	100

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. น้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน 2. ขอให้เพิ่มค่าจ้างในโครงการ 3. ต้องการพื้นที่ทำกินเพิ่ม
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. จนท.สถานีฯร่วมกับหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่ เช่น กรมชลประทาน กรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ อบต.ผู้นำชุมชน ร่วมกันพิจารณาจัดหาที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งเพื่อให้มีน้ำใช้ในการอุปโภค - บริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี รวมถึงมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อร่วมกันในการดูแลและบริหารจัดการน้ำให้พอใช้ตลอดทั้งปี 2. การเพิ่มค่าจ้างในโครงการฯ ไม่สามารถทำได้เนื่องจากผิดวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ต้องการให้ราษฎรในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้ามาอบรม/เรียนรู้ในโครงการฯ และผู้ที่เข้ารับการอบรมจะได้รับทั้งความรู้และกล้าพันธุ์ไม่นำกลับไปสร้างงาน/สร้างอาชีพให้กับครอบครัว โดยที่สถานีจะให้ค่าตอบแทนระหว่างที่เกษตรกรเข้ามาอบรมในสถานี

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทั้งหมดไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และมีข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะว่า น้ำประปาหมู่บ้านมีไม่เพียงพอกับความต้องการ และขอให้เพิ่มค่าจ้าง รวมถึง ต้องการพื้นที่ทำกินและน้ำบริโภคเพิ่ม และได้ปฏิบัติงานร่วมกันตลอด จึงทำให้โครงการเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดี ตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหารื่องสาธารณสุขบริโภค และกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. น้ำประปาหมู่บ้านมีไม่เพียงพอกับความต้องการ และขอให้เพิ่มค่าจ้าง	3	
2. ต้องการพื้นที่ทำกินและน้ำบริโภคเพิ่ม	1	
3. ได้ปฏิบัติงานร่วมกันตลอดจึงทำให้โครงการเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดี ตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่	1	

(7) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศหญิง มีอายุ 42 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน มาเป็นระยะเวลา 17 ปี 2 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โครงการประมงอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 900 ไร่

2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 800 ตัว
3. การปลูกสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 300 ตัว
4. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 300 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. นาอูบโภาค - บริโภาค จำนวน 176 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปลุกสัตว์ จำนวน 100 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 176 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เพราะได้รับความรู้จากการดูแลรักษาป่าต้นน้ำ และการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น การบุกรุกป่าลดลง เพราะชาวมชนมีรายได้เสริมจากการทำการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น ไม่ต้องทำการเกษตรแบบดั้งเดิม

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ผลกระทบต่อการประกอบอาชีพมีน้อยลง เพราะได้รับการอบรมปรึกษาและให้ความรู้ในเรื่องการดูแลการป้องกันโรคระบาดในสัตว์เลี้ยง และพันธุ์ข้าวที่ปลูก น้ำเพื่อการเกษตรมีมากขึ้น เพราะมีการจัดทำฝาย ทำระบบน้ำและรักษาป่าต้นน้ำ

คุณภาพชีวิต มีระบบน้ำประปา การกรองน้ำสำหรับใช้อูบโภาค - บริโภาค มีกระแสไฟฟ้าใช้ ด้านคมนาคมซ่อมแซมเส้นทางในส่วนที่ลำบาก ทำให้การคมนาคมดีขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น สำหรับเด็กเล็กและผู้สูงอายุ มีเด็กที่ได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญญาและปริญญามากขึ้น และกลับมาทำงานในพื้นที่

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับโครงการฯ มีส่วนร่วมกันปลูกต้นไม้ ทำฝาย ป้องกันดูแลโครงการฯ ในเรื่องความสะอาด ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ทำฝายในพื้นที่ทำกินของชุมชน ชุดบ่อเก็บน้ำ ส่งเสริมการปลูกพืชผักหลังนา ส่งเสริมการปลูกไม้ผล การสร้างกลุ่มอาชีพ

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 55 ปี ตำแหน่งกำนันตำบลนาเกียน

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ผักสวนครัว กาแฟ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ระบบนิเวศบริเวณรอบพื้นที่สถานีดีขึ้น มีสัตว์ป่ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้น ราษฎรในชุมชนมีการบุกเบิกพื้นที่ป่าน้อยลง มีคณะกรรมการหมู่บ้านดูแล และเจ้าหน้าที่โครงการฯ ร่วมกันดูแล ปลูกฟื้นฟูป่าในพื้นที่ ทำฝายชะลอ ฝายผสมผสาน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยธรรมชาติมีผลกระทบน้อยลง เพราะชุมชนได้รับข่าวสาร มีการเรียนรู้ได้รับการอบรมจากหน่วยงาน ราษฎรมีน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตร มีการให้ความรู้ อบรม การจัดการป่า ทำฝาย ดูแลรักษาต้นน้ำของชุมชน

คุณภาพชีวิต มีระบบประปาภูเขา เพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภค มีไฟฟ้าใช้ เส้นทางคมนาคมดีขึ้น มีหน่วยงานร่วมมือช่วยกัน มีสุขภาพอนามัยที่ดี เด็กนักเรียนได้รับการศึกษาทั่วถึงมากขึ้น ภาคบังคับ จนถึงระดับปริญญาตรีมากขึ้น และเยาวชนได้กลับมาพัฒนาหมู่บ้านตนเอง

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมดูแลรักษาป่า จัดอบรมโครงการฯ ทำแนวกันไฟ มีส่วนร่วมกัน ปลูกต้นไม้ ทำฝาย ชุมชนมีคณะกรรมการดูแลป่าของชุมชนเอง ร่วมกับป่าไม้โครงการฯ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ปลูกพืชผสมผสานในแปลงไม้ผล มีการขุดบ่อพักน้ำ การทำนาขั้นบันได การปลูกกาแฟเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ **มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาคือเรื่องของการบริหารจัดการโครงการฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 เรื่องคุณภาพชีวิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ตามลำดับดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.24	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.16	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.79	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.05	มาก

จากการศึกษาสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 100 คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน และอาหารที่มีคุณภาพ แต่ในพื้นที่ยังคงมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ ร้อยละ 65.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	7	35.0
มี	13	65.0
รวม	20	100

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(8) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 42 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล มาเป็นระยะเวลา 9 ปี 5 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภาคเหนือ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 730 ไร่ และปลูกพืชสวน ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 310 ไร่

2. การปศุสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 800 ตัว

3. การปศุสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 105 ตัว

4. การปศุสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค/กระบือ) จำนวน 570 ตัว

5. อื่น ๆ จำนวน 122 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 150 ครัวเรือน

2. เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน 85 ครัวเรือน

3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 200 ครัวเรือน

4. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 62 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากราษฎรลดการทำไร่หมุนเวียนลง และมีการมอบพื้นที่ให้โครงการฯ จากกิจกรรมทดแทนไร่หมุนเวียน การบุกรุกป่าลดลง มีการแบ่งพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกินอย่างชัดเจน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ไม่มีภัยพิบัติทางธรรมชาติ น้ำเพื่อการเกษตรมีเพียงเล็กน้อย และทางโครงการฯ ดำเนินการให้มีน้ำเพียงพอเฉพาะอุปโภค - บริโภค

คุณภาพชีวิต ก่อนมีโครงการฯ ไม่มีไฟฟ้าใช้ และหลังมีโครงการฯ มีน้ำอุปโภค - บริโภคเพียงพอ มีไฟฟ้าครบทั้ง 3 หมู่บ้าน ถนนสามารถเดินทางในหน้าฝนได้มากขึ้น ด้านสาธารณสุขหลังมีโครงการฯ สะดวกมากขึ้น การศึกษาเริ่มมีการส่งลูกไปเรียน ป.ตรี ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีเยาวชนจบ ป.ตรี แล้ว 3 - 5 คน

การบริหารโครงการ ราษฎรให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมที่โครงการฯ ดำเนินการ มีผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการประสานงานที่เกี่ยวข้อง และร่วมแก้ไขปัญหา

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีกิจกรรมร่วมกับราษฎรในพื้นที่ตลอด ในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ และส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพของราษฎรเพื่อให้ราษฎรมีรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ โดยแบบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย 2 ราย มีอายุเฉลี่ย 50 ปี ตำแหน่งรองนายก 1 ราย และกำนัน 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 31 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และทอผ้า
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ มะเขือเทศ พริก ฟักทอง กาแฟ ผ้าทอย้อมสีจากธรรมชาติ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และมีการแบ่งเขตพื้นที่ ป่าไม้ พื้นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ทำให้มีการบุกรุกลดลง

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เนื่องจากโครงการฯ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และมีเรื่องของภัยแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร

คุณภาพชีวิต แหล่งน้ำใช้ประปาภูเขา มีน้ำตลอดทั้งปีเพียงพอต่อการใช้ในครัวเรือน แต่จะมีปัญหาในการทำการเกษตรช่วงฤดูแล้ง มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้ามาดูแลเรื่องระบบไฟฟ้า ทำให้มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนแต่ต้องการขายเขตไฟฟ้าแรงต่ำ มีการใช้ไฟฟ้าพลังงานทดแทนจากแสงอาทิตย์ หนึ่งห่อมบ้าน การคมนาคมเป็นถนนคอนกรีต สลับกับถนนลูกรังบดอัด มีสาธารณสุขในหมู่บ้าน (อสม.) ไปโรงพยาบาลอมก๋อย เด็กทุกคนได้เรียนหนังสือ เพราะทุกหมู่บ้านมีโรงเรียน (กศน.) มีคุณครูประจำโรงเรียนละ 2 คน

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่จากโครงการฯ ทำตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้ มีการดูแลรักษาโครงการฯ ดีมาก ช่วยกันทำแนวกันไฟ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ พร้อมแก้ไข ถ้าเป็นปัญหาของราษฎร

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ หลังมีโครงการฯ ทำให้ทุกอย่างดีขึ้น

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์ จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 19 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ เรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 รองลงมาเป็นการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 การบริหารโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ตามลำดับ (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.62	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.28	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.74	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภค ในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.7 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.3 เรื่องอาหารที่บริโภค ในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 78.9 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 21.1 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหา การแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 84.2 และคิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 15.8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	5.3
เพียงพอ	18	94.7
รวม	19	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	21.1
เพียงพอ	15	78.9
รวม	19	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	3	15.8
มี	16	84.2
รวม	19	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	ปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวก และไม่เพียงพอ สำหรับปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง
แนวทางแก้ไข	จนท.สถานีฯ จัดประชุมร่วมกันระหว่าง จนท.เกษตรฯ จนท.ชลประทาน และ จนท.พัฒนาที่ดิน ปรับสภาพหน้าดินให้เหมาะสมกับพืชและมีความสะดวกมากขึ้นพร้อมทั้งจัดทำที่กักเก็บน้ำไว้ เพื่อให้มีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 94.7 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 5.3 โดยมีปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอสำหรับปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 14

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยแท้จริง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	94.7
มีข้อเสนอแนะ	1	5.3
รวม	19	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:- มีปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอ สำหรับปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง	1	

(9) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายจำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกัสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน มาเป็นระยะเวลา 5 ปี

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ละติจูด 19.904862 ลองจิจูด 99.598448 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 5 กลุ่ม

1. วิสาหกิจชุมชนกาแฟปางขอน
2. วิสาหกิจชุมชนกาแฟอาข่าปางขอน
3. วิสาหกิจชุมชนกาแฟยอดดอยปางขอน
4. วิสาหกิจชุมชนปางขอนคอฟฟี่ฟาร์ม
5. กลุ่มแปรรูปผลไม้เมืองหนาวบ้านปางขอน

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกกาแฟและผลไม้ ในฤดูฝน จำนวน 1,800 ไร่ และในฤดูแล้ง 1,800 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 170 ครัวเรือน
2. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 170 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 170 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่ของหมู่บ้านปางขอนมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น หลังจากเริ่มก่อตั้งโครงการฯ มีป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟูระบบนิเวศแล้ว 6,644 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรแบบอนุรักษ์ดิน - น้ำ ของราษฎร 2,500 ไร่ และเป็นป่าอนุรักษ์ 9,496 ไร่ รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 18,640 ไร่ เนื่องจากราษฎรมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว และเป็นเครือข่ายในการป้องกันป่าไม้ ชุมชนไม่มีการบุกรุกป่า ที่ทำกินในพื้นที่ป่าเริ่มเต็ม หลังจากมีการจัดตั้งโครงการฯ เนื่องจากมีอาชีพปลูกกาแฟ สามารถมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว ไม่มีความจำเป็นต้องขายพื้นที่ปลูกเพิ่ม เนื่องจากใช้แรงงานในครัวเรือน และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ในอดีตพบปัญหาการระบาดของโรคราสนิมในกาแฟ ได้รับการแก้ไขปัญหาหลักจากการตั้งโครงการฯ ด้วยการส่งเสริมให้ปลูกกาแฟพันธุ์ต้านทานโรค มีผลผลิตดี และคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากได้รับการดูแล และส่งเสริมด้านวิชาการเกษตร และการตลาดจำหน่ายผลผลิตให้ราษฎร ราษฎรมีแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภค - บริโภค เพียงพอต่อความต้องการและมีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ เนื่องจากป่าไม้ได้รับการอนุรักษ์ และฟื้นฟู อีกทั้งไม่มีการบุกรุกป่าเพิ่มเติม

คุณภาพชีวิต ชุมชนมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติมากพอต่อการอุปโภค - บริโภค และได้นำวิธีการสร้างฝายเก็บน้ำ และระบบกระจายน้ำสู่ชุมชน หลังจากจัดตั้งโครงการฯ มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน ด้านคมนาคมมีการพัฒนาถนนจากถนนลูกรัง เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สัญจรได้สะดวกขึ้นหลังจากจัดตั้งโครงการฯ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านปางขอน ดูแลด้านสาธารณสุข และมีปศุสัตว์อำเภอเมืองดูแลด้านสุขภาพสัตว์เลี้ยง การศึกษาในโรงเรียนของรัฐมีถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีโรงเรียนสอนภาษาจีนในหมู่บ้าน

การบริหารโครงการ ราษฎรเป็นลูกจ้างและผู้ร่วมดำเนินงานของโครงการฯ ในรูปแบบลูกจ้างที่เข้ามาเรียนรู้งานภายในสถานี และสร้างกลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชนภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำโครงการฯ ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการสำรวจข้อมูล ปัญหาและความต้องการร่วมกับชุมชน และได้วางแผนพัฒนา และร่วมดำเนินงานกับราษฎรในชุมชนมาตลอด ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้ ด้านอาชีพการเกษตร และด้านยาเสพติด จนประสบผลสำเร็จในระดับที่น่าพึงพอใจ

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 36 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 36 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปลงนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ผลไม้เมืองหนาว ผลิตภัณฑ์แปรรูปกาแฟ เซอร์รี่ บัวย น้ำผึ้ง ผ้าปักชนเผ่า

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ขึ้น หลังจากโครงการพระราชดำริมาก่อน ทำให้พื้นที่สีแดงจากเดิมที่มีการปลูกพืชล้มลุก ก็ปลูกไม้ยืนต้น ปลูกไม้ผล จนทำให้พื้นที่ปางขอนเพิ่มป่าสีเขียวทุกพื้นที่ ในชุมชนหมู่บ้านปางขอน เริ่มมีการรังวัดพิคัดที่ดิน หลังจากโครงการฯ ให้การสนับสนุนกิจกรรมในพื้นที่ของราษฎร เริ่มมีการทำมาหากินในที่ดินของตนเองชัดเจนมากขึ้น เริ่มมีการรังวัดระหว่างที่อยู่อาศัยกับที่ทำกิน ทำให้ลดการบุกรุกพื้นที่ลดลง

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีเรื่องมอดในเมล็ดกาแฟเห็นผลชัดเจน และภัยแล้งเบาบางลง เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่ามากขึ้น ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการประกอบอาชีพหลักเพิ่มขึ้น และโครงการฯ ได้มีการสนับสนุนท่อน้ำประปาสมทบ ช่วยเหลือหมู่บ้าน

คุณภาพชีวิต ราษฎรมีน้ำบริโภคเพียงพอ แต่ช่วงฤดูแล้งไม่เพียงพอเนื่องจากราษฎรของหมู่บ้านปางขอนที่อยู่ติดต้นน้ำ แต่ถูกรายการปลายน่าน้ำมาต่อ เพื่อลักลอบนำน้ำไปใช้ ส่งผลให้บ้านปางขอนไม่มีน้ำใช้อย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ปัจจุบันระบบไฟฟ้าเข้าทุกครัวเรือน แต่เนื่องจากมีการขยายหรือเพิ่มอุปกรณ์ไฟฟ้าเครื่องจักรเพิ่มมากขึ้น ทำให้พลังงานหรือแรงไฟฟ้าตก ต้องการให้ขยายเฟสไฟฟ้าเพิ่ม การคมนาคม ถนนเริ่มมีการก่อสร้างปรับปรุงติดต่อถึงกัน ทางขึ้นหมู่บ้านปางขอน แต่เนื่องจากถนนมีการก่อสร้างมานาน ทำให้เริ่มมีการชำรุดเสียหาย ราษฎรหมู่บ้านปางขอนมีสถานอนามัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงมีการเข้าถึงสะดวก ด้านการศึกษาหลังจากโครงการฯ มาก่อตั้งส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้กับราษฎร หมู่บ้านปางขอนทำให้ครัวเรือนมีรายได้ ทำให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือมากขึ้น

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนได้มีส่วนร่วมโครงการฯ คินที่ดินให้กับป่าก่อนที่โครงการฯ จะมาก่อตั้งเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าให้กับประเทศชาติ หากโครงการมีกิจกรรม ประชาชนทุกครัวเรือนก็มีส่วนร่วม ผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการดำเนินการแก้ไขให้ตามความต้องการของชุมชน เช่น มีการให้ความรู้ ส่งเสริมสร้างอาชีพ สร้างรายได้ตามความต้องการของราษฎรของหมู่บ้าน

(1.4) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** เรื่องความเป็นอยู่ของราษฎรหมู่บ้านปางขอนเริ่มมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยอาชีพหลักของราษฎรทำอาชีพเกษตรกร ปลูกกาแฟเป็นอาชีพหลัก ทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น อยากให้ราษฎรมีรายได้เสริม เรื่องการท่องเที่ยว ต้องการให้โครงการฯ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านปางขอน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์ จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 รองลงมา เรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.45	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.78	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.07	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 80.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 20.0 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดว่ามีปัญหาค่าคะแนนเฉลี่ย 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	0	0.0
มี	20	100
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา - อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวเขตที่ดินทำกินไม่ชัดเจน 2. ชาวบ้านต้องการขอที่ป่าชุมชนขนาดเนื้อที่ 500 ไร่ 3. น้ำสำหรับทำการเกษตรไม่เพียงพอมีการแย่งน้ำกันในช่วงหน้าแล้ง 4. ติดปัญหาข้อกฎหมายของแต่ละหน่วยงานฯ 5. ขอให้ภาครัฐส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมร่วมกันระหว่างกรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ และราษฎรในพื้นที่ เพื่อหาทางออกและข้อยุติในการจัดสรรที่ดินทำกินและการวัดแนวเขตที่ดินทำกินเพื่อสร้างความชัดเจนและลดปัญหาความขัดแย้งกับพื้นที่ข้างเคียง 2. เร่งดำเนินการจดทะเบียนป่าชุมชนให้ถูกต้องและให้ราษฎรสามารถเข้าไปหาของป่าได้ตามที่กฎหมาย/ระเบียบหมู่บ้านกำหนด 3. กระทรวงการท่องเที่ยวร่วมกับกรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ หน่วยงานร่วมพัฒนาในท้องถิ่น และภาคประชาชนร่วมกันวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบยั่งยืนที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละชุมชน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 90.0 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ เรื่องแนวเขตที่ดินทำกินแต่ละครัวเรือนไม่ชัดเจน ปัจจุบันที่อยู่อาศัยของราษฎรบ้านปางขอนไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ชาวบ้านต้องการขอให้มีการขุดถนนในพื้นที่ชุมชน และควรมีการสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวของบ้านปางขอน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. แนวเขตที่ดินทำกินแต่ละครัวเรือนไม่ชัดเจน ปัจจุบันที่อยู่อาศัยของราษฎรบ้านปางขอนไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ชาวบ้านต้องการขอให้มีการขุดถนนในพื้นที่ชุมชน	1	
2. สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวของบ้านปางขอน	1	

(10) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 55 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง มาเป็นระยะเวลา 3 ปี 9 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปลงนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 11 ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ละติจูด 20.265730 ลองจิจูด 100.291431 เป็นโครงการประมงอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. บ้านธารทอง ม.11 ต.แม่เงิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
2. บ้านไร่ ม.7 ต.แม่เงิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
3. บ้านทุ่งน่าน้อย ม.11 ต.เวียง อ.เชียงของ จ.เชียงราย

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 105 ไร่ และปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูแล้ง 10 ไร่
2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 200 ตัว
3. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน 5 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 150 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปลุสัตว์ จำนวน 20 ครัวเรือน
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 10 ครัวเรือน
4. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 10 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากการร่วมกันอนุรักษ์ระหว่างโครงการฯ และชุมชนในพื้นที่ ไม่มีการบุกรุก เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากชุมชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดชุดลาดตระเวนป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่า

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เนื่องจากสภาพอากาศปัจจุบันเปลี่ยนแปลง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ แต่ไม่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติแต่อย่างใด มีน้ำใช้ในการเกษตรเพียงพอ เนื่องจากสภาพป่ามีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้อัตราการไหลของน้ำในลำห้วยเพิ่มมากขึ้น

คุณภาพชีวิต ราษฎรมีน้ำเพียงพอต่อการดำรงชีพ และใช้ในด้านเกษตร ราษฎรในชุมชนมีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ แต่ทางสถานีฯ ไม่มีไฟฟ้า ยังคงใช้ไฟฟ้าจากโซล่าเซลล์และเครื่องปั่นไฟ การคมนาคมมีความสะดวกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนในการทำงาน สาธารณสุขมีความสะดวก เนื่องจากมีอนามัยและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่เงิน ราษฎรในพื้นที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมสนับสนุนกำลังพลในการดับไฟป่า ร่วมลาดตระเวนดูแลป้องกันปราบปรามรักษาป่า มีการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มาเป็นการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่ตนเอง ผู้รับผิดชอบมีการประชุมร่วมกับชุมชน ชุมชนเรียกร้องการปรับปรุงแหล่งทำมาหากิน ทางสถานีฯ จะดำเนินการทำคำของบประมาณเพื่อนำมาพัฒนาชุมชน

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ อยากให้เร่งรัดการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณ

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศหญิง มีอายุ 59 ปี ตำแหน่งกำนันตำบลแม่เงิน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 59 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง เครื่องเงิน

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ขึ้น ไม่มีการบุกรุกป่า สาเหตุได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานของรัฐ

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีผลกระทบต่อราษฎรบางส่วนหลังมีโครงการฯ เนื่องจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ

คุณภาพชีวิต ราษฎรมีน้ำเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไฟฟ้าเพียงพอปานกลาง การคมนาคม สาธารณสุข และการศึกษา มีความสะดวกปานกลาง

การบริหารโครงการ ชุมชนมีกลุ่มอนุรักษ์ป่า มีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ป้องกันไฟป่า มีอาสาสมัครป้องกันรักษาป่า ผู้รับผิดชอบมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างโครงการฯ และชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา ร้องเรียนของชุมชนร่วมกัน

(1.4) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** เนื่องจากพื้นที่ป่าโครงการฯ มีพื้นที่ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำของอำเภอเชียงแสน แต่กำลังพลและงบประมาณไม่เพียงพอ การดูแลพื้นที่ จึงอยากให้การสนับสนุนงบประมาณในการดูแลรักษาป่า

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 19 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ **มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมา การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.41	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.81	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.80	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.10	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.4 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.6 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 63.2 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 36.8 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 63.2 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	31.6
เพียงพอ	13	68.4
รวม	19	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	7	36.8
เพียงพอ	12	63.2
รวม	19	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	7	36.8
มี	12	63.2
รวม	19	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

<p>ปัญหา - อุปสรรค</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ยังไม่ทั่วถึง จุดที่มีสัญญาณไปถึงก็ไม่เสถียร 2. ปัญหาด้านประชากร คนเผ่าส่วนใหญ่ในพื้นที่คือชาวม้ง และมีชาวม้งจำนวนมากที่จะกลับคืนถิ่นหลังจากสถาบันบำบัดยาเสพติดที่จังหวัดสระบุรีได้ปิดตัวลง จะส่งปัญหาชาวม้งเก่า กับ ม้งใหม่ที่คืนถิ่น (ด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน ด้านสาธารณสุข ฯลฯ) 3. ครอบครัวที่มีฐานะดีส่งลูกหลานไปเรียนในเมือง เมื่อคนรุ่นใหม่ได้ไปเรียนในเมืองส่วนใหญ่จะทำงานในเมืองและไม่กลับมาทำงานของครอบครัว เพราะเป็นงานที่ยาก ใช้ฝีมือเป็นงานละเอียดอ่อนต้องใช้เวลา เช่น การปักผ้าลายเทียน และการทำเครื่องเงิน คนรุ่นใหม่จึงไม่นิยมสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม 4. ต้องการให้ส่งเสริมการปลูกหวายและไม้ผล เช่น หมาก ลำไย เงาะ
<p>แนวทางแก้ไข</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมวางแผนร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการขอติดตั้งเสาสัญญาณสื่อสารและเสาไฟฟ้า 2. ประชุมร่วมกันกับหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่เพื่อรองรับการกลับมาของชาวม้งทั้งในเรื่องที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน รวมถึงด้านสาธารณสุข ฯลฯ 3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้ตระหนักและร่วมกันรักษาวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น การปักผ้าลายเทียนและการทำเครื่องเงิน ซึ่งเป็นงานฝีมือที่มีอยู่เฉพาะในคนรุ่นเก่าไม่ให้สูญหายไป นำทุนสังคมในพื้นที่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม 4. จนท.เกษตรควรส่งเสริมการปลูกหวายเพิ่มโดยแทรกไปกับพื้นที่ป่าและไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับไม้ผลบางชนิดเช่น เงาะ สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยในการปลูกพืชชนิดนี้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 94.7 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 5.3 โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะคือ อยากรให้ส่งเสริมไม้ผล เช่น หมาก ลำไย เงาะ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนโดยแท้จริง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	94.7
มีข้อเสนอแนะ	1	5.3
รวม	19	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:- อยากให้ส่งเสริมไม้ผล เช่น หมาก ลำไย เงาะ	1	

(11) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สองในอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

- ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 ตำบลแม่สองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ละติจูด 20.2452 ลองจิจูด 99.5600 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม

กลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน กาแฟ ชา ไม้ผล นาขั้นบันได

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกไม้ผล ในฤดูฝน จำนวน 35 ไร่ โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 192 ครัวเรือน
2. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 192 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น โดยมีพื้นที่ป่าสมบูรณ์ 2,500 ไร่ พื้นที่ฟื้นฟูป่าสภาพป่าต้นน้ำ 4,400 ไร่ และพื้นที่แปลงเกษตรสาธิต 1,600 ไร่ ส่งเสริมและต่อยอดกิจกรรมให้กับราษฎรในการสนับสนุนกล้าไม้ผล ไม่มีการบุกรุกป่า เนื่องจากมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ถูกต้อง เป็นกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ เป็นการสร้างป่าสีเขียวอย่างถาวร และมีรายได้อีกทางหนึ่ง

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ จากเดิมในช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำอุปโภค-บริโภค เพียงพอ ปัจจุบันมีการก่อสร้างฝายจัดทำระบบกระจายและฟื้นฟูสภาพป่า ส่งผลให้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ คุณภาพน้ำดีขึ้น น้ำเพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค จากการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ ก่อสร้างฝายแบบต่าง ๆ ทำให้ระบบไหลเวียนของน้ำดีขึ้นเกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และมีน้ำเพียงพอต่อการทำเกษตรเพิ่มขึ้น

คุณภาพชีวิต มีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำเกษตร ราษฎรมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน และมีการจ่ายกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้ในพื้นที่โครงการฯ เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 2559 ปัจจุบันสภาพถนนลาดยางตลอดเส้นทาง ทำให้สามารถเดินทางโดยรถยนต์ถึงหมู่บ้านและโครงการฯ ด้านสาธารณสุขมีแพทย์และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลแม่สลองในในพื้นที่คอยให้บริการสาธารณสุขในชุมชน การศึกษามีโรงเรียนระดับประถมและโรงเรียนขยายผล (มัธยมตอนต้น) ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้นอกระบบ โรงเรียนชุมชนไทยภูเขาฯ แม่ฟ้าหลวง (กศน.)

การบริหารโครงการ เริ่มจากรับราษฎรเข้ามาฝึกงานพร้อมกับจ้างเป็นแรงงานโครงการฯ เพื่อให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรแบบใหม่ การทำเกษตรอินทรีย์ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ทำกินของตนเอง ผู้รับผิดชอบมีการพบปะราษฎร วางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1.5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** เรื่องการจัดอนุมัติจัดสรรงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินงานขาดการต่อเนื่อง

● **ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม**

(1.1) **ข้อมูลทั่วไป**

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกว่ำโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 60 ปี ตำแหน่งกำนันตำบลแม่เงิน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 60 ปี

(1.2) **ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน** สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว กาแฟ มันสำปะหลัง

(1.3) **ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ** มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นและอุดมสมบูรณ์ขึ้น ไม่มีชาวบ้านบุกรุกพื้นที่

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เคยมีภัยแล้งกระทบทางการเกษตรและผลผลิต น้ำไม่ค่อยมีทำการเกษตรในหมู่บ้าน

คุณภาพชีวิต น้ำช่วงหน้าแล้งไม่พอใช้ในหมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้ การคมนาคมลำบากเล็กน้อย มีสาธารณสุขอยู่ใกล้บ้าน มีโรงเรียนในหมู่บ้าน

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน บางปัญหาก็กแก้ไขได้ยาก

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ขอเสนองบประมาณตั้งท่อน้ำประปา
2. ขอเพิ่มค่าแรงคนงานในโครงการฯ

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ เรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมา การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.25	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.75	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.59	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.52	มาก

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 70.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 30.0 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 95.0 และคิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	1	5.0
มี	19	95.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา - อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก 2. ต้องการให้ส่งเสริมด้านการเกษตรและจัดระเบียบพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินให้ชัดเจน 3. ต้องการให้มีการสนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. จนท.สถานีร่วมกับทางหลวงชนบทและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรประชุมและจัดทำแผนการพัฒนาเส้นทางสัญจรในพื้นที่ร่วมกัน รวมไปถึงการแบ่งเขตพื้นที่ทำกินและพื้นที่ป่าให้ชัดเจน เพื่อลดผลกระทบหรือความขัดแย้งในพื้นที่ 2. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาฯ ควรสนับสนุนงานวิจัยผลผลิตในชุมชน เพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือมีความโดดเด่นกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน เช่น กาแฟ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า 3. ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเกษตรกรระหว่างพื้นที่อื่นเพื่อนำเทคนิค/ความรู้ที่ได้มาต่อยอดพัฒนาผลผลิตในชุมชน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 90.0 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะคือ อยากให้หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานจัดระเบียบเขตป่าและที่ทำกินให้ชัดเจน รวมถึงอยากได้ป่าใช้สอยคืน อยากให้หน่วยงานเรียกคืนจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านมาก อยากให้สนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหา รวมถึงกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. อยากให้หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานจัดระเบียบเขตป่าและที่ทำกินให้ชัดเจน	1	
2. อยากได้ป่าใช้สอยคืน อยากให้หน่วยงานเรียกคืนจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านมาก อยากให้สนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้	1	

(12) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 42 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการประมงอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) จำนวน 1,500 ตัว
2. การปลูกสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 40-50 ตัว
3. การปลูกสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 2,000-3,000 ตัว
4. การปลูกสัตว์ อื่น ๆ จำนวน 60 ตัว

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่มีโครงการฯ ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากการบุกรุกน้อยลงและมีการปลูกป่าดูแลป่า ประกอบกับไฟป่าที่น้อยลงเพราะมีการจัดเวรป้องกันไฟป่าทุกปี การบุกรุกพื้นที่ลาดน้อยลง เนื่องจากทางโครงการฯ ได้กำหนดขอบเขตที่ทำกินให้กับราษฎรเรียบร้อยแล้ว

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ราษฎรมีน้ำใช้เพียงพอในการทำเกษตร เนื่องจากมีแหล่งกักเก็บน้ำที่แน่นอน

คุณภาพชีวิต หลังจากมีโครงการฯ มีน้ำใช้ตลอดปี เนื่องจากมีฝายและบ่อกักเก็บน้ำ มีไฟฟ้าและมีโซลาร์เซลล์และไฟฟ้าพลังงานน้ำ มาสนับสนุน ซึ่งได้ใช้ทุกครัวเรือน การคมนาคม เส้นทางดีขึ้นกว่าตอนไม่มีโครงการฯ และมีการปรับถนนทุกปี ด้านสาธารณสุขบ้านแต่ละหลัง เริ่มมีการทำห้องสุขาถูกหลักอนามัยมากขึ้น เด็กได้เข้าเรียนมากขึ้น และลงไปเรียนในตัวเมืองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองมีศักยภาพในการส่งให้ไปเรียนในเมืองได้

การบริหารโครงการ ไม่ได้ให้ข้อมูล

(1.5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น เช่น โค กระบือ เลี้ยงแบบปล่อย ซึ่งมีความยากในการควบคุม และเข้าไปทำลายในพื้นที่การเกษตรตลอดเวลา

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 ตัวอย่าง ได้แก่

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด สับปะรด กล้วย ลิ้นจี่ ลำไย ปักผ้าชนเผ่าลาหู่แดง ทำเครื่องเงิน ผ้าทอกระเป๋าย่ามลาหู่ ติ่มมิด

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้**การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ**

1. บ้านลอบือ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากมีการปลูกป่า ทำแนวกันไฟ ทำฝาย ราษฎรในชุมชนรอบโครงการฯ บุกรุกพื้นที่ป่าน้อยลง เนื่องจากมีการจ้างงานชาวบ้าน มีรายได้จากการเรียนรู้ การปลูกผัก และสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปทำในพื้นที่ของตนเอง

2. บ้านพนาสวรรค์ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- พื้นที่ป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หลังจากมีโครงการฯ โดยราษฎรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การบุกรุกพื้นที่ป่าลดลง เนื่องจากราษฎรในชุมชนช่วยกันดูแล

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1. บ้านลอบือ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีน้ำป่าไหลหลาก ทำให้พื้นที่นา ลำน้ำเหมือง และสัตว์เลี้ยงของราษฎรเสียหาย ขาดรายได้ ภัยแล้งทำให้สัตว์เลี้ยงของราษฎรล้มตาย เนื่องจากไม่มีหญ้ากิน ราษฎรมีน้ำเพื่อใช้ทำการเกษตรในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ในช่วงฤดูแล้งไม่สามารถทำการเกษตรได้

2. บ้านพนาสวรรค์ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ภัยแล้งมีผลกระทบต่อประกอบอาชีพของราษฎรในชุมชน มีน้ำใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ เปลี่ยนแปลงหลังจากมีโครงการฯ เนื่องจากทรัพยากรป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

คุณภาพชีวิต

1. บ้านลอบือ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- มีน้ำใช้ตลอดปี เนื่องจากฝายตามแนวพระราชดำริ มีอ่างเก็บน้ำช่วงฤดูฝน มีไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ ได้ใช้ในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ในระหว่างช่วงฤดูแล้งไม่ได้ใช้ เนื่องจากไม่มีน้ำ มีการทำถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ในจุดที่เสี่ยงอันตรายและลาดชัน เดินทางลำบากในช่วงฤดูฝน หมู่บ้านลอบือห่างจากสถานีอนามัยบ้านพนาสวรรค์ 9 กม. เดินทางไปรับบริการลำบากในช่วงฤดูฝน ด้านการศึกษามีศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนผาขวางพัฒนา สาขาบ้านลอบือ และศูนย์เรียนรู้นอกระบบ (กศน.) คุณครู กศน. ไม่ค่อยมีขึ้นมาอยู่ประจำ

2. บ้านพนาสวรรค์ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- มีน้ำใช้ในการอุปโภค-บริโภคได้ดียิ่งขึ้น บ้านพนาสวรรค์มีไฟฟ้าเสถียรมากขึ้น และสำหรับบ้านบริวาร (ลอบือ) ระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง การคมนาคมมีความสะดวกมากขึ้น เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหลังมีโครงการฯ มีความสะดวกมากขึ้นในด้านการรักษาพยาบาล เด็ก ๆ มีการศึกษาที่ดีขึ้น

การบริหารโครงการ

1. บ้านลอบือ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ราษฎรช่วยกันรักษาโครงการฯ คือ ปลูกป่า ป้องกันไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น ผู้รับผิดชอบพยายามแก้ไขไม่ให้อาจารย์หลายส่วน เช่น รับจ้างช่วงฤดูแล้งในโครงการฯ การคมนาคม การประสานหน่วยงานต่าง ๆ

2. บ้านพนาสวรรค์ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ราษฎรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการในรูปแบบการประชุม การป้องกันรักษาไฟป่า ลาดตระเวน

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. บ้านลอบปือ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 - อยากให้โครงการมาสอนอาชีพเสริม เช่น การปักผ้า การทำกระเป๋า อยากให้สนับสนุนตลาดในการขายกระเป๋าชนเผ่า
 - อยากให้โครงการฯ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงรุก ในช่วงฤดูหนาว เพื่อหารายได้เข้ามาในชุมชน
 - อยากให้โครงการฯ มีอ่างเก็บน้ำ
 - อยากให้ราษฎรมีส่วนร่วมมากกว่านี้และส่งเสริมตามความต้องการของราษฎรในพื้นที่
 - อยากให้ทำถนนตลอดทั้งสาย และไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้ามาในหมู่บ้าน
 - อยากให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานขึ้นมาถามปัญหาความต้องการของราษฎรเดือนละครั้ง
2. บ้านพนาสวรรค์ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 - การคมนาคมไม่สะดวกในช่วงฤดูฝน
 - น้ำในการเกษตรไม่เพียงพอ

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 รองลงมา การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.43	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.10	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอและมีคุณภาพสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 95.0 และคิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	19	95.0
มี	1	5.0
รวม	20	100

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(13) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปาง
จังหวัดพะเยา

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการ
เกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปาง จังหวัดพะเยา จำนวน 1 ตัวอย่าง
ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลัง มาเป็นระยะเวลา 3 ปี 9 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7
ตำบลขุนควร อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ละติจูด 657766E ลองจิจูด 2109783N เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์
และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม

1. ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
2. กลุ่มผู้อาสาที่ปรึกษาหมู่บ้าน
3. กลุ่มแม่บ้าน บ้านสันติสุข
4. กลุ่มผู้นำตระกูลแซ่

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผัก
สวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 2,048 ไร่ และปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 127 ไร่
2. การปลูกสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 200 ตัว
3. การปลูกสัตว์ เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 5 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 100 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปลุสัตว์ จำนวน 205 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 278 ครัวเรือน
4. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 60 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากมีสถานีฯ ทรัพยากรป่าไม้ มีความอุดมสมบูรณ์
ขึ้นเนื่องจากราษฎรมีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักในการดูแลทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น มีกิจกรรมการดูแลต้นน้ำ
การป้องกันไฟป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งราษฎรในโครงการได้มีน้ำในการอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรมากขึ้น
ในฤดูแล้ง มีการบุกรุกป่าน้อยลง มีการทำอาชีพเกษตรกรรมแบบยั่งยืน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ก่อนเริ่มโครงการฯ ราษฎรทำไร่หมุนเวียนเพื่อปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด และชิง ประสบปัญหาเรื่องของโรคระบาดหนอนกระทุ้และเชื้อรา และการสูญเสียหน้าดินและทำได้เฉพาะฤดูฝน หลังจากมีโครงการฯ ได้มีการส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน โดยสนับสนุนไม้ผล ไม้ยืนต้น ปลูกพืชผักสวนครัว และการยังชีพมีความหลากหลายมากขึ้น ศัตรูพืชและโรคระบาดลดลง และเป็นการอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าต้นน้ำ เพื่อป้องกันไฟป่า โดยราษฎรมีส่วนร่วม ทำระบบประปาภูเขา บ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร และระบบการกระจายน้ำ ทำให้ราษฎรในโครงการฯ มีน้ำใช้เพิ่มขึ้น สามารถปลูกผักได้ตลอดทั้งปี

คุณภาพชีวิต น้ำในการอุปโภค-บริโภค มีระบบประปาภูเขาของหมู่บ้าน มีน้ำบริโภคโดยผ่านระบบเครื่องกรองน้ำ มีระบบไฟฟ้าใช้ทั้งหมู่บ้าน มีการทำถนนคอนกรีตจากตำบลขุนควร ถึงหมู่บ้านสันติสุขระยะทางประมาณ 20 กม. เดิมเป็นพื้นที่สัญจรลำบากมาก มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านสันติสุข ด้านการศึกษาเป็นโรงเรียนขยายโอกาสตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันมีนักเรียน 284 คน ศูนย์เด็กเล็ก 81 คน กศน. 23 คน

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนในการดำเนินการรูปแบบคณะกรรมการของสถานี ระดับหมู่บ้าน มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถ้าเกิดปัญหาหรือความจำเป็น การดำรงชีวิตของราษฎร ในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการจะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเกษตร ปศุสัตว์ ประมงการปรับปรุงและพัฒนาที่ดิน ให้เหมาะสมต่อการเกษตร การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ขึ้นพื้นฐาน เรื่อง ปัญหาที่ดินทำกิน ได้ประสานงานกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้าง ดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอปาง จังหวัดพะเยา จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 47 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 47 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าวโพด ชิง

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีการพัฒนาการเกษตร ประชาชนเป็นเจ้าของป่า ป่าอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่มีการบุกรุก แต่มีการทำไร่หมุนเวียน เนื่องจากอนุรักษ์พื้นที่ทางการเกษตร

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีโรคระบาดในการทำเกษตร ทำให้ได้คุณภาพน้อยลง ในชุมชนมีการเกษตร ก่อนมีโครงการฯ ขาดน้ำ เมื่อมีโครงการฯ พอแก้ไขได้บางส่วน

คุณภาพชีวิต นำในการอุปโภค - บริโภค ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ระบบไฟฟ้าของในหมู่บ้านยังไม่พอใช้งานได้ครบทุกครัวเรือน มีถนนคอนกรีต เมื่อมีโครงการฯ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ด้านการศึกษา มีโรงเรียนบ้านสันติสุข ศูนย์เด็กเล็ก และ กศน.

การบริหารโครงการ ในกรณีที่ราษฎร/ชุมชนมีการเรียกร้องให้แก้ไขปัญหา ทางสถานีฯ ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้วในบางส่วน

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. เรื่องป่า ให้ประชาชนเป็นเจ้าของดูแลเอง จะได้รับประโยชน์จากป่า ให้เจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง
2. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการฯ
3. ปัญหาที่ได้รับผลกระทบ และแก้ไขปัญหาจากการพิจารณาของผู้นำชุมชน

• ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 มิติ โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ คุณภาพชีวิต ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 รองลงมาคือ การบริหารจัดการโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 3.03 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.03	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.27	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.14	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 80.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 70.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 30.0 อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 65.0 และคิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 35.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	7	35.0
มี	13	65.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ช่วยเหลือเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตรเพราะราคาต่ำ 2. ต้นทุนการผลิตสูง (ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลงแพง) ทำให้เกษตรกรขาดทุน เป็นหนี้ 3. อยากให้รัฐออกเอกสารสิทธิ์ เช่น สปก. หรือ นส.3 เพื่อเป็นหลักประกันในที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและให้ความรู้การลดการใช้ปุ๋ยเคมีและให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทน เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเมื่อเป็นสินค้าปลอดสารพิษก็ทำให้ขายได้ราคาสำหรับกลุ่มตลาดคนรักสุขภาพ 2. สำหรับเอกสารสิทธิ์ รัฐได้ออกเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกินให้กับราษฎรในพื้นที่อยู่แล้วคือ สทก. ซึ่งเป็นเอกสารสิทธิ์สำหรับทำกินในเขตพื้นที่ป่าสงวนและไม่สามารถซื้อขายได้แต่ตกทอดเป็นมรดกให้กับทายาทได้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 70.0 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 30.0 โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร เพื่อลดการขาดทุนและเป็นหนี้ของชาวบ้าน ควรให้ความช่วยเหลือด้านน้ำในการอุปโภค-บริโภค รวมทั้งการรับซื้อผลผลิตจากชาวบ้านเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของโครงการฯ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และจัดอบรมอาชีพเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนโดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ 902 อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	14	70.0
มีข้อเสนอแนะ	6	30.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. ขอให้มีการช่วยเหลือ เช่น การรับซื้อพืชผักจากชาวบ้านเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของโครงการอันเนื่องฯ	1	
2. ช่วยเหลือด้านการเกษตร เพราะเกษตรราคาไม่ดี ค่ายา ค่าปุ๋ย แพง จึงทำให้ขาดทุนและเป็นหนี้	2	
3. รัฐต้องออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เช่น สปก. นส.3 เป็นหลัก ประกันในการอยู่อาศัย ดำรงชีพในพื้นที่ 3,500 ไร่	1	
4. อยากให้ช่วยเหลือด้านน้ำในการอุปโภค - บริโภค	2	

(14) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตำบลป่าคา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดน่าน จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 39 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น มาเป็นระยะเวลา 2 ปี

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปลงนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลป่าคา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดน่าน ละติจูด 19.075746 ลองจิจูด 100.601500 เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้ปลูกข้าวปลอดภัย
2. กลุ่มสมุนไพร บ้านสบขุ่น
3. กลุ่มผู้ปลูกกาแฟ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ในฤดูฝน จำนวน 396 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 332 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่ามีอุดมสมบูรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ จำนวน 4,100 ไร่ ไม่มีการบุกรุกขยายพื้นที่แต่อย่างใด เนื่องจากโครงการฯ กำหนดแนวที่ทำกินร่วมกันกับชุมชน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีน้ำหลากในช่วงฤดูฝน ทำให้นาข้าวที่ติดกับลำห้วยเสียหายในฤดูแล้ง น้ำขาดแคลนทำให้การทำเกษตรหลังจากการทำนาไม่ได้ น้ำเพื่อการเกษตรมีเพียงพอเฉพาะในฤดูฝน และขาดแคลนในฤดูแล้ง แต่ปริมาณน้ำที่จะใช้บริโภคมีเพียงพอ กฎระเบียบในการจัดการน้ำยังไม่เข้มแข็งพอ

คุณภาพชีวิต มีน้ำขาดแคลนในหน้าแล้ง เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำที่ดี ไฟฟ้ามีใช้ทั้ง 2 หมู่บ้าน การคมนาคมมีเส้นทางหลวงชนบทผ่านทั้ง 2 ชุมชน ด้านสาธารณสุขดีขึ้น การศึกษามีโรงเรียนประจำชุมชน

การบริหารโครงการ ราษฎรช่วยกันดูแลเฝ้าระวังไฟป่า และแจ้งทางสถานีเมื่อทราบข่าว ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ถ้ามีปัญหาว่าเร่งด่วน จะประสานขอความร่วมมือหน่วยงานอื่นมาช่วย

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบซุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 2 ตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบเป็นเพศชาย 2 ราย มีอายุเฉลี่ย 48 ปี มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย และรองผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 48 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ลูกชิด ข้าวลิ้มผั่ว ข้าวโพด กาแฟ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีป่าไม้และต้นไม้ที่กำลังฟื้นตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ สาเหตุเพราะมีการหยุดหรือลดจำนวนการปลูกข้าวโพดลดลง เพราะราคาข้าวโพดไม่แน่นอน ต้นทุนในการผลิตข้าวโพดสูงและหันไปทำอย่างอื่นมากขึ้น มีการบุกรุกพื้นที่น้อยลงจนเห็นได้ชัดเจนมาทำอาชีพแบบพอเพียงมากขึ้น

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ผลกระทบภัยพิบัติทางธรรมชาติลดลง เนื่องจากมีหน่วยงานของโครงการฯ มาช่วยในการอนุรักษ์รักษาป่าต้นน้ำ มีน้ำเพื่อใช้อุปโภค-บริโภค อย่างเพียงพอ แต่น้ำเพื่อการเกษตรมีพอใช้ระดับปานกลาง เมื่อพื้นที่ทำกินเป็นพื้นที่ลาดชันชันเขา ก็มีขาดแคลนอยู่บ้างบางพื้นที่ ที่มีใช้ก็เพราะน้ำจากโครงการฯ มาช่วยในด้านการเกษตรและช่วยอนุรักษ์รักษาป่าได้ดี

คุณภาพชีวิต มีน้ำใช้สะดวกมากขึ้น เพราะโครงการฯ จัดทำให้อย่างเพียงพอไฟฟ้าดับบ่อยในช่วงฤดูฝน การคมนาคม สาธารณสุข และการศึกษาดีขึ้น

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมช่วยกันทำแนวกันไฟรอบบริเวณป่าต้นน้ำและป่าชุมชน ผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการทำฝายเก็บน้ำ ต่อระบบน้ำ เช่น สวน ไร่ ขุดบ่อเก็บน้ำ ทำนาขั้นบันได มีการแจกไม้ผล ผสมผสานหลากหลาย

(1.4) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** อยากให้จัดงบประมาณให้ถูกต้องตามฤดูกาล เช่น ทำฝายก่อนฝน และให้โครงการส่งเสริมการปลูกป่าไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ภายในชุมชน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบซุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ **มิติที่ 4** การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 มิติ โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ การบริหารจัดการโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 2.85 และ คุณภาพชีวิต ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.85	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.88	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.66	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.07	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 90.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 90.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 10.0 อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	0	0.0
มี	20	100
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> อยากให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาชุมชนมีงานจะได้ช่วยเหลือ ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริม และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพจะได้มีรายได้เสริม
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> จนท.สถานี ร่วมกับหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทหารในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะลงไปคลุกคลีกับชาวบ้านอยู่แล้วแต่อาจจะเสริมในการเข้าร่วมในกิจกรรมของแต่ละหมู่บ้าน/ชนเผ่า มากขึ้น จนท.สถานีจัดอบรมโดยสอบถามความต้องการของคนในชุมชนว่าต้องการอบรมเรื่องอะไร รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พช. กศน. พาณิชย์ฯ มาอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกันไปพร้อม ๆ กันเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 90.0 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ อยากรู้ให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาทีมงานจะได้ช่วยเหลือกันได้อย่างทันที่ และอยากให้มีการส่งเสริมเรื่องอาชีพเสริม เพื่อที่บ้านจะได้มีรายได้ รวมทั้งอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพด้วย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และจัดอบรมอาชีพเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชน ในชุมชนโดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. อยากรู้ให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาชุมชนมีงานจะได้ช่วยเหลือ	1	
2. อยากรู้ให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริม จะได้มีรายได้ และมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ	1	

(15) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 45 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ มาเป็นระยะเวลา 4 ปี

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ละติจูด $19^{\circ}30'25.00305''$ ลองจิจูด $101^{\circ}12'48.01509''$ เป็นโครงการประเภทรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม่อนผลสด ภูพยัคฆ์ ขยายผลพระราชดำริ
2. กลุ่มเยาวชนบริการป่า ส่งเสริมอาชีพการปลูกกาแฟ ภูพยัคฆ์
3. บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชไร่ ในฤดูฝน จำนวน 5,500 ไร่ และปลูกพืชไร่ ในฤดูแล้ง 2,400 ไร่

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 335 ครัวเรือน
2. ทำการเกษตรในฤดูฝน จำนวน 168 ครัวเรือน
3. ทำการเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 30 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ จากการดำเนินงานของสถานีฯ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ได้ดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมไปแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 9,500 ไร่ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำในการทำประปาภูเขา ซึ่งการดำเนินดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย ไม่มีการบุกรุกป่า ราษฎรในพื้นที่มีความสำนึก ตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ที่ให้ประโยชน์ในเรื่องของน้ำที่ใช้อุปโภค-บริโภค การเก็บหาของป่า และมีอากาศที่บริสุทธิ์

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงและภูเขาสลับซับซ้อน มีความเสี่ยงต่อการเกิดดินสไลด์ สถานีฯ จึงได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนและจัดทำนาขั้นบันได เพื่อปรับสภาพพื้นที่ตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ อีกทั้งในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกร ราษฎรในชุมชนประสบปัญหาขาดแหล่งกักเก็บน้ำสำรองในการประกอบอาชีพเกษตรในฤดูแล้ง ปัจจุบันสถานีฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน จัดทำบ่อพักน้ำ และระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ราษฎรมีแหล่งน้ำสำรองในการประกอบอาชีพอีกทั้งสามารถกระจายน้ำไปยังแหล่งต่าง ๆ ได้

คุณภาพชีวิต สถานีฯ ได้จัดตั้งโรงน้ำดื่มภูพยัคฆ์ ซึ่งได้รับมาตรฐาน (อย.) เป็นที่เรียบร้อย สะท้อนให้เห็นว่าน้ำที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภคนั้นมีคุณภาพที่ดี ชุมชนในพื้นที่สถานีฯ สามารถใช้ไฟฟ้าได้ทั่วครัวเรือน และสถานีที่ราชการต่าง ๆ การคมนาคมเดิมถนนทางเข้าหมู่บ้านมีความยากลำบากและมีลักษณะเป็นดินลูกรัง ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นถนนลาดยาง เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร ราษฎรในชุมชนสามารถเข้ารับการรักษาและได้รับการส่งเสริมสาธารณสุขจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีอุปกรณ์ที่เพียงพอ ภายในชุมชนได้มีสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็กบ้านน้ำรีพัฒนา และ กศน. บ้านน้ำรีพัฒนา

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีความตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติ และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น การตั้งกฎระเบียบ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในพื้นที่ เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ สถานีฯ ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ป่า และรับฟังปัญหาในที่ประชุมหมู่บ้าน

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 1 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย อายุ 56 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 36 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ หม่อนผลสด กาแฟ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ชিং

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากโครงการฯ ได้สนับสนุนความรู้ในชุมชนทำให้พื้นที่ในการทำกินเพียงพอเลี้ยงชีพ ทำให้มีผลผลิตมากขึ้นในแต่ละแปลง ในชุมชนมีคณะกรรมการหมู่บ้านในการดูแลพื้นที่และจัดสรรในการทำกิน หากพื้นที่ใดไม่ได้รับอนุญาตจากการประชุม หรือพื้นที่นั้นล่อแหลมต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ได้

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ผลกระทบภัยพิบัติเป็นไปตามฤดูกาล เนื่องจากฝนตกหนัก น้ำเพื่อการเกษตรตั้งแต่มีโครงการฯ ดีขึ้น ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรดีขึ้น เช่น ทำให้ได้ผลผลิตที่ดี การอยู่อาศัยและรายได้ดีขึ้น

คุณภาพชีวิต ก่อนมีโครงการฯ ไม่มีน้ำอุปโภค-บริโภค แต่ปัจจุบันได้มีการกระจายน้ำให้แต่ละหมู่บ้าน ได้มีการอุปโภค-บริโภคได้ตามความเหมาะสม ไฟฟ้ามีความเสถียรมากขึ้นกว่าเดิม เมื่อเทียบกับ 10 ปีก่อน การคมนาคมใช้ระยะเวลาเดินทางเข้าเมืองน่านน้อยลง เนื่องจากการปรับผิวถนนให้ดีขึ้น โดยมีการลาดยางตลอดเส้นทางด้านสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในการส่งผู้ป่วยในการช่วยดูแลและอำนวยความสะดวกกับหมู่บ้านที่ห่างไกล และสนับสนุนการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนและผู้ป่วยติดเตียง มีการสร้างสาธารณสุขโปเกที่ใกล้หมู่บ้าน ทำให้ชุมชนมีความรู้และพัฒนาสามารถให้นักเรียนมีความรู้และความเท่าเทียมกับชุมชนในเมือง

การบริหารโครงการ โครงการฯ ร่วมกับหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ติดตามแนวทางและพื้นที่การป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมอาชีพ ในหมู่บ้าน โดยทำการประสานความร่วมมือโดยการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมฯ การแก้ไขปัญหาของผู้รับผิดชอบโครงการฯ เนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ ได้ปรับทัศนคติของชาวบ้านให้มีแนวคิดใหม่ ในการพัฒนาที่ดีขึ้น และแนววิถีชีวิตไปกับ โลกาภิวัตน์ และการแข่งขันในด้านการเกษตรแนวใหม่

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. การส่งเสริมทางการเกษตรเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร มีตลาดรองรับในแต่ละฤดูกาล
2. การปรับปรุงซ่อมแซม และติดตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการ และการดำรงชีวิตที่เป็นอยู่

● **ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน**

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์ จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมา การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.29	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.06	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.98	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.03	มาก

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 85.0 และคิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 15.0 เรื่องคุณภาพอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมถึงเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคม	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	3	15.0
เพียงพอ	17	85.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	20	100
มี	0	0.0
รวม	20	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา-อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	ต้องการให้มีการสนับสนุนการทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร
แนวทางแก้ไข	จนท.สถานีฯ ร่วมกับ เกษตรในพระองค์ฯ กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน ส่งเสริมและสนับสนุนการทำนาข้าวขั้นบันไดพร้อมทำที่กักเก็บน้ำสำหรับใช้ในการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ได้แก่ เรื่องความต้องการการสนับสนุนทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีการส่งเสริมที่เป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนโดยแท้จริง รวมถึงเจ้าหน้าที่สถานีฯ และหน่วยงานร่วมในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา รวมถึงกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกิจของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ร่วมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :- ต้องการการสนับสนุนทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร	5	

(16) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 45 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะแกียง มาเป็นระยะเวลา 8 ปี 11 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ละติจูด 19.34966° ลองจิจูด 101.180793° เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปไทยลิ้วะ บ้านสะแกียง
2. กลุ่มส่งเสริมการแปรรูปกาแฟบ้านสะแกียง
3. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านสะจุก

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 1,636 ไร่ และปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว ในฤดูแล้ง 286 ไร่
2. การปศุสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 305 ตัว
3. การปศุสัตว์ เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 54 ตัว
4. การปศุสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 30 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 267 ครัวเรือน
2. เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน 267 ครัวเรือน
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 79 ครัวเรือน
4. ทำการเกษตรในฤดูฝน จำนวน 267 ครัวเรือน
5. ทำการเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 30 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต เนื่องจากโครงการฯ มีการปลูกฟื้นฟูป่าทั่วไป ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ปลูกป่าไม้ใช้สอย ป่าต้นน้ำ ปลูกป่าหวายจนส่งผลให้ในปี 2565 ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ ในเรื่องของพรรณไม้และความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น หลังจากมีการจัดตั้งโครงการฯ ราษฎรไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เนื่องจากโครงการฯ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ในการจัดทำแนวเขตระหว่างป่าและพื้นที่ทำกินของเกษตรกรอย่างชัดเจน และยังส่งเสริมเกษตรกรให้มีรายได้ จากการปลูกหม่อน ปลูกกาแฟ และอื่นๆ เพื่อลดการบุกรุกป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับพื้นที่ในโครงการฯ

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ไม่มีผลกระทบทางภัยพิบัติ เนื่องจากสภาพป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้น้ำที่สะสมอยู่ ค่อยๆ ไหลระบายออกจากดินลงสู่ลำห้วยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการสร้างฝายชะลอน้ำ บ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ที่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณสำนักงาน กปร. ทำให้น้ำใช้เพียงพอในฤดูแล้งที่ผ่านมา

คุณภาพชีวิต ราษฎรมีน้ำใช้จากการจัดทำฝายต้นน้ำเพื่อกักเก็บและชะลอความชุ่มชื้นของน้ำ จัดทำบ่อพักน้ำ ระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค-บริโภค มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี หลังจากจัดตั้งโครงการฯ ไฟฟ้าเข้าถึงทุกครัวเรือน จากการขยายเขตของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การคมนาคมเส้นทางถนนสายหลักเป็นถนนลาดยาง เส้นทางสายรองและทางในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต หลังจากมีโครงการฯ เริ่มมีการจัดตั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านสะจุกขึ้น เพื่อให้รับการรักษาทางการแพทย์ และให้ความรู้ด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน การศึกษาเป็นการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และ กศน. บ้านสะจุก-สะแกียง จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนั้นยังมีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี 12 ราย และปริญญาโท 2 ราย

การบริหารโครงการ โครงการฯ ร่วมกับผู้นำชุมชน และราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ร่วมประชุมหารือ และติดตามผลการดำเนินงาน รับทราบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อไป กรณีแก้ไขปัญหาแต่ละปัญหา จะอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานในสถานีฯ ทั้ง 14 หน่วยงาน อาทิ ทหาร กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ๆ มีการประชุมร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่โครงการฯ โดยมีผู้รับผิดชอบโครงการฯ เป็นผู้ประสานงาน โดยปัญหาในพื้นที่โครงการฯ นั้น สามารถแก้ไขได้

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. การทำการเกษตรโดยมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจและรายได้เป็นหลัก เช่น การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
2. การส่งเสริมทำข้าว (นาขั้นบันได) เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตต่อไร่ การปลูกไม้ผล ไม้ป่าสร้างรายได้เพื่อบริโภคและขายเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้กับครัวเรือน และลดการบุกรุกทำลายป่า
3. การส่งเสริมอาชีพที่ใช้พื้นที่น้อยในการผลิต และควรคำนึงถึงด้านการตลาดในการส่งเสริมอาชีพ เพื่อเกิดความยั่งยืนและความต่อเนื่องในชุมชน
4. ควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและความสามัคคีของชุมชน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดน่าน จำนวน 2 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชาย 2 ราย อายุเฉลี่ย 41 ปี มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขุนน่าน 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 29 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว พืชหลังนา หม่อนผลสด กาแฟ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่ชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ มีการจัดการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งเขตป่าเป็นพื้นที่ทำกินชัดเจน สาเหตุที่มีการรักษาดูแลป่า คือ ชาวบ้านได้รับองค์ความรู้จากโครงการฯ ในการบริหารจัดการพื้นที่ทำกินอย่างถูกวิธี การปลูกพืชหลากหลายชนิดเพิ่มรายได้ภายในชุมชน หลังจากมีโครงการฯ ราษฎรในชุมชนไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า สาเหตุเนื่องจากโครงการฯ และหน่วยงานในพื้นที่ทำงานแบบบูรณาการร่วมจัดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินอย่างชัดเจน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ผลกระทบในการประกอบอาชีพของราษฎรในพื้นที่ก่อนมีโครงการฯ เนื่องจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ประสบปัญหาทางภัยธรรมชาติ มีน้ำท่วมนาข้าว ข้าวโพดเติบโตช้าเนื่องจากฝนทิ้งช่วง และมีहनอนเจาะกินต้นข้าวโพด ทำให้ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการเกษตรไม่ค่อยเพียงพอ ทางโครงการฯและหน่วยงานในพื้นที่ได้สนับสนุนระบบท่อส่งน้ำและบ่อพวงพักน้ำเพื่อการเกษตร

คุณภาพชีวิต ก่อนที่จะมีโครงการฯ น้ำต้นทุนจะมีใช้เฉพาะพื้นที่เกษตรของชาวบ้านทั้งหมด ไฟฟ้ามีใช้ไม่ถึง การคมนาคมไม่สะดวก ถนนเกิดการชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ และมีถนนลูกรังเป็นบางจุด อีกทั้งติดปัญหาข้อกฎหมายกับป่าไม้ ในเรื่องการทำถนนหรือซ่อม แต่ปัจจุบันปัญหาหลายอย่างได้รับการแก้ไข หลังจากมีโครงการฯ เช่น มีน้ำอุปโภค - บริโภคครบทุกครัวเรือน สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุข มี ร.พ.ส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านสะจุกเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้รับการศึกษามากขึ้น ผู้ปกครองมีความสามารถในการส่งลูกเรียนได้มากขึ้น

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา การทำแนวกันไฟ ปลูกป่า จัดตั้งกฎระเบียบและข้อปฏิบัติร่วมกัน ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ได้แก้ไขปัญหให้กับราษฎรอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เช่น แก้ไขด้านระบบน้ำ มีการให้องค์ความรู้ การสร้างฝาย ระบบท่อส่งน้ำกับป่าต้นน้ำ ขุดบ่อพวง ขุดนาขั้นบันได เป็นต้น

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. อยากให้ดูแลราษฎรด้านผลผลิตหม่อนผลสดให้ได้ส่งออกมากขึ้น
2. อยากให้เพิ่มระบบท่อส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้น และทั่วถึงในอนาคตข้างหน้า
3. อยากให้ส่งเสริมพืชเศรษฐกิจและมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน

4. อยากรให้มีการขยายไฟฟ้าเข้าพื้นที่เกษตร ราษฎรจะได้ทำเกษตรอย่างครบวงจร
5. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว
6. อยากรให้กฎหมาย พรบ. ป่าไม้ อนุโลมผ่อนผันการดำเนินการก่อสร้างถนนในพื้นที่
7. ส่งเสริมดูแลให้ความรู้แก่ชาวบ้านในการทำเกษตรผสมผสาน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะแกแย้ง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมา เรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 การบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.88	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.30	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.52	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.50	มาก

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 95.0 และคิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 5.0 เรื่องคุณภาพอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมถึงเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 75.0 และคิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 25.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	5.0
เพียงพอ	19	95.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	15	75.0
มี	5	25.0
รวม	20	100

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(17) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 42 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา มาเป็นระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ละติจูด $16^{\circ}21'11.66''$ ลองจิจูด $99^{\circ}5'3.14''$ เป็นโครงการประเภทอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม

1. อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.)
2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
3. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

1. พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูฝน จำนวน 4,048 ไร่ และปลูกพืชสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผักสวนครัว ในฤดูแล้ง จำนวน 207 ไร่
2. การปศุสัตว์ สัตว์ปีก จำนวน 200 ตัว
3. การปศุสัตว์ เป็นสัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน 30 ตัว
4. การปศุสัตว์ สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน 83 ตัว

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค จำนวน 278 ครัวเรือน
2. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 278 ครัวเรือน
3. ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน 80 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการจัดการไฟป่า เช่น การทำแนวกันไฟ การรณรงค์ไม่จุดไฟเผาป่า การควบคุมไฟป่า การบุกรุกพื้นที่ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจนเนื่องจากมีการทำความเข้าใจระหว่างพื้นที่ คือถือครองของราษฎรตาม ม.64 พรบ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 การรับรู้เรื่องแนวเขตที่ดินของตนเอง มีการปลูกป่าตามแนว ระหว่างที่ทำกินและแนวป่า

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โรคระบาดโควิด-19 มีผลกระทบต่อการทำงานประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงหลังมีโครงการฯ ทำให้ราษฎร มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกพืชที่เหมาะสมมากขึ้น เริ่มปลูกพืชยืนต้น แทนพืชเชิงเดี่ยว เช่น อะโวคาโด กาแฟ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร หลังมีโครงการฯ เริ่มมีการจัดการน้ำ มากขึ้น เช่น โครงการฝายห้วยน้ำอุ่นซึ่งจะช่วยในการกระจายปริมาณน้ำได้ไกลขึ้น และระยะเวลาเพิ่มมากขึ้น รวมถึงระบบประปาภูเขาที่มีการนำมาใช้มากขึ้น

คุณภาพชีวิต บ้านป่าคามีระบบประปาภูเขาที่รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐ และมีฝายห้วยน้ำอุ่น ในการกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ไม่มีระบบไฟฟ้า เนื่องจากเสาะขาดสาย ยังใช้ไฟจากตะเกียง และเริ่มมีไฟฟ้าจากโซล่าเซลล์ แต่ระบบไฟฟ้ากำลังอยู่ในระหว่างเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติโครงการจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีการปรับปรุงเส้นทางจากทางลูกรังเป็นเส้นทางคอนกรีต 2 ร่องล้อ ระหว่างอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าถึงสถานีฯ เส้นทางหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ปัจจุบันถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก อยู่ระหว่างเขียนโครงการฯ และขออนุญาต กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าคา มีการตรวจสุขภาพให้กับประชาชน ตรวจคัดกรองการใช้สารเคมีในเลือด มีการวางแผนครอบครัว การควบคุมกำเนิด บ้านป่าคามีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็ก 1 แห่ง ประชากรจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากขึ้น รวมถึงมีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมต้นจนถึง ตอนปลาย และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการฯ ทางอ้อม ได้แก่ การเข้ามาเรียนรู้ จากกิจกรรมอบรมต่างๆ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร เช่น ปลูกป่า การทำฝาย ทำแนวกันไฟ รวมถึงกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ผู้รับผิดชอบมีการแก้ปัญหาของราษฎรจะนำเข้าสู่การประชุม คณะกรรมการที่ปรึกษา อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา

(1.5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ** สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา อยู่ในอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จึงเป็นพื้นที่อนุรักษ์ การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัพื้นที่ดินทำกินจะต้องอยู่ ภายใต้อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 ทำให้การพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้คนกับป่า อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 47 ปี ตำแหน่งรักษาการผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย และนักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ 1 ราย อาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 44 ปี

(1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ยอดฟักแม้ว แครอท ข้าวโพด ข้าว กะหล่ำปลี ผักกาดขาว อะโวคาโด มะเขือ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการเข้ามาของโครงการฯ ปัจจุบันมีการบุกรุกป่าน้อยลง หลังจากการเข้ามาของโครงการฯ มีการส่งเสริมอาชีพและแนวคิดเรื่องของการเกษตรให้กับเกษตรกร และสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นครั้งเดียวในแต่ละฤดูกาล แต่ถือว่าหลังจากการเข้ามาของโครงการฯ ก็ทำให้ภัยพิบัติลดลงอย่างเห็นได้ชัด ราษฎรมีน้ำเพียงพอต่อการใช้เพื่อการเกษตร แต่ต้องมีแผนใช้น้ำในระยะยาว เพื่อให้เกษตรกรอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน เช่น ช่วยดูแลน้ำในการเกษตร การดูแลป่าต้นน้ำ รวมถึงสร้างอ่างเก็บน้ำบางส่วนเพื่อจัดระเบียบน้ำให้ราษฎร ถือเป็นอีกการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

คุณภาพชีวิต ชุมชนมีน้ำใช้แต่ยังไม่ทั่วถึงพื้นที่การทำเกษตร เนื่องจากสภาพของพื้นที่แตกต่างกัน ไฟฟ้าการสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากทางภาครัฐในการจัดระเบียบไฟฟ้าราษฎรในชุมชน และเนื่องด้วยกฎหมายอุทยานแห่งชาติ เพราะชุมชนอาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เส้นทางคมนาคม ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้สะดวกและมั่นคงเท่าที่ควร ด้านสาธารณสุขการเข้ามารับการรักษาต่างๆ ในโรงพยาบาลใกล้บ้าน หรืออนามัยชุมชน เป็นอีกการช่วยเหลือและแนวทางในการดูแลสุขภาพจากหน่วยงาน การศึกษานักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น และมีการนำเอาเทคโนโลยีให้นักเรียนได้ใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอนได้

การบริหารโครงการ ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลโครงการฯ โดยมีผู้นำชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการของโครงการฯ ร่วมเสนอแนวคิดร่วมกันกับโครงการฯ ควรมีการจัดทำพื้นที่ต้นแบบหรือพื้นที่ทดลอง ผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการอนุมัติแนวทางแปลกใหม่ที่เสนอขึ้นมา รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมในโครงการฯ

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 14 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ**มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการมากที่สุดคือ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาเรื่องคุณภาพชีวิต ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และการบริหารจัดการโครงการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.70	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.84	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.79	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.48	น้อย

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 92.9 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.1 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 78.6 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 21.4 อย่างไรก็ตามเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 71.4 และคิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 28.6 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	7.1
เพียงพอ	13	92.9
รวม	14	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	3	21.4
เพียงพอ	11	78.6
รวม	14	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	4	28.6
มี	10	71.4
รวม	14	100

ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนำเสนอปัญหา - อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา - อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งเสาไฟฟ้า 2. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น การจัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจมาให้เกษตรกร และควรถาตลาดสำหรับการจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน
แนวทางแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> 1. จนท.สถานีร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น จนท.จากป่าไม้ ทางหลวงชนบท อบต. ผู้นำชุมชน ฯลฯ ประชุมร่วมกันหาทางออกในการสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน เช่น ในการทำถนน อาจทำเป็นโครงการร่วมกับการพัฒนาด้านอื่นไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน 2. จนท.เกษตรกรฯ ในพื้นที่ควรถาพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่เป็นที่ต้องการของตลาดมาส่งเสริม และขยายผลให้กับราษฎรในพื้นที่โครงการฯ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 64.3 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 35.7 โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ เรื่องงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 28.6 และควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น จัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

แนวทางแก้ไข ควรมีการประชุมหารือร่วมกันเพื่อให้เกิดเป็นโครงการร่วม เช่น ในเรื่องของการติดตั้งไฟฟ้า และเส้นทางคมนาคม ซึ่งโครงการดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ของกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้ ดังนั้นจะต้องเป็นโครงการร่วมกันของทุกหน่วยงานเพื่อที่โครงการสามารถดำเนินการได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และควรบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานเพื่อกำหนดงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน สำหรับด้านการส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจตามคำร้องขอให้กับประชาชนและจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทั้งด้านการผลิต การเก็บรักษาการแปรรูป และการตลาดให้กับผู้เข้ารับการอบรม แต่อย่างไรก็ตามพันธุ์พืชเศรษฐกิจที่จะให้การสนับสนุนนั้นจะต้องเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างแท้จริงเมื่อมีผลผลิตจึงจะสามารถจำหน่ายได้ราคา

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ กรมป่าไม้ ร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่พาณิชย์จังหวัด เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง กระทรวงพัฒนาสังคมฯ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กรมทางหลวงชนบท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และภาคประชาชน

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	9	64.3
มีข้อเสนอแนะ	5	35.7
รวม	14	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. ควรมีงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งไฟฟ้า	4	
2. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น จัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน	1	

(18) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

● ข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่

(1.1) ข้อมูลทั่วไป

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ตัวอย่าง ผู้ตอบเป็นเพศชาย มีอายุ 47 ปี และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว มาเป็นระยะเวลา 12 ปี 2 เดือน

(1.2) การดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการประเพณีอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ปัจจุบันกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ

(1.3) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน มีดังนี้

โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. น้ำเพื่ออุปโภค - บริโภค จำนวน 200 ครัวเรือน
2. ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน 200 ครัวเรือน

(1.4) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ไม่มีการบุกรุกทำลายป่า ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ไม่มีผลกระทบทางภัยพิบัติ มีน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร เนื่องจากระบบชลประทานใช้การไม่ได้

คุณภาพชีวิต น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค ไฟฟ้าดับบ่อย การคมนาคมสะดวก การเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขสะดวก มีการจัดตั้งสถานีอนามัยประจำพื้นที่ สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้สะดวก มีโรงเรียนในพื้นที่ เช่น โรงเรียน ตชด.

การบริหารโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานร่วมเพื่อให้ความช่วยเหลือ

(1.5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● **ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม**

(1.1) **ข้อมูลทั่วไป**

จากข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามของผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ตัวอย่าง ได้แก่

(1.2) **ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน** สรุปดังนี้

- อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำเกษตร และรับจ้าง
- ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ข้าว ยางพารา กล้วย เงาะ ฝรั่ง และผักอินทรีย์

(1.3) **ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ** มีดังนี้

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) บ้านชำนานญ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - สภาพป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มาก ไม่มีการบุกรุกถางป่า
- 2) บ้านนุชเทียน หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - สภาพป่าไม่เหมือนเดิม มีการบุกรุกพื้นที่ป่า
- 3) บ้านเทอดชาติ หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - สภาพป่าไม่อุดมสมบูรณ์พอประมาณ มีการบุกรุกบ้างแต่น้อยกว่าเมื่อก่อนมีโครงการฯ

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

- 1) บ้านชำนานญ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - น้ำทำการเกษตรมีปริมาณไม่เพียงพอ ไม่มีแหล่งน้ำช่วงหน้าแล้ง
- 2) บ้านนุชเทียน หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - ผลกระทบที่มี ได้แก่ ภัยแล้ง ไฟป่า และโควิด-19 ที่เป็นโรคระบาดในปัจจุบัน ไฟป่าเกิดขึ้นแล้ว

ป้องกันไม่ได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบมีเพียงหน่วยงานเดียว งบประมาณไม่พอ อุปกรณ์ แรงงานไม่เพียงพอ น้ำเพื่อการเกษตรไม่มี เนื่องจากไม่มีที่กักเก็บน้ำไว้ในหน้าแล้ง ทำโครงการเสนอขอไปตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็แจ้งว่าติดเขตอุทยานไม่สามารถก่อสร้างได้

- 3) บ้านเทอดชาติ หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

- ได้รับรู้เรื่องอาชีพหลายอย่าง แต่ยังขาดความเข้มแข็งของคนในชุมชนและผู้นำชุมชน ภัยพิบัติ

ส่วนมากเกิดจากภัยแล้ง เนื่องจากบางปีขาดน้ำ น้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอ เนื่องจากทำแหล่งน้ำไม่ตรงตามจุดประสงค์ใช้ไม่ได้จริง

คุณภาพชีวิต

- 1) บ้านชานาญจ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - น้ำไม่เพียงพอ ไฟฟ้าใช้แต่ดับบ่อย การคมนาคมสะดวก สาธารณสุขและการศึกษาดีขึ้น
- 2) บ้านนุชเทียน หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - น้ำขาดแคลนไม่เพียงพอ ไฟฟ้าติดๆ ดับๆ เส้นทางสะดวกดี ติดอยู่ที่ตรงบริเวณที่เรียกว่า หุบสวรรค์ที่สมควรปรับปรุง ด้านสาธารณสุขไม่มีปัญหาและอุปสรรค การศึกษาเด็กในพื้นที่ขาดทุนทรัพย์ที่ไปเรียนต่อในชั้นสูงสุด
- 3) บ้านเทอดชาติ หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - น้ำไม่เพียงพอ มีแท่งค้ำน้ำแต่ไม่มีน้ำ แหล่งน้ำต่างๆ พอถึงหน้าแล้งปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ไฟฟ้ามีการเข้าถึงทุกที่สะดวก แต่ดับบ่อย การคมนาคมสะดวก แต่ระยะทางไกลกว่าจะถึงตัวเมือง สาธารณสุขดีแต่ไกล สถานศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร

การบริหารโครงการ

- 1) บ้านชานาญจ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - ราษฎรให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ในหมู่บ้านนี้ไม่มีราษฎรในชุมชนร้องขออะไร
- 2) บ้านนุชเทียน หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - ราษฎรไม่ค่อยจะมีส่วนร่วมเท่าไร ยังไม่มีการแก้ไขปัญหา
- 3) บ้านเทอดชาติ หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 - ราษฎรมีส่วนร่วมในรูปแบบของหมู่บ้านและชุมชน ผู้รับผิดชอบโครงการฯ จัดให้มีการประชาคมใช้เสียงส่วนมากเป็นหลัก

(1.4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไม่มี

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 20 ตัวอย่าง

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ **มิติที่ 4** การบริหารจัดการโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 มิติ โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ คุณภาพชีวิต ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และการบริหารจัดการโครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 สำหรับระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.42	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.20	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.93	ปานกลาง

จากการตอบแบบสอบถามสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า เรื่องอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และคิดว่าอาหารไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เรื่องอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 80.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 20.0 อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และคิดว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 10.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	18	90.0
มี	2	10.0
รวม	20	100

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อดูจากแบบสอบถามแล้วได้พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ราษฎรส่วนใหญ่ เห็นว่ายังมีการบุกรุกพื้นที่ป่า และส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในเรื่องการขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ส่งผลให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สินของครอบครัว

แนวทางแก้ไข ประชุมระดมความคิดเห็นทางออกร่วมกัน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ ที่ต้องมีปริมาณที่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี อาจดำเนินการในรูปแบบของการปรับปรุง แก้ไขระบบการส่งน้ำและหาที่กักเก็บน้ำที่มีคุณภาพและกระจายตามจุดต่าง ๆ ที่ประชาชนจะสามารถได้ใช้ประโยชน์ จากแหล่งน้ำได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำที่มีอย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดอบรมให้กับคนในชุมชนเรื่องของการอนุรักษ์ป่า เพื่อปลูกและปลูกจิตสำนึกให้กับคน ในชุมชนร่วมกันป้องกันและไม่ทำลายพื้นที่ป่า

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กองทัพภาคที่ 3 กรมอุทยานฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ กรมป่าไม้ ร่วมกันระหว่าง กรมชลประทาน จังหวัด เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อบต. ผู้นำชุมชน และหน่วยงานพัฒนาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ตารางที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

3.3 สรุปผลการประเมินระดับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการใน 4 มิติ ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง

ในการประมวลผลจากแบบสอบถามในส่วนของประชาชนสามารถสรุปผลในระดับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการใน 4 มิติ แต่ละสถานีทั้งในส่วนที่เป็นภาพรวมของมิติ และประเด็นย่อยที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุดแยกรายสถานีได้ ดังนี้

(ค่าคะแนนเต็ม 5 คะแนน)

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	มิติที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	มิติที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	มิติที่ 4 การบริหาร โครงการ
1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.36	2.49	3.29	3.27
	สูงสุด	3.81 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น	2.86 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบ อาชีพหลัก เพียงพอ	3.95 เข้าถึง สาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	3.76 หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมี การดำเนินการ แก้ไขปัญหา ตรงความ ต้องการ และรวดเร็ว
	น้อยสุด	3.14 ลดการบุกรุกป่าฯ	1.71 ภัยพิบัติ	2.62 สถานศึกษา	2.90 ดูแลรักษา โครงการฯ
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	4.46	3.91	3.34	4.23
	สูงสุด	4.95 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น	4.55 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบอาชีพ หลักเพียงพอ	4.95 มีน้ำสะอาด เพื่อการ อุปโภคบริโภค	4.60 หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมี การดำเนิน การแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ
	น้อยสุด	3.95 ป้องกัน การบุกรุกฯ	2.70 ภัยพิบัติ	3.85 สถานศึกษา	4.10 เสนอความ ต้องการฯ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
3. สถานีพัฒนาการเกษตร ที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	4.55	4.40	4.55	4.48
	สูงสุด	3.80 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น / การมีส่วนร่วม ในการทำงาน กิจกรรมใน การอนุรักษ์ป่าฯ (มีคะแนน เท่ากับ 2 ข้อ)	2.85 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.15 มีน้ำสะอาด เพื่อการ อุปโภคบริโภค	3.76 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการ ให้เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน
	น้อยสุด	2.90 ลดการ บุกรุกป่าฯ	2.26 หนี้สินลดลง	2.05 การคมนาคม	2.50 แก้ปัญหาตรง ความต้องการ
4. สถานีพัฒนาการเกษตร ที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.21	2.35	2.09	2.97
	สูงสุด	3.75 มีส่วนร่วมทำงาน หรือทำกิจกรรม ในการ อนุรักษ์ป่าฯ	3.30 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	2.65 เข้าถึง สาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	3.50 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการ ให้เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน
	น้อยสุด	2.75 ลดการ บุกรุกป่าฯ	1.95 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว	1.30 การคมนาคม	2.15 แก้ปัญหาตรง ความต้องการ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.49	2.51	2.34	2.98
	สูงสุด	3.81 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น / การมีส่วนร่วมในการทำงาน กิจกรรมในการอนุรักษ์ป่าฯ (มีคะแนน เท่ากัน 2 ข้อ)	2.85 การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด)	3.15 มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค - บริโภค	3.25 การมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ ให้เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน
	น้อยสุด	2.90 ลดการบุกรุกป่าฯ	2.45 มีน้ำเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพหลักเพียงพอ	2.00 สถานศึกษา	2.50 แก้ปัญหาตรงความ
6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.53	2.91	3.78	3.68
	สูงสุด	4.00 การมีส่วนร่วมในการทำงาน กิจกรรมในการอนุรักษ์ป่าฯ	3.15 การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด)	3.95 เข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	4.10 แก้ปัญหาตรงความต้องการ
	น้อยสุด	3.00 ลดการบุกรุกป่าฯ	2.70 หนี้สินลดลง	2.70 มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค-บริโภคและ การคมนาคม (มีคะแนน เท่ากัน 2 ข้อ)	3.45 การมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.41	2.81	2.80	3.10
	สูงสุด	4.25 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมี ความอุดม สมบูรณ์มากขึ้น /การมีส่วนร่วม ในการทำงาน กิจกรรมใน การอนุรักษ์ป่า/ การมีส่วนร่วม และป้องกัน การบุกรุกทำ ลายป่า (มีคะแนน เท่ากับ 3 ข้อ)	3.60 หนี้สินลดลง	4.21 เข้าถึง สาธารณสุข ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	4.20 มีส่วนร่วม ในการดูแลรักษา โครงการเต็มที่
	น้อยสุด	4.20 ลดการบุกรุก ป่าฯ	2.60 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด	3.35 มีน้ำสะอาด เพื่อการ อุปโภค-บริโภค	3.80 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการให้ เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน
8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	ภาพรวม	3.11	2.62	3.28	2.74
	สูงสุด	3.42 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น	3.26 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด)	3.15 เข้าถึง สาธารณสุข ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	2.84 แก้ปัญหาตรง ความต้องการ
	น้อยสุด	2.68 การมีส่วนร่วม และป้องกันการ บุกรุกทำลายป่า	2.45 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว	2.78 สาธารณสุข	2.58 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการให้ เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	ภาพรวม	3.45	2.78	3.11	3.07
	สูงสุด	3.80 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมี ความอุดมสมบูรณ์	3.35 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.40 เข้าถึง สาธารณสุขโรค ชั้นพื้นฐาน	3.55 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการให้ เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือปัญหา ชุมชน
	น้อยสุด	3.10 การมีส่วนร่วม ในการป้องกัน การบุกรุก พื้นที่ป่า	2.50 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว / หนี้สินของ ครอบครัว (มีคะแนน เท่ากับ 2 ข้อ)	2.90 การคมนาคม	2.60 แก้ปัญหาตรง ความต้องการ
10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	ภาพรวม	3.41	2.81	2.80	3.10
	สูงสุด	3.47 มีส่วนร่วมใน การป้องกันการ บุกรุกทำลาย พื้นที่ป่า	3.28 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.00 เข้าถึงสาธารณสุขโรค ชั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	3.25 มีส่วนร่วม ในการดูแลรักษา โครงการให้ สามารถใช้งาน ได้เต็มที่
	น้อยสุด	3.16 ลดการบุกรุกป่า	2.61 หนี้สินครัวเรือน	2.62 น้ำสะอาดเพื่อ อุปโภค-บริโภค /สถานศึกษา (มีคะแนน เท่ากับ 2 ข้อ)	3.00 มีการแก้ไข ปัญหาตรง ความต้องการ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยห้วยกป่าไซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	ภาพรวม	3.25	2.75	3.59	3.52
	สูงสุด	3.70 การมีส่วนร่วม ในการทำงาน กิจกรรมใน การอนุรักษ์ป่า	3.25 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.75 สาธารณสุข / สถานศึกษา น้ำสะอาด เพื่ออุปโภค - บริโภค	3.80 มีส่วนร่วมใน การดูแลรักษา โครงการให้ สามารถใช้งาน ได้เต็มที่
	น้อยสุด	2.65 ลดการบุกรุกป่า	2.30 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว	3.10 น้ำสะอาด เพื่ออุปโภค - บริโภค	3.25 มีการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ
12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	ภาพรวม	3.53	2.69	2.43	3.10
	สูงสุด	3.70 การมีส่วนร่วม ในการทำงาน กิจกรรมใน การอนุรักษ์ป่า	3.30 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.15 สถานศึกษา	3.25 มีส่วนร่วมใน การดูแลรักษา โครงการให้ สามารถใช้งาน ได้เต็มที่
	น้อยสุด	3.35 ลดการบุกรุกป่า	2.15 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบอาชีพ หลักเพียงพอ	2.05 การคมนาคม	3.55 การมีส่วนร่วม ในการเสนอความ ต้องการให้ เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือปัญหา ชุมชน

โครงการสถานีพัฒนา การเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
13. สถานีพัฒนาการเกษตร ที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุน กำลัง ตำบลขุนควน อำเภอปาง จังหวัดพะเยา	ภาพรวม	3.03	2.69	3.27	3.14
	สูงสุด	3.40 การมีส่วนร่วม ในการทำงาน กิจกรรมใน การอนุรักษ์ป่าฯ	3.70 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.75 สถานศึกษา	3.21 แก้ปัญหาตรง ความต้องการ
	น้อยสุด	2.60 การมีส่วนร่วม ในการป้องกัน การบุกรุก พื้นที่ป่าฯ	2.05 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว	2.90 น้ำสะอาด เพื่ออุปโภค - บริโภค	3.00 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการให้ เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน
14. สถานีพัฒนาการเกษตร ที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุน ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	ภาพรวม	2.85	2.88	2.66	3.07
	สูงสุด	3.30 มีส่วนร่วมใน การป้องกัน การบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่า	4.45 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด)	3.60 สถานศึกษา	3.25 มีส่วนร่วม ในการดูแลรักษา โครงการให้ สามารถใช้งาน ได้เต็มที่
	น้อยสุด	1.75 ลดการบุกรุกป่าฯ	1.45 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบอาชีพ หลักเพียงพอ	1.60 เข้าถึง สาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	2.90 มีการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
15. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน	ภาพรวม	4.29	3.06	3.98	4.03
	สูงสุด	4.60	3.50	4.25	4.15
	ต่ำสุด	4.15	2.45	3.65	3.95
16. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก - สะแกียง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน	ภาพรวม	3.88	3.30	3.52	3.50
	สูงสุด	3.95	3.95	4.00	3.60
	ต่ำสุด	3.80	2.95	2.90	3.40

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	ระดับ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคงใน การประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
17. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร	ภาพรวม	2.70	2.84	2.79	2.48
	สูงสุด	3.43 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น	3.00 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบ อาชีพหลัก เพียงพอ	3.21 สาธารณสุข	2.57 การมีส่วนร่วม ในการเสนอความ ต้องการให้ เจ้าหน้าที่ช่วย เหลือปัญหา ชุมชน
	น้อยสุด	2.07 มีส่วนร่วม ในการป้องกัน การบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่า	2.64 รายได้เพียงพอ เลี้ยงครอบครัว	2.29 เข้าถึงสาธารณสุข ขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ได้สะดวก	2.36 มีการแก้ไข ปัญหาตรง ความต้องการฯ
18. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	ภาพรวม	3.11	2.42	3.20	2.93
	สูงสุด	3.58 ป่าไม้ในพื้นที่ หมู่บ้านมีความ อุดมสมบูรณ์ มากขึ้น / การมี ส่วนร่วมในการ ทำงานกิจกรรม ในการอนุรักษ์ ป่าฯ (มีคะแนน เท่ากับ 2 ข้อ)	3.00 มีน้ำเพื่อ การเกษตรหรือ การประกอบ อาชีพหลัก เพียงพอ	3.40 สาธารณสุข	4.15 การมีส่วนร่วม ในการเสนอ ความต้องการ ให้เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือ ปัญหาชุมชน / มีการแก้ไข ปัญหาตรง ความต้องการฯ (มีคะแนน เท่ากับ 2 ข้อ)
	น้อยสุด	2.58 ลดการบุกรุก ป่าฯ	2.32 การประกอบ อาชีพมีภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด)	3.05 การคมนาคม	3.95 มีส่วนร่วม ในการดูแลรักษา โครงการให้ สามารถใช้งาน ได้เต็มที่

3.4 ผลการศึกษาจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงพร้อมรับฟังปัญหา/ข้อเสนอแนะ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ รวมทั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการฯ ผู้นำชุมชน/กลุ่ม ผู้แทนเกษตรกร พร้อมทั้งลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมที่ทางสถานีให้การสนับสนุนฯ เพื่อนำผลสัมฤทธิ์ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ในการกำหนดนโยบายและงบประมาณที่สอดคล้องและเหมาะสมกับโครงการฯ ที่มีลักษณะใกล้เคียง พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่โครงการได้อย่างตรงจุด

สำหรับพื้นที่สำรวจข้อมูลโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ได้เลือกสำรวจใน 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย โดยพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สำรวจพื้นที่ 3 แห่ง ประกอบด้วย 1) โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกียง 2) สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านแพกแซม 3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน และในพื้นที่จังหวัดเชียงราย 3 แห่ง ประกอบด้วย 1) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยหยวกป่าโซ 2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง 3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน สามารถสรุปประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการ พร้อมทั้งปัญหา/อุปสรรคในมิติต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกียง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย ครูอาสาบนพื้นที่สูงจาก กศน. เจ้าหน้าที่ ตชด. ประจำอยู่สถานีห้วยแม่เกียง ครูอาสาสมัครจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดเชียงราย เจ้าหน้าที่จากโครงการส่วนพระองค์ 902 และราษฎรผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกียง รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ผืนป่าส่วนใหญ่ได้ถูกแผ้วถางเพื่อเปิดพื้นที่สำหรับทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น ปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยว (ระยะสั้น) เพราะราษฎรในพื้นที่ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำการเกษตร ทำให้พื้นที่ต้นน้ำถูกทำลายและส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ด้านล่างที่มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้ง ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่โครงการฯ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงห้วยแม่เกี๋ยง ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติผาแดง ได้ร่วมกับหน่วยงานด้านการพัฒนาการเกษตรและความมั่นคงดำเนินโครงการ ส่งเสริมพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎร

สำนักงาน กปร. และหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริโดยประสานงานและสนับสนุน ด้านงบประมาณเพื่อให้เกิดโครงการที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับราษฎรในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นชาวเขาเผ่าอาข่าโดยให้ราษฎรรับทราบถึงโทษของยาเสพติดและผลกระทบจากการตัดไม้ทำลายป่า โดยสถานี พัฒนาการเกษตรที่สูงได้สนับสนุนองค์ความรู้แก่ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ เช่น ให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชเศรษฐกิจ ทดแทนการปลูกฝิ่น และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอย่างจำกัดตามหลักวิชาการเพื่อลดการแผ้วถางป่ารวมถึงการดูแลรักษา ฝืนป่า ปลูกฝังจิตสำนึกและให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ปัจจุบันนี้ป่าไม้มีความ อุดมสมบูรณ์มากขึ้น ได้พื้นที่ป่าต้นน้ำกลับคืนพื้นสภาพจำนวน 4,950 ไร่ และในฤดูฝนมีน้ำใช้อย่างอุดมสมบูรณ์มากกว่า ในอดีต มีน้ำเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำท่าไหลสม่ำเสมอตลอดทั้งปี สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และการพัฒนาตามแนวพระราชดำริพร้อมกับสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม ของชุมชนบนพื้นที่สูง ทำให้คนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ คือ ยังมีราษฎรบางส่วนเน้นการปลูก ข้าวโพดเป็นหลักมากกว่าพืชชนิดอื่นโดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจประเภทไม้ยืนต้น

แนวทางแก้ไข เจ้าหน้าที่โครงการฯ ควรมีการควบคุมการปลูกข้าวโพดโดยไม่ให้ขยายพื้นที่การปลูกเพิ่ม พร้อมกับการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนวิธีคิด ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเศรษฐกิจแซมไปในไร่ข้าวโพด เพื่อเป็นการสร้าง รายได้แบบยั่งยืน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในการพัฒนา พื้นที่โครงการเกษตรที่สูงฯ ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานเกษตรในพระองค์ 902 เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน

2) **มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ** พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่ มีอาชีพและรายได้จากการขายฝิ่น และเกษตรเชิงเดี่ยว (พืชล้มลุกเช่น ข้าวโพด) แต่การได้มาซึ่งรายได้จากการขายฝิ่น ต้องแลกมาด้วยสุขภาพที่ทรุดโทรมเนื่องจากราษฎรเองก็ติดฝิ่น เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ได้ส่งเสริมอาชีพ โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจบนที่สูง ทั้งพืชผัก ไม้ดอก ไม้ผลเมืองหนาว เช่น อะโวคาโด มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์มหาชนก และพันธุ์จินหงษ์ ทดแทนพืชเชิงเดี่ยว สำหรับข้าวโพดยังมีเกษตรกรบางรายปลูกอยู่แต่ให้ลดปริมาณการปลูกลง รวมถึงการส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรม เช่น การทอผ้าและเครื่องเงิน สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้กับราษฎร ในพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงห้วยแม่เกี๋ยง และได้จัดอบรมให้ความรู้ เพื่อสร้างรายได้เสริม โดยการจัด อบรม/กิจกรรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้นให้กับราษฎร เช่น การแช่อิ่มมะขาม การทำสบู่จากอะโวคาโด การทำน้ำพริกตาแดง น้ำพริกควัทราย ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ลดการเคลื่อนย้ายถิ่นหรือการออกไปทำงาน นอกพื้นที่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **เรื่องที่ 1 ด้านสาธารณูปโภค** ไฟฟ้าส่วนใหญ่ที่ใช้ได้มาจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอายุการใช้งานมานานแล้วทำให้มีการใช้งานได้สั้นลงจากเดิมเคยใช้ได้ถึงเที่ยงคืน ปัจจุบันใช้ได้ถึงสิบแปดนาฬิกา เนื่องจากคุณภาพของแบตเตอรี่เสื่อมลง **เรื่องที่ 2 ไม่สามารถสร้างถนนได้** เทศบาลมีงบประมาณในการสร้างถนนแต่ไม่สามารถสร้างถนนได้เพราะติดข้อกฎหมายของพื้นที่เขตอุทยานฯ

แนวทางแก้ไข ในเรื่องการขอเปลี่ยนแบตเตอรี่สำรองไฟของโซล่าเซลล์ หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเกียงได้มีหนังสือแจ้งไปยังกรมอุทยานฯ เพื่อประสานกรมพลังงานเพื่อจะได้ดำเนินการสนับสนุนโซล่าเซลล์ สำหรับในเรื่องการสร้างถนนที่ต้องขออนุญาตจากกรมอุทยานฯ ควรมีการประชุมหารือเพื่อหาทางออกร่วมกันระหว่าง หัวหน้าสถานี องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ถนนตัดผ่านเพื่อให้เกิดเป็นโครงการร่วมจากหลายฝ่าย

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช หน่วยงานร่วมได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนะ ทางหลวงชนบท กรมพลังงานฯ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและผู้นำท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้าน

3) มิติคุณภาพชีวิต พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากถนนส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง รถใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ โดยเฉพาะหน้าฝนไม่สามารถใช้ถนนเพื่อสัญจรได้ เนื่องจากถนนลื่นและมีดินถล่มตัดขาดเส้นทางการสัญจร มีการลักลอบขนยาเสพติด ไม่มีระบบไฟฟ้าและไม่มีสัญญาณโทรศัพท์เนื่องจากบ้านห้วยแม่เกียงตั้งอยู่ในพื้นที่อับสัญญาณ ไม่มีคลื่นโทรศัพท์ทุกเครือข่าย ไม่สามารถรับสัญญาณได้ ไม่มีสถานบริการสาธารณสุข รวมถึงไม่มีโรงเรียนในชุมชน เมื่อมีโครงการฯ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ดีขึ้น ถนนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เป็นถนนคอนกรีต มีระบบไฟฟ้า และเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2565 บริษัทเครือข่ายโทรศัพท์ได้เข้ามาติดตั้งเครื่องรับส่งสัญญาณ ทำให้ในพื้นที่รับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ทั่วได้พอใช้แต่ยังไม่เสถียร ระบบไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ประสิทธิภาพลดลงตามอายุการใช้งาน (เกิน 5 ปี) แต่อยู่ระหว่างการประสานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพลังงาน สำหรับการใช้น้ำมีระบบประปาภูเขาประเภทบ่อคอนกรีต ความจุบ่อละ 50 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 7 บ่อ ในปัจจุบันยังไม่มีระบบกรองน้ำที่สะอาด (เนื่องจากระบบประปาที่มีเครื่องกรองชำระการซ่อมแซม) แต่โดยรวมมีระบบสาธารณสุขที่ดีขึ้น รวมถึงมีการลาดตระเวนของตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ส่งผลให้ปัญหาการขนย้ายยาเสพติดลดลงมาก สำหรับด้านการศึกษาในพื้นที่โครงการฯ มีครูจาก กศน. และครูอาสา รวม 2 คน สอนหนังสือ ศูนย์เด็กเล็กมีเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลอายุ 3 ปี จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมแล้วมีเด็กนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 15 คน การสอนเน้นเรื่องการสื่อสารภาษาไทย อย่างน้อยต้องสามารถเขียนชื่อตัวเองได้ คิดเลขเป็นให้กับเด็กเล็ก สำหรับเด็กนักเรียนที่โตขึ้นจะไปเรียนที่ในอำเภอเมือง ด้านรายได้ของราษฎรส่วนหนึ่งได้มาจากการขายผลผลิตหลักที่โครงการส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่ เช่น ในปี 2562 สามารถขายมะม่วงกับอะโวคาโด มีรายได้รวมกันประมาณ 20,500 บาท/ปี สำหรับในปี 2563 มะม่วงกับอะโวคาโด มีรายได้รวมประมาณ 28,000 บาท ทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ราษฎรในพื้นที่ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างน้อยครบ 2 เข็มทุกคนไว้เรือน โดยมีเจ้าหน้าที่ อสม. เข้ามาดูแล นอกจากนี้กรมประมงซึ่งเป็นหน่วยงานร่วมได้มีการนำปลาสดและปลาคังมาให้เลี้ยงเพื่อเป็นแหล่งอาหารเสริมให้กับชาวบ้าน โดยเลี้ยงไว้ในกระชังที่เป็นบ่อปลาของหมู่บ้าน และมีเจ้าหน้าที่สถานีร่วมกับชาวบ้านช่วยกันดูแล

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตจะได้รับการแก้ไข ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ระบบไฟฟ้า โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก ด้านสาธารณสุข สถานีอนามัย แต่อย่างไรก็ดียังพบปัญหา/อุปสรรค ในมิติด้านคุณภาพชีวิต เช่น เส้นทางคมนาคมที่บางจุดสภาพไม่ดีทำให้การเดินทางลำบาก เรื่องสำคัญที่เป็นความต้องการของราษฎรด้านคุณภาพชีวิตคือ **เรื่องที่ 1 ราษฎรในพื้นที่บางส่วนไม่ได้รับสัญชาติไทย** เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานและราษฎรในพื้นที่ได้ร้องขอกับหน่วยงานราชการหลายครั้งแต่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อชาวบ้านในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ **เรื่องที่ 2 ต้องการสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาของหมู่บ้าน** เนื่องจากชาวบ้านไม่มีงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์มาทำสถานที่เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในชุมชน

แนวทางแก้ไข คือ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง ทำหน้าที่ในการประสานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อหาแนวทาง หรือติดตามเรื่องดังกล่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากราษฎรได้ขึ้นทะเบียนคำร้องไว้เมื่อปี 2562 สำหรับการก่อสร้างสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบลฯ ควรจัดสรรงบประมาณไว้ในแผนพัฒนาของ อบต.

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง กรมอุทยานแห่งชาติฯ ฝ่ายปกครอง จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

4) การบริหารโครงการฯ ของสถานีเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง พบว่า มีการประชุมทุกเดือน และมีการประชุมประจำปี เป็นการประชุมเพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันในลักษณะของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีแผนประจำปี หน่วยงานร่วมในพื้นที่จะมีแผนงาน/โครงการของตนเองและแจ้งในที่ประชุมและร่วมกันดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ได้มีการสำรวจแปลงที่ดินราษฎรตาม ม.64 พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ 2562 โดยสำรวจพบว่า มี 109 แปลง เนื้อที่ 517.24 ไร่ เกษตรกรมีที่ดินทำกินตั้งแต่ครัวเรือนละ 1 ไร่ถึง 22 ไร่ (จะไม่เท่ากันในแต่ละราย) สถานีเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยงดำเนินการปลูกป่าทั่วไป 200 ไร่ ปลูกป่าปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 2,700 ไร่ ปลูกป่าหาย 1,650 ไร่ และปลูกป่าไม้ใช้สอย 500 ไร่ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าตลอดจนปรับปรุงระบบนิเวศป่าต้นน้ำ รวมทั้งเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อปล่อยคืนความอุดมสมบูรณ์กับผืนป่า และฝึกฝนให้ราษฎรในชุมชนที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่รักษาป่าและต่อต้านยาเสพติดไปด้วย

● ปัญหา/อุปสรรค

การบริหารโครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง มีรูปแบบการบริหารงานแบบ คณะกรรมการหมู่บ้าน โดยมีหัวหน้าสถานีเป็นที่ปรึกษาและมีหน่วยงานร่วมอื่น ๆ พร้อมด้วยผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุม สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบในมิติด้านการบริหารโครงการ คือ ได้รับเรื่องร้องเรียนของการไม่ได้รับสัญชาติไทยของราษฎรที่อยู่ในโครงการฯ จำนวน 36 คน ซึ่งได้รับการอธิบายจากเจ้าหน้าที่ในประเด็นดังกล่าวคือ ต้องรอหลักฐานการพิสูจน์สัญชาติไทย ราษฎรบางคนเกิดในประเทศพม่า จึงไม่สามารถขอสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรค 2 พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. 2508 จึงต้องขอทะเบียนประวัติเพิ่มเติม และบางคนก็ไม่มีหลักฐานอะไรเพื่อที่จะพิสูจน์ยืนยันตัวตนได้

แนวทางแก้ไข คือ สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง ทำหน้าที่ในการประสานกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเพื่อหาทางออกร่วมกัน และควรมีการติดตามเรื่องดังกล่าวอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ร้องขอทราบความก้าวหน้า

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถานีเกษตรที่สูงฯ ห้วยแม่เกี๋ยง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานร่วมในพื้นที่ อบต. และผู้นำชุมชนในโครงการฯ

ภาพการติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
ห้วยแม่เกี๋ยง จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2565

แปลงเพาะชำกล้าไม้ บ่อพักน้ำ และพื้นที่แปลงเกษตรของ
สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง

แปลงเกษตรกรต้นแบบของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยแม่เกี๋ยง

ถนนที่ใช้ในหมู่บ้านที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกี๋ยง
ดำเนินการปรับปรุงใหม่เพื่อให้ชาวบ้านใช้ในการเดินทาง

3.3.2 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงาน สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ อาทิ นายอำเภอบ้านเวียงแหง ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านแปกแซม ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจากบ้านหินแตว ครู กศน. เจ้าหน้าที่ ตชด. ประจำอยู่ที่บ้านแปกแซม เกษตรอำเภอ เวียงแหง สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 สาธารณสุขอำเภอเวียงแหง ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน เชียงราย เจ้าหน้าที่จากกองงานในพระองค์ 902 และผู้แทนภาคประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนปี 2543 พื้นที่ป่าส่วนใหญ่ได้ถูกแผ้วถางเพื่อเปิดพื้นที่สำหรับทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น ปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยว (ระยะสั้น) เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของราษฎรในพื้นที่ ยังผลให้พื้นที่ต้นน้ำถูกทำลายและส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ด้านล่างที่มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ ทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้ง ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงาน กปร. และหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริโดยรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับราษฎรในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาว ลีซูเกือบทั้งหมด โดยให้ราษฎรรับทราบถึงโทษของยาเสพติดและผลกระทบจากการตัดไม้ทำลายป่า โดยการสนับสนุนให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น และให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอย่างจำกัด ตามหลักวิชาการเพื่อลดการแผ้วถางป่ารวมถึงการดูแลรักษาฝิ่นป่า โดยเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่โครงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจิตอาสา ร่วมกันสร้างป่า ปลูกจิตสำนึกการรักฝิ่นป่า

ข้อมูลจากสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม รายงานว่า ปัจจุบันนี้ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น โดยพื้นที่ป่าจำนวน 10,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 90.23 มาจากการปลูกฟื้นฟู สภาพต้นน้ำลำธารในฤดูฝนมีน้ำใช้อย่างอุดมสมบูรณ์มากกว่าในอดีต และมีน้ำเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง ราษฎรให้ร่วมมือไม่บุกรุกทำไร่เลื่อนลอยหรือทำลายป่า การล่าสัตว์ป่าลดลง การเผาป่าในฤดูแล้งลดลงจากเดิมร้อยละ 85 มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ 1 กลุ่ม ปริมาณน้ำในลำห้วยมีปริมาณมากและคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากระยะเวลาในการไหลของน้ำมากขึ้น และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น น้ำมีความสะอาดขึ้นจากเดิมจากการสร้างฝายชะลอน้ำ สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นจากการพัฒนาปรับปรุงดินโดยใช้หลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินน้อยลงและไม่มีโคลนถล่มในพื้นที่ นอกจากนี้มีลพิษทางอากาศก็ลดลง สถิติการเกิดไฟป่าลดลงร้อยละ 85 โดยความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่โครงการฯ น้ำท่าไหลสม่ำเสมอตลอดปี สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และการพัฒนาตามแนวพระราชดำริพร้อมกับสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีที่ดึงดูดใจของชุมชนบนพื้นที่สูง

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ คือ ยังมีราษฎรส่วนหนึ่งตัดไม้เกินขนาดที่กำหนดมาใช้ประกอบกิจกรรมตามประเพณี และมีการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว

แนวทางแก้ไข เจ้าหน้าที่โครงการฯ ควรให้ความรู้แก่ราษฎรในโครงการฯ ว่าป่าไม้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนมาก เพราะป่าไม้มีประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและเป็นป่าต้นน้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการทำเกษตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยใช้พื้นที่อย่างจำกัด รวมถึงมีการจัดระเบียบชุมชนและปรับปรุงระบบนิเวศป่า และให้ชุมชนร่วมกันปฏิบัติตามกฎ กติกา ที่กำหนดไว้ เช่น การตัดไม้จะต้องได้รับการขออนุญาตก่อนดำเนินการตัดไม้ เป็นต้น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในการพัฒนาพื้นที่โครงการเกษตรที่สูงฯ ได้แก่ ครู กศน. ครูอาสาโรงเรียน ตชด. เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง กอ.รมน.ภาค 3 และผู้นำชุมชน เป็นต้น ร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ชุมชนโดยการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง

2) มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้จากการขายฝิ่น และเกษตรเชิงเดี่ยว (พืชล้มลุก) แต่การได้มาซึ่งรายได้จากการขายฝิ่นต้องแลกมาด้วยสุขภาพที่ทรุดโทรมเนื่องจากราษฎรเองก็ติดฝิ่น ผลผลิตทางการเกษตรถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางเนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม ไม่มีกองทุนสำหรับรับซื้อสินค้าเกษตร ไม่มีตลาดรองรับ การเรียนรู้ช่องทางการตลาดแบบใหม่เป็นการยากสำหรับคนรุ่นเก่าและยากมากขึ้นสำหรับเกษตรกรที่ไม่รู้หนังสือ เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่เจ้าหน้าที่ได้มีการสร้างฝายและบ่อกักเก็บน้ำที่มีขนาดต่างกันกระจายอยู่ในพื้นที่ เพื่อกักเก็บน้ำให้กับราษฎรไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง สำหรับในช่วงฤดูฝน สามารถกระจายน้ำให้กับราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง พร้อมทั้งมีการส่งเสริมอาชีพโดยการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น เช่น ปลูกกาแฟ ชา อะโวคาโด แมคคาเดเมีย ผักตบชวย ผักเคล บัวย มะม่วง ส้มเขียวหวาน ฯลฯ สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้กับราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นเฉลี่ยครัวเรือนละ 5,000 บาท/เดือน และลดการเคลื่อนย้ายถิ่นหรือการออกไปทำงานนอกพื้นที่ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **เรื่องที่ 1** ที่กักเก็บน้ำสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้งมีไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากมีการสนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้น้ำในการทำเกษตรเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้น้ำไม่เพียงพอกับความต้องการโดยเฉพาะหน้าแล้ง แม้จะมีบ่อสำหรับกักเก็บน้ำแต่ยังไม่เพียงพอ

สำหรับการทำเกษตร เนื่องจากบ่อน้ำมีหลายขนาดปริมาณการกักเก็บน้ำแต่ละจุดต่างกันและส่วนใหญ่เป็นบ่อน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก **เรื่องที่ 2 ไม่มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน** เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรมีเป็นจำนวนมาก จึงถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง และไม่มีจุดศูนย์รวมของสินค้าหรือผลผลิตทางการเกษตรทำให้พ่อค้าต้องกระจายรับซื้อสินค้าเป็นการเพิ่มต้นทุนการขนส่งของพ่อค้าคนกลาง จึงทำให้ไม่เข้ามารับซื้อสินค้าเกษตรกรก็จะมีผลผลิตทางการเกษตรตกค้างเป็นจำนวนมาก **และเรื่องที่ 3 เส้นทางคมนาคม** เนื่องจากเส้นทางคมนาคมบางเส้นเป็นทางลูกรัง ขรุขระในหน้าฝน จึงทำให้การเดินทางโดยเฉพาะหน้าฝนยากลำบาก

แนวทางแก้ไข การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำนั้นสถานีฯ ควรประสานความร่วมมือกับชลประทานจังหวัดเพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการน้ำให้สามารถมีน้ำใช้ได้เพียงพอตลอดทั้งปี หรือใช้วิธีการดึงน้ำจากห้วยหักเหลียมมาเติมในบ่อ และ/หรือเพิ่มจำนวนบ่อให้มากขึ้นเพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอในฤดูแล้ง ทางด้านการแก้ปัญหาเรื่องการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ควรมีการประชุมร่วมกันเมื่อมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเพื่อที่จะได้มีอำนาจต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางและเป็นจุดรวมของผลผลิตทางการเกษตรโดยให้เจ้าหน้าที่จากโครงการหลวงในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นพี่เลี้ยงดูแลกลุ่มและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรม เช่น การแปรรูปและการถนอมผลผลิตทางการเกษตร มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ หาช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ เช่น การขายออนไลน์ จัดโครงการพืชน้องขึ้นในชุมชน โดยนำเกษตรกรคนรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้หรือคำแนะนำกับผู้ที่สนใจ มีการประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกได้รู้จักผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลผลิตของชุมชนมากขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาเรื่องเส้นทางคมนาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ ทางหลวงชนบท และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาทางในการปรับปรุงถนนโดยดำเนินการตามแนวทางที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุทยานฯ อนุญาตให้ดำเนินการได้

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ ชลประทานจังหวัด เชียงใหม่ ทางหลวงชนบท และหน่วยงานร่วมในการพัฒนาพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ กศน. เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พาณิชยจังหวัด เพื่อหาช่องทางการตลาด กระทั่งพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสถาบันการศึกษา จัดอบรม/สอนในเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การถนอมอาหาร และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ รวมถึงช่องทางการขายแบบออนไลน์ รวมทั้งจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและผู้นำท้องถิ่นของบ้านแพกแซม และบ้านหินแตว ซึ่งเป็นหมู่บ้านในพื้นที่ของสถานีฯ ด้วย

3) มติคุณภาพชีวิต พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากถนนส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง และบางช่วงไม่มีถนน โดยเฉพาะหน้าฝนไม่สามารถใช้ถนนเพื่อสัญจรไปมาได้ เนื่องจากถนนลื่นและมีดินถล่มตัดขาดเส้นทางสัญจร มีการขนย้ายยาเสพติดเนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านติดชายแดน ผังพม่าจึงเป็นเส้นทางผ่านลักลอบเข้ามาในพื้นที่ มีระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์แต่ไม่ค่อยมีความเสถียร ห่างไกลจากสถานบริการสาธารณสุข และไม่มีโรงเรียนในชุมชน เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ถนนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เป็นถนนคอนกรีตแม้ไม่ครอบคลุมพื้นที่แต่ก็มีถนนที่สามารถสัญจรในหมู่บ้านได้ ราษฎรมีสุขอนามัยที่ดีขึ้นร้อยละ 90 ดัชนีความสุขมวลรวมอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 85 ในบางพื้นที่มีระบบไฟฟ้าและไฟฟ้าสำรองจากพลังงานแสงอาทิตย์ สัญญาณโทรศัพท์ของบริษัทเอกชนเข้าถึงพื้นที่ทำให้เกิดความเสถียรมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ของสถานีและชุมชนโดยรอบมีพื้นที่ชายแดนติดฝั่งพม่า การข้ามไปมาของคนสองฝั่งจึงเป็น

เรื่องปกติเปรียบเสมือนญาติพี่น้องจึงเป็นข้อดีที่ช่วยกันดูแลเป็นหูเป็นตาพร้อมกับเจ้าหน้าที่ทหารในพื้นที่ อีกทั้งความเข้มแข็งของชุมชนส่งผลให้ปัญหาการขนย้ายยาเสพติดลดลง สำหรับด้านการศึกษา มีครู กศน. เข้ามาสอนหนังสือในศูนย์เด็กเล็กหรือเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลของ อบต. เปียงหลวงรับผิดชอบมีเด็กอยู่ประมาณ 50 คน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กโตส่วนใหญ่เด็กไปเรียนที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาวซึ่งเป็นโรงเรียนประจำ จะมีรถสำหรับรับ-ส่ง 2 คัน

นอกจากนี้ ครู กศน. ร่วมกับศูนย์ฝึกอาชีพจะสอนให้เด็กมีทักษะในการคิดเลขเป็น เขียนชื่อตัวเองได้ มีการเรียนการสอนแบบการศึกษาตามอัธยาศัยและเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลสัมฤทธิ์ที่เห็นชัดด้านการศึกษาคือ เด็กจะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น และเด็กที่เรียนจบแล้วจะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดตนเอง มีการส่งเสริมเยาวชน-ฝึกอบรมสมารถฮีโร่ ฝึกอาชีพขายออนไลน์ และ App tiktok เพื่อประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงมีการออกแบบ App ประเมินคนพิการเพื่อวางแผนการช่วยเหลือ เช่นในหมู่บ้านมีคนพิการ 7 คน และมีผู้พิการที่ไม่สามารถเดินทางไปโรงพยาบาลได้ ในกรณีฉุกเฉินที่ต้อง CPR (Cardiopulmonary Resuscitation) เป็นการช่วยเหลือผู้ป่วยที่กำลังจะหยุดหายใจ หรือหัวใจกำลังจะหยุดเต้น ให้กลับมาหายใจหรือลมหายใจไหลเวียนได้ตามปกติ ความสำคัญของการทำ CPR ตอนนี้อยู่ที่การปั๊มหัวใจ ที่ต้องทำให้ถูกต้องและทันเวลา เพราะหากสมองขาดออกซิเจนไปเกิน 4 นาที สมองอาจเสียหายได้) ก็จะใช้ App tiktok ในการขอความช่วยเหลือและในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 คนในพื้นที่ติดโควิดแต่ได้ดำเนินการดูแลรักษาตนเองในหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้ทุกคนได้รับวัคซีนขั้นพื้นฐานครบ 2 เข็มและมีบางคนได้รับเข็มกระตุ้นแล้ว สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นอย่างชัดเจน มีโครงการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นและชุมชน จนได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในการประกวด อปท.ต้นแบบที่มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลัก 3Rs ประกอบด้วย Reduce คือ การลดการใช้การบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็น Reuse คือ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด และ Recycle คือการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งในหมู่บ้านจะมีการคัดแยกขยะของแต่ละครัวเรือนแล้วนำมาใช้ซ้ำ ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการขยะย่อยสลายโดยใช้ “เสวียนไม้ไผ่” การเก็บขยะชุมชนทุกวันพระ/เดือนละ 2 ครั้ง รวมทั้งมีจุดทิ้งขยะอันตรายรวม 8 จุดในชุมชน โดย อบต. จะนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ส่งผลให้ได้รับรางวัล Zero Waste ประเภท ชุมชนปลอดขยะขนาดเล็ก

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตจะได้รับการแก้ไข ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ระบบไฟฟ้า โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก ด้านสาธารณสุข สถานีอนามัย แต่อย่างไรก็ดียังพบปัญหา/อุปสรรค ในมิติด้านคุณภาพชีวิต เช่น เส้นทางคมนาคมที่ถนนส่วนใหญ่ยังเป็นดินลูกรังและถูกตัดขาดไม่ต่อเนื่องทำให้ส่วนที่ไม่เป็นคอนกรีตเวลาฤดูฝนจะถูกน้ำกัดเซาะหน้าดินทำให้ถนนถูกตัดขาดการสัญจรลำบาก ส่งผลถึงราษฎรในพื้นที่ไม่สามารถนำผลผลิตลงไปขายได้ หรือผู้ซื้อก็ไม่สามารถขึ้นมาซื้อผลผลิตในพื้นที่ได้ เรื่องค่าแรงงาน เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นไม่สอดคล้องกับค่าแรงที่ได้รับ ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย การจัดสรรพื้นที่ปลูกข้าวไร่สำหรับบริโภคไม่สอดคล้องกับสมาชิกในครัวเรือน ทำให้บางครอบครัวต้องบริโภคข้าวอย่างจำกัด ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาซื้อผลผลิต/สินค้า ของชุมชนมากขึ้น ออากให้มิโรงเรียนในชุมชนเด็กจะได้ไม่ต้องเดินทางไปเรียนไกลถึงตัวอำเภอเชียงดาว

แนวทางแก้ไข เส้นทางคมนาคมเป็นแนวทางแก้ไขเดียวกันกับมิติด้านความมั่นคงในอาชีพ สำหรับในเรื่องค่าแรงต้องทำความเข้าใจว่า ถ้าค่าจ้างแรงงานทั่วไปก็จะได้ตามเกณฑ์กฎหมายแรงงานกำหนด แต่ในกรณีที่เป็นค่าแรงในสถานีสาคิต หรือโครงการในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ฯลฯ นั้นไม่สามารถให้ค่าแรงที่สูงได้เนื่องจากหลักการทำงาน

ของสถานีสาธิต และมูลนิธิ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ลดการบุกรุกทำลายป่า คนกับป่าสามารถอยู่ด้วยกันได้ การให้ราษฎรในพื้นที่เข้ามาทำงานในสถานีสาธิตเพื่อต้องการให้มาเรียนรู้อาชีพใหม่ นอกจากจะได้เงินแล้วยังได้อาชีพกลับไปด้วย จึงไม่สามารถจ้างค่าแรงในราคาสูงได้ หรือด้านเกษตร เช่น ในกรณีการปลูกพืชผักเมืองหนาว ก็เพื่อเอาไว้ปลูกกินกันในครัวเรือน หากเป็นพืชเศรษฐกิจบางชนิด เช่น กาแฟ ทางหน่วยงานก็อาจช่วยได้โดยรับหน้าที่เป็นคนกลางรับซื้อเมล็ดกาแฟและขายต่อ แต่ปริมาณอาจได้ไม่มากนักเนื่องจากไม่มีเงินกองทุนสำหรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรสำหรับโรงเรียนยังต้องอาศัยครู กศน. และครูอาสาพื้นที่สูงมาช่วยให้ความรู้แก่เด็กเล็ก หากเป็นเด็กโตยังคงต้องไปเรียนที่ตัวอำเภอเพื่อเด็กจะได้มีคุณภาพในการศึกษามากขึ้น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปียงหลวง กรมทางหลวงชนบท กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พาณิชยจังหวัด การศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) การบริหารโครงการ การบริหารของสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ วิธีการทำงานคือ มีการประชุมเพื่อติดตามงานให้เป็นไปตามพระราชดำริ พระราชกระแส พระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีประชุมร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนไปด้วยกัน ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและราษฎรในพื้นที่ ปัจจุบันสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตรฯ ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการแต่อย่างไรก็ตามอาจเพิ่มบทบาทให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

● ปัญหา/อุปสรรค

การบริหารของสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตรฯ มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน โดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งมีการประชุมร่วมกัน สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบในมิติด้านการบริหารโครงการ คือ ข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงาน เช่น กรมอุทยานฯ หรือกรมป่าไม้ อาจติดในเรื่องข้อกฎหมายฯ ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ทันท่วงที หรือการออกเอกสารสิทธิ์ที่ทำกิน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เป็นต้น

แนวทางแก้ไข ควรนำปัญหาของชุมชนเข้าที่ประชุมเพื่อหารือร่วมกันพร้อมสร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิ์ที่ทำกิน วิธีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยวิธีอื่น การพัฒนาต่อยอดผลการดำเนินงานด้านการเกษตรเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าการเกษตรของประชาชนและหาช่องทางการตลาดไว้รองรับผลผลิตทางการเกษตรในอนาคต ส่วนเรื่องการพัฒนาต่อยอดด้านการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามแผนแม่บทการปฏิรูปพื้นที่ทางคณะภูมิสถาปัตย์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้วางแผนออกแบบไว้เมื่อปี 2547 เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่มาทัศนศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยวทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ควรละเลยเรื่องของผลกระทบที่อาจตามมา เช่น การมุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวแต่ขาดการวางแผนเตรียมพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเข้ามาของนักท่องเที่ยวควรมีการกำหนดขอบเขต และเงื่อนไขในส่วนที่เป็นมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่อาจมาพร้อมกับการท่องเที่ยวได้ด้วย

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถานีสาธิตฯ บ้านแพกแซม หน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และราษฎรในพื้นที่รับประโยชน์จากโครงการฯ ทั้งบ้านแพกแซมและบ้านหินแตว

ภาพการติดตามงานที่สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้
สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2565

ภาพรางวัลที่บ้านแปกแซมได้รับ

สภาพถนนและสภาพที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านแปกแซม
ที่มีการปลูกต้นไม้ ดอกไม้ (ม่วงมณฑล) เพื่อความสวยงาม

แปลงเกษตรของสถานีฯ บ้านแปกแซม

3.3.3 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ เช่น ครูจากการศึกษานอกกระบบ (กศน.) ครูอาสาบนพื้นที่สูง เจ้าหน้าที่จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.ภาค 3) เจ้าหน้าที่จากโครงการศึกษาวิจัย และทดลองในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้นำชุมชน และผู้แทนภาคประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ผืนป่าส่วนใหญ่ได้ถูกแผ้วถางเพื่อเปิดพื้นที่สำหรับทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น ปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยว (ระยะสั้น) เพราะสามารถสร้างรายได้ทำให้พื้นที่ต้นน้ำถูกทำลายและส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ด้านล่างที่มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้ง ต่อมาเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงาน กปร. และหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับราษฎรในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าอาข่า โดยให้ราษฎรรับทราบถึงโทษของยาเสพติดและผลกระทบจากการตัดไม้ทำลายป่า โดยการสนับสนุนให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น และให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอย่างจำกัดตามหลักวิชาการ เพื่อลดการแผ้วถางป่ารวมถึงการดูแลรักษาผืนป่า ส่งผลให้ปัจจุบันนี้ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ได้พื้นที่ป่าต้นน้ำกลับคืนพื้นที่สภาพ จำนวน 4,950 ไร่ ในฤดูฝนมีน้ำใช้อย่างอุดมสมบูรณ์มากกว่าในอดีต และมีน้ำเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้งมีปริมาณน้ำท่าไหลสม่ำเสมอตลอดปี สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษางานด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ และการพัฒนาตามแนวพระราชดำริพร้อมกับสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีที่ดึงดูดใจของชุมชนบนพื้นที่สูง

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ คือ ยังมีการตัดไม้เพื่อนำไปปลูกหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย หรือการขยายพื้นที่เพื่อปลูกข้าวไร่ หรือตัดไม้มาใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่เป็นความเชื่อด้านวัฒนธรรมของชนเผ่า โดยราษฎรที่เข้าไปตัดไม้มีความเชื่อที่ว่าตัวของผู้นั้นมีส่วนร่วมในการรักษาผืนป่าและช่วยปลูกป่า ดังนั้น ตัวราษฎรเองควรมีสิทธิ์ในการใช้ไม้ในป่าเพื่อนำไปปลูกที่อยู่อาศัยหรือซ่อมแซมบ้านและนำไม้มาใช้ประกอบพิธีกรรมตามประเพณีได้

แนวทางแก้ไข เจ้าหน้าที่โครงการฯ ควรให้ความรู้แก่ราษฎรในโครงการฯ ว่าป่าไม่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนมาก เพราะป่าไม่มีประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและเป็นป่าต้นน้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการทำเกษตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงมีการจัดระเบียบชุมชนและปรับปรุงระบบนิเวศป่า และให้ชุมชนร่วมกันปฏิบัติตามกฎ กติกา ที่กำหนดไว้ เช่น การตัดไม้จะต้องได้รับการขออนุญาตก่อนดำเนินการการตัดไม้ เป็นต้น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในการพัฒนาพื้นที่โครงการเกษตรที่สูงฯ ได้แก่ ครู กศน. ครูอาสาโรงเรียน ตชด. เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ 902 กอ.รมน.ภาค 3 และผู้นำชุมชน เป็นต้น ร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ชุมชนโดยการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง

2) มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้จากการขายฝิ่น และเกษตรเชิงเดี่ยว (พืชล้มลุก) แต่การได้มาซึ่งรายได้จากการขายฝิ่นต้องแลกมาด้วยสุขภาพที่ทรุดโทรมเนื่องจากราษฎรเองก็ติดฝิ่น เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ได้มีการสร้างฝายและถังเก็บน้ำเพื่อกักเก็บน้ำให้ราษฎรไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร พร้อมทั้งมีการส่งเสริมอาชีพโดยการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น เช่น ปลูกกาแฟ ชา อะโวคาโด แมคคาเดเมีย ลูกหมอน บัวย สาลี เซอร์รี่ ฯลฯ สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ลดการเคลื่อนย้ายถิ่นหรือการออกไปทำงานนอกพื้นที่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ คือ **เรื่องที่ 1** ที่กักเก็บน้ำสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้งมีไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการได้มีการสนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้น้ำในการทำเกษตรเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้น้ำไม่เพียงพอกับความ ต้องการ และ **เรื่องที่ 2** ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากทางสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้านได้มีการส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลากหลายชนิด เช่น กาแฟ อะโวคาโด แมคคาเดเมีย บัวย ท้อ ฯลฯ สำหรับสินค้าบางตัวที่เป็นที่ต้องการของตลาดเช่น กาแฟ อะโวคาโด ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องของตลาดเนื่องจากผู้ซื้อหรือพ่อค้าคนกลางจะขึ้นมารับซื้อถึงที่ไร่กาแฟ แต่สำหรับผลผลิตทางการเกษตรบางชนิด เช่น แมคคาเดเมีย บัวย และท้อ มีปัญหาค่อนข้างมากเนื่องจาก 1) เป็นผลไม้ที่เน่าเสียง่ายถ้าไม่มีการแปรรูป 2) ขาดความรู้ในเรื่องการแปรรูปและการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรให้อยู่ได้นาน 3) ในช่วงฤดูฝนการเดินทางไม่สะดวก ทำให้พ่อค้าคนกลางไม่สามารถเข้ามารับซื้อสินค้าได้

แนวทางแก้ไข สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จะนำปัญหาความต้องการของราษฎรเรื่องบ่อสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง เสนอกรมอุทยานฯ เพื่อบรรจุไว้ในแผน 5 ปี (2566 - 2570) และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรม เช่น การแปรรูปและการถนอมผลผลิตทางการเกษตร การรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อไม่ให้ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาและเป็นจุดรวมของผลผลิตทางการเกษตร มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ หาช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ เช่น การขายออนไลน์ จัดโครงการที่สอนน้องขึ้นในชุมชนโดยนำเกษตรกรคนรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้หรือคำแนะนำกับผู้สนใจ และหาจุดรวมจำหน่ายสินค้าเพื่อช่วยกันขายหรือจำหน่าย รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกได้รู้จักผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลผลิตของชุมชนมากขึ้น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในการพัฒนาพื้นที่โครงการเกษตรที่สูงๆ ได้แก่ กรมชลประทาน และผู้นำท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้านเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำสำหรับใช้ในช่่วงฤดูแล้ง และประสานกับ กศน. เจ้าหน้าที่งานทดลองและวิจัยในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ เพื่อหาช่องทางตลาด กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสถาบันการศึกษา จัดอบรม/สอนในเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การถนอมอาหาร และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ รวมถึงช่องทางการขายแบบออนไลน์ และประสานกรมทางหลวงชนบทเพื่อปรับปรุงบำรุงเส้นทางคมนาคมขนส่ง ให้สามารถสัญจรได้สะดวกมากขึ้น

3) มิติคุณภาพชีวิต พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนักเนื่องจากถนนส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง รถใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ โดยเฉพาะหน้าฝนไม่สามารถใช้ถนนเพื่อสัญจรไปมาได้เนื่องจากถนนลื่นและมีดินถล่มตัดขาดเส้นทางสัญจร แต่ในขณะที่เดียวกันด้วยเส้นทางที่ยากลำบากกลับเป็นโอกาสให้กับผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้เป็นเส้นทางในการลำเลียงยาเสพติดเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเข้าถึงพื้นที่ได้ยาก ระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ ไม่มีสถานบริการสาธารณสุข รวมถึงไม่มีโรงเรียนในชุมชนเมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ดีขึ้น ถนนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เป็นถนนคอนกรีตหรือลูกรังอัดบดเพิ่มความแข็งแรงให้กับหน้าดิน (แต่ในกรณีที่มีน้ำป่าไหลหลากก็ทำให้หน้าดินถูกกัดเซาะได้) มีระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ของบริษัทเอกชนเข้าถึงพื้นที่ มีไฟฟ้าสำรองจากพลังงานแสงอาทิตย์ในบางจุด และมีระบบสาธารณสุขที่ดีขึ้น ทหารในพื้นที่สามารถลาดตระเวนได้ทั่วถึงและรวดเร็วขึ้น ส่งผลให้ปัญหาการขนย้ายยาเสพติดลดลง และในกรณีที่พบผู้ติดยาเสพติดก็จะส่งไปบำบัดรักษา และมีการดูแลอย่างใกล้ชิด มีการทำงานร่วมกันกับคนในชุมชนโดยจัดกิจกรรมให้ผู้รับการบำบัดรักษาเสพติดได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านไม่ปล่อยให้ยู่คนเดียว สำหรับด้านการศึกษา มีครู กศน. และครูอาสา เข้ามาสอนหนังสือในศูนย์เด็กเล็กที่มีเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอนภาษาไทยให้เด็กอย่างน้อยสามารถเขียนชื่อตัวเองได้ คิดเลขได้ และสอนทักษะการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับบางครอบครัวได้ส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โรงเรียนพร้าวบูรพา ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ ด้านรายได้จากเดิมรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 5,000 บาท/ครอบครัว/ปี ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 120,000 บาท/ครอบครัว/ปี (ข้อมูลปี 63) มีชาวบริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี ราษฎรในโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินเหลือสามารถซื้อที่ดินทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ตัวเมืองอำเภอพร้าว ได้หลายราย สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ราษฎรในพื้นที่ได้รับการฉีดวัคซีนอย่างน้อยครบ 2 เข็ม ทุครัวเรือน โดยมีเจ้าหน้าที่ อสม. ดูแลทุกกลุ่มบ้าน

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตจะได้รับการแก้ไข ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ระบบไฟฟ้า โรงเรียนศูนย์เด็กเล็ก ด้านสาธารณสุข สถานีอนามัย แต่อย่างไรก็ดี ยังพบปัญหา/อุปสรรค ในมิติด้านคุณภาพชีวิต เช่น เส้นทางคมนาคมที่ถนนส่วนใหญ่ยังเป็นดินลูกรัง และถนนบางเส้นถูกน้ำกัดเซาะผิวถนนเป็นร่องหรือถนนถูกตัดขาดทำให้การสัญจรลำบากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนไม่สามารถสัญจรด้วยรถได้ ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่ไม่สามารถนำผลผลิต

ลงไปขายได้ หรือผู้ซื้อก็ไม่สามารถขึ้นมาซื้อผลผลิตในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะผลผลิตด้านเกษตรที่ข้าหรือเน่าเสียง่าย เกษตรกรจะต้องแปรรูปผลผลิตไว้เพื่อขาย ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับเกษตรกร แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่มีตลาดมารองรับผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปแล้ว ส่งผลให้เกษตรกรบางรายไม่มีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรวัยแรงงานต้องตัดสินใจออกไปทำงานรับจ้างนอกพื้นที่หรือรับจ้างในเมือง ทำให้ครอบครัวไม่ได้อยู่พร้อมหน้า ราษฎรส่วนใหญ่ในชุมชนจึงเป็นผู้สูงอายุและเด็ก ส่งผลต่อปัญหาสังคมหากปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไข อาจทำให้เกษตรกรคนรุ่นใหม่ออกนอกพื้นที่ไปอย่างถาวร

แนวทางแก้ไข โครงการสถานีเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน ได้มีแผนการจัดทำ สำหรับกักเก็บน้ำไว้เพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้งและการปรับปรุงเส้นทางคมนาคม รวมถึงการส่งเสริมอาชีพ โดยจะนำเข้าแผน 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมอุทยานฯ พร้อมประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการชลประทานจังหวัด กรมทางหลวงชนบท และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพื่อหาทางออกร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน กรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมทางหลวงชนบท สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) การบริหารโครงการฯ การบริหารโครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ดอยม่อนล้าน มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ วิธีการทำงานคือ มีการประชุมคณะทำงานเพื่อหารือการทำงานและร่วมกันพิจารณา แผนงาน/โครงการ ร่วมกัน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การจัดการประชุมมีการเว้นช่วงมานานพอสมควรแต่ในระยะอันใกล้นี้กรมอุทยานฯ จะจัดทำแผนพัฒนาอุทยานฯ ซึ่งเป็นแผน 5 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสถานีฯ จะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยการเชิญหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนประชุมร่วมกันเพื่อให้ทราบถึงความ ต้องการของพื้นที่ว่าต้องการให้พัฒนาและสนับสนุนอะไรพร้อมกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อนำแผนงาน/โครงการที่เป็นมิตรร่วมกันจัดเข้าในแผนฯ 5 ปี ของกรมอุทยานฯ

● ปัญหา/อุปสรรค

การบริหารโครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน โดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งมีการประชุมร่วมกันทุกปี สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบในมิติด้านการบริหารโครงการ คือ ไม่ได้มีการประชุมเพื่อติดตามงาน

แนวทางแก้ไข 1.) ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อติดตามงานอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน และสามารถแก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันที 2) มีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่ และนำปัญหาความต้องการของชุมชนที่ยังไม่ได้ดำเนินการจัดไว้ในแผน 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมอุทยานฯ และกำหนดหน่วยงานร่วมพัฒนาให้ชัดเจน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

ภาพการติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
ดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2565

ผลิตภัณฑ์ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน

ภาพหมู่บ้านและเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางของเกษตรกร

ภาพแปลงการปลูกกาแฟในรูปแบบต่างๆ เช่น การปลูกกาแฟใต้ต้นไม้
ได้แก่ ต้นสน ต้นท้อ เพื่อบังแสงแดดให้กับต้นกาแฟที่ยังต้นเล็กอยู่

3.3.4 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ จังหวัดเชียงราย

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยหยวกป่าโซ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ เช่น ปลัดอำเภอแม่ฟ้าหลวง เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหยวกป่าโซ ครูการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูอาสาสมัครฯ จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เจ้าหน้าที่จากมณฑลทหารบกที่ 37 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สองใน เจ้าหน้าที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้แทนภาคประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนปี 2546 สภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารถูกบุกรุกทำลายประกอบกับพื้นที่บริเวณนี้อยู่ติดแนวชายแดน เป็นทางผ่านของขบวนการขนยาเสพติดข้ามชาติ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ทำไร่เลื่อนลอยและหาของป่า และด้วยสภาพพื้นที่ลาดชันจึงง่ายต่อการพังทลายของหน้าดิน

ต่อมาเมื่อมีสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยหยวกป่าโซฯ ได้ดำเนินการปลูกต้นไม้เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้กลับคืนความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ให้กับราษฎรในพื้นที่ และมีการส่งเสริมให้ปลูกไม้ยืนต้นแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่ชัดเจนเพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่า ในการดูแลอนุรักษ์ป่าและป้องกันมีหลายหน่วยงานในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน เช่น อบต.แม่สองใน กศน. กรมส่งเสริมการเกษตรฯ กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว โรงเรียนในพื้นที่ ฯลฯ นอกจากส่งเสริมการปลูกป่าแล้วยังมีการส่งเสริมการปลูกต้นนางพญาเสือโคร่งตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตและเป็นแหล่งสร้างงาน แหล่งเรียนรู้และเป็นห้องสมุดที่มีชีวิตตามแนวทางให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูล รวมถึงมีหลายหน่วยงานที่มีโครงการ/กิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น “โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยใช้สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ เป็นจุดศูนย์กลาง และขยายไปสู่เกษตรกรรอบ ๆ พื้นที่โครงการฯ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ดินและน้ำให้เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค มีการจัด “ค่ายเยาวชนพัฒนา” ของโรงเรียนบ้านห้วยหยวกป่าโซ (ระดับประถมศึกษา) เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียน และเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการปลูกป่าและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับกิจกรรมด้านป่าไม้ของครู กศน. ที่ทำร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ คือ “โครงการครูป่าไม้” เป็นกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ และมีกิจกรรมปลูกป่าในโรงเรียน ส่งผลให้สภาพพื้นที่ป่าแต่เดิมเป็นป่าหัวไร่โล้นกลายเป็นป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์

มีพื้นที่ป่า 8,500 ไร่ โดยแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ **เขตที่ 1 พื้นที่ป่าสมบูรณ์** เนื้อที่ประมาณ 2,500 ไร่ โดยดำเนินการป้องกันรักษาป่าให้คงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติโดยชุมชนมีส่วนร่วม **เขตที่ 2 พื้นที่ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ** เนื้อที่ประมาณ 4,400 ไร่ ได้รับการฟื้นฟูให้กลับมาเป็นป่าที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ กลายเป็นป่าต้นน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์เกิดความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น และ **เขตที่ 3 พื้นที่แปลงเกษตรสาธิต ทำการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ แบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเข้มข้น** เนื้อที่ประมาณ 1,600 ไร่ ดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ปลูกพืชผัก ไม้ผลเมืองหนาว พืชสมุนไพร เลี้ยงแกะ สุกร ไก่ เป็ด ปลา และกบ

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ คือ พื้นที่ที่ทางสถานีให้เกษตรกรถือครองในพื้นที่เพื่อทำเกษตรมีจำกัด ทำให้เกษตรกรหลายครอบครัวไม่มีข้าวเพียงพอในการบริโภคเนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย กล่าวคือ เมื่อแต่งงานแล้วสมาชิกใหม่จะเข้าไปอยู่รวมกันเป็นครอบครัวเดียวกันทำให้มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นแต่พื้นที่สำหรับทำการเกษตรและการปลูกข้าวมีพื้นที่จำกัดเท่าเดิม จึงส่งผลให้บางครอบครัวไม่มีข้าวเพียงพอสำหรับไว้บริโภค

แนวทางแก้ไข เดิมเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวไร่ไว้สำหรับบริโภค ซึ่งข้าวไร่จะให้ผลผลิตต่อไร่ น้อยกว่าข้าวนาดำ ทำให้มีข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือน สำหรับแนวทางแก้ไข คือปรับพื้นที่จากการปลูกข้าวไร่เป็นข้าวนาดำหรือปลูกข้าวนาขั้นบันไดเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณของข้าวเนื่องจากการปลูกด้วยวิธีนี้จะได้ผลผลิตข้าวต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวไร่ ส่งผลให้มีข้าวเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในการพัฒนาพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เจ้าหน้าที่เกษตรฯ และกรมการข้าว

2) มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้จากการบุกเบิกพื้นที่ป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ปลูกข้าวโพดและการหาของป่าหรือล่าสัตว์ป่าเพื่อขายเป็นรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่สะดวกสบาย มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีน้ำใช้เพียงสำหรับการอุปโภค บริโภคเฉพาะในช่วงฤดูฝนเท่านั้น

ปัจจุบัน ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดและได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยหยวกป่าโซ และ เจ้าหน้าที่นักเกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล เช่น กาแฟ อะโวคาโด พลับ ฯลฯ และสอนให้รู้จักการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีความลาดชันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอนให้ทำเกษตรอินทรีย์ลดการพึ่งพาสารเคมี เปลี่ยนจากการปลูกข้าวไร่ที่ได้ผลผลิตต่ำและใช้พื้นที่มากเปลี่ยนมาเป็นการปลูกข้าวนาดำแบบขั้นบันไดที่ให้ผลผลิตสูงและลดการทำไร่เลื่อนลอยเพื่อให้มีข้าวเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน ปัจจุบันมีผลผลิตข้าวเฉลี่ย 182 กิโลกรัมต่อไร่ ส่งผลให้มีข้าวบริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี เพราะปัจจุบันมีปริมาณน้ำในการอุปโภคบริโภคและการประกอบอาชีพเพียงพอ เนื่องจากสภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์รวมถึงมีฝายและระบบกระจายน้ำทั่วถึงทุกครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีบางครอบครัวที่มีข้าวบริโภคไม่เพียงพอเนื่องจากมีสภาพเป็นครอบครัวขยายและมีพื้นที่ทำนาจำนวนจำกัด ไม่สอดคล้องกับจำนวนสมาชิกที่มีในครัวเรือน

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติความมั่นคงในการประกอบอาชีพของเกษตรกรคือ การมีรายได้ไม่แน่นอนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวราคาผลผลิตไม่แน่นอน การถูกสัตว์ หรือแมลงทำลายผลผลิต เช่น ข้าวโพด ชา และพลับ

แนวทางแก้ไข สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ทดแทนการทำนาข้าวอย่างเดียว ได้แก่ ไร่ข้าวโพด กาแฟ อะโวคาโด พลับ แมคคาเดเมีย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อรวมกลุ่มในการต่อรองราคาและผลิตเมล็ดกาแฟส่งบริษัทสานพลัง วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด (PTTSE) ที่จะเข้ามารับซื้อเมล็ดกาแฟในพื้นที่และนำส่งต่อไปยังร้านกาแฟเมซอนทั่วประเทศ รวมถึงมีการจัดอบรมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการประกอบด้วย หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ นายก อบต.แม่สลองใน พาณิชย์จังหวัดฯ เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ฯ ร่วมกันจัดอบรมให้กับเกษตรกรเพื่อเพิ่มทักษะถนอมอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีการทำแบรนด์สินค้ากาแฟเป็นของตนเอง ชื่อบาดอนโซ่ ดอยแม่สลองใน เพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยว มีการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงราย เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ฯลฯ เพื่อศึกษาวิจัยเรื่องการควบคุมน้ำตาลในเมล็ดกาแฟเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า สำหรับการปลูกชายังคงส่งเสริมให้ปลูกแต่ในพื้นที่ไม่มากนักเนื่องจากราคาชาจะถูกกว่ากาแฟแต่ชาสามารถขายและมีรายได้ตลอดทั้งปี ซึ่งต่างจากกาแฟจะขายได้ปีละครั้ง ส่วนการปลูกพลับ ปัญหาที่พบคือกระรอกมากินผลลูกพลับทำให้เกิดความเสียหาย เนื่องจากพื้นที่ปลูกพลับนั้นอยู่ไกลจากที่อยู่อาศัยทำให้ไปดูแลลำบาก จึงขอให้เกษตรกรที่สนใจปลูกพลับควรปลูกในพื้นที่ที่สามารถเข้าไปดูแลบำรุงรักษาได้ง่ายและป้องกันผลผลิตให้ออกมาอย่างมีคุณภาพ

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ และหน่วยงานร่วมในการพัฒนาพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ฯ เจ้าหน้าที่พาณิชย์จังหวัด ครู กศน. สถาบันการศึกษาในพื้นที่และผู้นำท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้าน

3) **มิติคุณภาพชีวิต** พบว่า ราษฎรโดยรอบพื้นที่โครงการฯ เป็นชนเผ่าอาข่า ไทยใหญ่ จีน ล่าหู่ และ ลีซอ ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนักเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นดินลาดชัน ในช่วงฤดูฝนจะเกิดดินสไลด์ปิดเส้นทางสัญจร ราษฎรส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับการศึกษา รายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำไร่ข้าวโพด และหาของป่า ปริมาณน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอในฤดูแล้ง

ปัจจุบัน ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค-บริโภค และการประกอบอาชีพ ราษฎรมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน เส้นทางสัญจรส่วนใหญ่สะดวกสบายเนื่องจากเป็นถนนปูน และถนนลาดยาง ด้านการศึกษามีโรงเรียนบ้านห้วยห้วยกป่าโซ (ระดับประถมศึกษา) เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน มีครูทั้งหมด 9 คน เด็กนักเรียน 127 คน นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนรัฐราษฎรวิทยา หรือสามารถเข้าศึกษาต่อที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอแม่ฟ้าหลวง และโรงเรียนขยายโอกาส (มัธยมตอนต้น) การส่งเสริมให้ราษฎรที่เข้ามาทำงานในโครงการฯ ได้เรียนหนังสือขั้นพื้นฐานให้อ่านออกเขียนได้ โดยมีครูอาสาสมัครฯ จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านห้วยห้วยกป่าโซ เป็นผู้ให้ความรู้ ส่งเสริมการเรียนภาษาไทย ให้กับราษฎรที่สนใจให้อ่านออก

เขียนและพูดภาษาไทยได้ รวมถึงสามารถคิดเลขได้ และมีการฝึกอาชีพที่ราษฎรสนใจ เช่น การเลี้ยงผึ้งโพรง การจักสาน ด้านการส่งเสริมอาชีพด้านเกษตรของเจ้าหน้าที่ในพระองค์ 902 ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกกาแฟ อะโวคาโด พลับ มังคุด ฝรั่ง พืชผักผลไม้เมืองหนาว สำนักงานประมงจังหวัดเชียงรายได้นำพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ปลาน้ำหมึก ปลาค้อ ปลานิล ปลาชิวไบไฟ ปลาชิวเจ็ดสี ปลาคะเพียนน้ำตก ปลามุงหมาย ปลาแค้ติดหิน ปลาบู่แคระ ปลาค้างคาว ปลาอืด ปลาแก้มขี้ และปลาก้าง ปล่อยลงสู่ลำน้ำห้วยห้วยกตั้งแต่ปี 2548 เพื่อเพิ่มความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่จากกรมการข้าวได้มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของราษฎร จากข้าวไร่ เป็นข้าวนาดำขึ้นบันไดเพื่อให้ได้ปริมาณข้าวที่สูงกว่าและเพียงพอต่อความต้องการของราษฎร สำหรับเรื่องยาเสพติด ในพื้นที่เนื่องจากพื้นที่ติดชายแดนฝั่งพม่าจึงเป็นเส้นทางผ่าน และในอดีตราษฎรในพื้นที่บางคนเป็นทั้งผู้ขายและผู้เสพ แต่ปัจจุบันราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีงาน มีเงิน มีรายได้เพียงพอกับการเลี้ยงครอบครัวจึงไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการประสานงานและคุ้มครองป้องกันชุมชน จากมณฑลทหารบกที่ 37 (จังหวัดทหารบกเชียงราย (เดิม) ดำเนินการประสานระหว่างส่วนราชการและชุมชน รวมทั้ง กองบังคับการ และทหารพรานที่ 31 กองกำลังผาเมือง คอยให้ความช่วยเหลือ ลาดตระเวน ตรวจสอบบริเวณพื้นที่ล่อแหลมในชุมชน และในพื้นที่สถานีฯ ตามตะเข็บชายแดน เป็นการป้องกันการระบาดของยาเสพติด และป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และสัตว์ป่า แต่อย่างไรก็ตามในกรณีพบคนที่เสพยาเสพติดก็จะนำไปบำบัดตามขั้นตอน ในด้านสาธารณสุข แม้จะมีระบบที่ดี มีเจ้าหน้าที่ อสม. คอยดูแลคนในชุมชนแต่ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พบว่า มีราษฎรติดโควิด เป็นจำนวนมากสาเหตุเพราะไม่กล้าฉีดวัคซีนและส่วนใหญ่เมื่อติดแล้วจะใช้วิธีรักษาดูแลตัวเอง หรือไปที่สถานพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล แต่อย่างไรก็ดีไม่พบผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และปัจจุบันมีราษฎรบางคนได้รับการฉีดวัคซีนแล้วอย่างน้อยคนละ 2 เข็ม รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์เรื่องวัคซีนมากขึ้นด้วย

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตจะได้รับการแก้ไข ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ระบบไฟฟ้า ถนน โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก ด้านสาธารณสุข สถานีอนามัย แต่อย่างไรก็ดี ยังพบปัญหา/อุปสรรค ในมิติด้านคุณภาพชีวิต เช่น ปัญหาดินสไลด์ น้ำท่วมที่เกิดจากน้ำป่าไหลหลาก ดินเป็นกรด ไม่มีที่กักเก็บน้ำในหน้าแล้ง

แนวทางแก้ไข เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ร่วมกับนายก อบต.แม่สลอง และทหารในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข ร่วมเฝ้าระวังและสังเกตการณ์ในพื้นที่เสี่ยงหากเกิดเหตุการณ์สามารถเข้าช่วยเหลือได้ทันที สำหรับการแก้ไขปัญหาเรื่องดินเป็นกรด เจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดว่าหากเกษตรกรทำนไถเข้าร่วมโครงการฯ กับกรมพัฒนาที่ดินจะต้องปลูกป่าเพื่อลดหมอกควัน มีการสอนวิธีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทานร่วมกับผู้นำชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ร่วมกันจัดทำฝายเพื่อกักเก็บ/ชะลอน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ และหน่วยงานร่วมในการพัฒนาพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลอง เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทาน เจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดิน ผู้นำท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้านและเกษตรกรในพื้นที่ฯ

4) **การบริหารโครงการฯ** ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นกรรมการและฝ่ายเลขานุการ วิธีการทำงานคือ มีการประชุมทุกเดือนเพื่อขับเคลื่อนภารกิจและติดตามงานให้เป็นไปตามพระราชดำริ พระราชกระแส พระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง รวมถึงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐจากส่วนกลางและท้องถิ่น รวมถึงผู้นำชุมชนและราษฎรในพื้นที่ ปัจจุบันนี้สถานีฯ ได้มีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ แต่อย่างไรก็ตามอาจเพิ่มบทบาทภารกิจด้านการประสานและการปรับตัวให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

● ปัญหา/อุปสรรค

ด้านการบริหารของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยหยวกป่าโซ มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน โดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นกรรมการและฝ่ายเลขานุการ ซึ่งมีการประชุมร่วมกันทุกเดือน สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบในมิติด้านการบริหารโครงการคือ ข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงาน เช่น กรมอุทยานฯ/กรมป่าไม้อาจติดในเรื่องข้อกฎหมายฯ ของหน่วยงานส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ทันท่วงที และยังขาดเรื่องส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เป็นต้น

แนวทางแก้ไข มีการประชุมเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานในระยะต่อไป โดยในปี 2566 สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีทิศทางการทำงานในเรื่องการส่งเสริมให้สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต มีการจัดค่ายอบรมฯ ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย มีการส่งเสริมแนวทางที่จะดำเนินการในการพัฒนาโครงการฯ ได้แก่ 1) ทำเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต 2) แหล่งท่องเที่ยวใน 6 รูปแบบคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านห้วยหยวกป่าโซ หน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลางและในพื้นที่โครงการฯ

ภาพการติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
บ้านห้วยหยวกป่าโซ จังหวัดเชียงราย
เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565

แปลงภายในสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ

แปลงเกษตรสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ

3.3.5 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ เช่น คณะทำงานของสถานีฯ ด้านพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์ สำนักพระราชวัง ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูงเชียงราย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงราย (เกษตรที่สูง) สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย คณะทำงานของสถานีฯ ด้านคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนเชียงราย ศูนย์การศึกษาครอบครัวและนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชียงแสน และเจ้าหน้าที่จากมณฑลทหารบกที่ 37 ที่อยู่ในคณะทำงานของสถานีฯ ด้านประสานงานคุ้มครองและป้องกันชุมชน และผู้แทนภาคประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนปี 2546 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าสบกกฝั่งขวาที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ได้ถูกบุกรุกพื้นที่เพื่อจับจองที่ทำกินโดยชาวเขาเผ่าม้ง บ้านขุนน้ำคำ ทำให้ป่าไม้ถูกทำลายจำนวนมาก ทางราชการจึงได้อพยพราษฎรบ้านขุนน้ำคำลงมาอยู่พื้นที่บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และด้วยพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านธารทอง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 10,000 ไร่ เพื่อนำพื้นที่ที่ถูกแผ้วถางแล้วนำมาทำประโยชน์ให้เกิดผลผลิตสูงสุด เป็นแหล่งรายได้เป็นวิทยาลัยของชาวบ้านและเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ดังเดิม ทำการอนุรักษ์สภาพป่าที่สมบูรณ์บริเวณพื้นที่ป่าสบกกฝั่งขวาซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของลำน้ำยาบ ลำน้ำห้วยเม็ง และห้วยส้ม รวมทั้งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าที่ยังมีอยู่ในพื้นที่โดยให้ราษฎรมีส่วนร่วมในลักษณะของการฝึกอาสาสมัครพิทักษ์ป่า รวมถึงการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนและสกัดกั้นการขนย้ายยาเสพติดจากนอกประเทศเข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งจากแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่จากสถานีฯ บ้านธารทองช่วยเก็บข้อมูลให้ใน 4 มิติดังนี้ พบว่ามิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านธารทองจะเด่นมาก มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า เช่น การปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น รวมทั้งราษฎรมีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า ราษฎรเห็นว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และในหมู่บ้านชาวบ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าลง แสดงให้เห็นว่าราษฎรมีความรัก ห่วงแหน และร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างดี

● ปัญหา/อุปสรรค

ปัญหา/อุปสรรค ส่วนใหญ่ที่พบในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ คือ ราษฎรยังใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำไร่ข้าวโพดและบางครั้งเรือ่นมีการบุกกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำข้าวไร่ เนื่องจากพื้นที่ทำกินที่ภาครัฐจัดสรรให้มีจำนวนจำกัด ในขณะที่จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากการเป็นครอบครัวขยาย ทำให้ไม่มีข้าวเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือ่นจึงมีการบุกกรุกพื้นที่ป่า

แนวทางแก้ไข ให้ความรู้ในเรื่องการใช้ที่ดินทำกินที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักวิชา โดยการลดพื้นที่การปลูกข้าวโพดและเพิ่มพื้นที่การปลูกข้าวเพื่อให้ได้ข้าวในปริมาณที่เพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือ่น สำหรับปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในหมู่บ้านของโครงการฯ ซึ่งมีการเพิ่มอย่างรวดเร็วจาก 20 ครัวเรือ่น (ช่วงเริ่มก่อตั้งสถานี) เป็น 2,000 กว่าครัวเรือ่น (ในปัจจุบัน) และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่จากกระทรวงพัฒนาสังคมฯ จังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว เพื่อควบคุมและลดปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ หน่วยงานร่วม ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานบริหารงานในพระองค์ สำนักพระราชวัง เจ้าหน้าที่จากศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูง เชียงราย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงราย (เกษตรที่สูง) กรมการข้าว เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการที่ดินและการปลูกพืชในพื้นที่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมจังหวัด ให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

2) **มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ** พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้จากการทำไร่ข้าวโพดเพียงอย่างเดียว ต่อมามีการปลูกยางพาราเพิ่ม เมื่อมีโครงการฯ เกิดขึ้นได้สนับสนุนให้ปลูกไม้ผลทดแทนพืชเชิงเดี่ยว เช่น กาแฟ แมคคาเดเมีย ลำไย เงาะ สำหรับ อะโวคาโดอยู่ระหว่างการเริ่มส่งเสริม แต่เกษตรกรก็ยังคงปลูกข้าวโพดกันอยู่เนื่องจากเป็นพืชที่ไม่ต้องดูแลมาก และมีเกษตรกรบางส่วนที่ออกไปรับจ้างกรีดยางต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัด นอกจากนี้เกษตรกรยังมีรายได้จากการทำมีดมั่ง กลุ่มมีดมีสมาชิกจำนวน 10 คน ที่รวมกลุ่มทำมานานกว่า 15 ปี ในแต่ละวันจะสามารถตีมีดได้วันละ 3 เล่ม/คน และมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 900 บาท/วัน/คน ซึ่งโครงการฯ ได้เข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนเตาเผาเหล็กสำหรับตีมีดที่ใช้ระบบแก๊ส การทำเครื่องประดับเงินมีจำนวนสมาชิก 20 คน ซึ่งได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ทำเครื่องประดับเงินจากโครงการฯ การทำเครื่องประดับเงินจะผลิตตามการสั่งซื้อซึ่งมีการส่งสินค้าทางออนไลน์โดยการเลือกแบบและโอนเงินมาให้ผู้ผลิตเพื่อซื้อวัตถุดิบ (เม็ดเงิน) เพื่อนำมาผลิตเครื่องประดับตามการสั่งซื้อจากลูกค้า ทำผ้าปักมั่งเขียนลายด้วยเทียน และการทำหวายอบแห้ง กลุ่มทำหวายมีสมาชิกจำนวน 20 คน โดยจะนำยอดอ่อนหวายมาอบที่เตาอบให้แห้ง โดยใช้อุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อเป็นการถนอมอาหารสามารถเก็บไว้ได้นานและยังคงรสชาติไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับผู้อบได้รับงบประมาณซ่อมแซมจากโครงการฯ เช่นกัน เทคนิคในการอบหวายให้ได้มาตรฐานคงความอร่อยและเก็บไว้ได้นานจะต้องใช้ระยะเวลาในการอบประมาณ 48 ชั่วโมง ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง จำหน่ายห่อละ 160 บาทในปริมาณ 70 กรัม ซึ่งทุกอาชีพสามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติความมั่นคงในการประกอบอาชีพ คือ ต้นหวายในพื้นที่ที่มีจำนวนจำกัด “หวาย” เป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้จำนวนมากให้กับราษฎรหลายครอบครัวในพื้นที่ เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายที่บริโภคหวายแน่นอน และเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพในการซื้อและชอบบริโภคหวายเพราะเป็นคนชนเผ่าที่อพยพไปอยู่ต่างประเทศแต่ยังติดต่อกันเป็นเครือข่ายกันอยู่ ทำให้มีการรวมกลุ่มในการผลิตหวายแห้งเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศ สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบคือในพื้นที่ที่มีปริมาณหวายไม่มากนักเนื่องจากพื้นที่ดินทำกินที่ได้รับการจัดสรรมีพื้นที่จำกัดแต่ต้องปลูกพืชหลากหลายชนิด เพื่อมีพืชไว้สำหรับบริโภคและขายในพื้นที่เดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีใช้ปัญหาใหญ่มากนักสำหรับคนในพื้นที่เพราะนอกจากการผลิตหวายแห้งส่งออกแล้วยังมีการผลิตมีดมีดมีด เครื่องเงิน การปักผ้าเขียนด้วยลายเทียนส่งขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้มีรายได้มากเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวและสามารถส่งบุตรหลานให้ไปเรียนหนังสือในเมืองได้อย่างสบายและบางครั้งมีเพื่อนคนในครอบครัวมีอาชีพเป็นดาวยูทูบ แต่งเพลง ร้องเพลง แสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมการแต่งกายแบบชนเผ่าม้ง ถือเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมชนเผ่าและสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้วย

แนวทางแก้ไข สำหรับมิตินี้คือ ทำอย่างไรให้คนรุ่นใหม่กลับคืนถิ่นหลังจบการศึกษาและหันมาสนใจอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่นและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ซอฟท์พาวเวอร์ (Soft Power) ไว้ให้อยู่คู่กับชุมชนสืบไป ส่งเสริมให้อาชีพท้องถิ่นมีความโดดเด่นและมีอัตลักษณ์เฉพาะสร้างจุดเด่นของพื้นที่ นอกจากสร้างงานแล้วยังสร้างรายได้ที่ดีให้กับผู้ประกอบการควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ สถาบันการศึกษา (ในพื้นที่ และในเมือง) วัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยว และพาณิชย์จังหวัด

3) **มิติคุณภาพชีวิต** พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนักเนื่องจากสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังเข้าไปไม่ถึงทั่วถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า และน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค หลังจากมีโครงการได้มีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ มีการสร้างถนนสายหลักเข้าหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น สามารถเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขที่ดีและเข้าถึงบริการได้อย่างทันทั่วถึง และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ราษฎรในพื้นที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบอย่างน้อย 2 เข็ม มีสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงที่เหมาะสมและสะดวกมากขึ้น มีไฟฟ้า และประปาภูเขาเข้าถึงทุกครัวเรือน แม้สัญญาณโทรศัพท์มีไม่ทั่วถึงแต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของราษฎรในพื้นที่ เพราะราษฎรได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม

● ปัญหา/อุปสรรค

ด้านคุณภาพชีวิตได้รับการแก้ไข มีระบบไฟฟ้า ถนน โรงเรียน สถานอนามัย สำหรับปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคมาจากประปาภูเขา ซึ่งแต่ก่อนมีปริมาณน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปีทำให้ราษฎรละเลยการใช้รูปแบบประหยัดเปิดน้ำทิ้งส่งผลให้ไม่มีน้ำเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง ปัจจุบันแก้ไขปัญหาโดยการประชุมร่วมกันและมีมติให้จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน และมีการติดตั้งมิเตอร์น้ำในแต่ละครัวเรือนโดยคิดอัตราหน่วยละ 5 บาท ทำให้ราษฎรประหยัดน้ำและมีน้ำใช้เพียงพอในหน้าแล้ง แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาเรื่องอาหารที่ไม่เพียงพอต่อการบริโภคสำหรับครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมาก อีกทั้งในพื้นที่ยังเป็นเส้นทางขนยาเสพติดที่เป็นเส้นทางเชื่อมต่อจากเชียงใหม่มาเชียงรายเส้นทางติดแม่น้ำโขง รวมถึงระบบการสื่อสารยังไม่กระจายทั่วถึงทั้งพื้นที่โครงการฯ

แนวทางแก้ไข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวางแผนครอบครัว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรเข้ามาให้ความรู้ เรื่องการวางแผนครอบครัว ผลดีและผลเสียที่เกิดจากการมีสมาชิกจำนวนมากในครัวเรือน เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบ ที่เกิดขึ้น สำหรับด้านการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาดูแลและลาดตระเวน เช่น หน่วยปฏิบัติการ ตามลำแม่น้ำโขง (นปช.) ตชด. ทหารพราน โดยทหารจะตั้งจุดสกัดการขนย้ายยาเสพติดเป็นระยะ ๆ ในเรื่องระบบการสื่อสาร ในอนาคตจะมีการประสานเพื่อขอติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมฯ ลงพื้นที่เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนครอบครัว สำหรับในเรื่องการขนย้ายยาเสพติด มีเจ้าหน้าที่ นปช. ตชด. ทหารพราน ผู้นำชุมชน และราษฎรในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันสอดส่องดูแลและแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ สำหรับเรื่อง สัญญาณโทรศัพท์ฯ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง (กรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้) ประสานเจ้าหน้าที่การสื่อสาร ของจังหวัด หรือบริษัทสื่อสารเอกชน เพื่อขอให้ติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์ บนพื้นที่ ๆ สามารถให้ติดตั้งเสาสัญญาณฯ ได้โดยไม่ติดขัดทางด้านกฎหมาย

แต่อย่างไรก็ตาม ได้รับทราบจากหัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านธารทอง จะมีชาวม้งที่ไปพักพิง ในศูนย์บำบัดยาเสพติดถ้ากระบอก จังหวัดสระบุรี จะต้องกลับมาเนื่องจากการศูนย์บำบัดดังกล่าวปิดตัวลงและจำเป็นต้องส่งผู้ที่อาศัยอยู่ในศูนย์กลับภูมิลำเนาเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของชาวม้งที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ และม้งใหม่ที่จะกลับคืนถิ่น ทำให้ส่งผลกระทบต่อได้ทั้ง 4 มิติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรมีการประชุม และวางแผนรับมือสถานการณ์ดังกล่าวแบบมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

4) การบริหารโครงการฯ การบริหารงานของสถานีฯ บ้านธารทอง มีรูปแบบการบริหารงานแบบ คณะทำงาน มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นกรรมการ และฝ่ายเลขานุการ วิธีการทำงานคือ มีการประชุมเพื่อติดตามงานให้เป็นไปตามพระราชดำริ พระราชกระแส พระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีการประชุมร่วมกันเพื่อขับเคลื่อน แผนงาน/กิจกรรมที่มีลักษณะแบบบูรณาการงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนา

● ปัญหา/อุปสรรค

มิติด้านบริหารโครงการ

ส่วนใหญ่ปัญหาด้านการบริหารโครงการไม่ค่อยมีมากนัก เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ร่วมพัฒนา และประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามควรเตรียมวางแผนรองรับการ กลับคืนถิ่นของชาวม้ง เพื่อป้องกันหรือลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

แนวทางแก้ไข ประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการกลับมาของชาวม้งคืนถิ่น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ เจ้าหน้าที่สถานีโครงการ พัฒนาเกษตรที่สูงฯ กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ สาธารณสุข กศน. หน่วยงานร่วมพัฒนา ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ภาพการติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
บ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย
เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565

แปลงภายในสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง

ผลิตภัณฑ์ของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง

3.3.6 การติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2565 คณะติดตามประเมินผลจากสำนักงาน กปร. ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมในพื้นที่โครงการฯ อาทิ ครู กศน. เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการคุ้มครองและป้องกันชุมชนบ้านปางขอน ร.17 พัน 3 ในพระองค์ ผู้แทนจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดเชียงราย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดฯ เจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้แทนภาคประชาชนผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมแปลงกิจกรรมที่โครงการฯ ให้การสนับสนุน (สำหรับก้านันและผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถเข้าร่วมประชุมในคราวนี้ได้เนื่องจากเป็น “วันก้านันผู้ใหญ่บ้าน” ที่ต้องเข้าร่วมประชุมและทำกิจกรรม ณ ศาลากลาง จังหวัดเชียงราย) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

● ประโยชน์/ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลังจากมีโครงการฯ

1) มิติด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนปี 2545 พื้นที่ป่าต้นน้ำบริเวณดอยเกี้ยว ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำแม่กรณ์ในท้องที่ตำบลห้วยชมพู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ราษฎรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นชนเผ่าอาข่า เย้า มูเซอ ราษฎรส่วนใหญ่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและไม่มีอาชีพที่แน่นอน จึงมักทำไร่เลื่อนลอยโดยการบุกรุกพื้นที่แผ้วถางป่าเป็นบริเวณกว้างจำนวนหลายพันไร่ และบางส่วนของพื้นที่มีการปลูกพืชเสพติดรวมถึงเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามายังจังหวัดเชียงรายและผ่านสู่เส้นทางอื่น ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการเก็บของป่าขายเพื่อเป็นรายได้หาเลี้ยงครอบครัว แต่รายได้ก็ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงคนในครอบครัว จึงเป็นสาเหตุสำคัญในการทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรและป่าต้นน้ำมากขึ้นส่งผลให้ปริมาณป่าลดลงและปริมาณน้ำในลำธารลดลง ลำน้ำต่าง ๆ แห้งและต้นเขินส่งผลกระทบต่อราษฎรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมบริเวณปลายน้ำของลำน้ำแม่ลาว แม่น้ำกก และน้ำตกขุนกรณ์ที่ปริมาณและคุณภาพน้ำลดลงอันเป็นผลกระทบจากการตัดไม้ทำลายป่า แต่หลังจากมีการก่อตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามแนวพระราชดำริบ้านปางขอน ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อแก้ไขปัญหาเสียดินในพื้นที่และรอบพื้นที่โครงการฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร พร้อมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้คนสามารถอยู่กับป่าได้โดย “ป่าให้ประโยชน์กับคนและคนปกป้องป่า”

ปัจจุบันพื้นที่โดยรอบโครงการฯ มีความอุดมสมบูรณ์ อันเกิดจากความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน และหน่วยงานร่วมในการพัฒนาพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ราษฎรเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความรู้ในการป้องกันไฟป่า และร่วมกันปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนและปลูกข้าวโพดโดยการปลูกแซมในแปลงข้าวโพด เช่น กาแฟ ผลไม้เมืองหนาว (พลับ ลูกไหนด บ๊วย) ส่งผลให้ปัจจุบันสภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ กลายเป็นแหล่งทรัพยากร

ที่สำคัญ เป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้และเป็นแหล่งอาหารของคนในพื้นที่ทำให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่ตอบสนองต่อลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ช่วยสร้างฝืนป่าให้กับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพราะกาแฟเป็นพืชที่ต้องการร่มเงาจึงต้องมีการปลูกต้นไม้อื่นควบคู่เสมอ (พืชแซม เช่น บัวย ท้อ เป็นต้น) ภายหลังจากการฟื้นฟูป่ามีปริมาณเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนวิถีคิดให้กับเกษตรกรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกแบบวนเกษตร ข้อดีของการปลูกกาแฟ คือ กาแฟเป็นพืชที่ใช้แสงเพียง 30-50 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น กาแฟจะให้ผลผลิตดีก็ต่อเมื่อสภาพฝืนป่ามีความอุดมสมบูรณ์ อุณหภูมิที่เหมาะสม เพราะหากไม่มีความอุดมสมบูรณ์จากฝืนป่า กาแฟจะให้ผลผลิตที่ไม่ค่อยมีคุณภาพและเก็บเกี่ยวได้เพียง 7 ปีเท่านั้น ซึ่งในพื้นที่การปลูกกาแฟจึงได้มีการปลูกกล้วยป่าเพื่อเสริมความชื้นให้กับฝืนป่าและช่วยสร้างแหล่งน้ำซึมซับให้กับฝืนดินถือเป็นการฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำลำธารอีกทางหนึ่งด้วย

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบ คือ เมื่อราษฎรในพื้นที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ความต้องการพื้นที่ในการทำเกษตรและปลูกข้าวก็เพิ่มมากขึ้น จึงมีการบุกรุกพื้นที่ป่า โดยในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งเป็นพื้นที่เขตป่าอุทยานแห่งชาติฯ ที่มีการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้แก่ราษฎรแต่เมื่อราษฎรเพิ่มมากขึ้นจึงเกิดการบุกรุกพื้นที่ข้างเคียง โดยในอดีตการแบ่งเขตพื้นที่ทำกินอาจไม่ชัดเจนหรือเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติส่งผลให้เกิดปัญหาการโต้เถียงระหว่างพื้นที่ข้างเคียง และมีราษฎรบางกลุ่มที่ต้องการขอใช้พื้นที่ในป่าชุมชน เนื่องจากกรมอุทยานฯ ได้กั้นพื้นที่ป่าไว้ประมาณ 50 ไร่ ให้เป็นป่าชุมชนที่ประชาชนสามารถเข้ามาหาของป่าได้แต่ไม่สามารถตัดไม้หรือยึดครองพื้นที่ได้ ระหว่างนี้อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

แนวทางแก้ไข กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน ร่วมกันดำเนินการจัดทำพื้นที่ป่าชุมชนจำนวน 50 ไร่ ให้ถูกต้องตามกฎหมายป่าชุมชน เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่า รวมถึงมีการประชุมร่วมกันของเจ้าหน้าที่กรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน และราษฎรในพื้นที่เพื่อสอบเขตแนวและรังวัดพื้นที่ใหม่เพื่อความถูกต้อง ชัดเจน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ และผู้นำชุมชน เป็นต้น ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้กับราษฎรในพื้นที่เรื่องขอบเขตและสิทธิการใช้ป่าชุมชน รวมถึงมีการรังวัดพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยใหม่ให้ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อลดความขัดแย้งและลดการบุกรุกพื้นที่ป่า

2) **มิติด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ** พบว่า ก่อนมีโครงการฯ ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้จากการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าเพื่อหาของป่าไปขายและทำไร่เลื่อนลอยโดยการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด รวมถึงการปลูกข้าวไร่ไว้สำหรับการบริโภคในครัวเรือน นอกจากรายได้ภาคเกษตรแล้วบางครัวเรือนยังมีรายได้จากการค้ายาเสพติดเนื่องจากเป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงยาเสพติด หลังจากมีโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอนแล้วราษฎรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะไม่บุกรุกพื้นที่ป่า และยกเลิกการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพราะได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของสถานีฯและหน่วยงานรวมถึงประโยชน์ของป่าไม้ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำเมื่อมีป่าที่สมบูรณ์ก็จะมีน้ำ ราษฎรก็สามารถทำการเกษตรได้ผลผลิตดีเนื่องจากมีสภาพดินและน้ำที่สมบูรณ์ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ของสถานีฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรในพระองค์ฯ เกษตรจังหวัดและ ครู กศน. ฯลฯ ได้เข้าไปส่งเสริมให้ราษฎรปลูกชา ผลไม้เมืองหนาว และกาแฟ รวมถึงการให้ความรู้ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สำหรับชากับผลไม้เมืองหนาวจะเป็นรายได้ประจำ

ทุกเดือนและรายได้ตามฤดูกาล ส่วนกาแฟจะเป็นรายได้ประจำปี ส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีรายได้ตลอดทั้งปี แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจจำนวนมากความต้องการการใช้น้ำก็มามากขึ้นด้วยเช่นกัน น้ำจึงเป็นปัญหาหลักของคนในพื้นที่โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

● ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนใหญ่ที่พบในมิติความมั่นคงในการประกอบอาชีพ คือปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากไม่มีระบบการบริหารจัดการน้ำ มีการแย่งน้ำใช้โดยเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำจะได้น้ำอย่างเพียงพอ แต่เกษตรกรที่อยู่กลางน้ำ และปลายน้ำจะไม่มีน้ำใช้เพียงพอ เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำเนื่องจากคนต้นน้ำเห็นว่าตนเองเป็นคนดูแลปกป้องพื้นที่ป่า แต่คนปลายน้ำไม่ได้ดูแลพื้นที่ป่าแต่ได้ใช้น้ำ ทำให้คนต้นน้ำต้องใช้น้ำอย่างจำกัดเพราะคนกลางน้ำและปลายน้ำแอบต่อท่อตรงนำน้ำไปใช้ สาเหตุเกิดจากไม่มีบ่อ/อ่างสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งอย่างเพียงพอ และไม่มีกลุ่มผู้ใช้น้ำดูแลบริหารจัดการน้ำจึงเกิดการขัดแย้งกันในพื้นที่

แนวทางแก้ไข มีการประชุมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อหาทางออกร่วมกัน จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำออกกฎระเบียบและบทลงโทษของกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อช่วยกันดูแลรักษาระบบน้ำทั้งหมดตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งหาพื้นที่เพื่อกักเก็บน้ำเพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และหน่วยงานร่วม ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้นำท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้าน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้น้ำ และพื้นที่ป่าร่วมกัน

3) มิติคุณภาพชีวิต พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนมีโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากสภาพพื้นที่เดิมเป็นเขาที่มีการถูกบุกรุกทำลายจนกลายเป็นเขาหัวโล้น แห่งแล้ง ไม่มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และทำอาชีพหลัก รายได้ส่วนใหญ่มาจากการหาของป่าและทำไร่เลื่อนลอย รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายของคนในครอบครัว การสัญจรไปมาลำบาก สถานีอนามัยและโรงเรียนอยู่ห่างไกล ความสะดวกและการเข้าถึงการบริการได้ยากลำบาก เมื่อมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ดีขึ้นเป็นลำดับสืบเนื่องจากสภาพป่าที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นราษฎรในพื้นที่มีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภคอย่างเพียงพอ มีระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ มีเส้นทางสัญจรที่สะดวกสามารถเดินทางไปรับบริการด้านสาธารณสุข สถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น และด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นผู้ประกอบการจึงสามารถส่งบุตรหลานให้ไปเรียนต่อในเมืองได้ สำหรับการศึกษานอกระบบ (กศน.) มีการสอบเทียบระดับ โดยนำความรู้ประสบการณ์มาใช้สอบเทียบ 6 วิชา และต้องผ่านอย่างน้อย 50% มีการจัดทำรายงานมีแฟ้มประสบการณ์เชิงประจักษ์ และมีการนิเทศประสบการณ์อีกประมาณ 5-6 เดือน เมื่อผ่านหลักสูตรนี้สามารถนำเอาวุฒิไปเทียบเรียนได้ในระดับมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการให้การศึกษาต่อเนื่องกับประชาชน สำหรับด้านการท่องเที่ยวที่บ้านปางขอน ถือว่ามีทุนทางสังคมที่ดี มีสภาพวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม มีดอกนางพญาเสือโคร่งที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ และมีกาแฟอร่อยติดอันดับระดับประเทศ แต่ยังคงขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นระบบอย่างจริงจัง สำหรับการแพร่ระบาดของไวรัส-โควิด19 ที่ผ่านมาราษฎรในพื้นที่ติดโควิดเป็นจำนวนมากแต่สามารถดูแล รักษาตนเองได้ภายในหมู่บ้าน โดยมี อสม.เป็นพี่เลี้ยง ปัจจุบันทุกคนได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันไวรัส-โควิด 19 ครบอย่างน้อย 2 เข็ม

● ปัญหาอุปสรรค

ส่วนใหญ่ด้านคุณภาพชีวิตจะได้รับการแก้ไข ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ระบบไฟฟ้า โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก ด้านสาธารณสุข สถานีอนามัย ราษฎรโดยรอบพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ปกครองสามารถส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในเมืองได้ มีรายได้ตลอดทั้งปี แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหา/อุปสรรค ในมิติด้านคุณภาพชีวิต ด้านปัญหายาเสพติดที่ยังมีอยู่มากพอสมควรในพื้นที่เนื่องจากสภาพพื้นที่ เอื้ออำนวยต่อการลำเลียงยาเสพติดและยากต่อการป้องกัน

แนวทางแก้ไข มีชุดปฏิบัติการคุ้มครองและป้องกันชุมชนบ้านปางขอน ร.17 พัน 3 ในพระองค์ และชุดลาดตระเวนของ มทบ.37 เพื่อตรวจจับผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือผู้ลักลอบขนย้ายยาเสพติด ลักลอบค้า และฆ่าสัตว์ป่า โดยการสร้างมวลชน ประสานพบปะทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ในชุมชนกับพี่น้องชนเผ่าต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกคุ้มครองความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความอบอุ่นใจ

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ชุดปฏิบัติการคุ้มครองและป้องกันชุมชนบ้านปางขอน ร.17 พัน 3 ในพระองค์ เจ้าหน้าที่จาก มทบ.37 และหน่วยงานร่วมพัฒนาในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน ครู กศน. อสม. ในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ฯลฯ ร่วมกันสอดส่องดูแลและแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด

4) การบริหารโครงการ การบริหารของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นฝ่ายเลขาฯ วิธีการทำงานคือ มีการประชุมเพื่อติดตามงานให้เป็นไปตามพระราชดำริ พระราชกระแส พระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ หน่วยงานระดับท้องถิ่นและผู้นำชุมชน โดยเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอโครงการ/กิจกรรมที่ราษฎรในพื้นที่สนใจ เพื่อบรรจุไว้ในแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนฯ ของตนเองเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนางานในพื้นที่ เช่น ในปี 2565 กรมพัฒนาที่ดินได้จัดสรรที่ดิน เนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ เพื่อดำเนินการทำคูน้ำคันดินในพื้นที่โครงการเพื่อทำเป็นแปลงทดลองปลูกวานิลลา ร่วมกับงาน เกษตรในพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยมีการศึกษา/ทดลอง การปลูกวานิลลา ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตราคาสูง (กิโลกรัมละสองหมื่นกว่าบาท) วิธีการปลูกไม่ยุ่งยากปลูกง่าย ไม่เปลืองเนื้อที่ที่สามารถปลูกแซมบริเวณโคนต้นกาแฟหรือต้นไม้อื่นได้ แต่ต้องคอยดูแลในช่วงติดดอกเพื่อให้เกิดผลผลิตที่ดี ขณะนี้อยู่ระหว่างการทดลอง เมื่อผ่านการทดลองแล้วจะนำไปสาธิตและขยายผลส่งเสริมให้กับเกษตรกรปลูกเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม ให้กับราษฎรในพื้นที่อีกทางหนึ่ง และยังช่วยลดการบุกรุกพื้นที่ป่าได้อีกทางหนึ่งด้วย ผลจากการบริหารจัดการอย่าง ทุ่มเทจากทุกฝ่ายส่งผลให้สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอนได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2564 สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

● ปัญหาอุปสรรค

การบริหารของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน มีรูปแบบการบริหารงานแบบคณะทำงาน โดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงานและมีหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ มีหัวหน้าสถานีฯ เป็นกรรมการและฝ่ายเลขาฯ ซึ่งมีการประชุมร่วมกันทุกเดือน สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่พบในมิติด้านการบริหารโครงการ คือ ข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงาน เช่น กรมอุทยาน/กรมป่าไม้อาจติดในเรื่องของกฎหมายฯ ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ทันท่วงที

เช่น การแบ่งเขตพื้นที่ทำกินไม่ชัดเจนส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่า หรือบุกรุกพื้นที่ข้างเคียงส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง การบริหารจัดการพื้นที่ป่าเพื่อให้เป็นป่าชุมชนที่รือการขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชน นอกจากนี้ผลผลิตกาแฟบางชนิด เป็นจุดเด่นที่สุดในแง่ของการพัฒนาผลผลิตสู่ตลาดอย่างครบวงจร ซึ่งทำให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และเป็นจุดดึงดูดที่ทำให้ประชาชนเกือบทั้งหมดหันมาปลูกกาแฟ และจากการส่งเสริมของสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน ในด้านเทคนิค ความรู้ทางวิชาการก็ยิ่งทำให้ชาวบ้านมองเห็นโอกาสของการเติบโตทางธุรกิจในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงจากความต้องการเพิ่มผลผลิตของประชาชนซึ่งต้องการพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ปัญหาการขยายพื้นที่รือกกล้าพื้นที่ป่าอนุรักษ์จึงเป็นประเด็นที่สำคัญ รวมทั้งเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตกาแฟบ้านปางขอนถือเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักการของการพัฒนาชุมชนที่เน้นให้ดำเนินการพัฒนาโดยคนในชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง ซึ่งกระบวนการทำงานที่ผ่านมาชุมชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำงานภายใต้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน ในฐานะพี่เลี้ยงที่คอยให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวคิดในการสร้างนายทุนของชุมชนขึ้นเองเนื่องจากการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับกลุ่มจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนของชุมชน และจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างนายทุนกับเกษตรกรผู้ผลิตอย่างเป็นธรรม ซึ่งน่าจะช่วยส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกกาแฟของบ้านปางขอนมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ยกกระดับมาตรฐานการผลิตกาแฟของชุมชนให้ก้าวสู่ระดับสากลได้

แนวทางแก้ไข ควรนำปัญหาของชุมชนเข้าที่ประชุมเพื่อวางแผนหาทางออกร่วมกัน พร้อมสร้างความเข้าใจ เรื่องสิทธิ์ที่ทำกินรวมถึงการปักขอบเขตพื้นที่ทำกินให้ชัดเจน เพื่อลดความขัดแย้งกับพื้นที่ข้างเคียง และลดการบุกรุกพื้นที่ป่า รวมถึงเร่งดำเนินการขึ้นทะเบียนป่าเนื้อที่จำนวน 50 ไร่เพื่อเป็นป่าชุมชนที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน โดยเร็ว ควรมีการพูดคุยกับผู้นำท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดในประเด็นเรื่องของการขยายพื้นที่รือกกล้าพื้นที่ป่าอนุรักษ์ รวมทั้งควรมีการกำกับ ติดตามผลจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องให้ความสำคัญ สนใจ และระมัดระวังไม่ให้แนวคิดของการดำเนินงานเรื่องของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกกาแฟบ้านปางขอน ถูกเปลี่ยนรูปแบบและถูกกลืนกลายเป็นธุรกิจภายใต้ระบบทุนนิยม ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่มอย่างที่ผ่านมา

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และหัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯบ้านปางขอน และหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และราษฎรในพื้นที่รับประโยชน์

ภาพการติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย
เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2565

แปลงปลูกกาแฟภายในสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน

การทดลองปลูกวานิลลา ซึ่งเป็นพืชชนิดใหม่ที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จะดำเนินการส่งเสริมให้กับเกษตรกร เพื่อลดการบุกรุกของพื้นที่ปลูกกาแฟ

ร้านกาแฟและผลิตภัณฑ์แบรนด์ปางขอน

บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาการสถานีเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 สถานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาติดตามผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ในระยะต่อไป โดยดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม ถึง เดือนตุลาคม 2565

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ แผนที่ ภาพถ่าย และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประเมินผลโครงการฯ และการศึกษาภาคสนาม (Field Work Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 ตัวอย่าง สอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 36 ตัวอย่าง และสอบถามประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อทราบถึงการได้รับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการฯ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตอบแบบสอบถาม จำนวน 353 ตัวอย่าง และนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ได้นำค่าสถิติจากการแปรผลข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และนำข้อมูลมาแปลความหมายให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ร่วมกับข้อมูลที่ลงไปสำรวจติดตามและประเมินผลในพื้นที่ 6 สถานี 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย ด้วยวิธีการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการฯ ประกอบด้วย หัวหน้าและเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ รวมทั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานร่วมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการฯ ผู้นำชุมชน/กลุ่ม ผู้แทนเกษตรกร พร้อมทั้งลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมที่ทางสถานีให้การสนับสนุนฯ และนำข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 ส่วนมาวิเคราะห์เชิงตรรกะ โดยอธิบายและพรรณนาประกอบกับฐานข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1 สรุปผลการประเมิน

1. ผลการดำเนินงานของสถานีฯ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่งเกิดจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่สูง โดยเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2543 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปเยี่ยมราษฎรบ้านแพกแซม หมู่ที่ 1 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลายใช้เป็นที่ทำกิน และมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อปัญหายาเสพติด ได้ทรงมีพระราชดำริ ให้พัฒนาความเป็นอยู่และบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่

ในปี 2543 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยมีการจัดตั้งสถานีสาธิต และถ่ายทอด การเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม บ้านแปกแซม ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ความรู้ราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาชนเผ่าลีซูในพื้นที่บ้านแปกแซม และบ้านหินแตก ให้สามารถทำการเกษตรที่เหมาะสมพร้อมกับอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร มีการจัดสรรที่ดินทำกินแบบแปลงรวมให้กับราษฎร ทำให้มีรายได้เพียงพอเลี้ยงครอบครัวได้ โดยการดำเนินการตามแนวพระราชดำริเป็นแห่งแรก โดยใช้ชื่อว่า “สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมตามพระราชดำริ” บ้านแปกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่และต่อมาในปี 2544 ได้มีพระราชดำริให้ขยายการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่นซึ่งมีสภาพปัญหาในลักษณะเดียวกันและได้เปลี่ยนชื่อการดำเนินการโครงการฯ เป็น “สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ” ปัจจุบันมีสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงกระจายตัวอยู่ตามแต่ละสภาพปัญหาบนดอยสูงทางภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 18 แห่ง คือ จังหวัดเชียงใหม่ 8 สถานี จังหวัดน่าน 3 สถานี จังหวัดเชียงราย 4 สถานี จังหวัดพะเยา 1 สถานี จังหวัดพิษณุโลก 1 สถานี และจังหวัดกำแพงเพชร 1 สถานี

กิจกรรมที่ดำเนินการในสถานีฯ ประกอบด้วย การทดลองและพัฒนาการปลูกพืชเมืองหนาว ทั้งผัก ไม้ดอก และไม้ผล การสงวนพื้นที่ต้นน้ำเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู โดยให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วม จัดหาน้ำสนับสนุนสถานีฯ และชุมชนตลอดจนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่สูง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ได้มีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำลำธารให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กลับมาเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเพื่อหล่อเลี้ยงอำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎรบนพื้นที่สูงและที่ราบลุ่มในเมืองใหญ่ รวมถึงการทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ แหล่งผลิตพืชเมืองหนาวที่มีคุณภาพ ตลอดจนเกิดผลพลอยได้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

ในปัจจุบันสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการรวม 380,583 ไร่ หมู่บ้านเป้าหมาย 60 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนรวม 6,405 ครัวเรือน มีประชากรรวม 33,228 คน

2. ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง จำนวน 353 ตัวอย่าง พบข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาเป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38.8 เป็นผู้อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 5.7 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 1.4 โดยสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีสมาชิกเฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 1 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 มีจำนวนสมาชิก 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.4 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 1.7 ข้อมูลด้านระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ พบว่า ประชาชนได้อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการฯ โดยเฉลี่ยเป็นระยะเวลา 41 ปี โดยประชาชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ระหว่าง 21 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมา มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ 41 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 14.7 และมีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ระหว่าง 61 - 80 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.8

ข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า ราษฎรในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 5.4 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 2.8 ศาสนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมา นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 23.8 นับถือศาสนาอื่นๆ และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ข้อมูลด้านอาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมา อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.6 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.8 อาชีพเจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 อาชีพรับราชการและผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และอาชีพเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.6

สำหรับข้อมูลด้านอาชีพรอง พบว่า ส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมา ทำอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.6 อาชีพเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 18.4 อาชีพประมง คิดเป็นร้อยละ 4.3 อาชีพเจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 0.9 สถานะบ้านพักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 94.9 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.1 สถานะที่ดินทำกิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีที่ดินทำกินของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว มีที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 โดยมีที่ดินทำกินแบบเช่าผู้อื่น ที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.5 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.6 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.3 รวมถึงมีที่ดินทำกินแบบอื่น ๆ มีที่ดินทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ และมีพื้นที่ทำกินระหว่าง 11-20 ไร่ โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.9 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.3 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการถือครองที่ดินทำกินเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.9 และมีการถือครองที่ดินทำกินแบบเช่าผู้อื่น และอื่น ๆ โดยมีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.3 สำหรับประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีเอกสารสิทธิแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 20.4 มีเอกสารสิทธิเป็น นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 5.1 มีเอกสารสิทธิเป็น สปก./สปก.4-01 คิดเป็นร้อยละ 4.2 มีเอกสารสิทธิเป็นโฉนด คิดเป็นร้อยละ 2.3 มีเอกสารสิทธิเป็น ภบท.5 คิดเป็นร้อยละ 0.8 และเอกสารสิทธิเป็น สค. คิดเป็นร้อยละ 0.3

ข้อมูลด้านรายได้รวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้รวมเฉลี่ย 102,449 บาท/ปี ทั้งนี้ หากพิจารณาจากแหล่งรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้จากการเกษตรมากที่สุดเฉลี่ย 67,326 บาท/ปี รองลงมา รายได้จากการรับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 30,605 บาท/ปี รายได้จากการรับจ้างทางการเกษตรเฉลี่ย 22,396 บาท/ปี รายได้จากสวัสดิการของรัฐเฉลี่ย 5,911 บาท/ปี รายได้จากลูก/ญาติให้เฉลี่ย 19,703 บาท/ปี รายได้จากการหาของป่าเฉลี่ย 6,408 บาท/ปี รายได้จากการทำธุรกิจ/ค้าขายเฉลี่ย 66,304 บาท/ปี รายได้จากเงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/พนักงานบริษัทเอกชน) เฉลี่ย 92,264 บาท/ปี และรายได้จากอื่น ๆ ได้แก่ งานที่ต่างประเทศ/เงินเดือน อสม./ทอผ้า เฉลี่ย 121,125 บาท/ปี

ข้อมูลด้านรายจ่ายรวมของครัวเรือนในรอบปี 2564 พบว่า รายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 75,922 บาท/ปี โดยมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนสูงสุดอยู่ที่ 750,000 บาท/ปี และต่ำสุดอยู่ที่ 6,000 บาท/ปี

3. ผลการประเมินประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

จากการศึกษาข้อมูลการประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง จำนวน 353 ตัวอย่าง เกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มีผลการประเมิน ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย **มิติที่ 1** ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ **มิติที่ 2** ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ **มิติที่ 3** คุณภาพชีวิต และ **มิติที่ 4** การบริหารโครงการ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ เห็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ มากที่สุด คือ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (จากคะแนนเต็ม 5.00) รองลงมาคือเรื่องคุณภาพชีวิตความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 การบริหารจัดการโครงการฯ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.96	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.35	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.61	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.45	มาก

ในส่วนของประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการในแต่ละมิตินี้มีประเด็นย่อยในแต่ละมิติ โดยมีผลการประเมินในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมากในทุกข้อคำถาม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.96 ทั้งด้านการมีส่วนร่วมลดการบุกรุกพื้นที่ป่า ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมา ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านโดยรอบเห็นประโยชน์ว่าป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในสัดส่วนเท่ากับ 4.00 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในการป้องกันการบุกรุกทำลายป่า เช่น การร่วมลาดตระเวน อาสาสมัครพิทักษ์ป่า ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 (จากคะแนนเต็ม 5.00) ตามลำดับ

มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.35 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินของครอบครัวลดลง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมา จากการประกอบอาชีพยังมีเรื่องของภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ ที่มีผลกระทบต่อประกอบอาชีพโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 มีน้ำเพียงพอเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 รวมถึงมีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.09

มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.61 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเด็กและเยาวชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมา การเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การคมนาคมที่สามารถเดินทางได้สะดวกตลอดทั้งปี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 รวมถึงน้ำสะอาดสำหรับอุปโภค-บริโภค คนในชุมชนยังมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.23

มิติที่ 4 การบริหารโครงการฯ พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.45 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

ในส่วนของผลการประเมินเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ทั้ง 4 มิติของแต่ละสถานี สรุปได้ดังนี้

ที่	ชื่อโครงการ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคง ในการ ประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพ ชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
1.	สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม จังหวัดเชียงใหม่	3.36	2.49	3.29	3.27
2.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกียง จังหวัดเชียงใหม่	4.46	3.91	3.34	4.23
3.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย จังหวัดเชียงใหม่	4.55	4.40	4.55	4.48
4.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง จังหวัดเชียงใหม่	3.21	2.35	2.09	2.97
5.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่	3.49	2.51	2.34	2.98
6.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม จังหวัดเชียงใหม่	3.53	2.91	3.78	3.68
7.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน จังหวัดเชียงใหม่	4.24	3.16	3.79	4.05
8.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล จังหวัดเชียงใหม่	3.11	2.62	3.28	2.74
9.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย	3.45	2.78	3.11	3.07
10.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย	3.41	2.81	2.80	3.10
11.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยห้วยกว่ำไร่ จังหวัดเชียงราย	3.25	2.75	3.59	3.52
12.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ จังหวัดเชียงราย	3.53	2.69	2.43	3.10
13.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข - บ้านขุนกำลิ่ง จังหวัดพะเยา	3.03	2.69	3.27	3.14
14.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น จังหวัดน่าน	2.85	2.88	2.66	3.07

ที่	ชื่อโครงการ	บิตที่ 1 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูฯ	บิตที่ 2 ความมั่นคง ในการ ประกอบ อาชีพ	บิตที่ 3 คุณภาพ ชีวิต	บิตที่ 4 การบริหาร โครงการ
15.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน	4.29	3.06	3.98	4.03
16.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแกียง จังหวัดน่าน	3.88	3.30	3.52	3.50
17.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร	2.70	2.84	2.79	2.48
18.	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว จังหวัดพิษณุโลก	3.11	2.42	3.20	2.93

4. ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่โครงการ

จากการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความเห็นของประชาชนในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ประชาชนได้มีการนำเสนอปัญหาอุปสรรค ในเรื่องต่างๆ แยกรายสถานีฯ โดยนำเสนอเฉพาะสถานีฯ ที่มีราษฎรตอบแบบสอบถามเรื่องปัญหาอุปสรรค ดังนี้

สถานี	ปัญหา - อุปสรรค
1. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแบกแซม ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	1. ด้านสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึง ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และไฟฟ้าไม่เสถียร 2. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
2. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่แกียง ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	1. มีชนเผ่าหลายคนที่ยังไม่ได้สัญชาติไทย 2. ระบบสาธารณูปโภคยังไม่ทั่วถึงทั้งพื้นที่ เช่น ไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์ เส้นทางคมนาคม 3. ยังมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นจำนวนมากในพื้นที่ (ข้าวโพด)

สถานี	ปัญหา - อุปสรรค
<p>3. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาแดง ต.แจ่มหลวง อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้มีการดูแลและติดตามงานสิ่งที่ชาวบ้านร้องขอ 2. ต้องการให้มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้ 3. ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น 4. ต้องการให้สนับสนุนไม่ยี่งตัน เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด
<p>4. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ต.ป่าต๋ม อ.พร้าว จ.เชียงใหม่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวกถนนเป็นดินลูกรัง และจะถูกตัดขาดในกรณีถ้าฝนตกมากดินสไลด์ ปิดทางสัญจร 2. ระบบไฟฟ้าไม่เสถียรถ้ามีลมฝนแรงไฟฟ้าจะดับ และสัญญาณโทรศัพท์ไม่ทั่วถึง 3. ผลผลิตทางการเกษตรบางชนิดเช่น ลูกท้อ บัวย ในช่วงผลผลิตออกมากไม่สามารถขายได้เพราะล้นตลาด หรือถ้าขายได้ราคาก็ไม่ดีไม่คุ้มกับค่าขนส่ง แปรรูป (หมัก/ดอง) แล้วก็ยังไม่สามารถขายได้และปัญหาในการหาที่เก็บสินค้าที่มีเป็นจำนวนมาก 4. อยากให้ชาวบ้านได้มีโอกาสสมาชิกของในโครงการ ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง ให้กับคนในชุมชน
<p>5. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคไม่เพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน 2. ขอให้เพิ่มค่าจ้างในโครงการ 3. ต้องการพื้นที่ทำกินเพิ่ม
<p>6. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ต.สบโขง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่</p>	<p>ปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอ สำหรับปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง</p>

สถานี	ปัญหา - อุปสรรค
<p>7. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ต.ห้วยชมภู อ.เมือง จ.เชียงราย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวเขตที่ดินทำกินไม่ชัดเจน 2. ชาวบ้านต้องการขอที่ป่าชุมชนขนาดเนื้อที่ 500 ไร่ 3. น้ำสำหรับทำการเกษตรไม่เพียงพอมีการแย่งน้ำกันในช่วงหน้าแล้ง 4. ติดปัญหาข้อกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน 5. ให้ภาครัฐส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน
<p>8. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ต.แม่เงิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบไฟฟ้าและสัญญาณโทรศัพท์ยังไม่ทั่วถึง จุดที่มีสัญญาณไปถึงก็ไม่เสถียร 2. ปัญหาด้านประชากร คนเผ่าส่วนใหญ่ในพื้นที่คือชาวม้ง และมีชาวม้งจำนวนมากที่กลับคืนถิ่นหลังจากสถานบำบัดยาเสพติดที่จังหวัดสระบุรีได้ปิดตัวลง จะส่งปัญหาชาวม้งเก่า กับ ม้งใหม่ที่คืนถิ่น (ด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน ด้านสาธารณสุข ฯลฯ) 3. ครอบครัวที่มีฐานะดีส่งลูกหลานไปเรียนในเมือง เมื่อคนรุ่นใหม่ได้ไปเรียนในเมืองส่วนใหญ่จะทำงานในเมืองและไม่กลับมาทำงานของครอบครัว เพราะเป็นงานที่ยาก ใฝ่มีมือ เป็นงานละเอียดอ่อนต้องใช้เวลา เช่น การปักผ้าด้วยเทียน และการทำเครื่องเงิน คนรุ่นใหม่จึงไม่นิยมสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม 4. ต้องการให้ส่งเสริมการปลูกหวายและไม้ผล เช่น หมาก ลำไย เงาะ
<p>9. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยหยวกป่าโซ ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก 2. ต้องการให้ส่งเสริมด้านการเกษตรและจัดระเบียบพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินให้ชัดเจน 3. ต้องการให้มีการสนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้
<p>10. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ต.ขุนควร อ.ปาง จ.พะเยา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องการให้ช่วยเหลือเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตร เพราะราคาต่ำ 2. ต้นทุนการผลิตสูง (ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลงแพง) ทำให้เกษตรกรขาดทุน เป็นหนี้ 3. อยากให้รัฐออกเอกสารสิทธิ์ เช่น สปก. หรือ นส.3 เพื่อเป็นหลักประกันในที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

สถานี	ปัญหา - อุปสรรค
11. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบขุ่น ต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน	1. อยากให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาชุมชนมีงานจะได้ช่วยเหลือ 2. ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริม และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพจะได้มีรายได้เสริม
12. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน	ต้องการให้มีการสนับสนุนการทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร
13. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ต.โป่งน้ำร้อน อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	1. ควรมีงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งเสาไฟฟ้า 2. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น การจัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจมาให้เกษตรกร และควรหาตลาดสำหรับการจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน

4.2 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ ทั้ง 18 แห่ง เพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จนสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ ราษฎรในพื้นที่ที่มีความมั่นคงในอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นความสำเร็จเหล่านี้เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่และราษฎรที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

(1) ควรมีการกำหนดกิจกรรมในการดูแลและรักษาสภาพป่าอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อจะได้รักษาสภาพป่าไม่ให้อุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

(2) ควรมีการขยายผลแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติ เช่น การปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น

4.2.2 ด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

(1) ควรมีการวางแผนในการดูแลรักษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น ให้ราษฎรในพื้นที่โครงการสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนในการประกอบอาชีพของราษฎรได้

(2) ควรมีการส่งเสริมการต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรให้สามารถจำหน่ายได้ตรงตามความต้องการเพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการตั้งกลุ่มอาชีพ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่เหมาะสม

(3) ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่โครงการของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ เพื่อสร้างรายได้ให้กับราษฎรในพื้นที่ เนื่องจากมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามสมบูรณ์ และมีวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า ที่เป็นจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว

(4) ควรมีการกำหนดแผนป้องกันและการจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่สูงซึ่งกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ เนื่องจากพื้นที่ดำเนินการของสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติสูง

4.2.3 ด้านคุณภาพชีวิต

(1) ควรมีการวางแผนในการดูแลรักษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น ให้ราษฎรในพื้นที่โครงการสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนในการประกอบอาชีพของราษฎรได้

(2) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางในการใช้พื้นที่ป่าเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยดำเนินการตามช่องทางที่ถูกระเบียบต่างๆ สามารถให้ดำเนินการได้

4.2.4 ด้านการบริหารโครงการ

(1) ควรมีการนำพระราชดำริที่ได้พระราชทานเกี่ยวกับสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำรินิภาพรวมและพระราชดำริเฉพาะของแต่ละสถานี มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำริที่ถูกต้อง ครบถ้วน รวมถึงมีการถอดบทเรียนองค์ความรู้เพื่อให้เกิดการนำผลสำเร็จไปขยายผลได้

(2) ควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารสถานีฯ ให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้ง 18 แห่งโดยเป็นคณะทำงานร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมีแผนพัฒนาประจำปีเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชดำริ เพื่อให้การบริหารงานทั้งด้านแผนงาน งบประมาณ มีประสิทธิภาพ

ကာပမ္ဘာ

ตารางและแผนภูมิข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนของ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง มีดังนี้

(1) สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแพกแซม ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	16	76.2
สมาชิกในครอบครัว	4	19.0
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	14.3
4 - 6 คน	10	47.6
7 คนขึ้นไป	7	33.3
ไม่ตอบ	1	4.8
เฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน		
รวม	21	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21 - 40 ปี	11	52.4
41 - 60 ปี	9	42.9
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	4.8
ระยะเวลาเฉลี่ย 42 ปี		
รวม	21	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	21	100
รวม	21	100
ศาสนา		
พุทธ	21	100
รวม	21	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	21	100
รวม	21	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์	1	4.3
รับจ้าง	21	91.3
รับราชการ	1	4.3
รวม	23	100

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	21	100
รวม	21	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	13	61.9
11 - 20 ไร่	7	33.3
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	95.2
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ คทช.	21	100
รวม	21	100

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	79,238	45,000	150,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	35,200	15,000	75,000	20
รับจ้างทางการเกษตร	57,500	55,000	60,000	2
รับจ้างทั่วไป	39,250	5,000	90,000	20
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	60,000	60,000	60,000	1

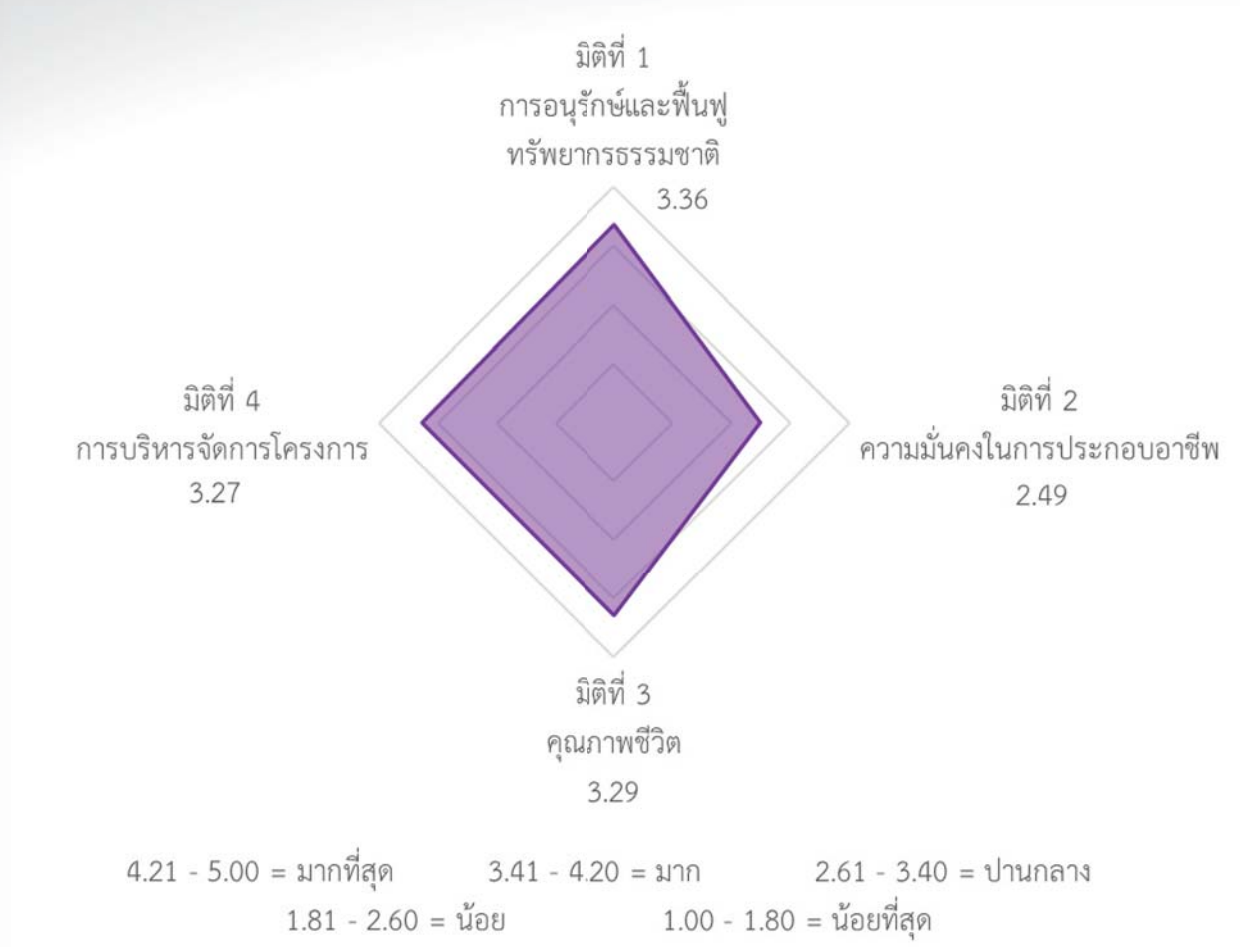
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	72,262	41,500	140,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.36	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.49	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.29	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.27	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

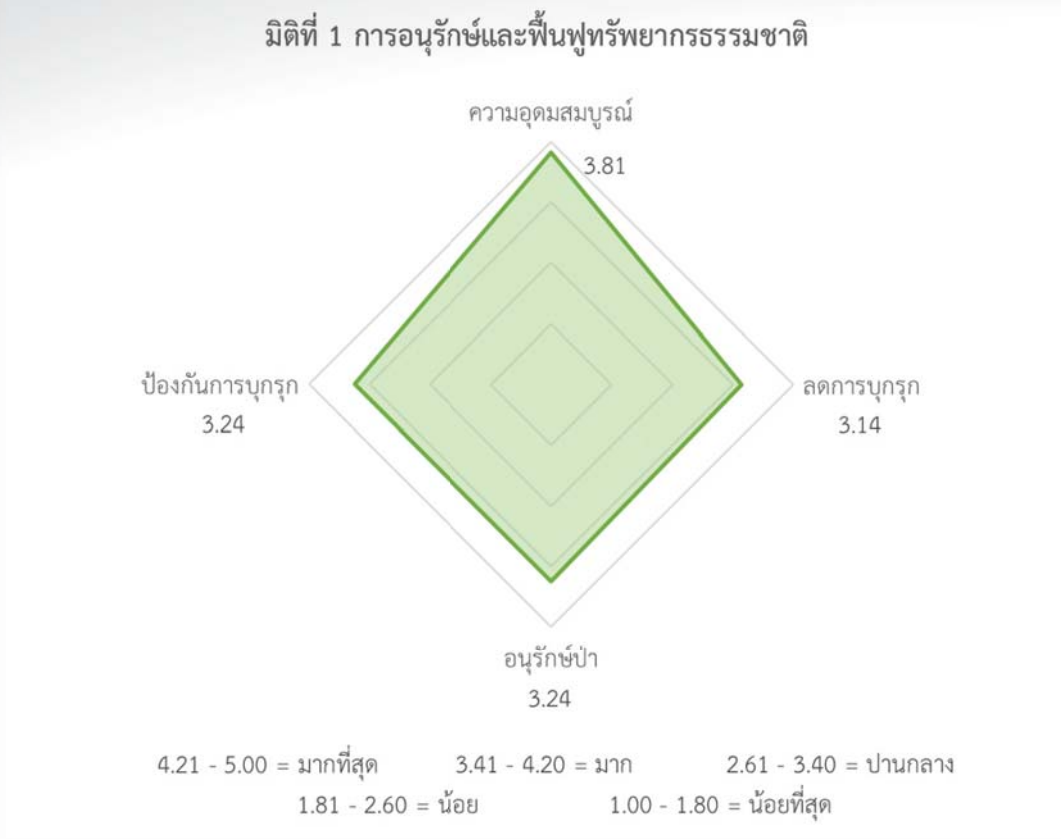
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.36	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.14	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.24	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.24	ปานกลาง

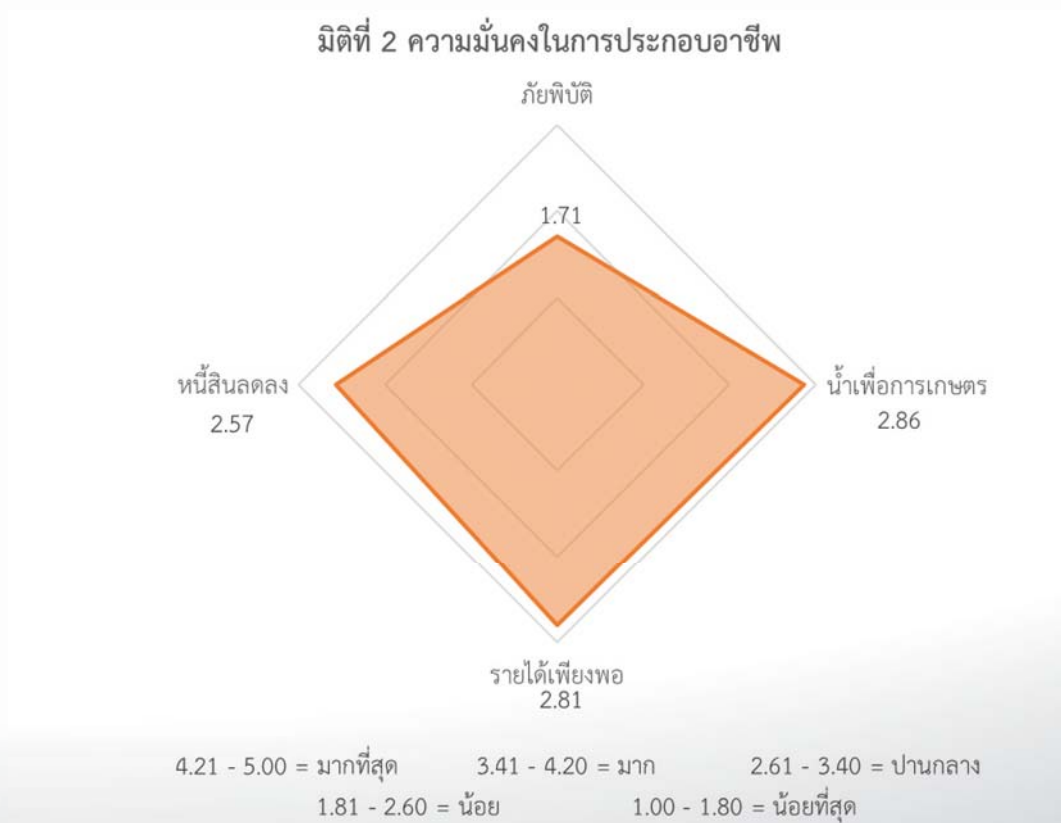
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.49	น้อย
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมาน้อยเพียงใด	1.71	น้อยที่สุด
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	2.86	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.81	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.57	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.29	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.95	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่าง เพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.86	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี มากน้อยเพียงใด	3.90	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.14	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	2.62	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.27	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.14	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.76	มาก

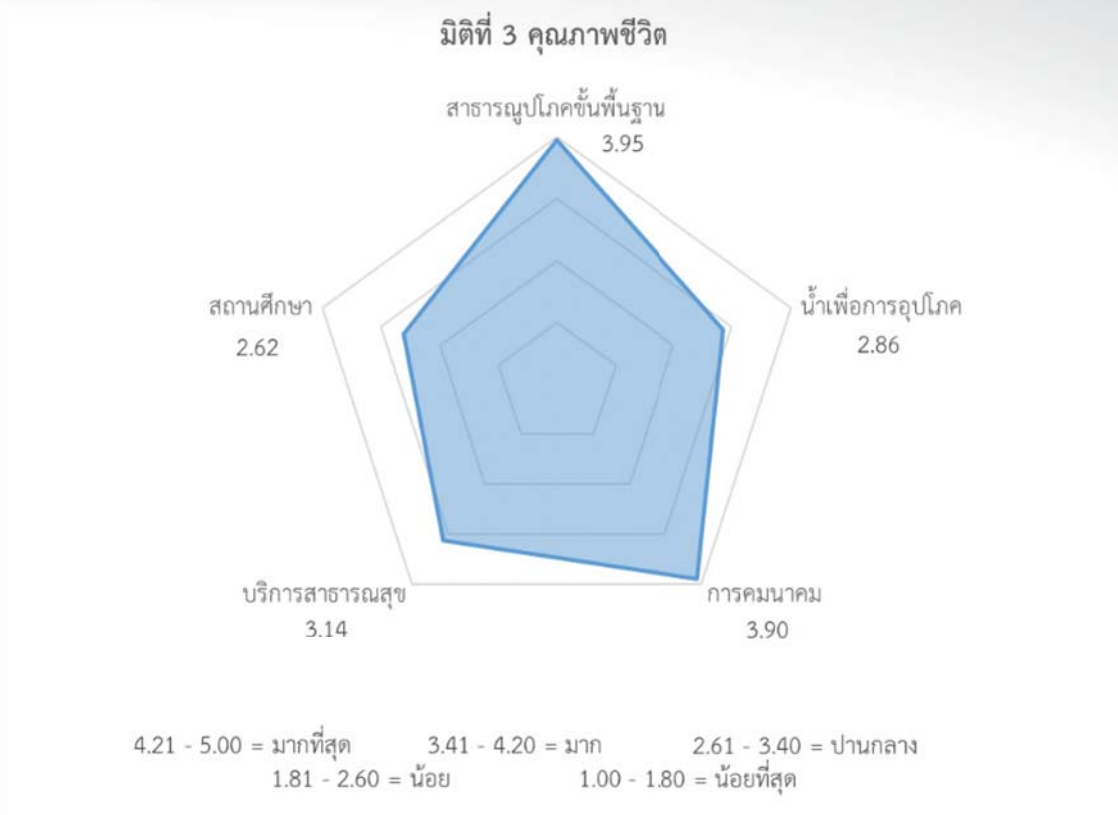
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

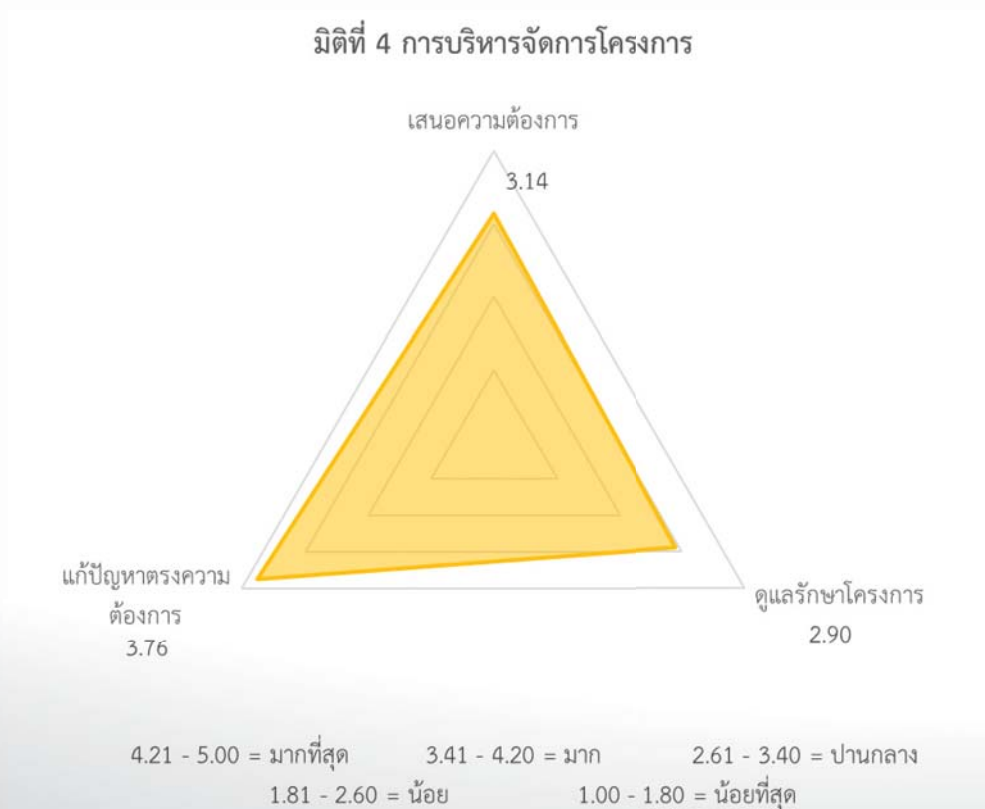
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	21	100
รวม	21	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	21	100
รวม	21	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	1	4.8
มี	20	95.2
รวม	21	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	21	100
รวม	21	100

(2) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	19	95.0
สมาชิกในครอบครัว	1	5.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	9	45.0
4 - 6 คน	11	55.0
7 คนขึ้นไป	0	0.0
เฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	17	85.0
21 - 40 ปี	3	15.0
41 - 60 ปี	0	0.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 19 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	15	75.0
มัธยมศึกษา	5	25.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	19	95.0
คริสต์	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	10.0
รับจ้าง	18	90.0
รวม	20	100.0

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	18	94.7
เจ้าของธุรกิจ	1	5.3
รวม	19	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	9	45.0
11 - 20 ไร่	7	35.0
มากกว่า 20 ไร่	1	5.0
ไม่ตอบ	3	15.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	10.0
รับจ้าง	18	90.0
รวม	20	100.0

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	10.0
รับจ้าง	18	90.0
รวม	20	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	134,459	61,000	213,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตรกร	60,189	15,000	160,000	20
รับจ้างทั่วไป	81,556	36,000	144,000	18
ธุรกิจ/ค้าขาย	24,000	24,000	24,000	1

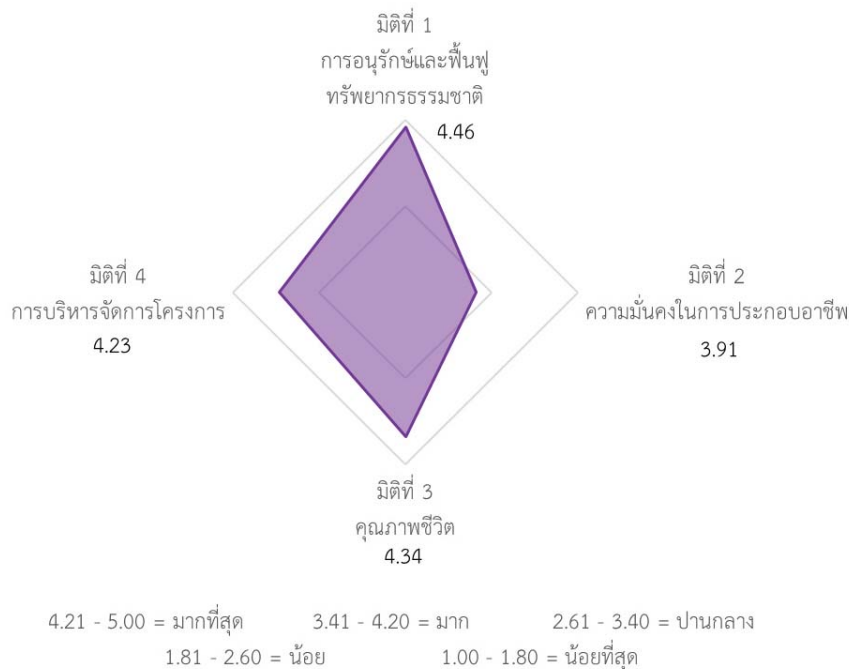
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	35,400	24,000	48,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.46	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.91	มาก
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.34	มากที่สุด
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.23	มากที่สุด

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

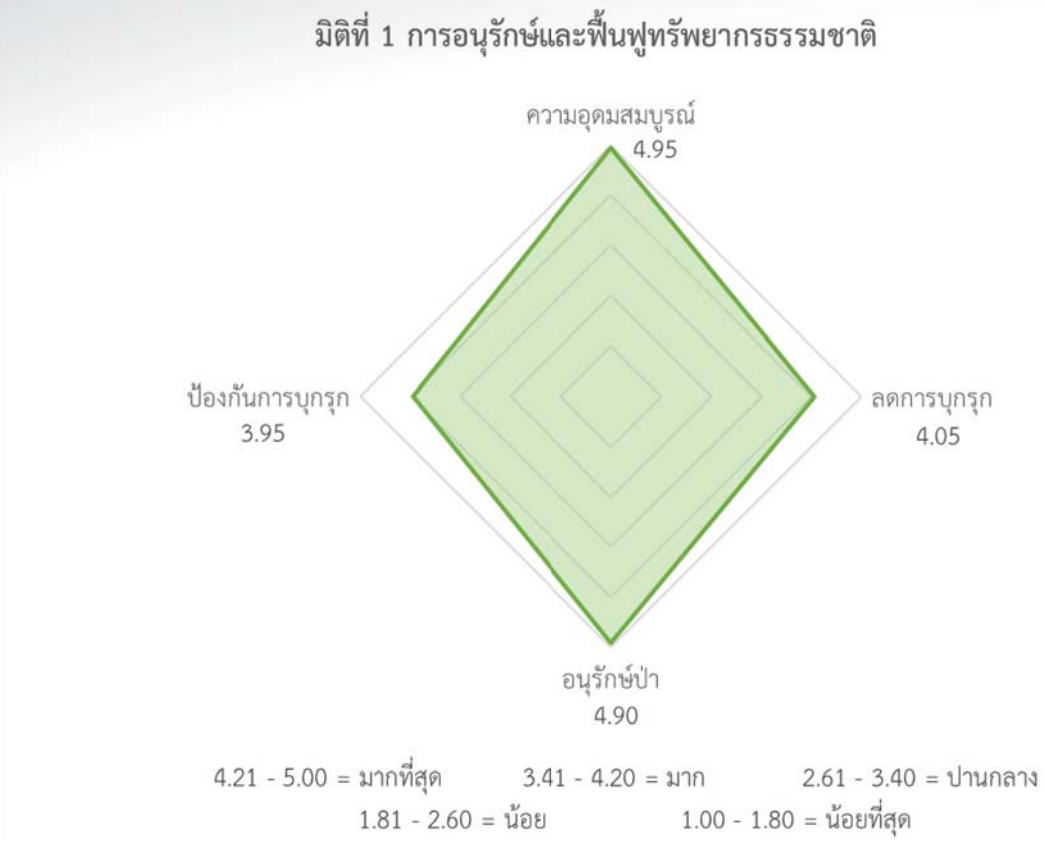
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.46	มากที่สุด
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	4.95	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.05	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.90	มากที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.95	มาก

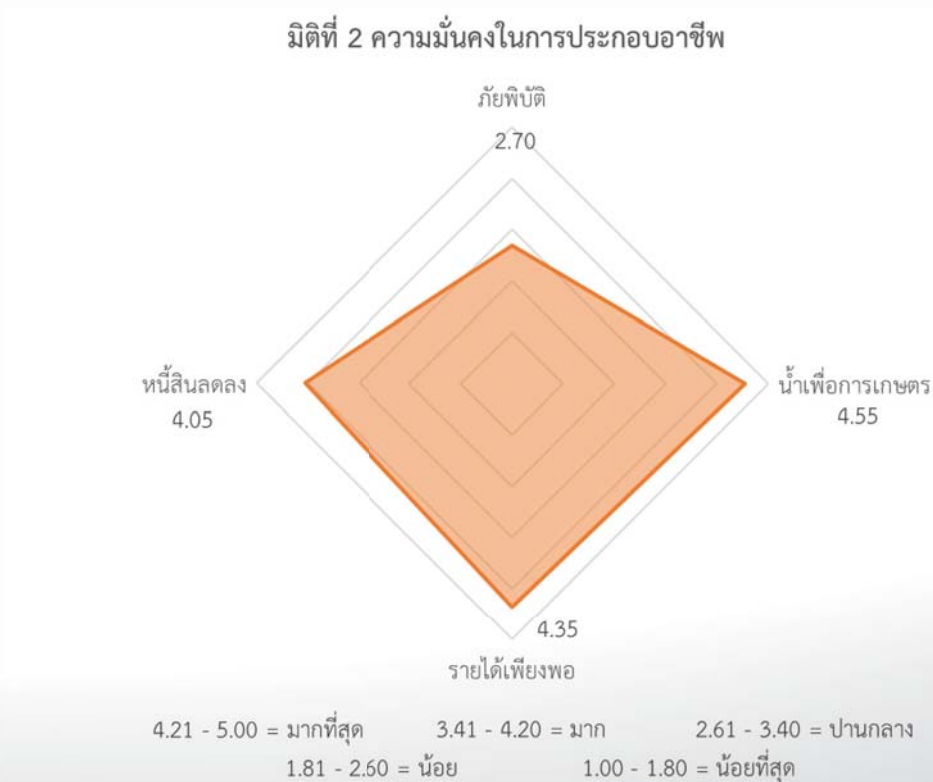
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.91	มาก
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	2.70	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมาก น้อยเพียงใด	4.55	มากที่สุด
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	4.35	มากที่สุด
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	4.05	มาก
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.34	มากที่สุด
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	4.35	มากที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่าง เพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	4.95	มากที่สุด
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากนัก น้อยเพียงใด	4.65	มากที่สุด
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	3.90	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	3.85	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.23	มากที่สุด
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	4.10	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่าง เต็มทีมากนักน้อยเพียงใด	4.00	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	4.60	มากที่สุด

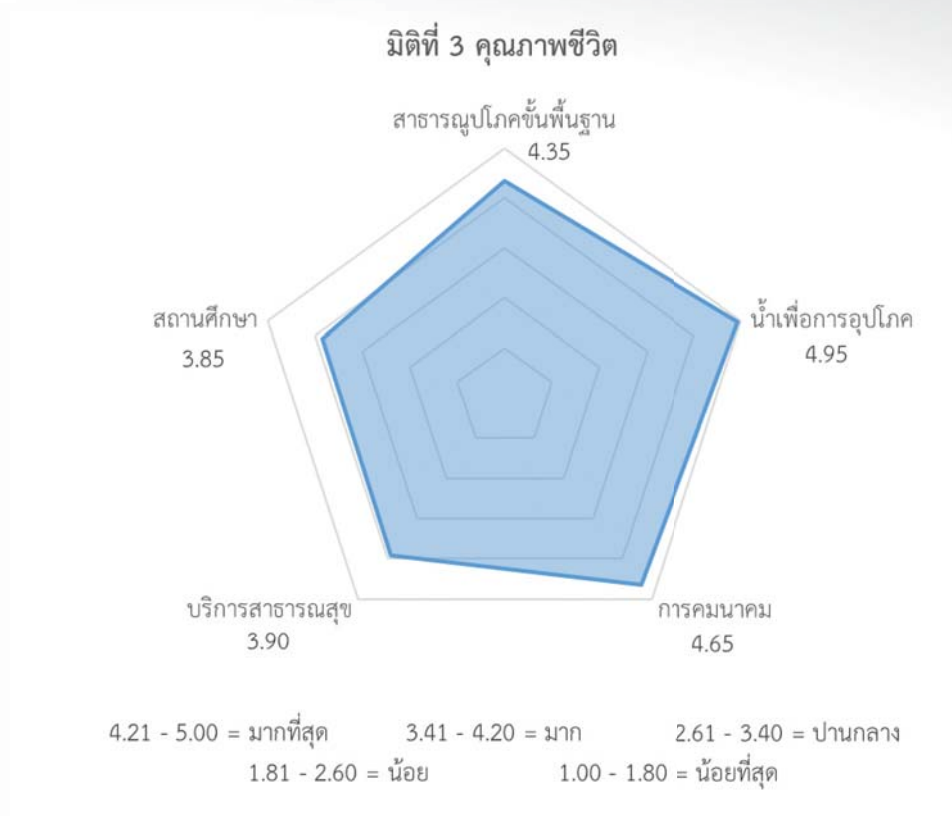
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

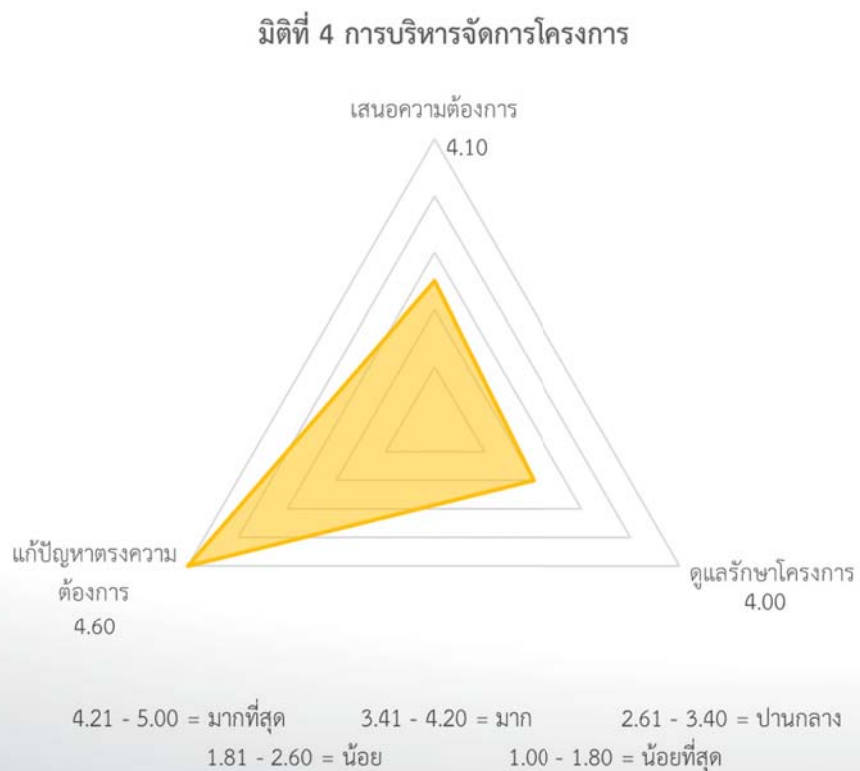
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	16	80.0
มี	4	20.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(3) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0
สมาชิกในครอบครัว	8	40.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	5	25.0
4 - 6 คน	15	75.0
7 คนขึ้นไป	0	0.0
เฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ไม่ตอบ	20	100
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	6	30.0
มัธยมศึกษา	11	55.0
อาชีวศึกษา	1	5.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	5.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	13	65.0
คริสต์	7	35.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	18	90.0
รับราชการ	1	5.0
อื่นๆ ระบุ เจ้าหน้าที่สถานีฯ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	50.0
เลี้ยงสัตว์	2	50.0
รวม	4	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	20	100
11 - 20 ไร่	0	0
มากกว่า 20 ไร่	0	0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
โฉนด	4	21.1
นส. 3/นส. 3ก.	6	31.6
สปก./สปก.4 - 01	7	36.8
สด.	1	5.3
ภบท.5	1	5.3
รวม	19	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	123,750	90,000	185,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	112,400	14,000	180,000	20
รับจ้างทางการเกษตร	17,500	5,000	30,000	2
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	96,000	96,000	96,000	2

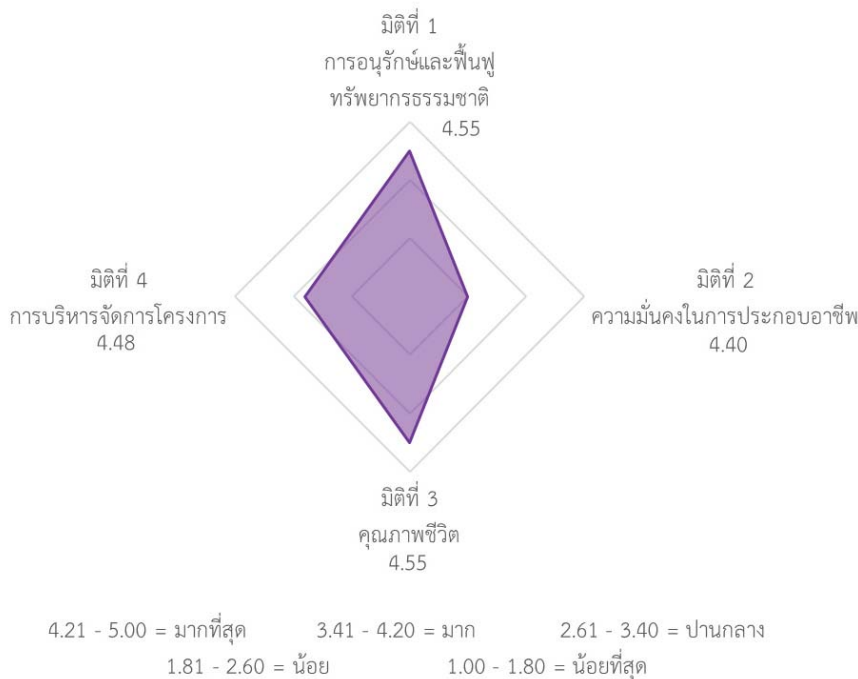
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	78,850	60,000	120,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.55	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	4.40	มากที่สุด
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.55	มากที่สุด
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.48	มากที่สุด

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.55	มากที่สุด
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด		
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.65	มากที่สุด
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.50	มากที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.60	มากที่สุด

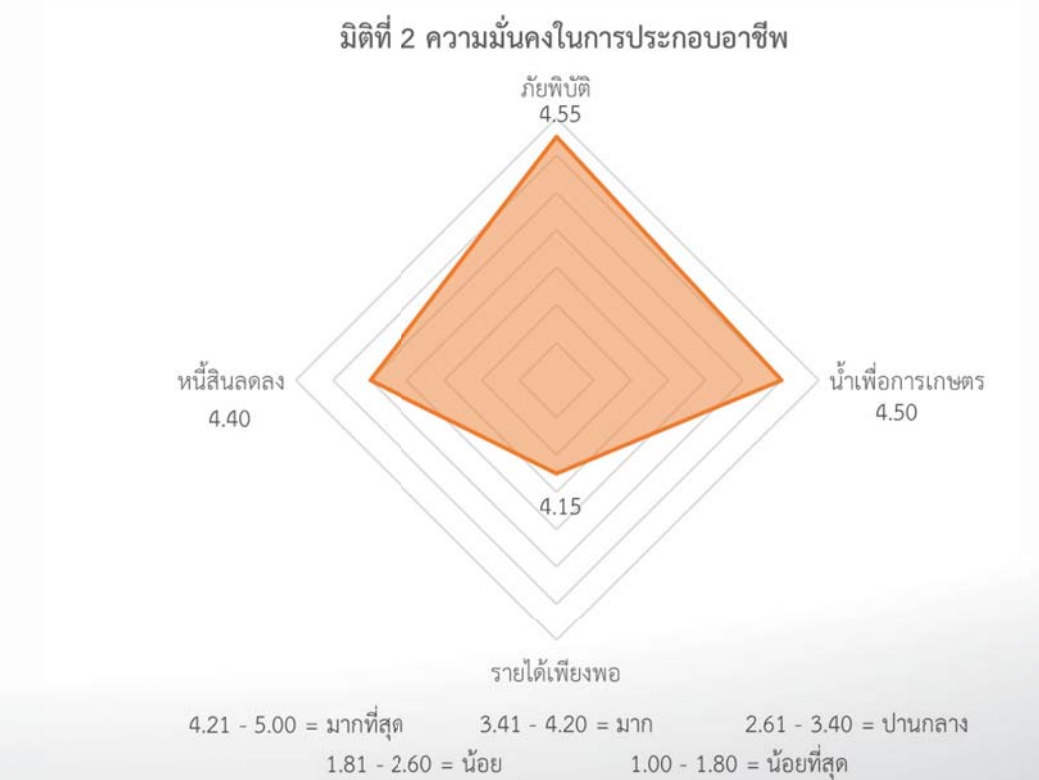
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	4.40	มากที่สุด
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	4.55	มากที่สุด
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	4.50	มากที่สุด
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	4.15	มาก
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	4.40	มากที่สุด
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	4.55	มากที่สุด
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	4.50	มากที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภค อย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	4.55	มากที่สุด
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี มากน้อยเพียงใด	4.50	มากที่สุด
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึง การบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากนักน้อยเพียงใด	4.65	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	4.55	มากที่สุด
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.48	มากที่สุด
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	4.50	มากที่สุด
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที มากน้อยเพียงใด	4.40	มากที่สุด
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	4.55	มากที่สุด

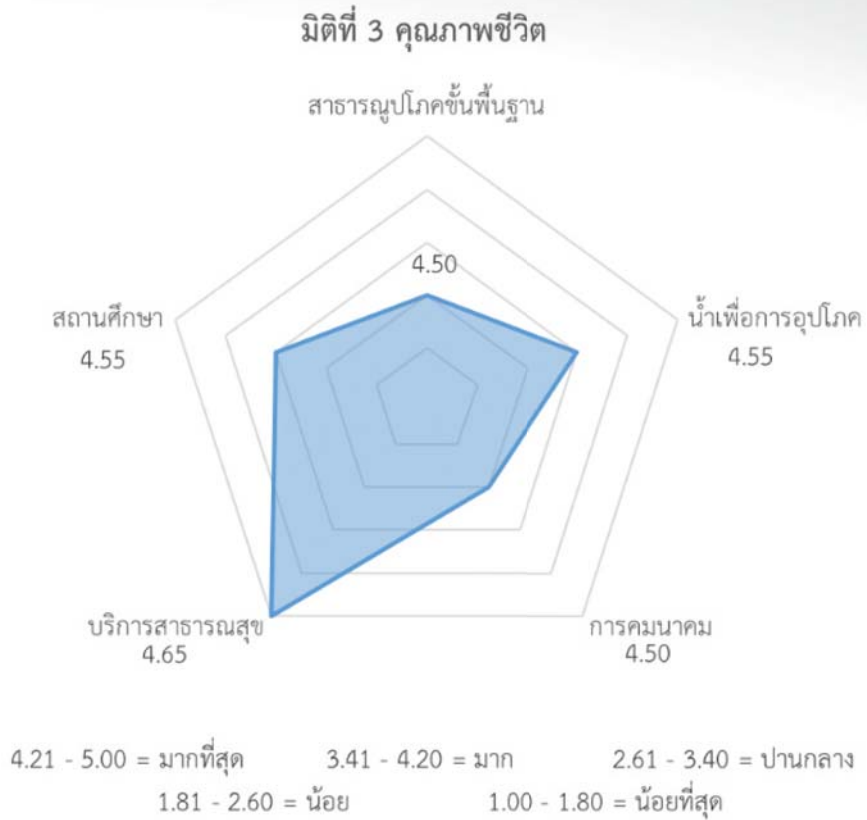
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

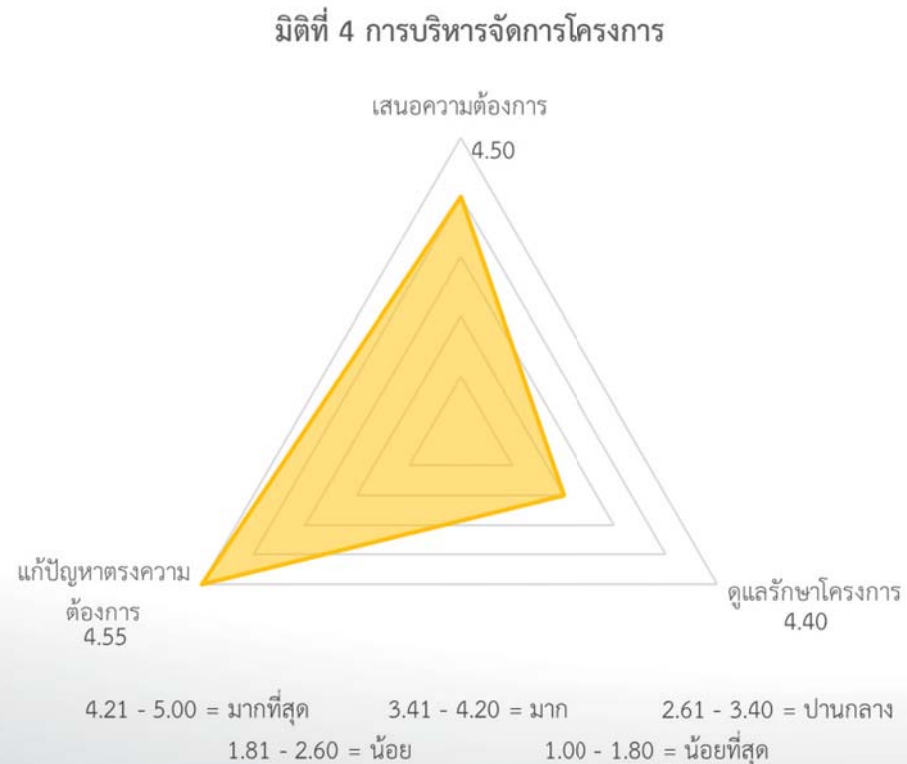
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	20	100
มี	0	0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(4) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดแดง ตำบลแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัด
เชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	6	30.0
สมาชิกในครอบครัว	10	50.0
ผู้อาศัย	4	20.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	4	20.0
4 - 6 คน	9	45.0
7 คนขึ้นไป	7	35.0
เฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	30.0
21 - 40 ปี	9	45.0
41 - 60 ปี	1	5.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	4	20.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 29 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	6	30.0
มัธยมศึกษา	6	30.0
อาชีวศึกษา	3	15.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4	20.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	18	90.0
คริสต์	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	16	80.0
รับราชการ	1	5.0
อื่นๆ ระบุ เจ้าหน้าที่สถานีฯ	3	15.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	3	25.0
เลี้ยงสัตว์	2	16.7
รับจ้าง	7	58.3
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	5	21.7
11 - 20 ไร่	7	30.4
มากกว่า 20 ไร่	3	13.0
รวม	15	65.2
เช่าผู้อื่น		
ต่ำกว่า 10 ไร่	3	13.0
11 - 20 ไร่	2	8.7
มากกว่า 20 ไร่	1	4.3
รวม	6	26.1
อื่นๆ		
ต่ำกว่า 10 ไร่	1	4.3
11 - 20 ไร่	1	4.3
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	2	8.7

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	15	65.2
เช่าผู้อื่น	6	26.1
อื่น ๆ	2	8.7
รวม	23	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ		
- พื้นที่ทำกิน	5	71.4
- ม.64	1	14.3
- ไร้หมื่นเวียน	1	14.3
รวม	7	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	55,386	11,000	100,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	53,846	10,000	100,000	13
รับจ้างทางการเกษตร	2,667	1,000	5,000	3
รับจ้างทั่วไป	26,500	3,000	50,000	3
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	3,600	3,600	3,600	4

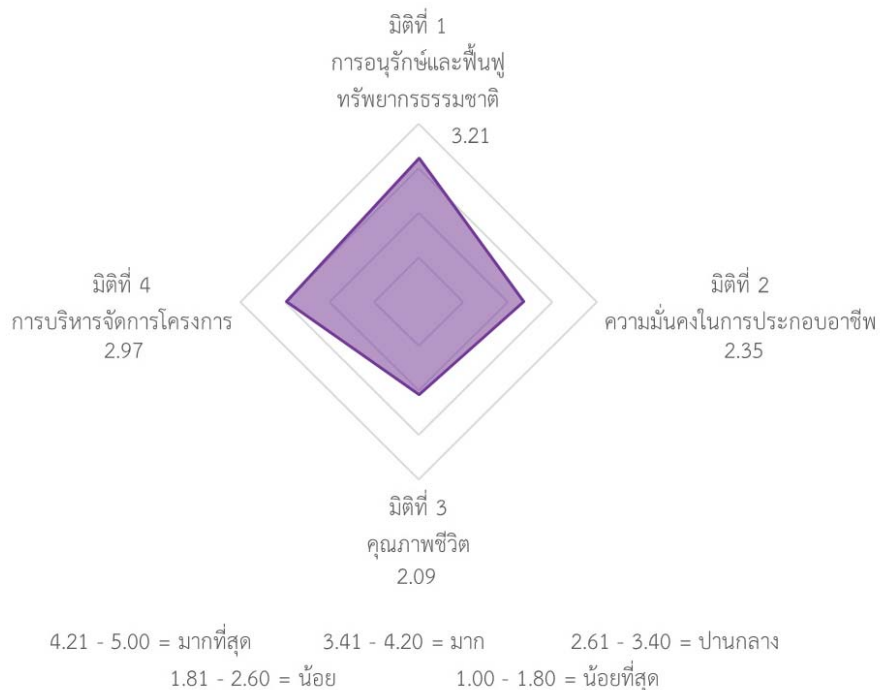
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	47,147	10,000	104,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.21	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.35	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.09	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.97	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.21	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	2.95	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.75	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.75	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.40	ปานกลาง

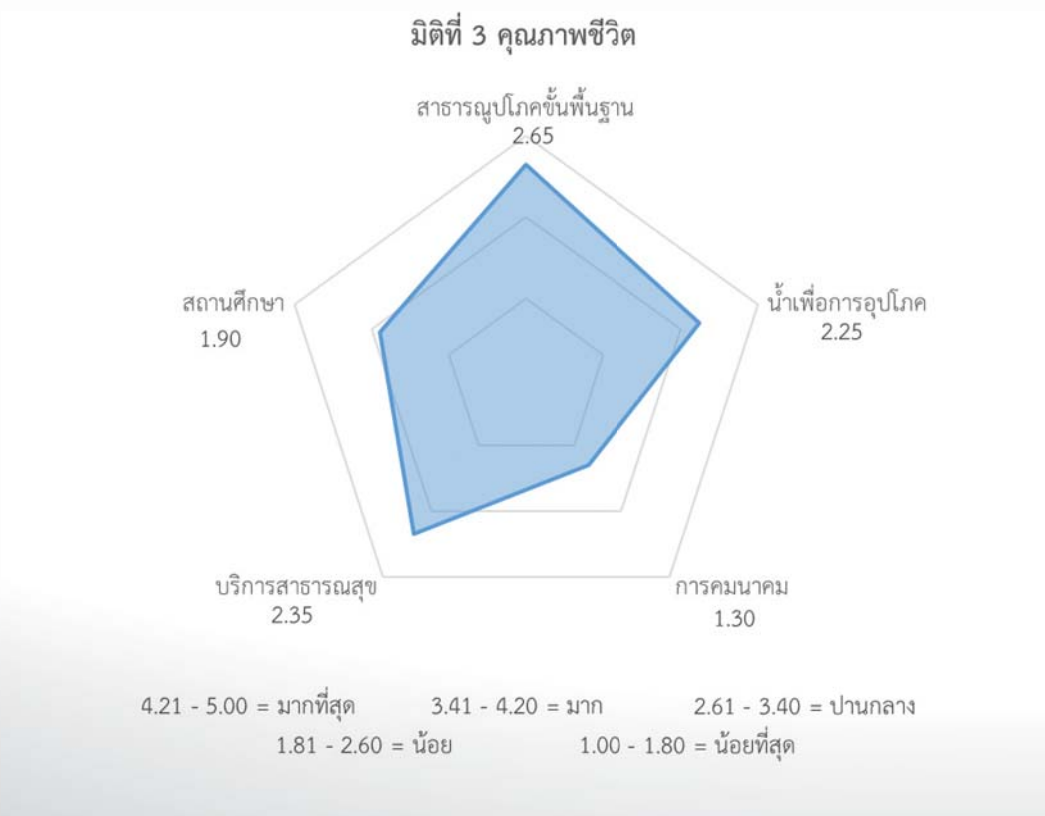
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.35	น้อย
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมาน้อยเพียงใด	3.30	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.00	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	1.95	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.15	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.09	น้อย
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	2.65	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.25	น้อย
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	1.30	น้อยที่สุด
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันท่วงทีมากน้อยเพียงใด	2.35	น้อย
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	1.90	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	2.97	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มทีมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	2.15	น้อย

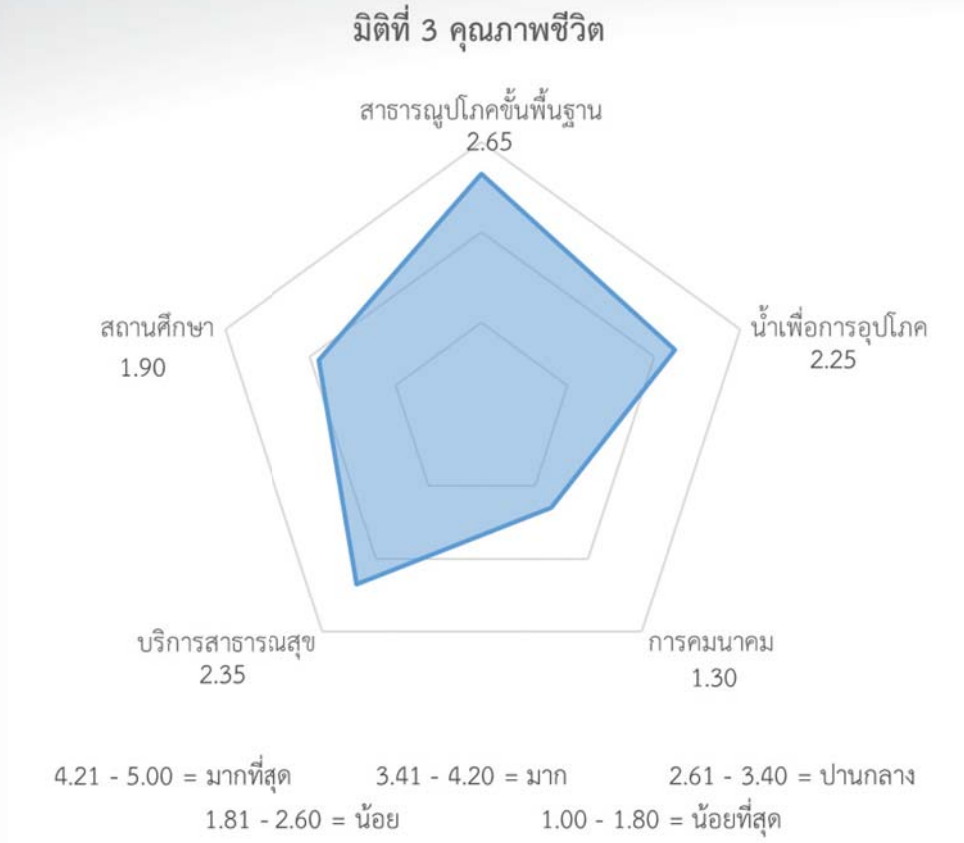
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

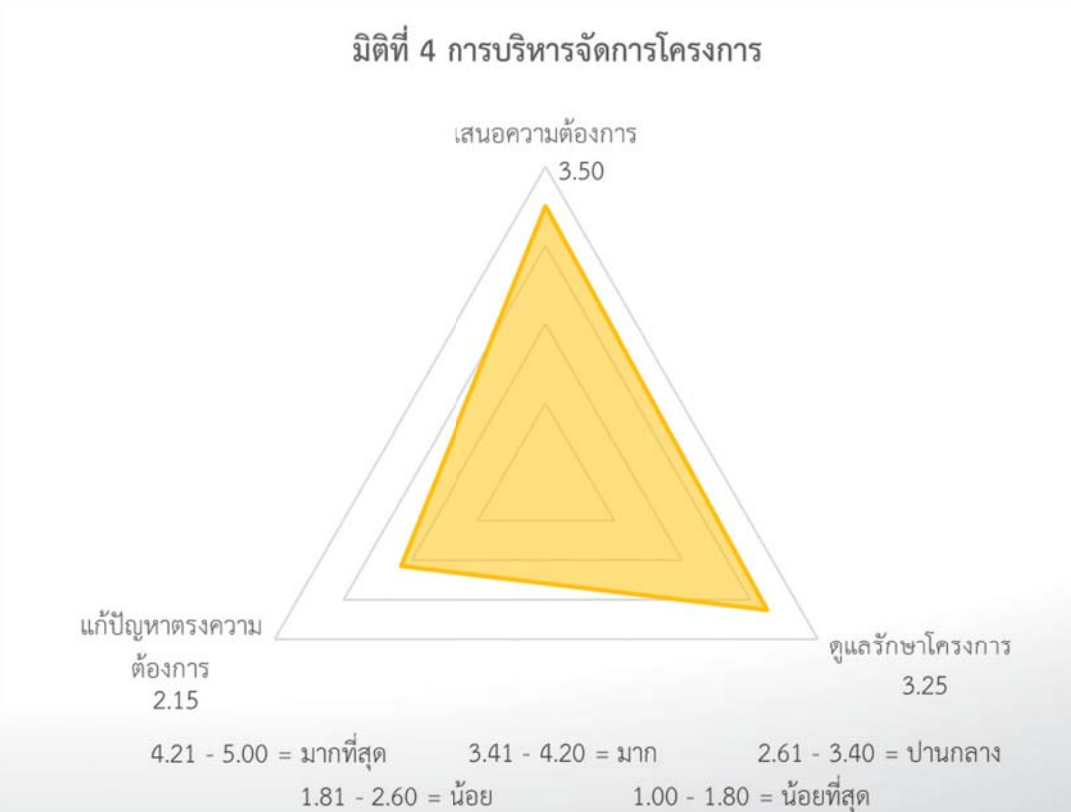
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. คริวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภค ในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	9	45.0
เพียงพอ	11	55.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	11	55.0
เพียงพอ	9	45.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	8	40.0
มี	11	55.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	14	70.0
มีข้อเสนอแนะ	6	30.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. อยากให้ช่วยมาดูแลมากกว่านี้ เวลาเสนองานให้ช่วยติดตามว่าชาวบ้านได้ หรือไม่ ไม่ใช่หายไป	2	10.0
2. อยากให้มีระบบสาธารณสุขที่ดียิ่งขึ้น เช่น ถนน น้ำดื่ม น้ำใช้	2	10.0
3. อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานเข้าถึงชุมชนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ ที่ดีของประชาชน เช่น ถนน จะได้สะดวกในการคมนาคม และการประกอบอาชีพของชาวบ้าน	1	5.0
4. อยากได้ต้นไม้ยืนต้น เช่น อะโวคาโด แมคคาเดเมีย และมะหาด	1	5.0

(5) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน ตำบลป่าตุ่ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	13	65.0
สมาชิกในครอบครัว	7	35.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.0
4 - 6 คน	15	75.0
7 คนขึ้นไป	2	10.0
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	10.0
21 - 40 ปี	14	70.0
41 - 60 ปี	4	20.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 32 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	8	40.0
มัธยมศึกษา	9	45.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	5.0
ไม่ตอบ	2	10.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	1	5.0
คริสต์	19	95.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	13	65.0
ไม่ตอบ	7	35.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	8	33.3
เลี้ยงสัตว์	1	4.2
รับจ้าง	15	62.5
รวม	24	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	9	45.0
11 - 20 ไร่	4	20.0
มากกว่า 20 ไร่	3	15.0
ไม่ตอบ	4	20.0
รวม	20	100
ตารางที่ ที่อื่น		
ต่ำกว่า 10 ไร่	1	100
11 - 20 ไร่	0	0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	1	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	16	76.2
ที่อื่น	1	4.8
ไม่ตอบ	4	19.0
รวม	21	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ		
- เขตพื้นที่ป่าอุทยาน	4	20.0
- ไม่มีโฉนด	5	25.0
ไม่ตอบ	11	55.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	76,050	20,000	150,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	54,167	10,000	150,000	18
รับจ้างทางการเกษตร	12,857	5,000	30,000	7
รับจ้างทั่วไป	19,071	4,000	55,000	14
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	24,667	12,000	50,000	3
ลูก/ญาติให้	10,000	10,000	10,000	1
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	6,250	5,000	10,000	4
หาของป่า	17,500	15,000	20,000	2

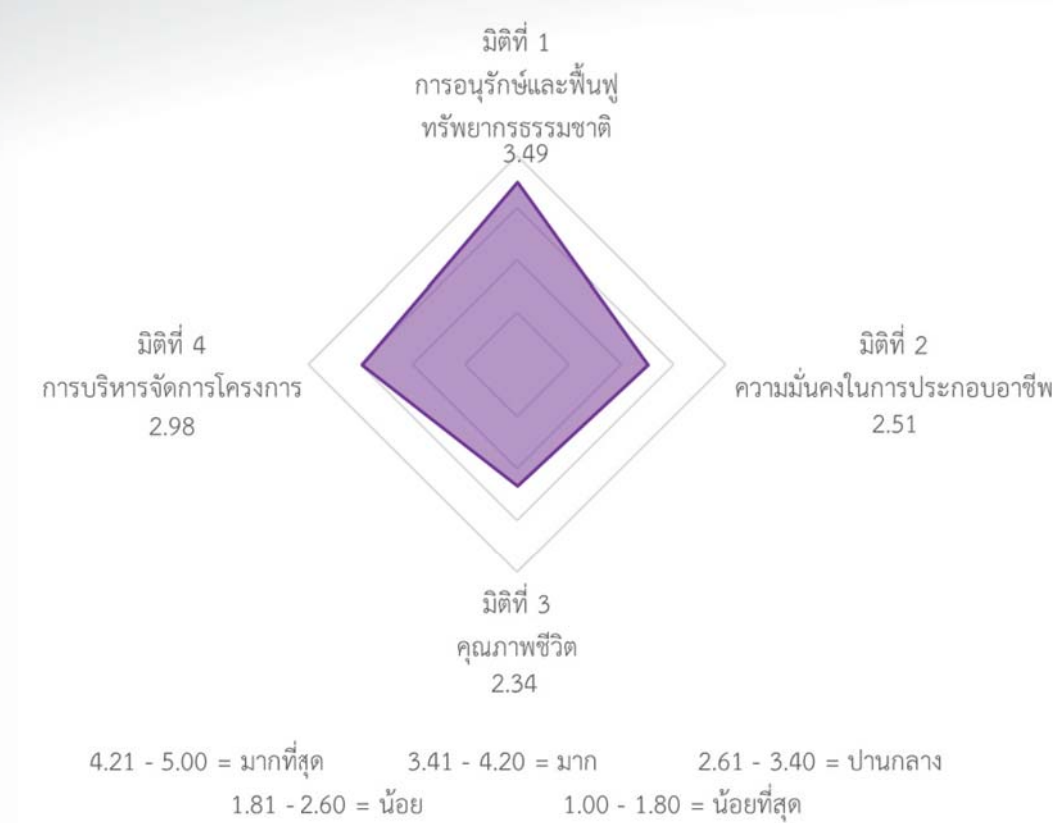
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	82,500	20,000	200,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.49	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.51	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.34	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.98	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

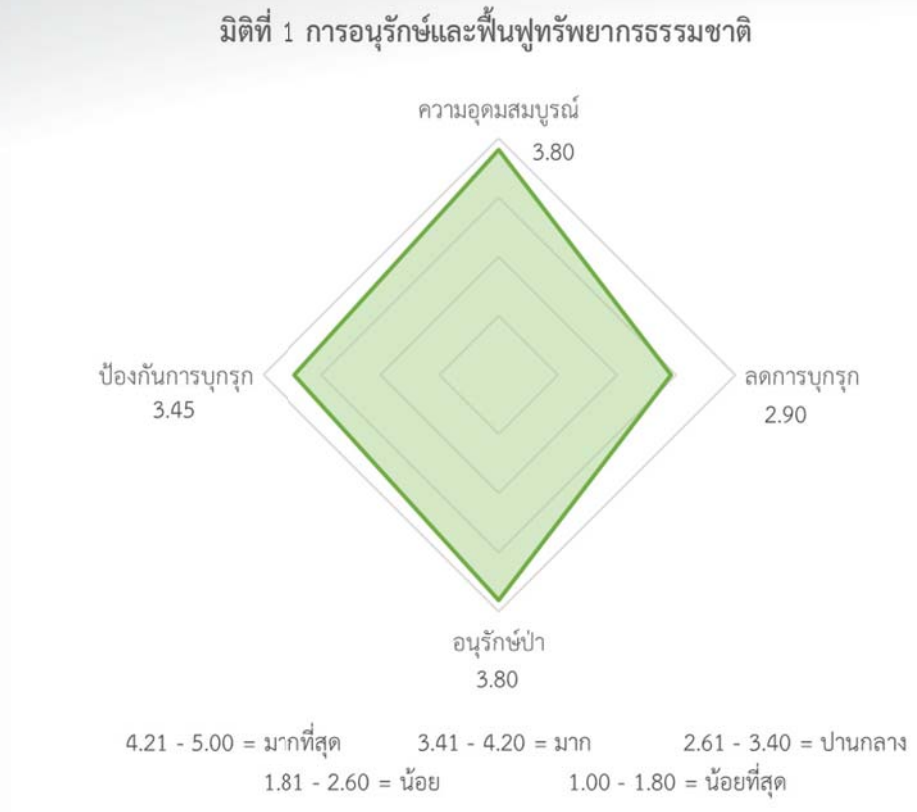
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.49	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.80	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.45	มาก

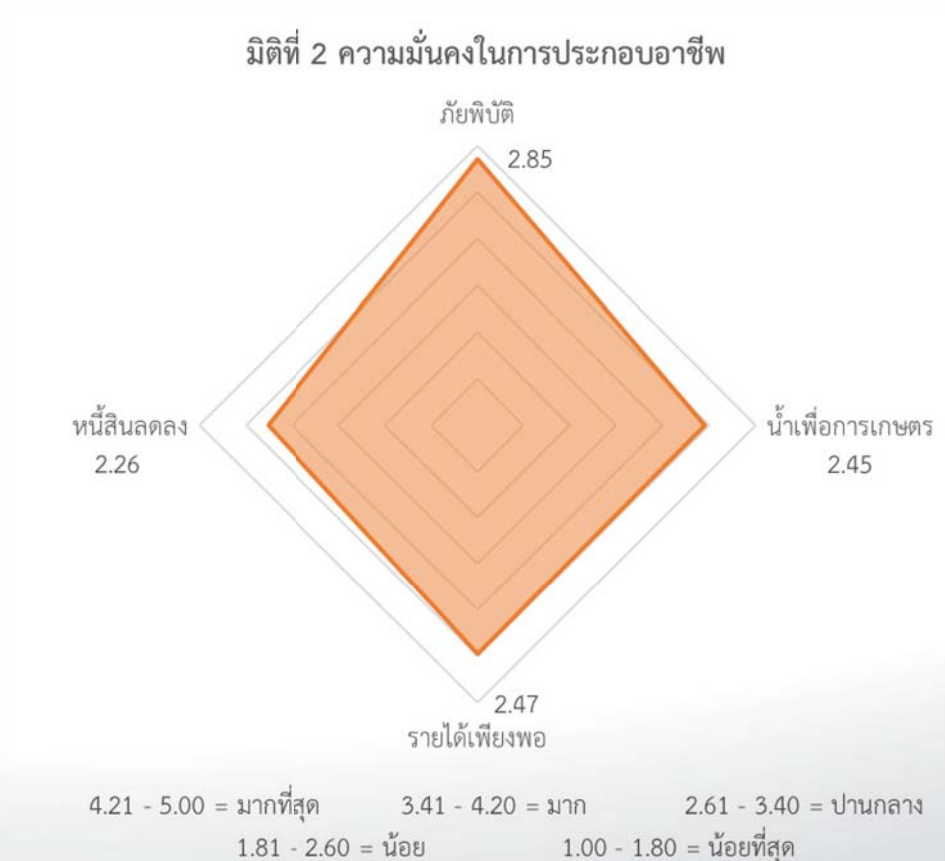
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.51	น้อย
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	2.85	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	2.45	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.47	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.26	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.34	น้อย
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	2.20	น้อย
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อย เพียงใด	2.05	น้อย
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึง การบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	2.30	น้อย
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	2.00	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	2.98	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่าง เต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	3.20	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	2.50	น้อย

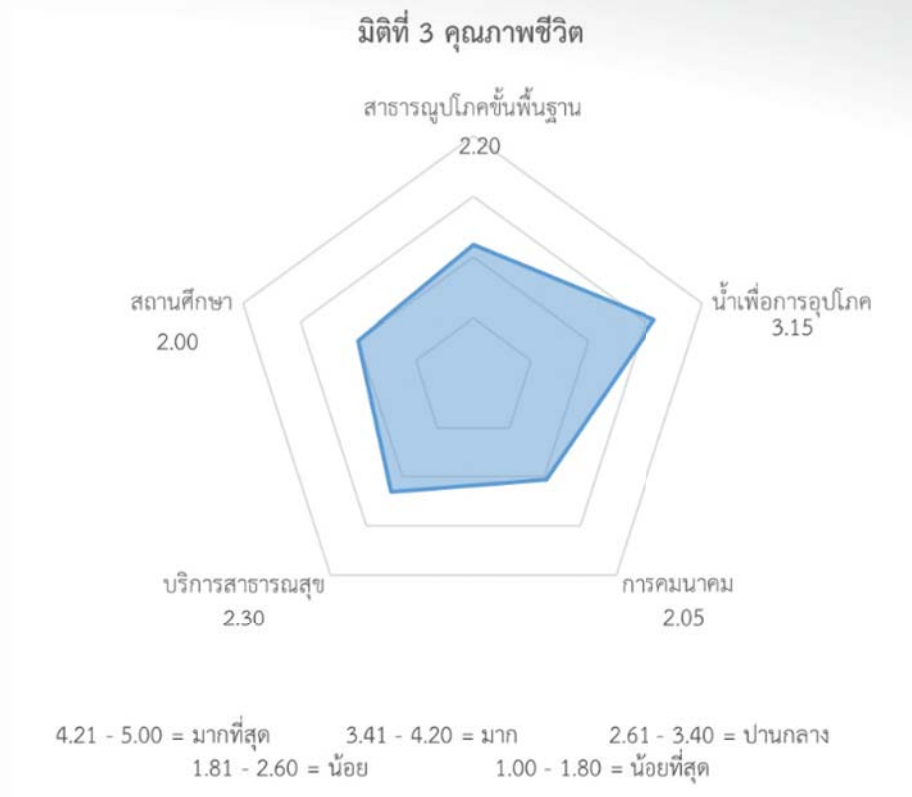
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

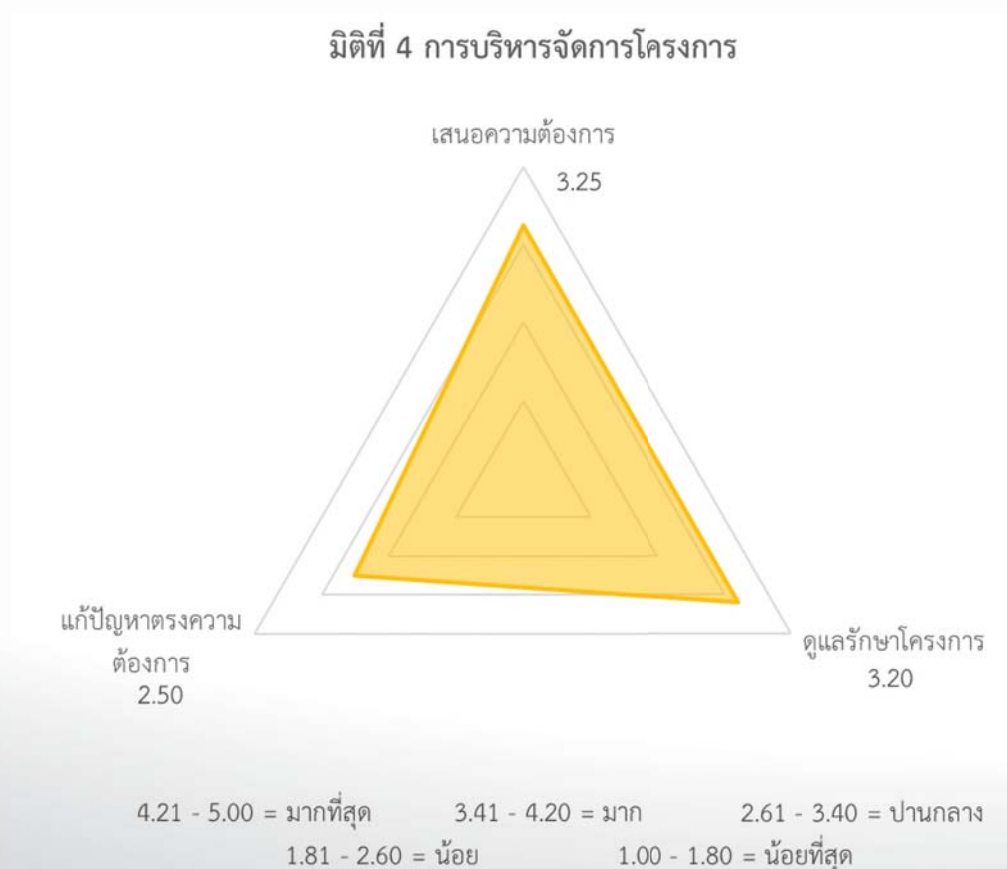
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภค ในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	9	45.0
เพียงพอ	10	50.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	10	50.0
เพียงพอ	10	50.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	6	30.0
มี	14	70.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่:-		
1. อยากได้ถนนและไฟฟ้า	4	
2. อยากให้โครงการมีการส่งเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแล้วอยากให้เปิดโอกาส ให้ชาวบ้านได้มีการขายของในโครงการในช่วงหน้าท่องเที่ยว	1	

(6) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0
สมาชิกในครอบครัว	7	35.0
ผู้อาศัย	1	5.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.0
4 - 6 คน	6	30.0
7 คนขึ้นไป	11	55.0
เฉลี่ย 7 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	10.0
21 - 40 ปี	17	85.0
41 - 60 ปี	1	5.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 26 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	17	85.0
มัธยมศึกษา	3	15.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	4	20.0
คริสต์	15	75.0
อื่นๆ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	13	65.0
เลี้ยงสัตว์	1	5.0
รับจ้าง	6	30.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	16.7
รับจ้าง	10	83.3
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	18	90.0
ไม่ตอบ	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	14	70.0
11 - 20 ไร่	5	25.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ ไม่มีเอกสารสิทธิ์	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	85,740	13,600	344,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	24,563	5,000	50,000	16
รับจ้างทางการเกษตร	38,958	3,000	186,000	12
รับจ้างทั่วไป	20,900	5,000	40,000	10
ธุรกิจ/ค้าขาย	16,000	16,000	16,000	1
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	70,000	70,000	70,000	1
ลูก/ญาติให้	20,800	6,000	40,000	5
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	11,904	2,400	72,000	10
หาของป่า	5,000	3,000	6,000	3

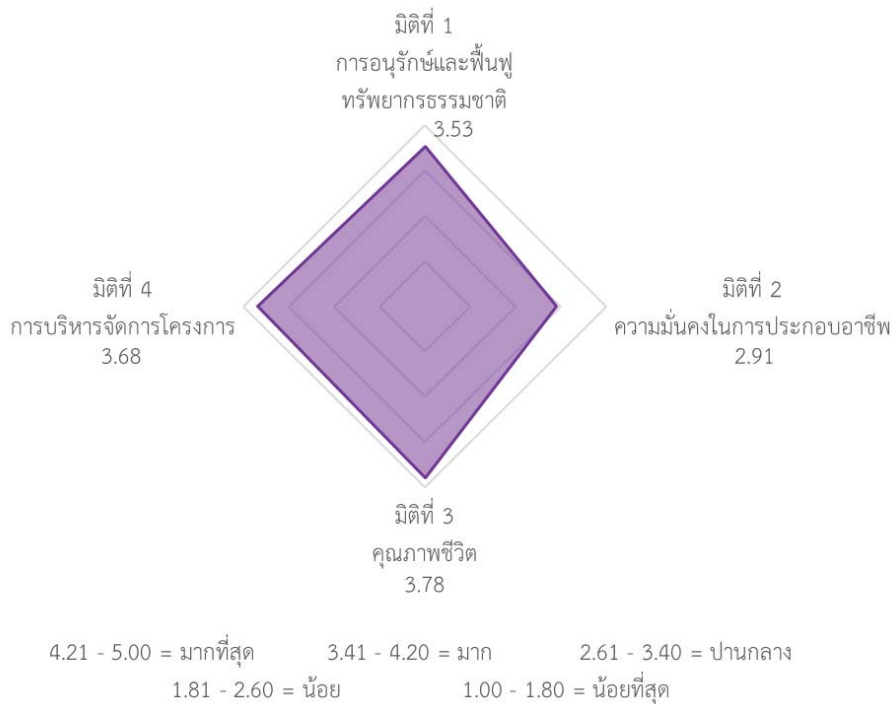
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	67,965	8,000	175,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.91	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.78	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.68	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

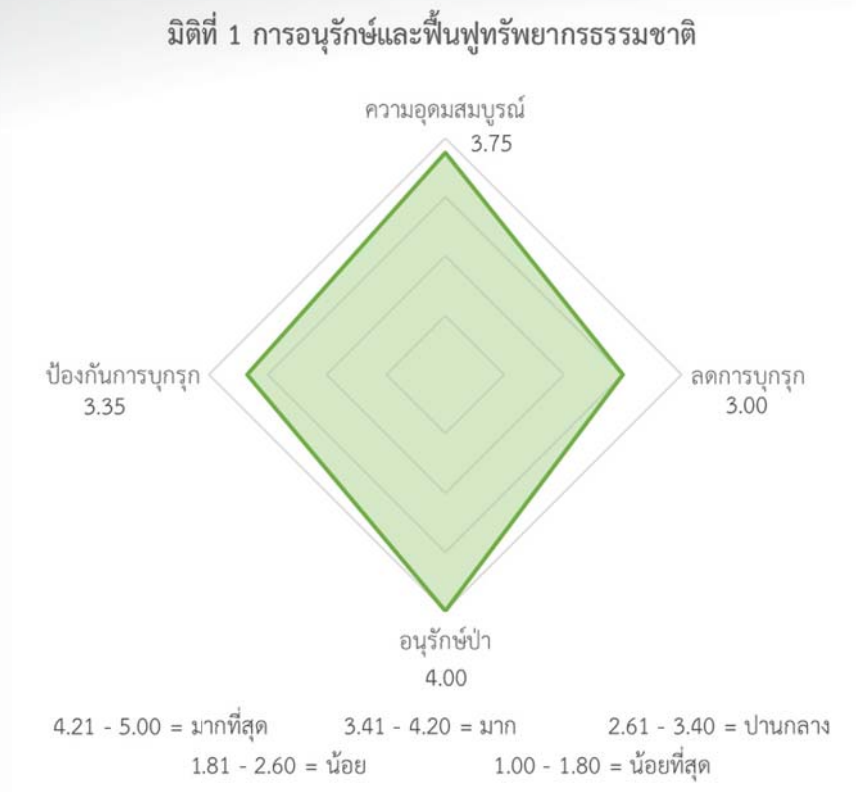
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.75	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.00	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุก ทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.35	ปานกลาง

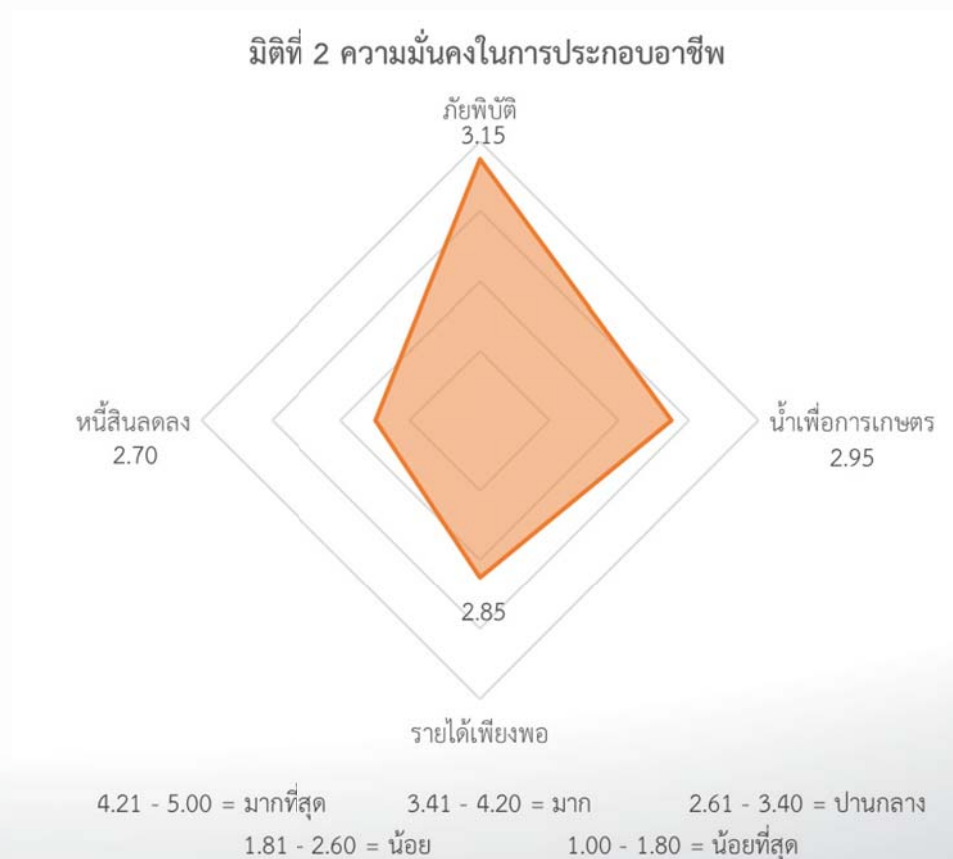
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.91	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.95	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.85	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.70	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.78	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.95	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.70	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.70	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.74	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.68	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.45	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มที่มากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.10	มาก

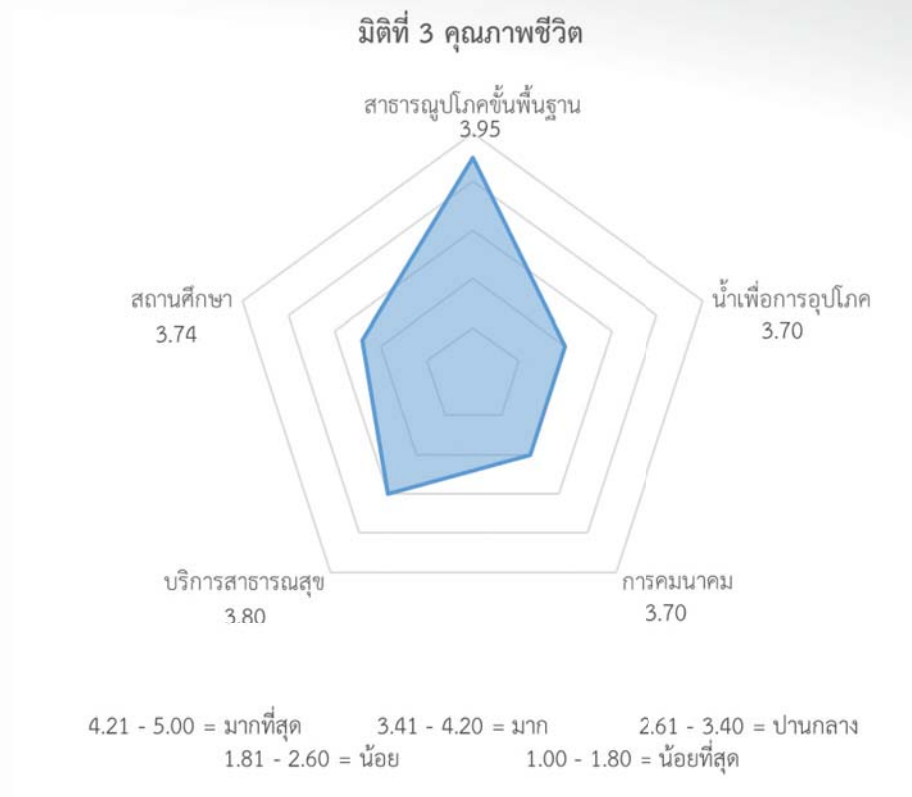
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

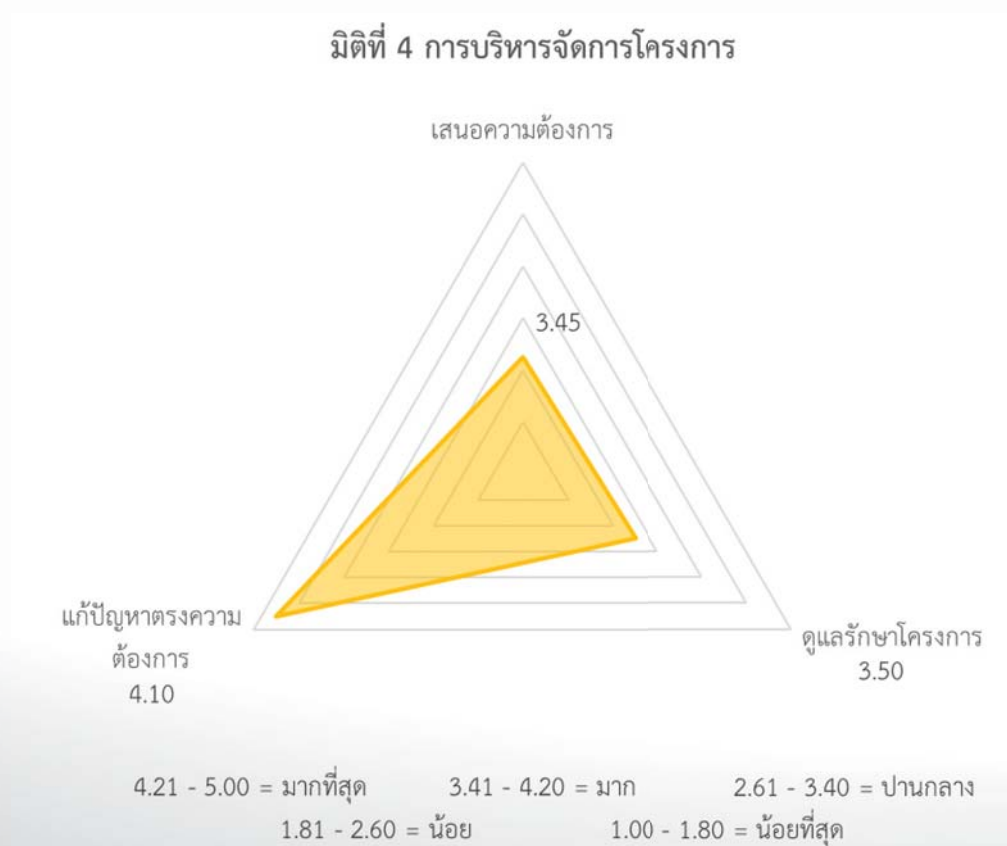
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภค ในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	13	65.0
มี	7	35.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. น้ำประปาหมู่บ้านมีไม่เพียงพอกับความต้องการ และขอให้เพิ่มค่าจ้าง	3	
2. ต้องการพื้นที่ทำกินและน้ำบริโภคเพิ่ม	1	
3. ได้ปฏิบัติงานร่วมกันตลอดจึงทำให้โครงการเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดี ตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่	1	

(7) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตำบลนาเกียน อำเภอมวกก่อ จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	5	25.0
สมาชิกในครอบครัว	15	75.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.0
4 - 6 คน	15	75.0
7 คนขึ้นไป	2	10.0
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	5.0
21 - 40 ปี	15	75.0
41 - 60 ปี	4	20.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 34 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	8	40.0
มัธยมศึกษา	9	45.0
อาชีวศึกษา	1	5.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	10.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	10	50.0
คริสต์	10	50.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	18	90.0
รับจ้าง	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	1	5.3
เลี้ยงสัตว์	3	15.8
รับจ้าง	15	78.9
รวม	19	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	18	90.0
ไม่ตอบ	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	18	90.0
11 - 20 ไร่	2	10.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100.0
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ ไม่มีเอกสารสิทธิ์	20	100
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	50,390	28,600	70,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	15,500	10,000	25,000	20
2. รับจ้างทางการเกษตร	14,750	5,000	35,000	15
3. รับจ้างทั่วไป	12,850	1,000	30,000	17
4. เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	10,000	10,000	10,000	2
5. สวัสดิการของรัฐ	6,330	3,000	15,000	16

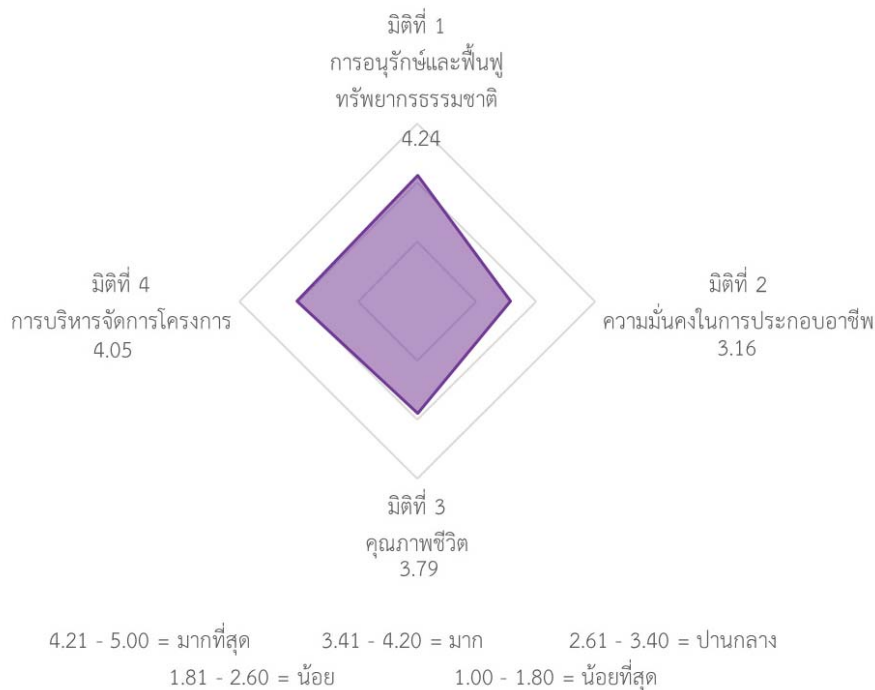
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	42,150	20,000	60,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.24	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.16	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.79	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.05	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

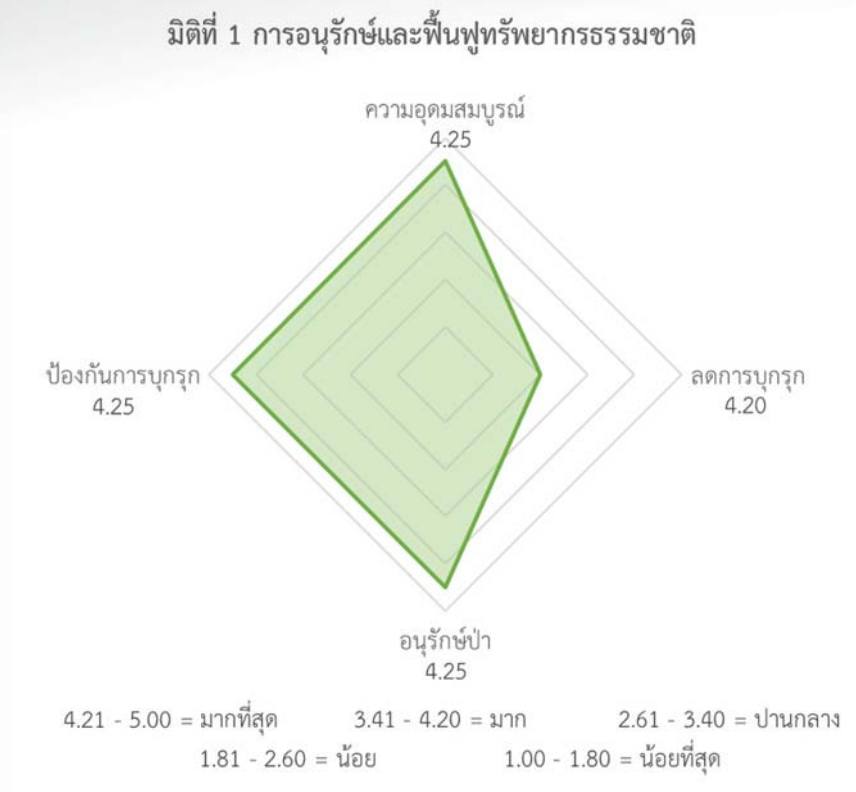
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.24	มากที่สุด
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.20	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.25	มากที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.25	มากที่สุด

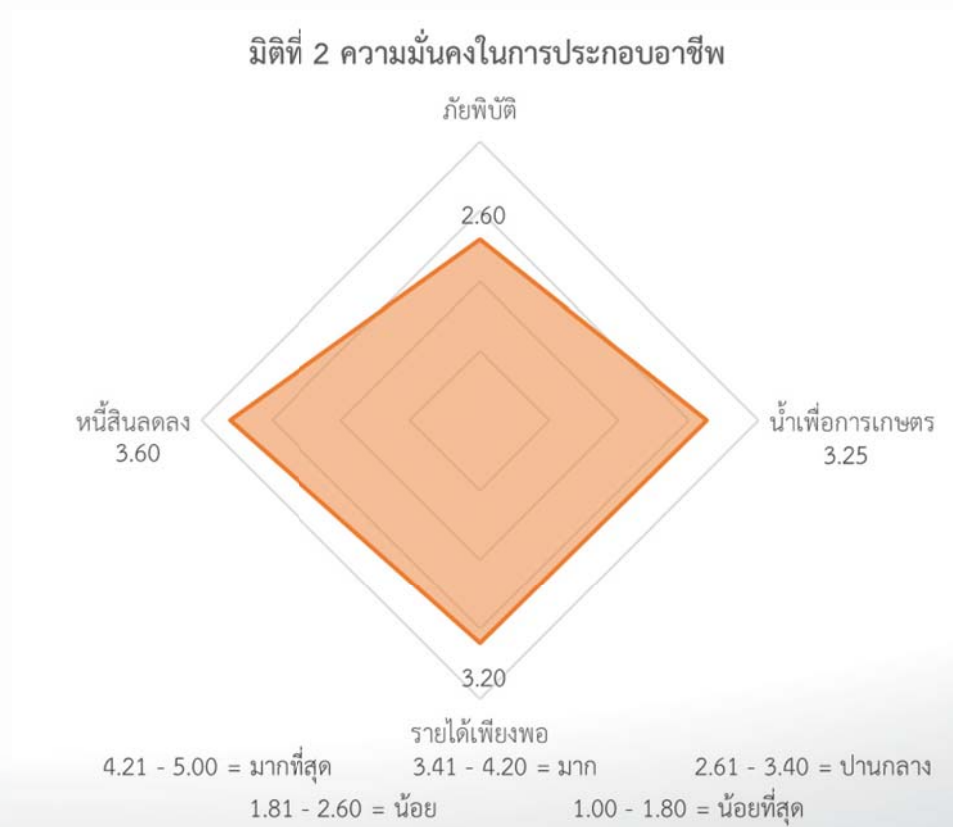
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.16	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	2.60	น้อย
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.20	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.60	มาก
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.79	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	4.21	มากที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.35	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.70	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.20	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.05	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มทีมากน้อยเพียงใด	4.20	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.15	มาก

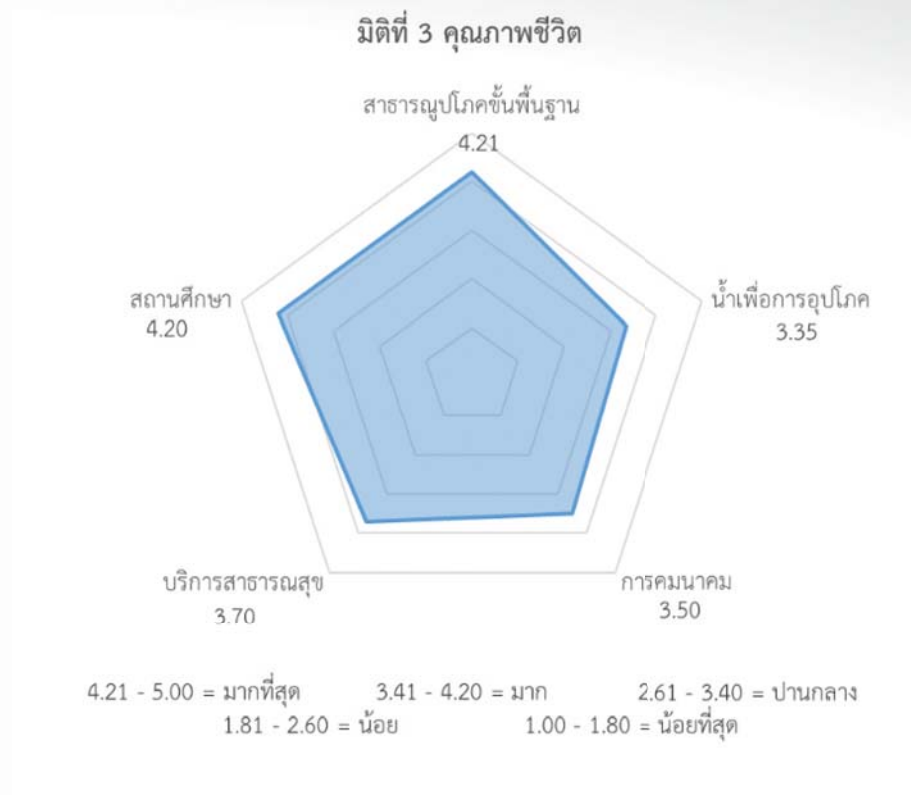
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

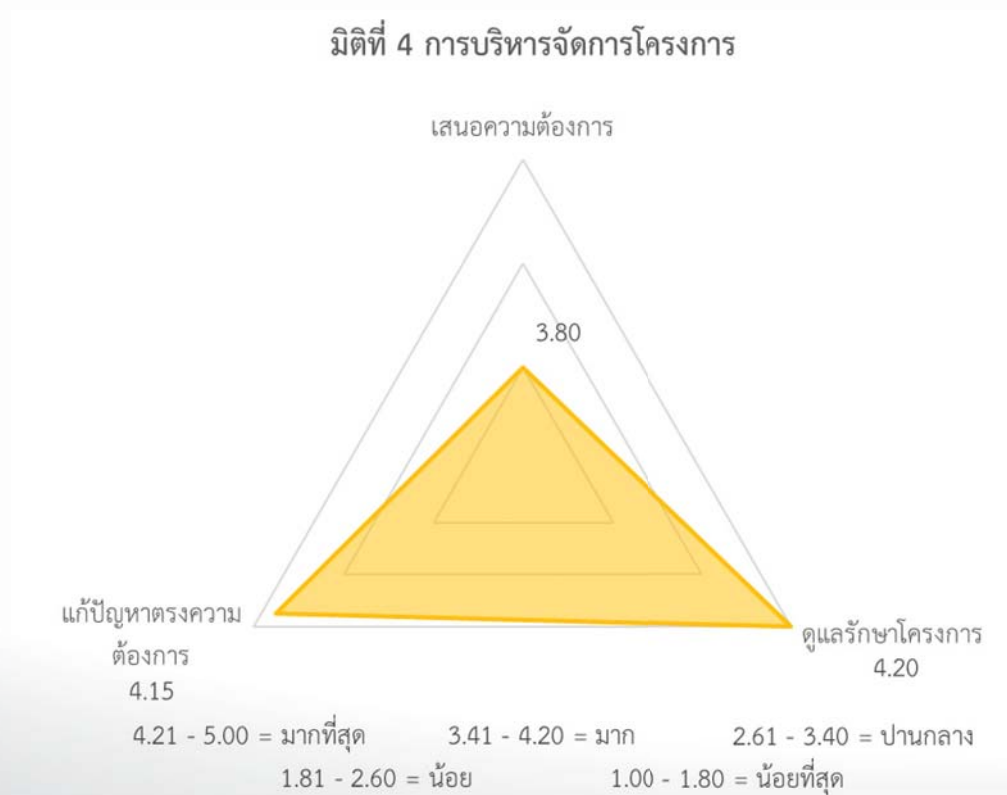
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

จากการศึกษาสภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 100 คิดว่าในพื้นที่ชุมชนมีอาหารเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือน และอาหารที่มีคุณภาพ แต่ในพื้นที่ยังคงมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ ร้อยละ 65.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	13	65.0
มี	7	35.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(8) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	2	10.5
สมาชิกในครอบครัว	13	68.4
ผู้อาศัย	2	10.5
ไม่ตอบ	2	10.5
รวม	19	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.8
4 - 6 คน	13	68.4
7 คนขึ้นไป	2	10.5
ไม่ตอบ	1	5.3
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	19	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	31.6
21 - 40 ปี	8	42.1
41 - 60 ปี	0	0.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	5	26.3
เฉลี่ย 25 ปี		
รวม	19	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	12	63.2
มัธยมศึกษา	5	26.3
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	10.5
รวม	19	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	13	68.4
คริสต์	6	31.6
รวม	19	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	14	73.7
รับจ้าง	3	15.8
รับราชการ	1	5.3
ไม่ตอบ	1	5.3
รวม	19	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	14.3
รับจ้าง	12	85.7
รวม	14	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	15	78.9
ไม่ตอบ	4	21.1
รวม	19	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	15	78.9
11-20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
ไม่ตอบ	2	10.5
รวม	17	89.5
อื่นๆ		
ต่ำกว่า 10 ไร่	1	5.3
11 - 20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
ไม่ตอบ	1	5.3
รวม	2	10.5

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	15	78.9
อื่นๆ	1	5.3
ไม่ตอบ	3	15.8
รวม	19	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
โฉนด	1	33.3
สปก./สปก.4 - 01	2	66.7
รวม	3	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	64,195	20,000	436,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	21,857	3,000	50,000	7
รับจ้างทางการเกษตร	30,625	2,500	36,000	12
รับจ้างทั่วไป	11,756	2,000	70,000	9
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/บัตรสวัสดิการ แห่งรัฐ ฯลฯ)	4,467	2,400	9,600	6
หาของป่า	1,567	200	3,000	3
อื่น ๆ	11,250	4,000	18,500	2

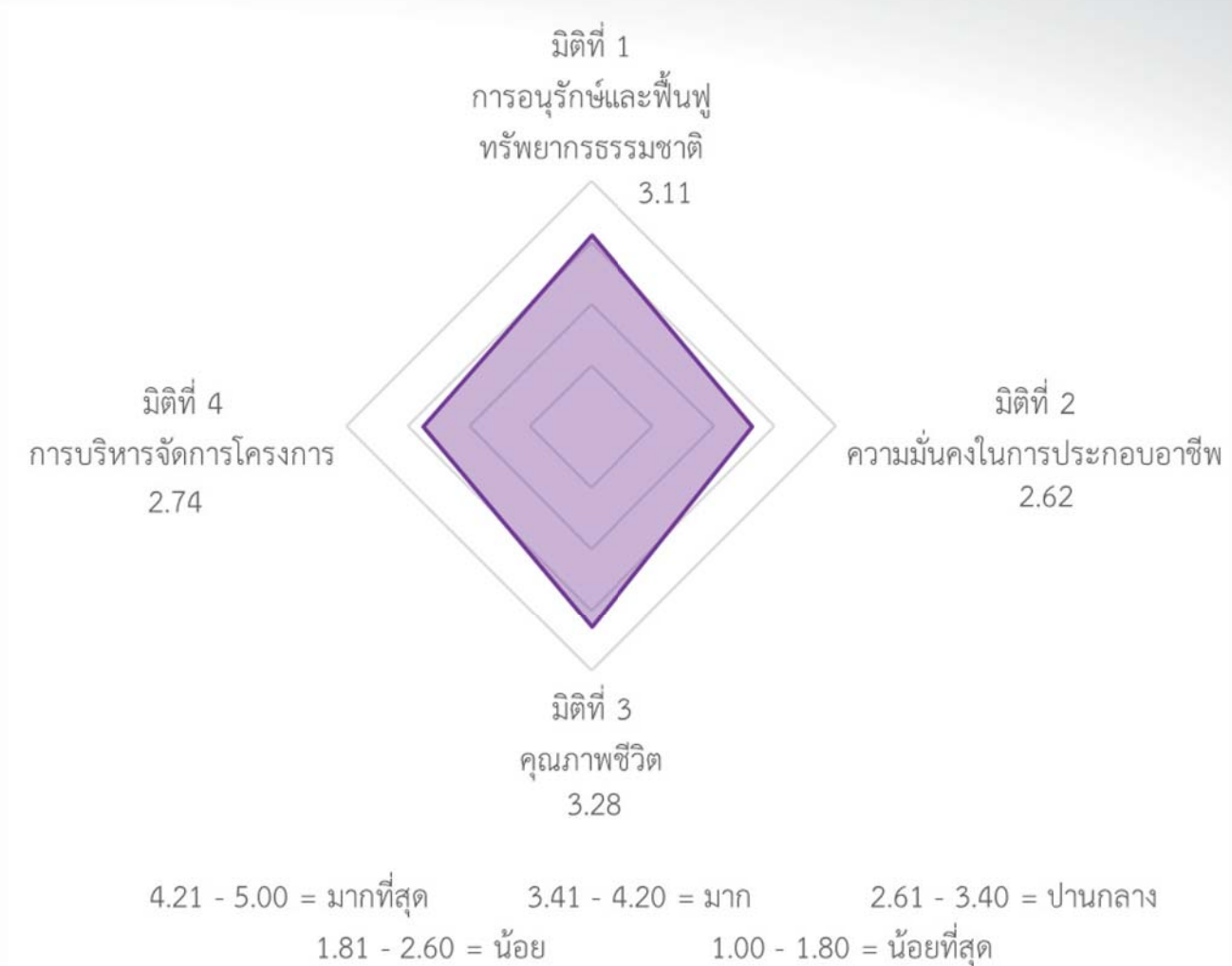
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	44,000	15,000	90,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.62	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.28	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.74	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

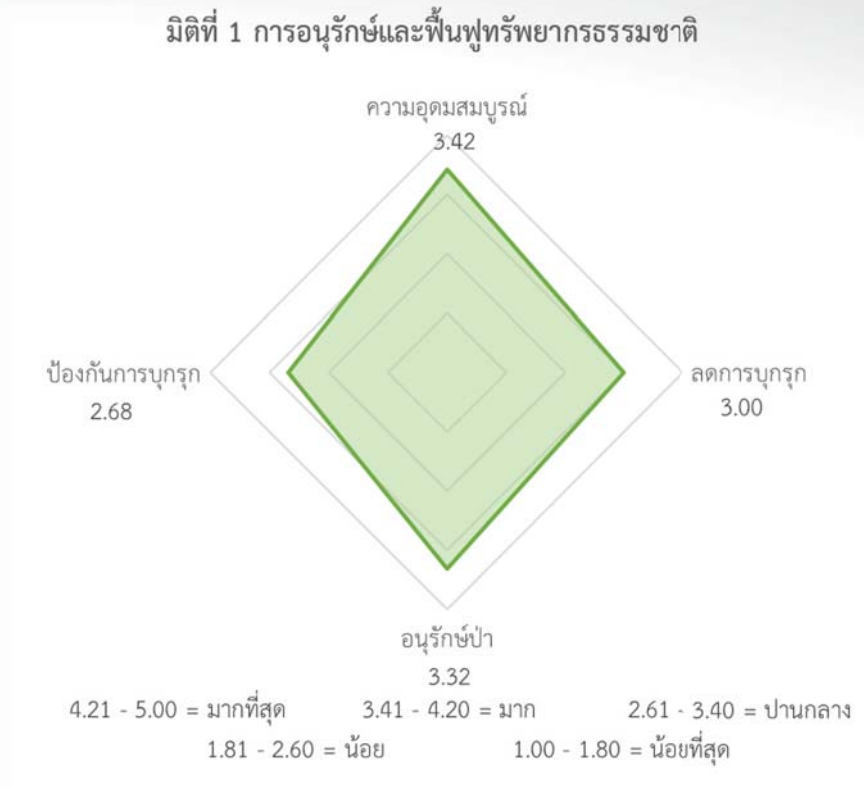
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.42	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.32	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	2.68	ปานกลาง

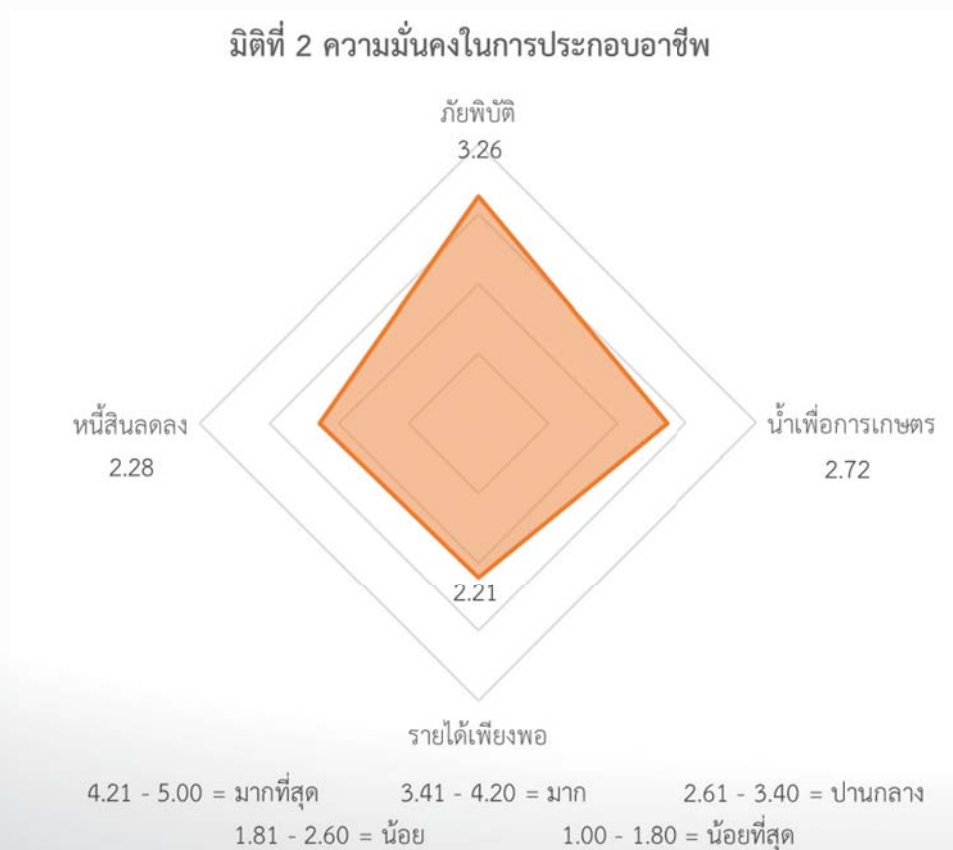
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.62	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.26	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	2.72	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	2.21	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.28	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.28	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	3.72	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	3.53	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	3.24	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	2.78	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	2.74	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	2.58	น้อย
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มทีมากนักน้อยเพียงใด	2.79	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	2.84	ปานกลาง

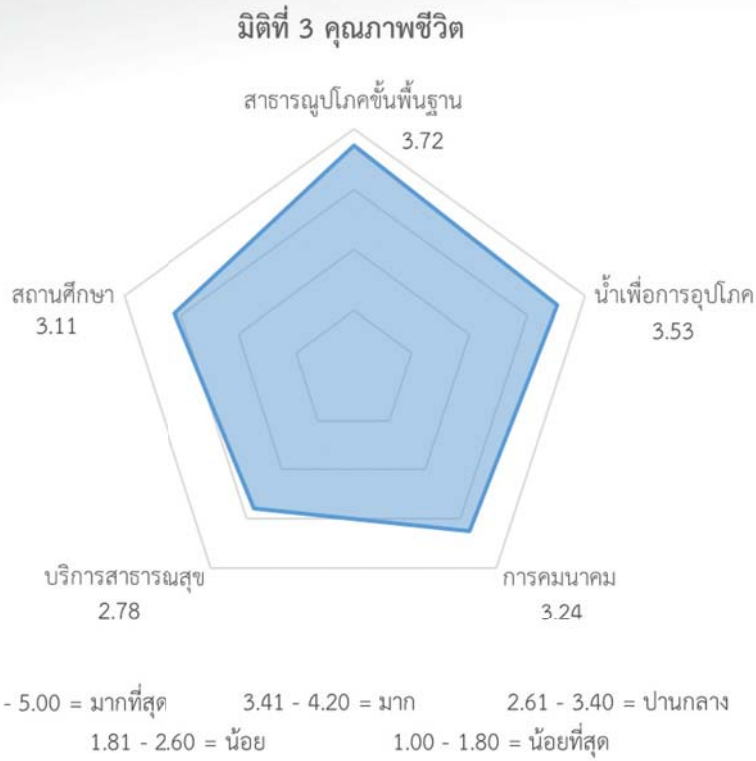
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

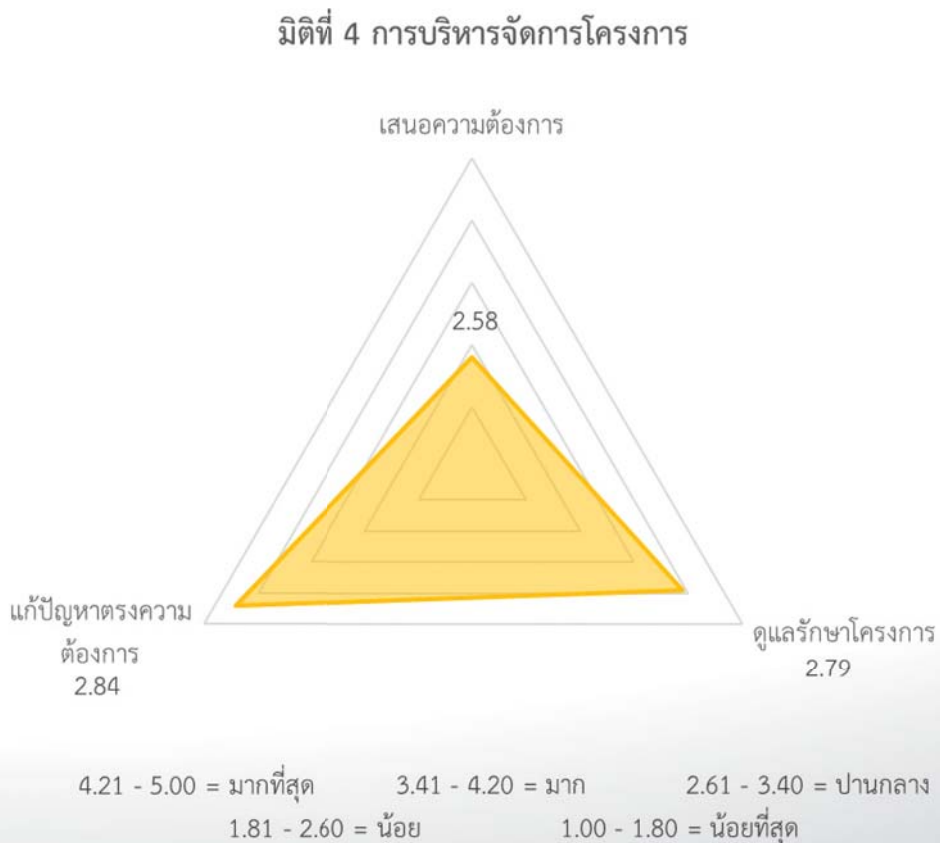
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครั้วเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครั้วเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	5.3
เพียงพอ	18	94.7
รวม	19	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	21.1
เพียงพอ	15	78.9
รวม	19	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	3	15.8
มี	16	81.2
รวม	19	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	94.7
มีข้อเสนอแนะ	1	5.3
รวม	19	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :- มีปัญหาในเรื่องพื้นที่การเพาะปลูกที่ไม่ค่อยสะดวกและไม่เพียงพอ สำหรับปลูกพืช ในช่วงฤดูแล้ง	1	

(9) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	10	50.0
สมาชิกในครอบครัว	9	45.0
ผู้อาศัย	1	5.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	2	10.0
4 - 6 คน	12	60.0
7 คนขึ้นไป	6	30.0
เฉลี่ย 10 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	5	25.0
21 - 40 ปี	10	50.0
41 - 60 ปี	3	15.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	2	10.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 37 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	6	30.0
มัธยมศึกษา	9	45.0
อาชีวศึกษา	4	20.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	14	70.0
คริสต์	6	30.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	15	75.0
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	2	10.0
อื่นๆ ระบุ นักเรียน นักศึกษา	3	15.0
รวม	20	100.0

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	1	14.3
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	3	42.9
รับจ้าง	2	28.6
รับราชการ	1	14.3
รวม	7	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	6	35.0
11-20 ไร่	8	60.0
มากกว่า 20 ไร่	6	5.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่น ๆ ระบุ		
- ที่อุทยานเตรียมการ	15	88.2
- ที่ดินทำกิน	2	11.8
รวม	17	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	336,500	80,000	900,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	320,000	50,000	900,000	19
รับจ้างทางการเกษตร	2,000	2,000	2,000	1
รับจ้างทั่วไป	20,000	20,000	20,000	1
ธุรกิจ/ค้าขาย	76,000	20,000	100,000	5
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	58,800	7,200	108,000	4
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	7,200	7,200	7,200	1

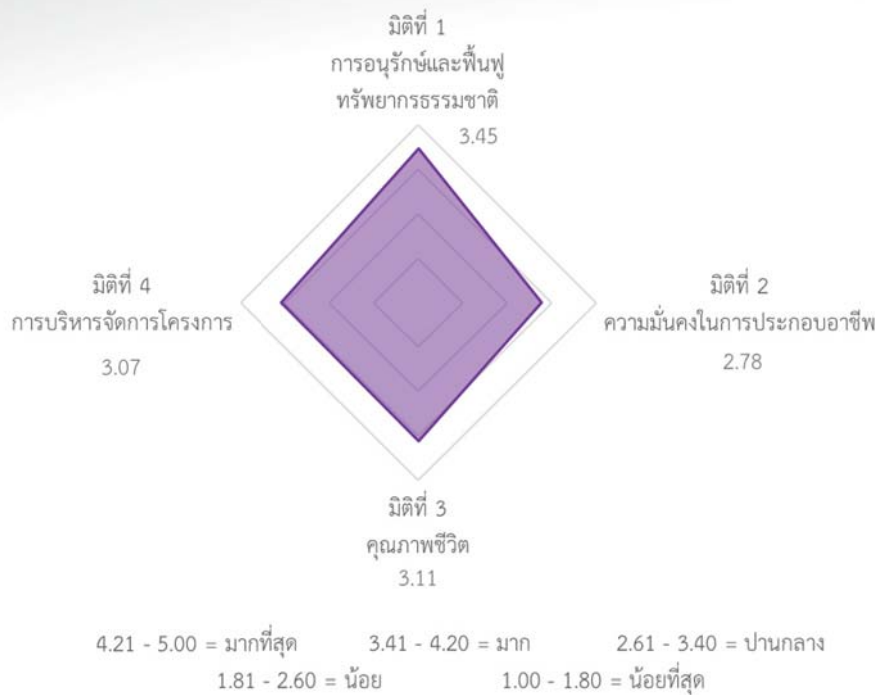
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	252,500	55,000	750,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.45	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.78	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.07	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

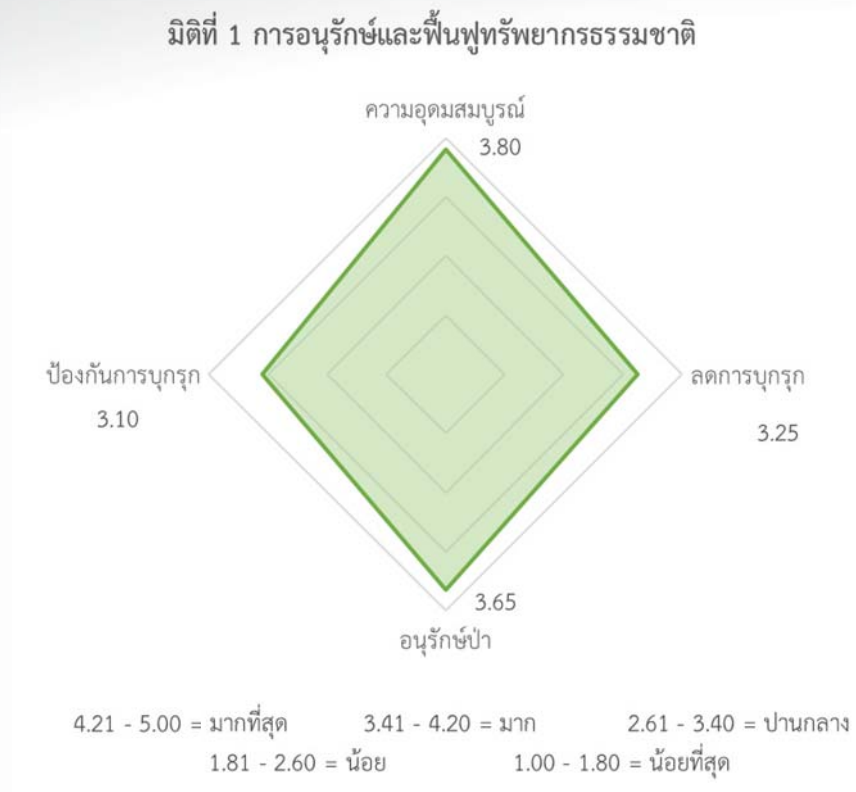
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.45	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.65	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.10	ปานกลาง

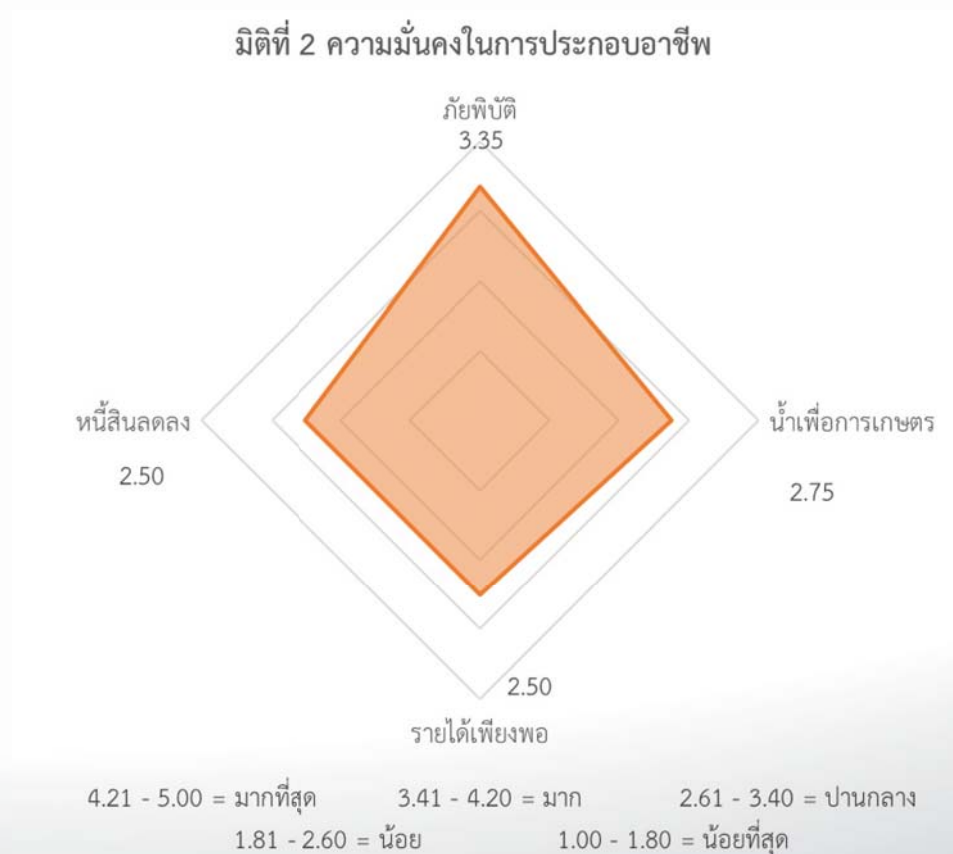
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.78	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.35	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.75	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.50	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.50	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.11	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.40	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.07	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.55	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	2.60	น้อย

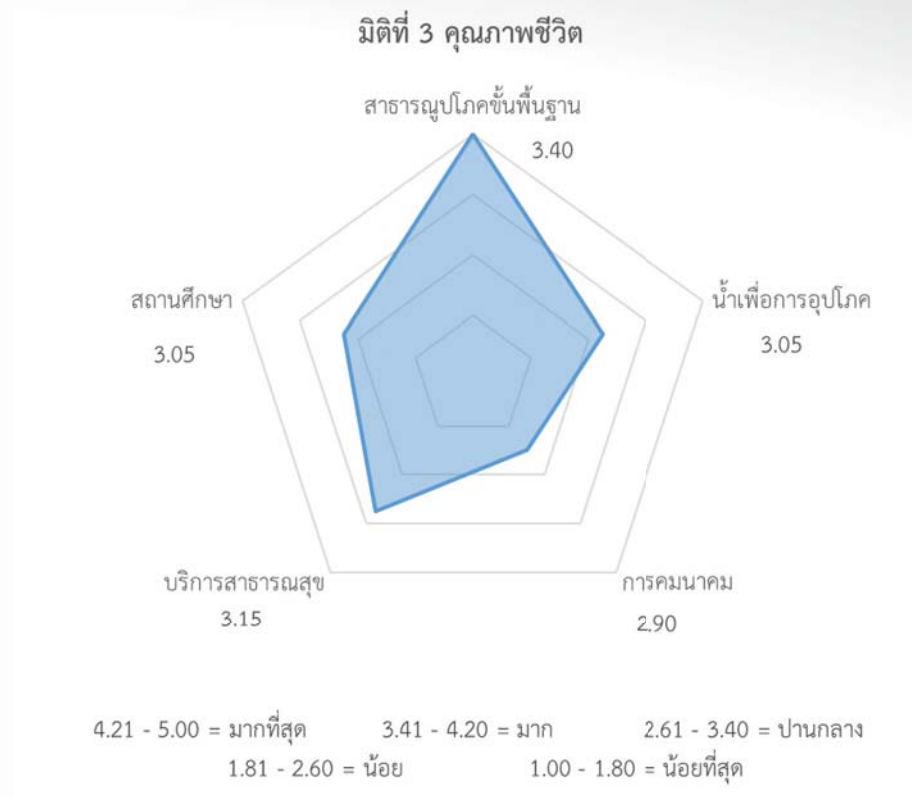
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

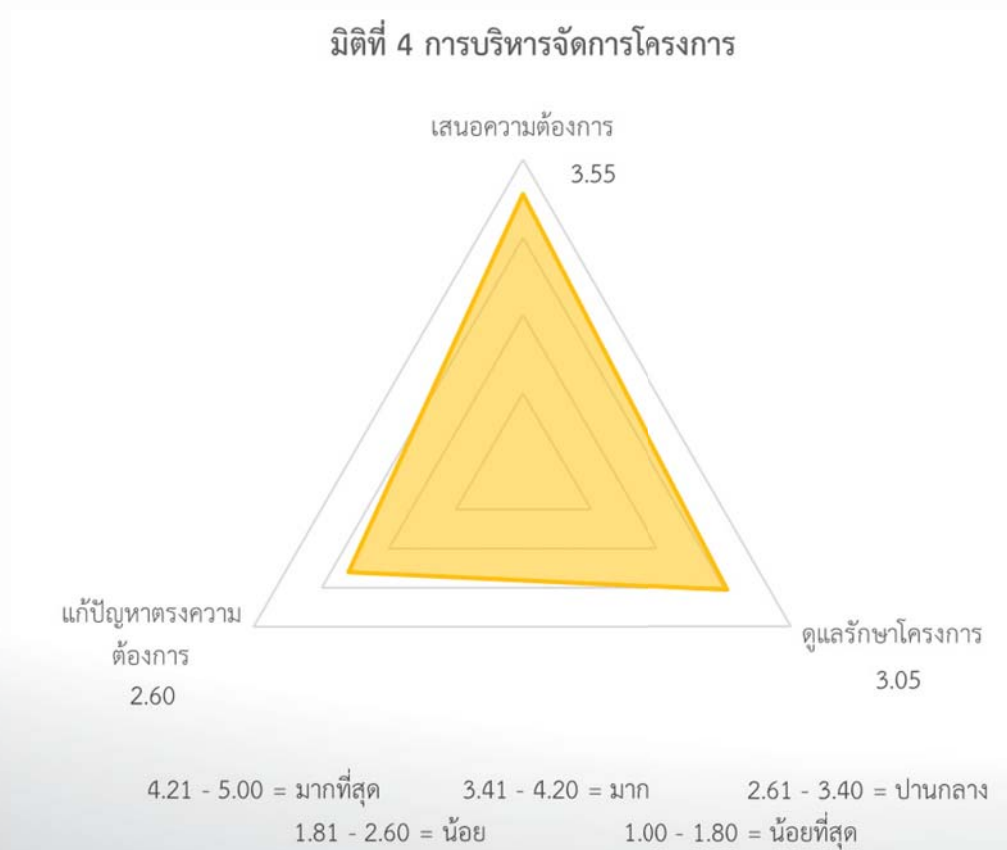
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	0	0.0
มี	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. แนวเขตที่ดินทำกินแต่ละครัวเรือนไม่ชัดเจน ปัจจุบันที่อยู่อาศัยของราษฎรบ้านปางของไม่มีพื้นที่ ราษฎรร้องขอป่าชุมชนในพื้นที่	1	
2. สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวของบ้านปางขอน	1	

(10) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านธารทอง ตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	7	36.8
สมาชิกในครอบครัว	9	47.4
ผู้อาศัย	3	15.8
รวม	19	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	5	26.3
4 - 6 คน	12	63.2
7 คนขึ้นไป	2	10.5
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	19	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	5	26.3
21 - 40 ปี	9	47.4
41 - 60 ปี	2	10.5
61 - 80	1	5.3
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	10.5
ระยะเวลาเฉลี่ย 31 ปี		
รวม	19	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	12	63.2
มัธยมศึกษา	5	26.3
อาชีวศึกษา	1	5.3
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	5.3
รวม	19	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	16	84.2
คริสต์	3	15.8
รวม	19	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	13	68.4
รับจ้าง	5	26.3
อื่น ๆ ระบุ พนักงานราชการ	1	5.3
รวม	19	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	12.5
เลี้ยงสัตว์	1	6.3
รับจ้าง	13	81.3
รวม	16	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	18	94.7
ไม่ตอบ	1	5.3
รวม	19	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	13	68.4
11 - 20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
ไม่ตอบ	6	31.6
รวม	19	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	13	68.4
ไม่ตอบ	6	31.6
รวม	19	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
โฉนด	3	30.0
สปก./สปก.4 - 01	4	40.0
อื่นๆ ระบุ ที่จัดสรร	3	30.0
รวม	10	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	45,411	20,000	110,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตรกร	25,929	10,000	40,000	14
รับจ้างทางการเกษตร	15,750	6,400	25,000	8
รับจ้างทั่วไป	16,493	2,800	58,400	15
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ / พนักงานบริษัทเอกชน)	24,000	24,000	24,000	1
ลูก/ญาติให้	10,000	10,000	10,000	1
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ / บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	5,673	2,400	21,600	11

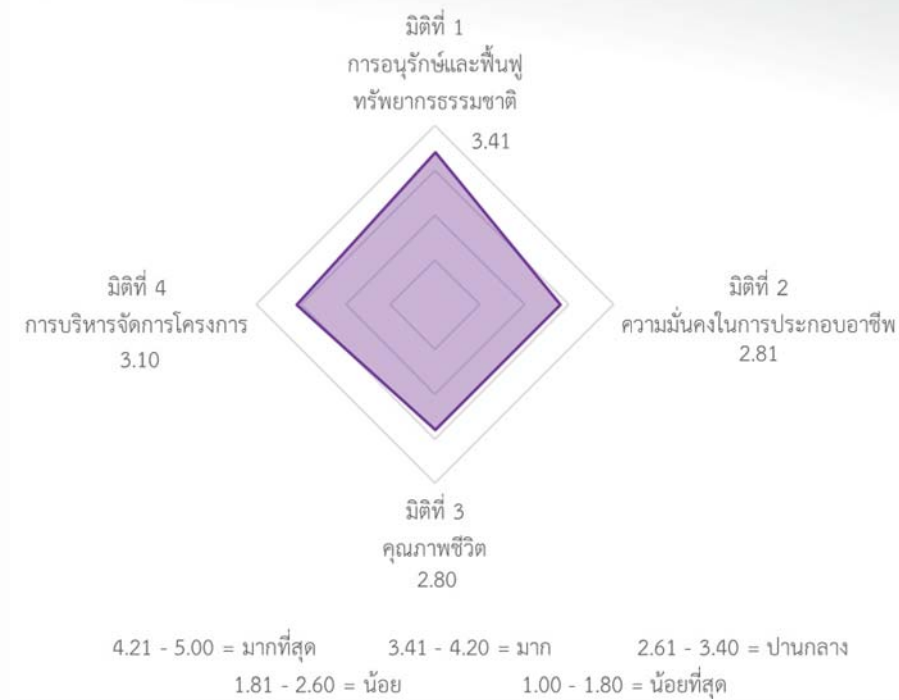
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	40,316	20,000	70,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.41	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.81	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.80	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.10	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

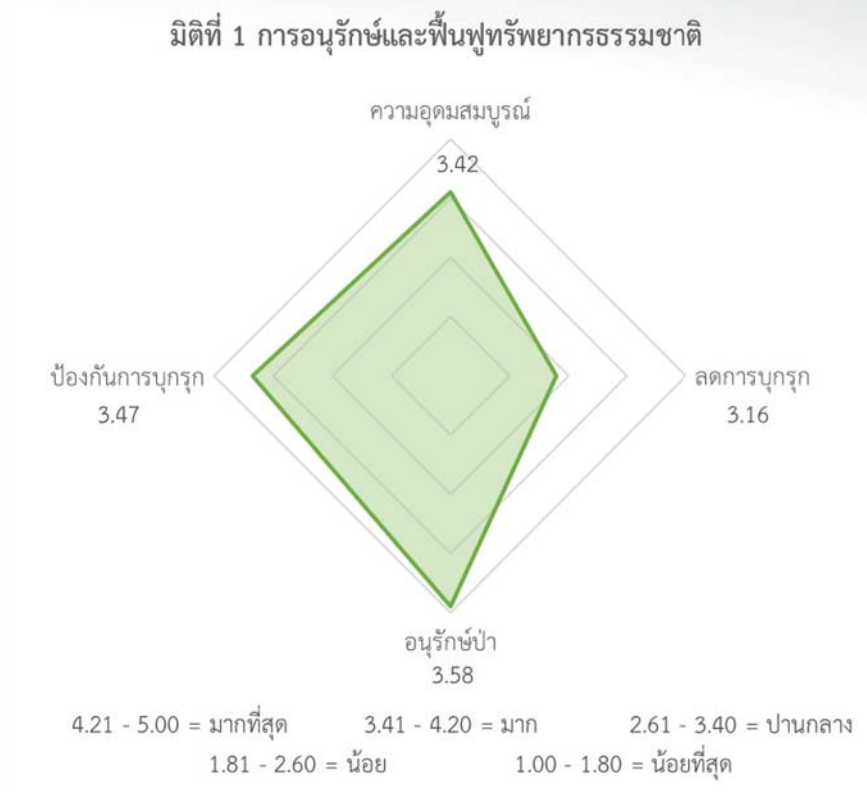
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.41	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.42	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.16	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.58	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.47	มาก

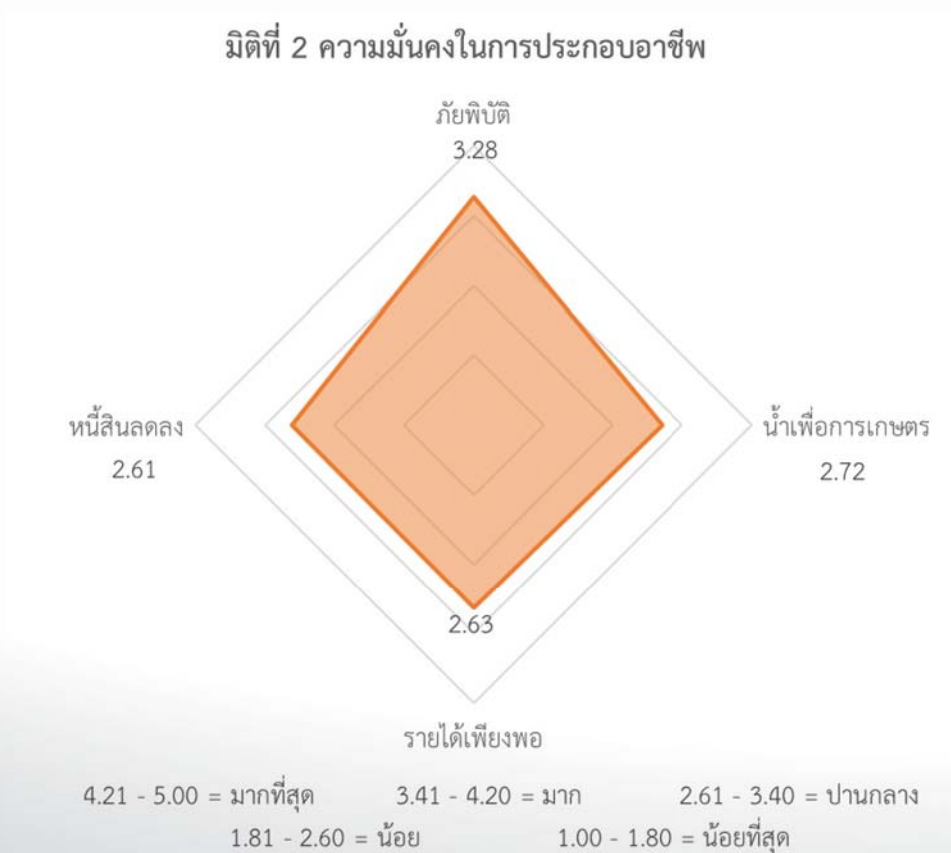
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.81	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.28	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	2.72	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	2.63	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.61	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.80	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภค อย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	2.68	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	2.79	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	2.84	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	2.68	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.10	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที มากนักน้อยเพียงใด	3.26	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง

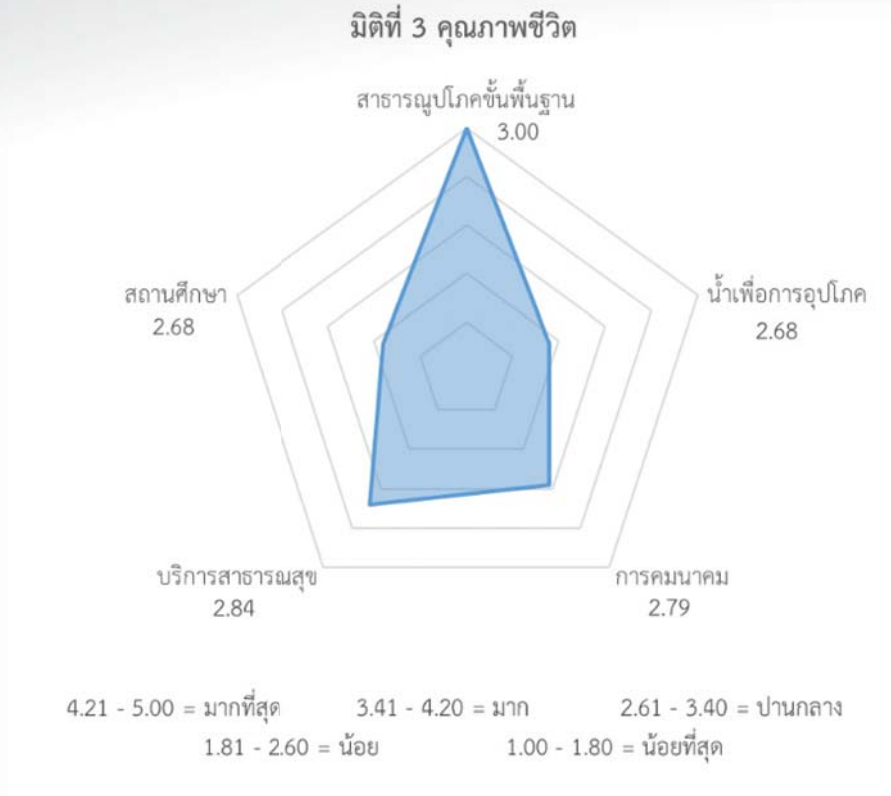
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

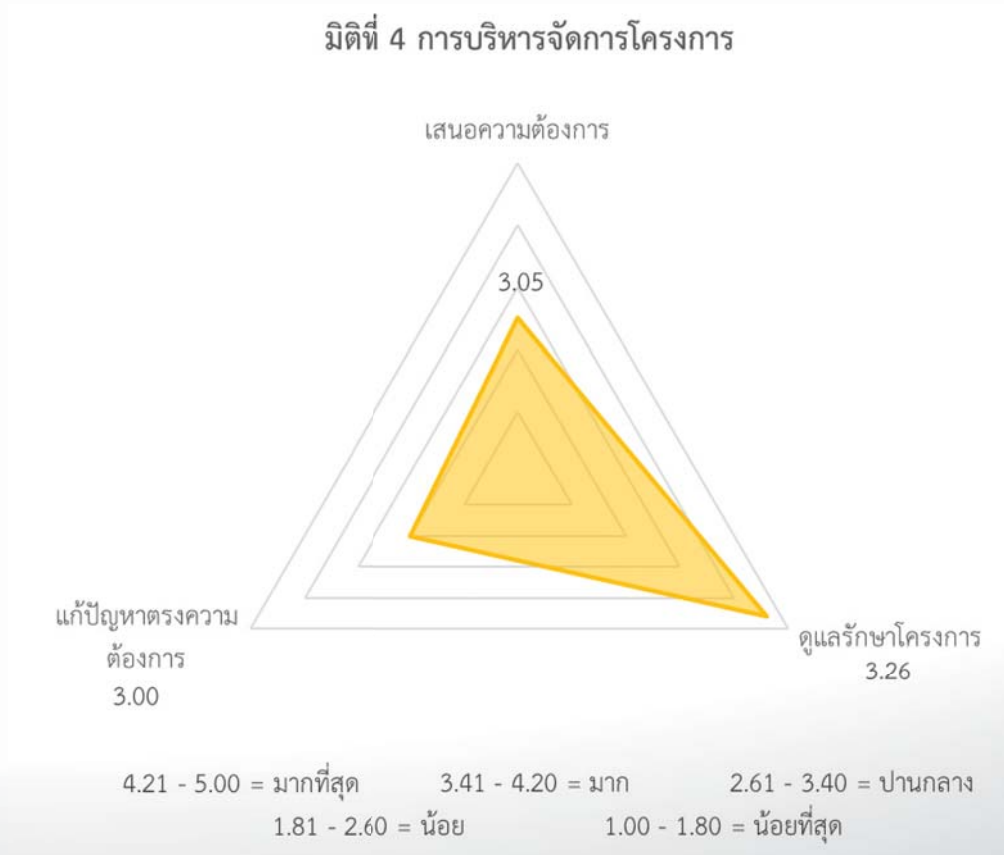
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครั้วเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครั้วเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	31.6
เพียงพอ	13	68.4
รวม	19	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	7	36.8
เพียงพอ	12	63.2
รวม	19	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	7	36.8
มี	12	63.2
รวม	19	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	94.7
มีข้อเสนอแนะ	1	5.3
รวม	19	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :- อยากให้ส่งเสริมไม้ผล เช่น หนาม ลำไย เงาะ	1	

(11) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	13	70.0
สมาชิกในครอบครัว	7	30.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	1	5.0
4 - 6 คน	17	85.0
7 คนขึ้นไป	2	10.0
เฉลี่ย 6 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	5.0
21 - 40 ปี	11	55.0
41 - 60 ปี	8	40.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 39 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	12	60.0
มัธยมศึกษา	5	25.0
อาชีวศึกษา	3	15.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	10	50.0
คริสต์	10	50.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	18	90.0
เจ้าของธุรกิจ	1	5.0
รับจ้าง	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	1	2.9
เลี้ยงสัตว์	17	50.0
เจ้าของธุรกิจ	1	2.9
รับจ้าง	14	41.2
รับราชการ	1	2.9
รวม	34	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	1	5.0
11 - 20 ไร่	5	25.0
มากกว่า 20 ไร่	14	70.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ ป่าสงวน	20	100
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	138,505	31,400	530,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	61,477	1,500	150,000	19
รับจ้างทางการเกษตร	32,682	5,000	90,000	11
รับจ้างทั่วไป	25,167	2,000	54,000	6
ธุรกิจ/ค้าขาย	37,500	10,000	70,000	4
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ / พนักงานบริษัทเอกชน)	82,000	82,000	82,000	
ลูก/ญาติให้	33,771	8,400	50,000	7
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/บัตรสวัสดิการ แห่งรัฐ ฯลฯ)	4,350	2,400	7,200	8
หาของป่า	5,250	500	10,000	2
อื่น ๆ ระบุ ทำงานที่ ต่างประเทศ	450,000	450,000	450,000	1

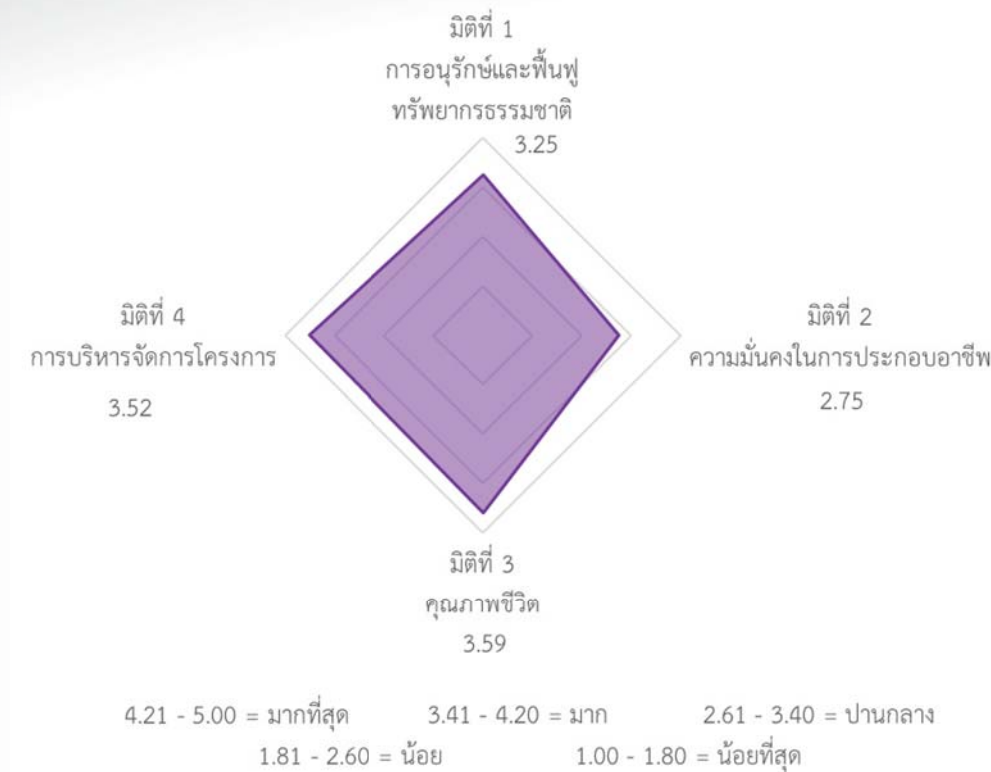
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	97,000	15,000	200,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.25	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.75	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.59	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.52	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.25	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.35	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.65	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.70	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.30	ปานกลาง

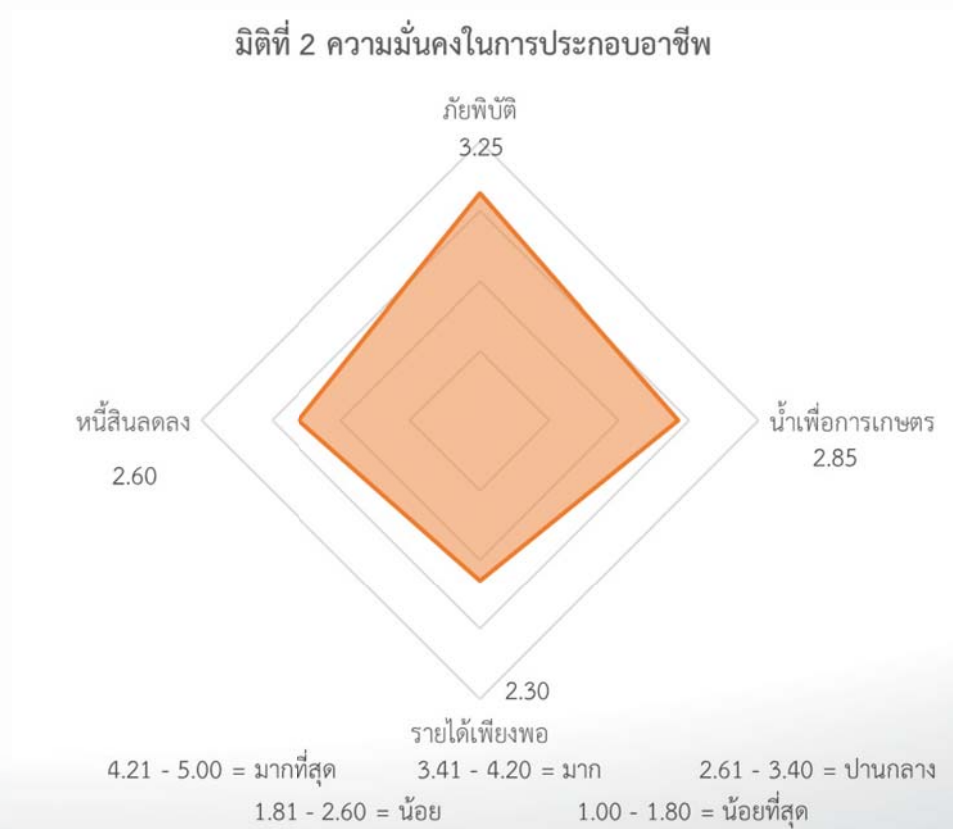
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.75	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.85	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.30	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.60	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.59	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.70	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.10	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี มากน้อยเพียงใด	3.65	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.75	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.75	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.52	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรง ความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง

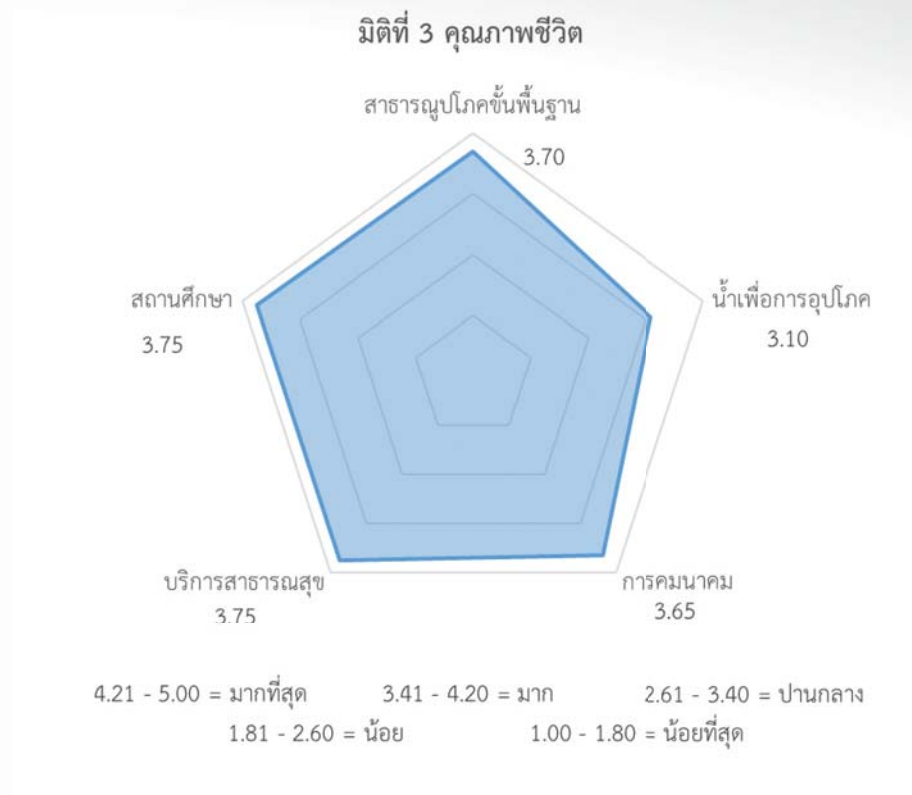
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

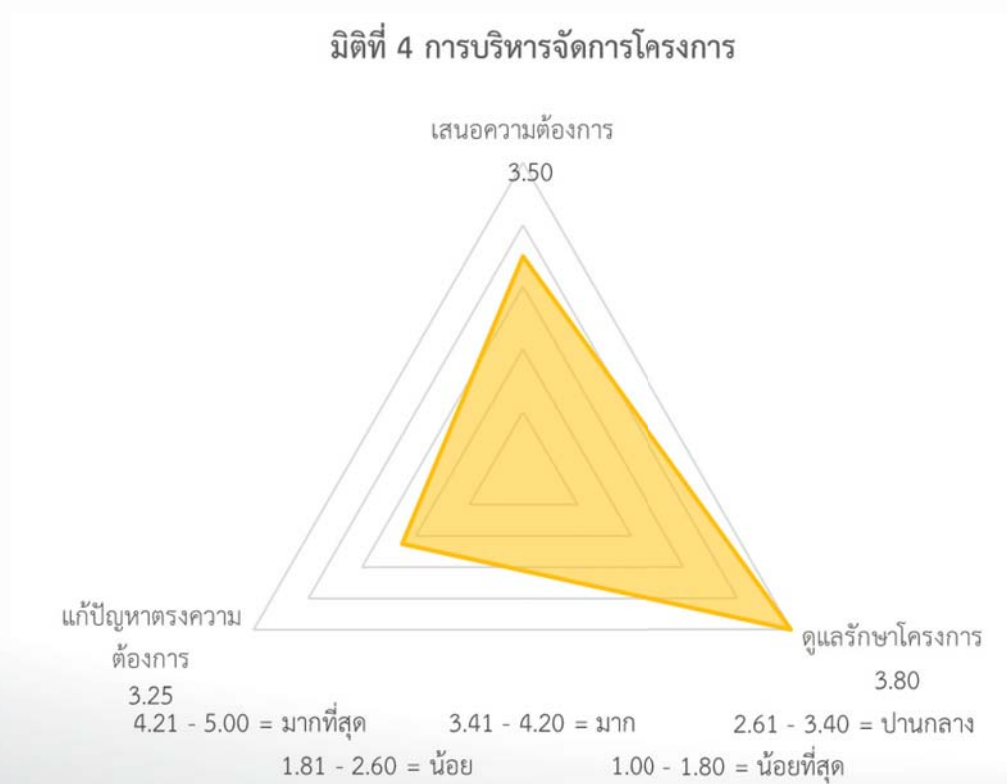
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	1	5.0
มี	19	95.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. อยากให้หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานจัดระเบียบเขตป่าและที่ทำกินให้ชัดเจน	1	
2. อยากได้ป่าใช้สอยคืน อยากให้หน่วยงานเรียกคืนจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านมาก อยากให้สนับสนุนการเพาะปลูกที่มีการจัดการที่ดีกว่านี้	1	

(12) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยบ่อ ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	10	50.0
สมาชิกในครอบครัว	6	30.0
ผู้อาศัย	3	15.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.0
4 - 6 คน	12	60.0
7 คนขึ้นไป	3	15.0
ไม่ตอบ	2	10.0
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	4	20.0
21 - 40 ปี	3	15.0
41-60 ปี	5	25.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	8	40.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 34 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	12	60.0
มัธยมศึกษา	7	35.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์	13	40.6
รับจ้าง	19	59.4
รวม	32	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	15	75.0
11 - 20 ไร่	3	15.0
มากกว่า 20 ไร่	2	10.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ ป่าสงวน	20	100
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	62,100	15,000	130,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	35,526	10,000	65,000	19
รับจ้างทางการเกษตร	21,064	4,700	60,000	11
รับจ้างทั่วไป	22,353	5,000	60,000	15

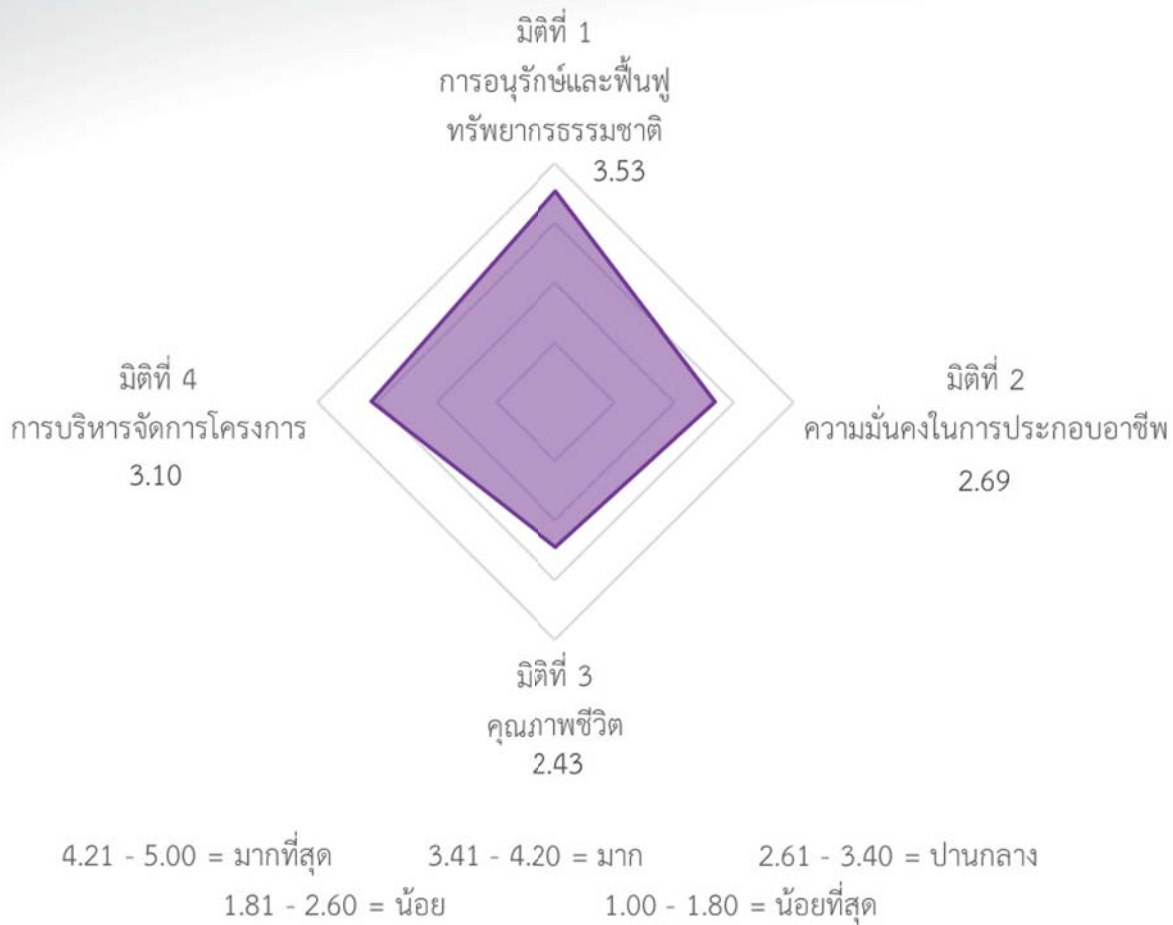
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	31,400	6,000	65,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.43	น้อย
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.10	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

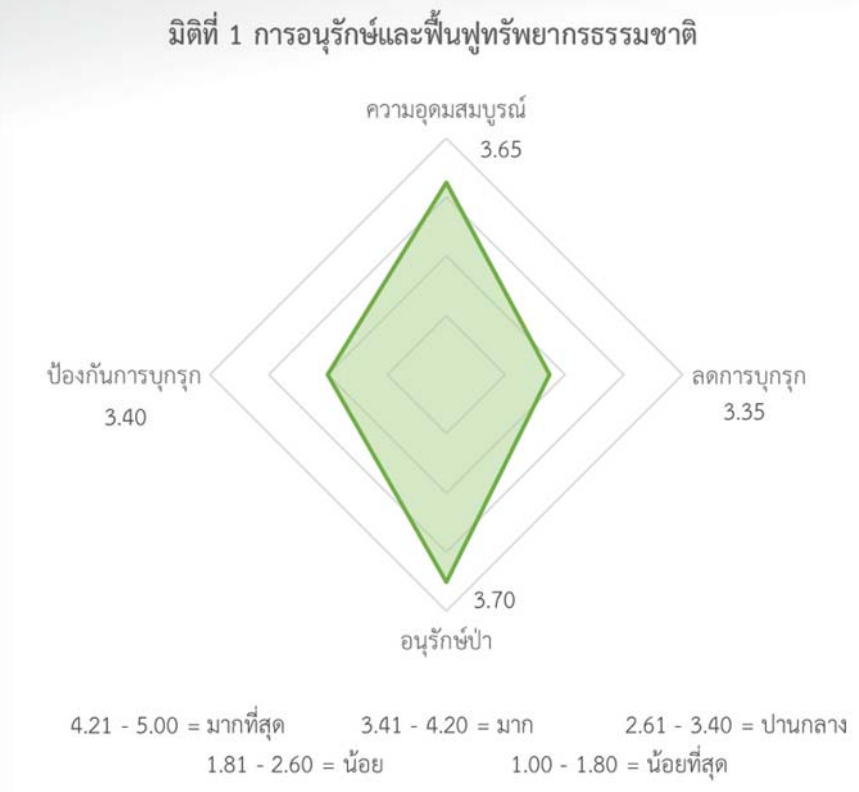
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.53	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.65	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.35	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.70	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.40	ปานกลาง

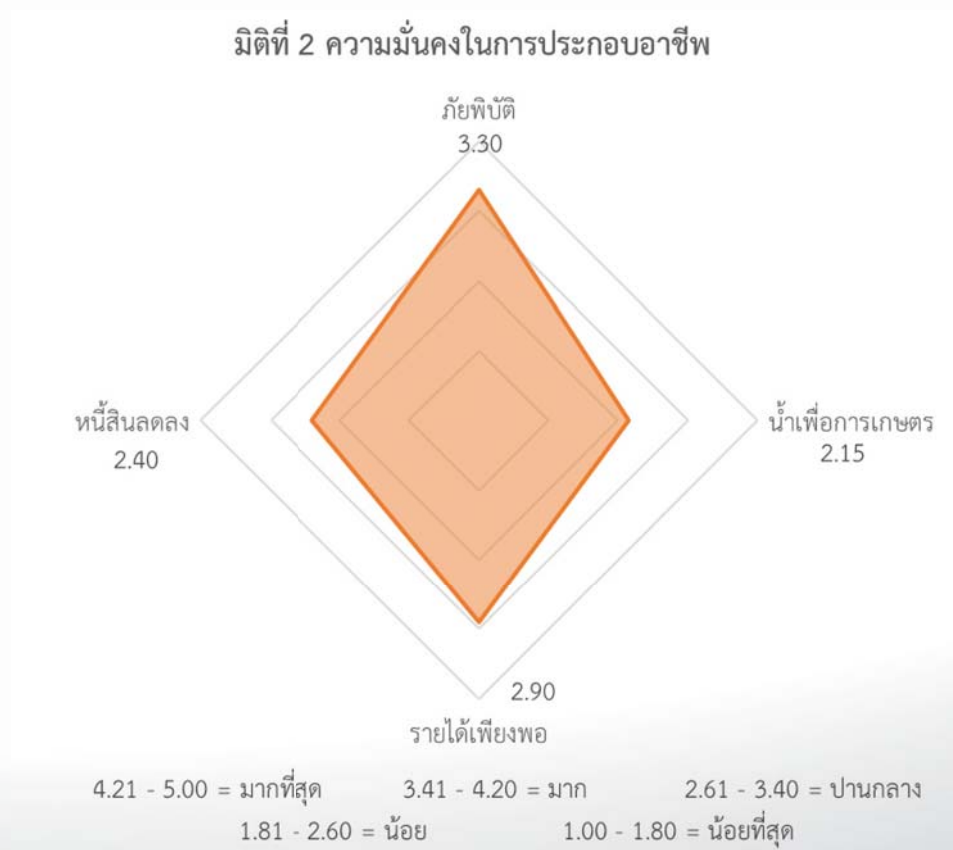
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.30	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.15	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.40	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.43	น้อย
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	2.10	น้อย
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.15	น้อย
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	2.05	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	2.70	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.10	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	2.95	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มทีมากน้อยเพียงใด	3.35	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง

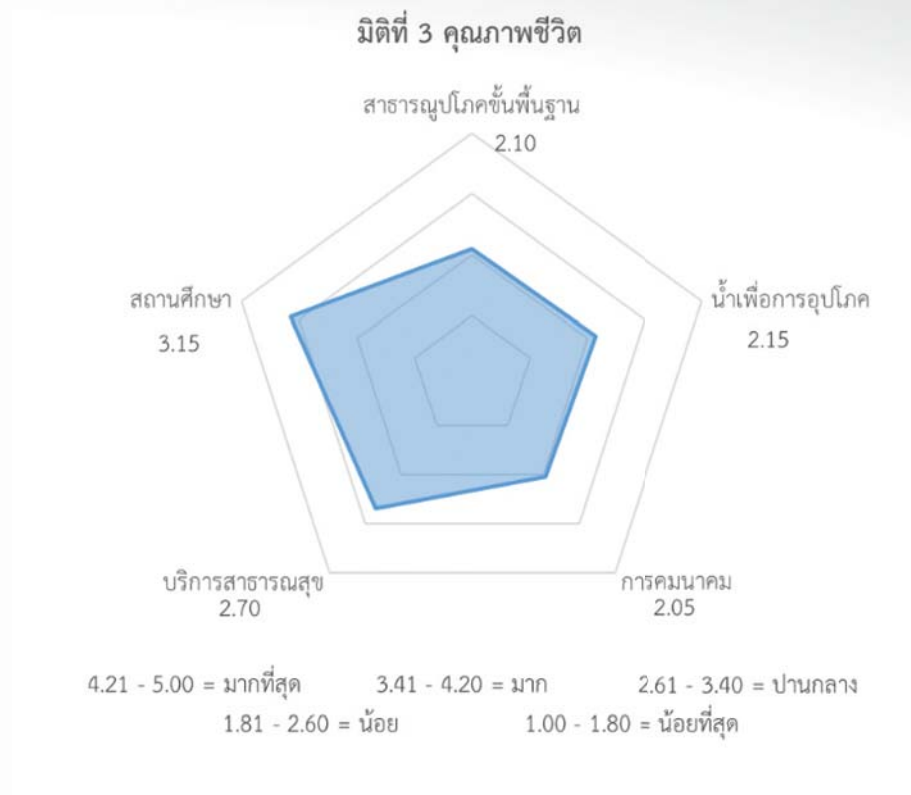
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

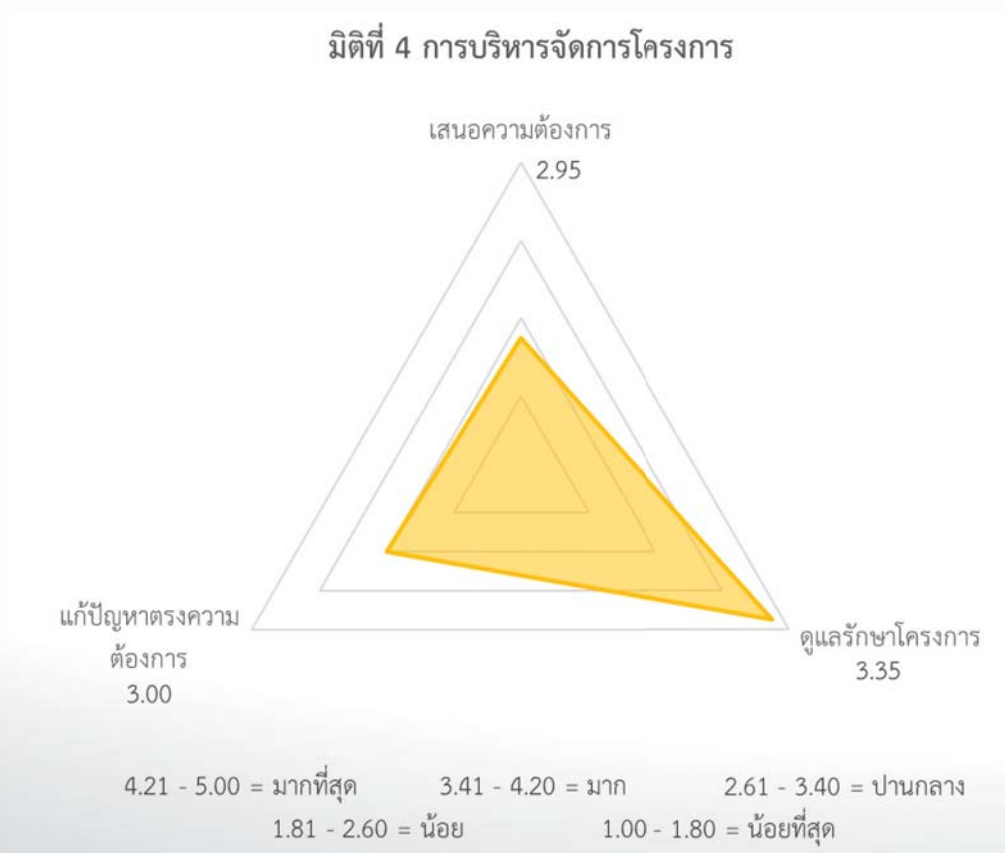
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	19	95.0
มี	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(13) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง ตำบลขุนควร อำเภอบาง
จังหวัดพะเยา

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0
สมาชิกในครอบครัว	8	40.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	2	10.0
4 - 6 คน	9	45.0
7 คนขึ้นไป	9	45.0
เฉลี่ย 7 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21 - 40 ปี	11	55.0
41 - 60 ปี	4	20.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	5	25.0
เฉลี่ย 38 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	9	45.0
มัธยมศึกษา	10	50.0
อาชีวศึกษา	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	17	85.0
คริสต์	3	15.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	17	85.0
รับจ้าง	1	5.0
รับราชการ	2	10.0
รวม	20	100.0

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	3	21.4
เลี้ยงสัตว์	2	14.3
รับจ้าง	9	64.3
รวม	14	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	6	30.0
11 - 20 ไร่	5	25.0
มากกว่า 20 ไร่	8	40.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่น ๆ ระบุ		
- จ้างจอง	18	90.0
- ไม่มีเอกสารสิทธิ์	2	10.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	110,930	20,000	1,008,600

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	93,684	10,000	1,000,000	19
รับจ้างทางการเกษตร	10,000	10,000	10,000	2
รับจ้างทั่วไป	15,600	3,000	40,000	5
ธุรกิจ/ค้าขาย	30,000	10,000	50,000	2
ลูก/ญาติให้	14,000	10,000	20,000	5
สวัสดิการรัฐ	6,800	3,600	10,000	2
อื่น ๆ ระบุ เจ้าหน้าที่ อสม.	12,000	12,000	12,000	1

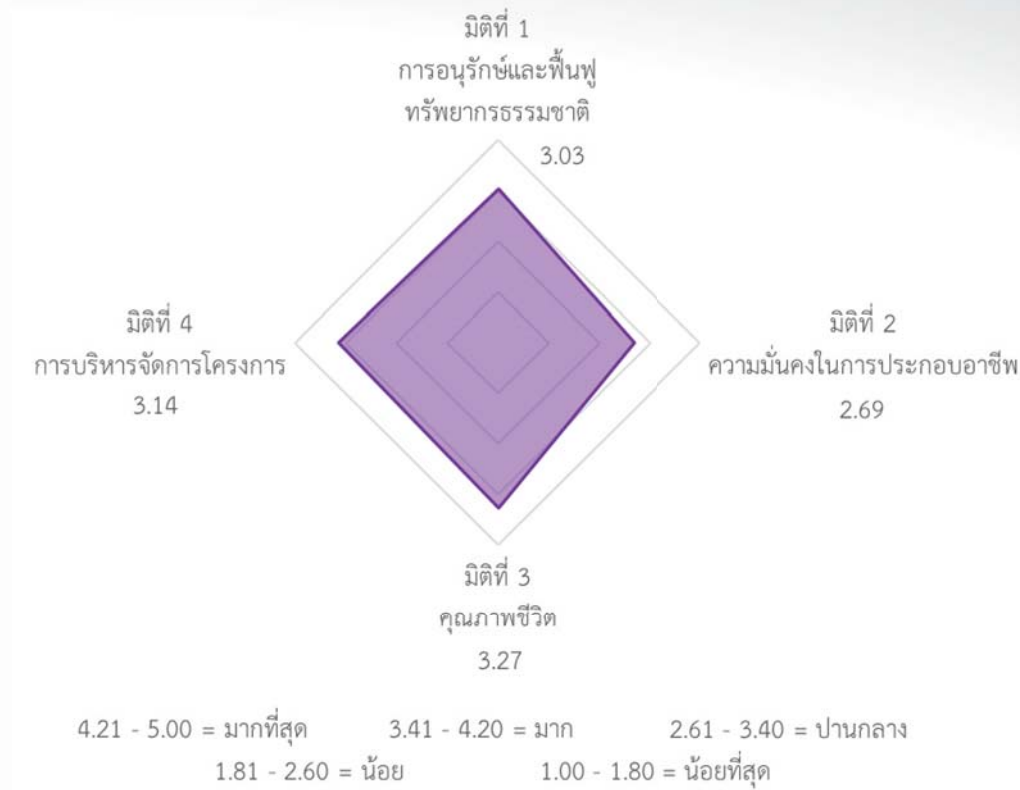
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	66,250	20,000	200,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.03	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.27	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.14	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.03	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.85	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.40	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	2.60	น้อย

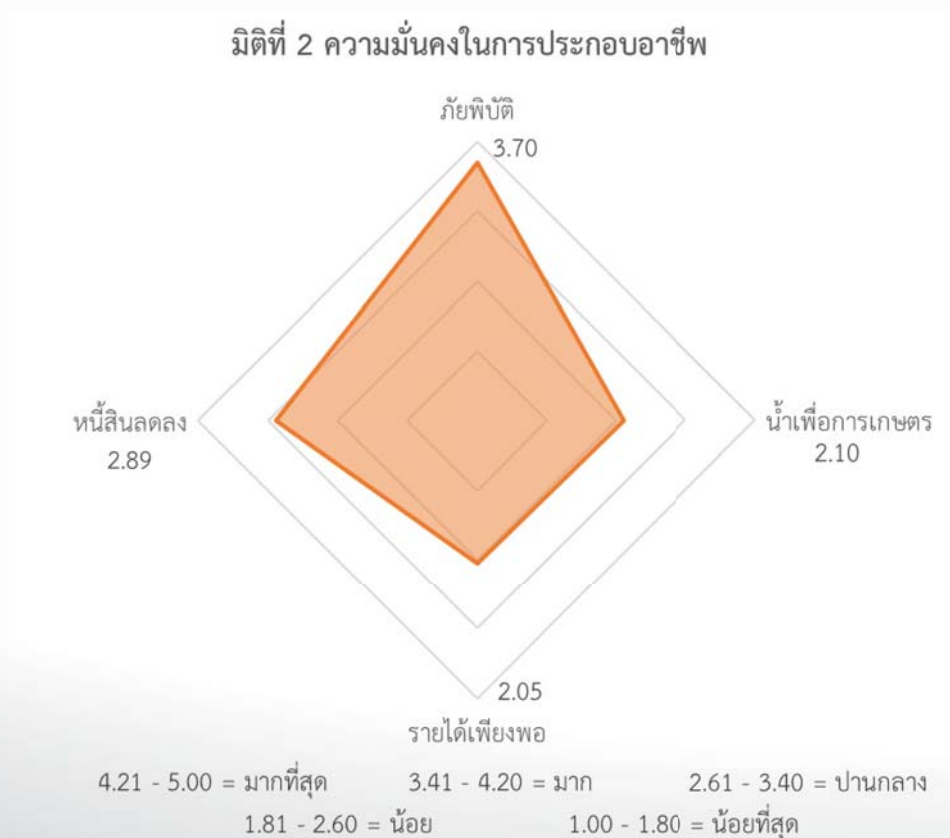
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.69	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.70	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	2.10	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	2.05	น้อย
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.89	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.27	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	3.10	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภค อย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	3.20	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	3.40	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	3.75	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.14	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มทีมากนักน้อยเพียงใด	3.20	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	3.21	ปานกลาง

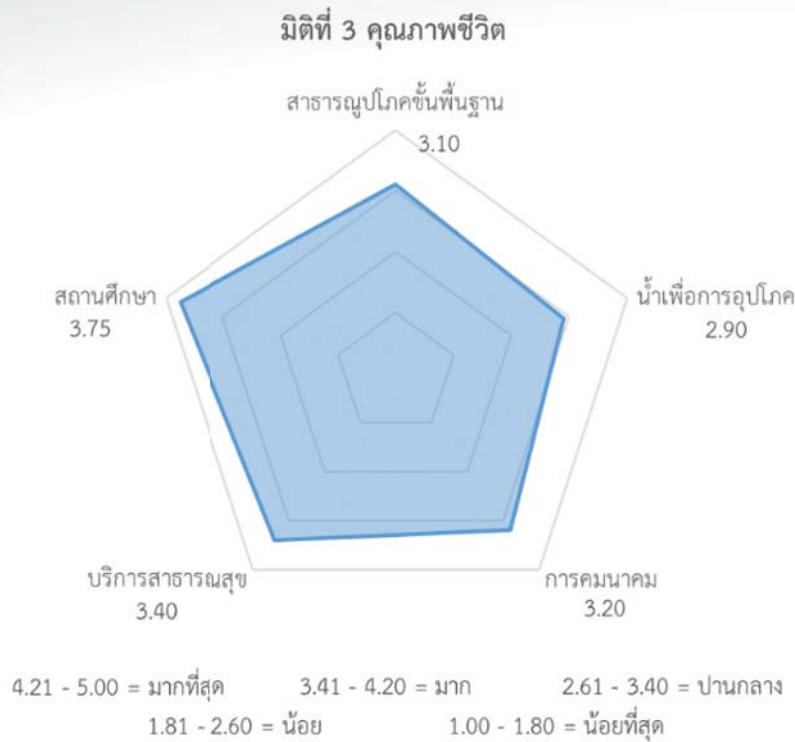
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	7	35.0
มี	13	65.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	14	70.0
มีข้อเสนอแนะ	6	30.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. ขอให้มีการช่วยเหลือ เช่น การรับซื้อพืชผักจากชาวบ้านเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของโครงการอันเนื่องฯ	1	
2. ช่วยเหลือด้านการเกษตร เพราะเกษตรกรราคาไม่ดี ค่ายา ค่าปุ๋ย แพง จึงทำให้ขาดทุนและเป็นหนี้	2	
3. รัฐต้องออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เช่น สบก. นส.3 เป็นหลัก ประกันในการอยู่อาศัย ดำรงชีพในพื้นที่ 3,500 ไร่	1	
4. อยากให้ช่วยเหลือด้านน้ำในการอุปโภค - บริโภค	2	

(14) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสบซุ่น ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	17	85.0
สมาชิกในครอบครัว	3	15.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	13	65.0
4 - 6 คน	7	35.0
7 คนขึ้นไป	0	0.0
เฉลี่ย 3 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	10.0
21-40 ปี	5	25.0
41-60 ปี	10	50.0
61-80	1	5.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	10.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 43 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	15	75.0
มัธยมศึกษา	2	10.0
ไม่ตอบ	3	15.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	19	95.0
อื่นๆ ระบุ ผู้สูงอายุ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
รับจ้าง	19	100
รวม	19	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	4	20.0
11-20 ไร่	5	25.0
มากกว่า 20 ไร่	9	45.0
ไม่ตอบ	2	10.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	18	90.0
ไม่ตอบ	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
นส.3 / นส.3ก.	12	75.0
อื่น ๆ ระบุ ไม่มีเอกสารสิทธิ์	4	25.0
รวม	16	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	117,350	30,000	415,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	68,235	10,000	200,000	17
รับจ้างทางการเกษตร	15,533	3,000	50,000	15
รับจ้างทั่วไป	25,278	1,000	100,000	18
ธุรกิจ/ค้าขาย	50,000	50,000	50,000	1
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ / พนักงานบริษัทเอกชน)	180,000	180,000	180,000	1
ประมง	5,000	5,000	5,000	1
ลูก / ญาติให้	16,667	5,000	30,000	6
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ / บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	4,060	300	5,000	5
หาของป่า	6,714	1,500	20,000	14

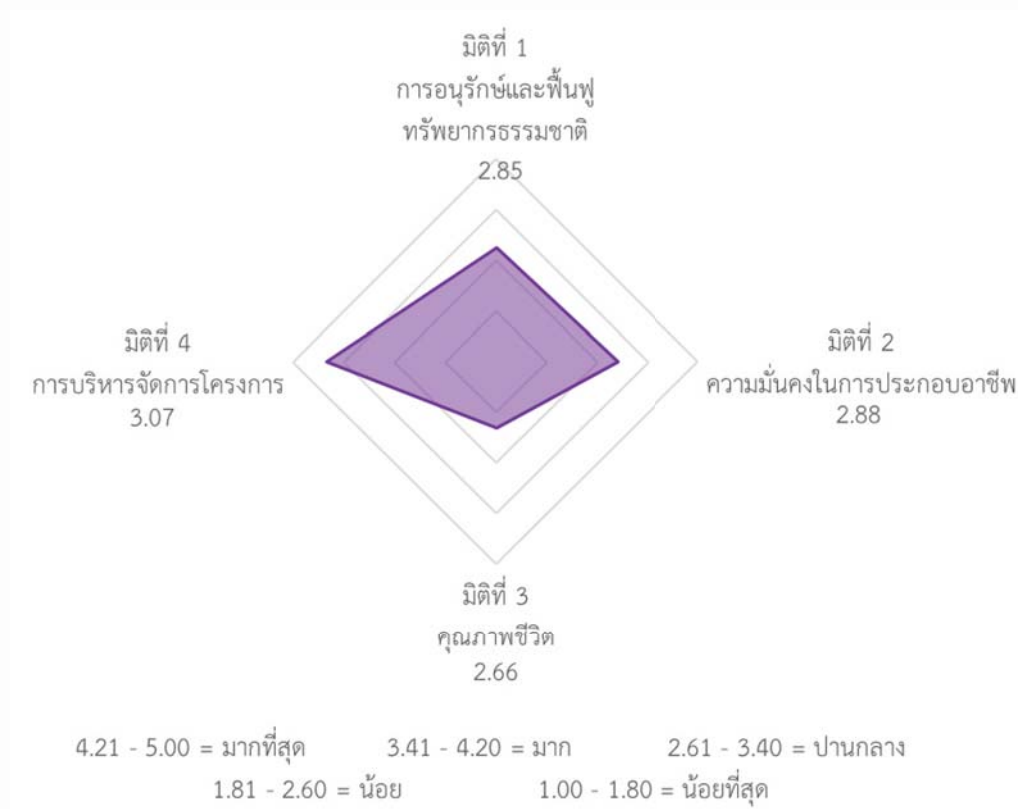
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	141,579	30,000	200,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.85	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.88	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.66	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.07	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.85	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.10	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	1.75	น้อยที่สุด
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.30	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.25	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.88	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	4.45	มากที่สุด
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	1.45	น้อยที่สุด
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.80	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.80	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.66	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	1.60	น้อยที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภค อย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.10	น้อย
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อย เพียงใด	2.95	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึง การบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียง มีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.60	มาก

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.07	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที มากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง

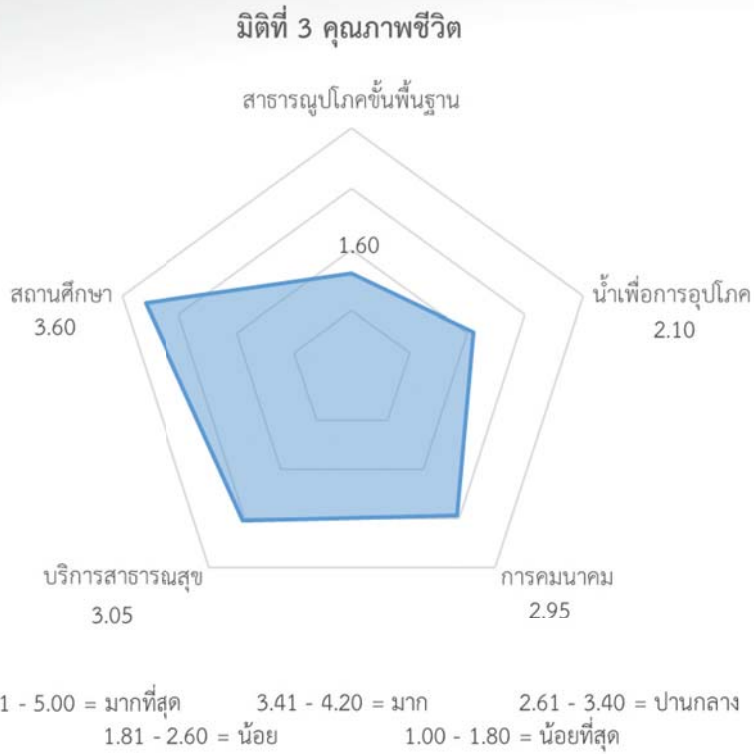
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

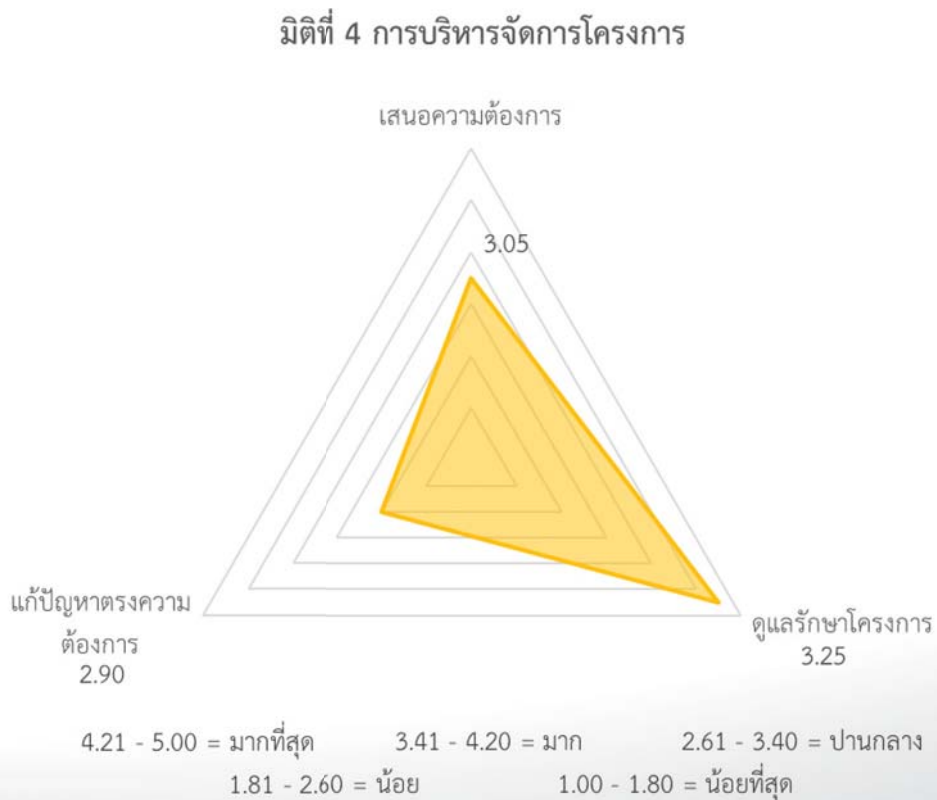
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครั้วเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครั้วเรือน เพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	2	10.0
เพียงพอ	18	90.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	0	0.0
มี	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	18	90.0
มีข้อเสนอแนะ	2	10.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. อยากให้โครงการมีหน่วยงานเสริม เวลาชุมชนมีงานจะได้ช่วยเหลือ	1	
2. อยากให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริม จะได้มีรายได้ และมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาอาชีพ	1	

(15) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	8	40.0
สมาชิกในครอบครัว	11	55.0
ผู้อาศัย	1	5.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	3	15.0
4 - 6 คน	12	60.0
7 คนขึ้นไป	5	25.0
เฉลี่ย 5 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	15.0
21 - 40 ปี	8	40.0
41 - 60 ปี	9	45.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 40 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	14	70.0
มัธยมศึกษา	3	15.0
อาชีวศึกษา	1	5.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	17	85.0
คริสต์	2	10.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	16	80.0
รับจ้าง	4	20.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	3	20.0
เลี้ยงสัตว์	7	46.7
เจ้าของธุรกิจ	1	6.7
รับจ้าง	4	26.7
รวม	15	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	5	25.0
11 - 20 ไร่	14	70.0
มากกว่า 20 ไร่	1	5.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
สปก./สปก.4 - 01	1	5.0
อื่นๆ ระบุ ไม่มีเอกสารสิทธิ์	19	95.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	49,088	22,000	122,200

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	24,914	9,450	55,000	18
รับจ้างทางการเกษตร	27,500	15,000	60,000	10
รับจ้างทั่วไป	50,000	20,000	80,000	2
ธุรกิจ/ค้าขาย	40,000	40,000	40,000	1
ลูก/ญาติให้	10,000	10,000	10,000	1
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ / บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	7,156	1,200	21,600	16

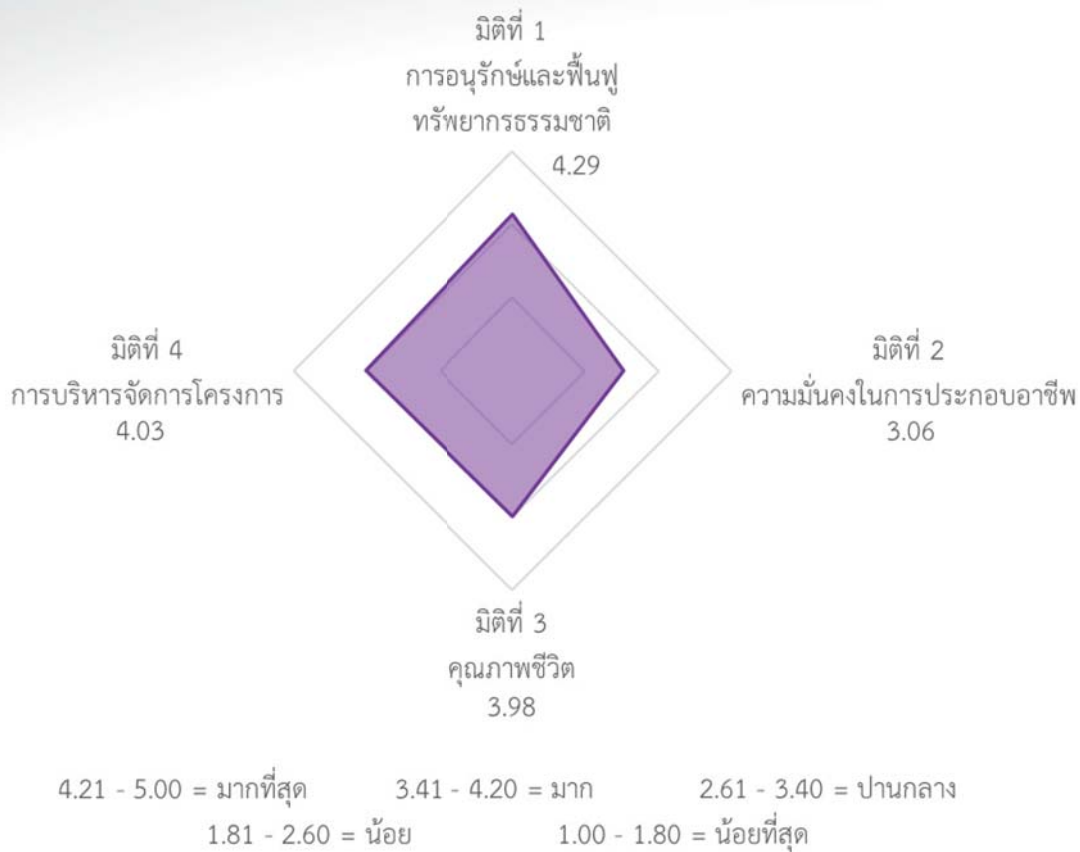
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	48,930	19,000	130,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.29	มากที่สุด
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.06	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.98	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	4.03	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.29	มากที่สุด
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	4.60	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.15	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.25	มากที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุก ทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.15	มาก

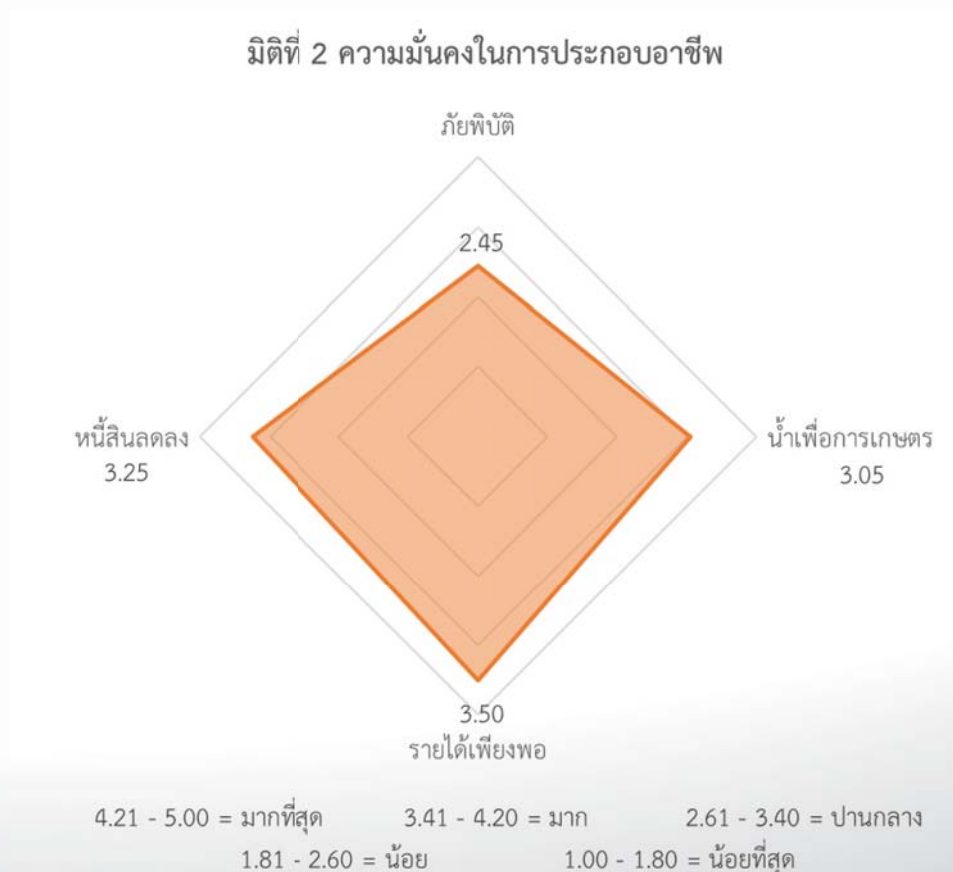
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.06	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม / ภัยแล้ง / โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	2.45	น้อย
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.05	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.25	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.98	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	4.15	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.65	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี มากน้อยเพียงใด	3.70	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.15	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	4.03	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.15	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้เต็มที่มากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.95	มาก

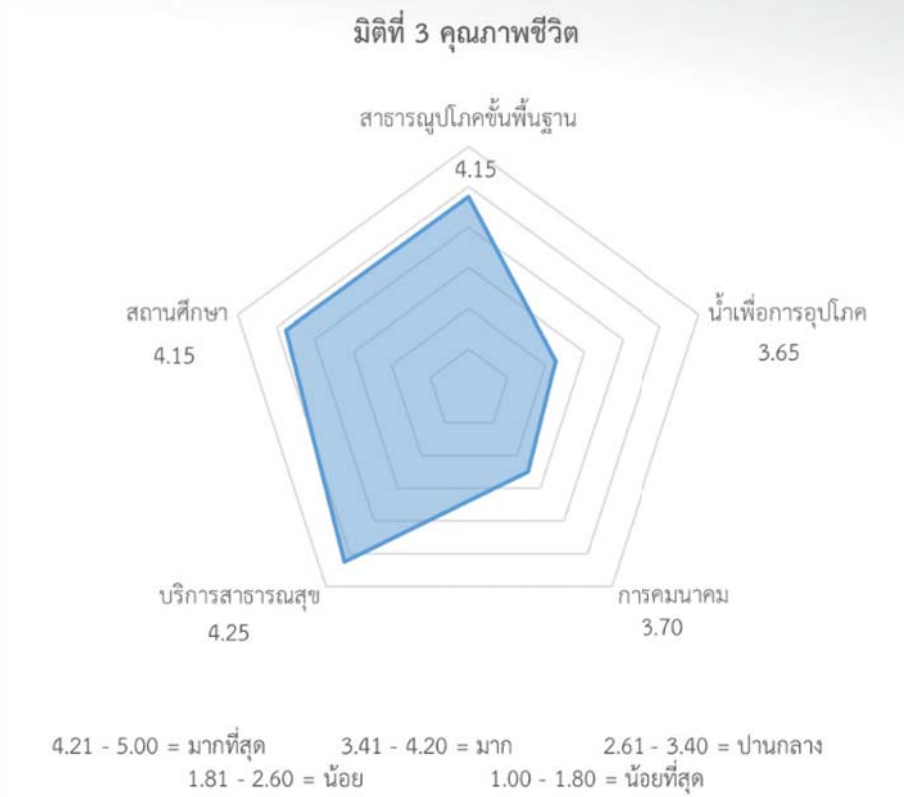
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

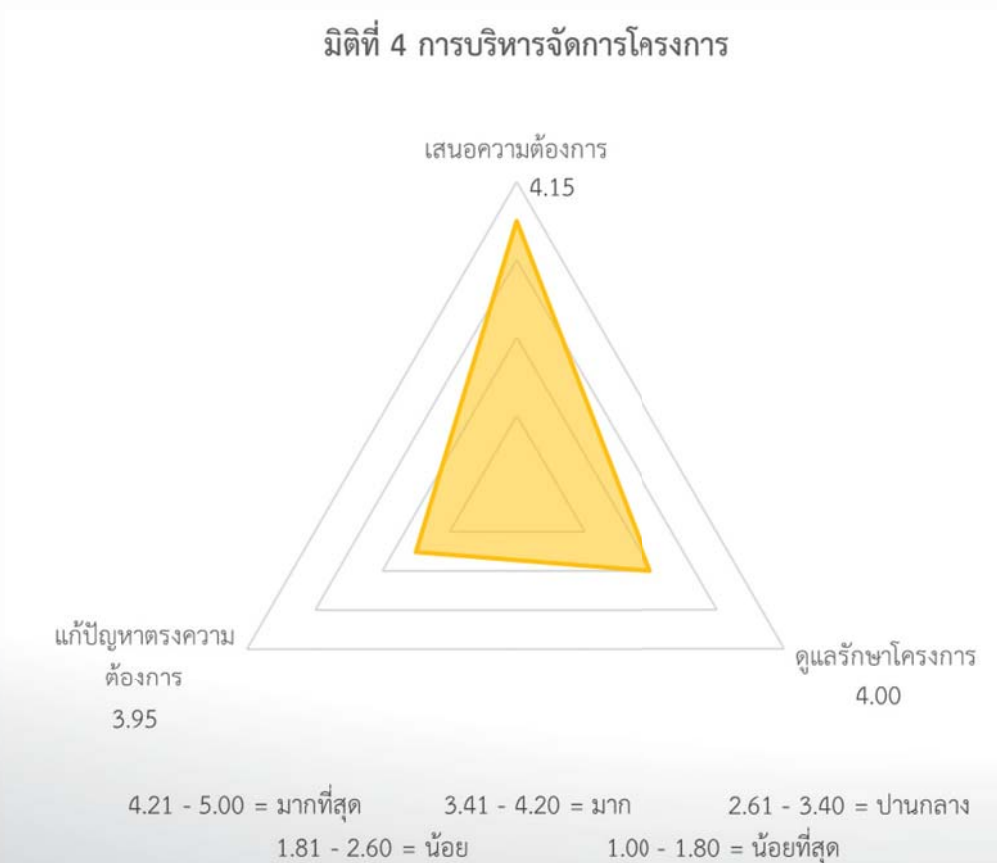
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	3	15.0
เพียงพอ	17	85.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	20	100
มี	0	0.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	15	75.0
มีข้อเสนอแนะ	5	25.0
รวม	20	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :- ต้องการการสนับสนุนทำนาขั้นบันไดและบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร	5	

(16) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะแก้ง ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	14	70.0
สมาชิกในครอบครัว	6	30.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	4	20.0
4 - 6 คน	15	75.0
7 คนขึ้นไป	1	5.0
เฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	10.0
21 - 40 ปี	9	45.0
41 - 60 ปี	8	40.0
61 - 80	1	5.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 40 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	7	35.0
มัธยมศึกษา	7	35.0
อาชีวศึกษา	5	25.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	5.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	16	80.0
เจ้าของธุรกิจ	1	5.0
รับจ้าง	2	10.0
อื่นๆ ระบุ สมาชิก อบต.	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	4	8.0
เลี้ยงสัตว์	14	28.0
เจ้าของธุรกิจ	1	2.0
รับจ้าง	16	32.0
ประมง	15	30.0
รวม	50	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	15	75.0
11 - 20 ไร่	3	15.0
มากกว่า 20 ไร่	2	10.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	100
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
อื่นๆ ระบุ ที่ดินจับจอง	20	100
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	93,360	50,000	205,400

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	27,550	8,000	70,000	20
รับจ้างทางการเกษตร	20,250	8,000	40,000	12
รับจ้างทั่วไป	32,800	10,000	72,000	15
ธุรกิจ/ค้าขาย	45,000	15,000	100,000	3
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ / พนักงานบริษัทเอกชน)	90,667	72,000	120,000	3
ประมง	4,500	2,000	10,000	14
ลูก/ญาติให้	10,333	9,000	12,000	3
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	2,686	400	4,800	14
หาของป่า	1,000	1,000	1,000	1

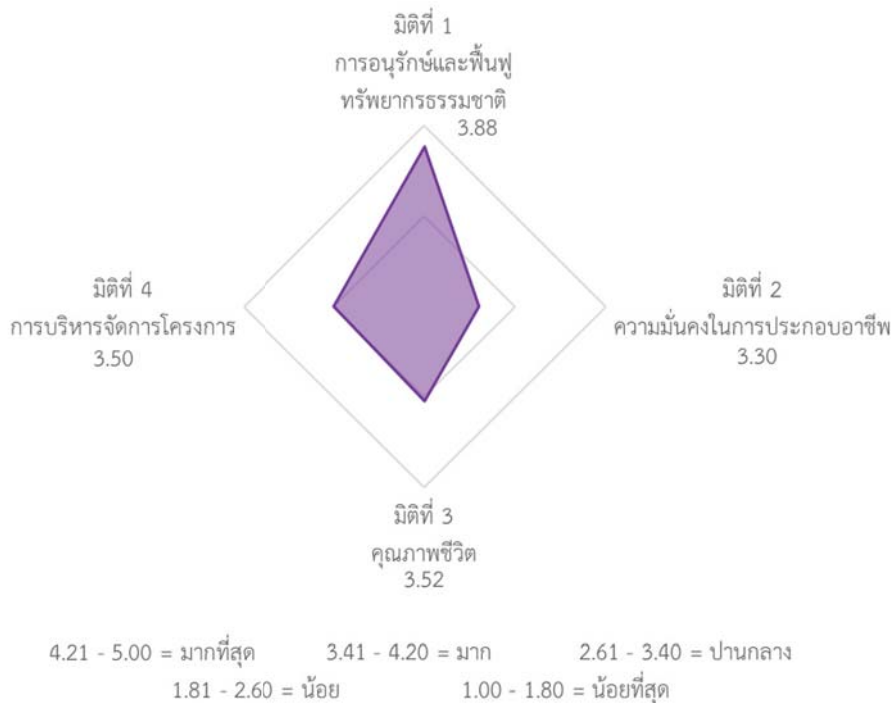
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	39,250	15,000	95,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.88	มาก
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.30	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.52	มาก
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	3.50	มาก

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

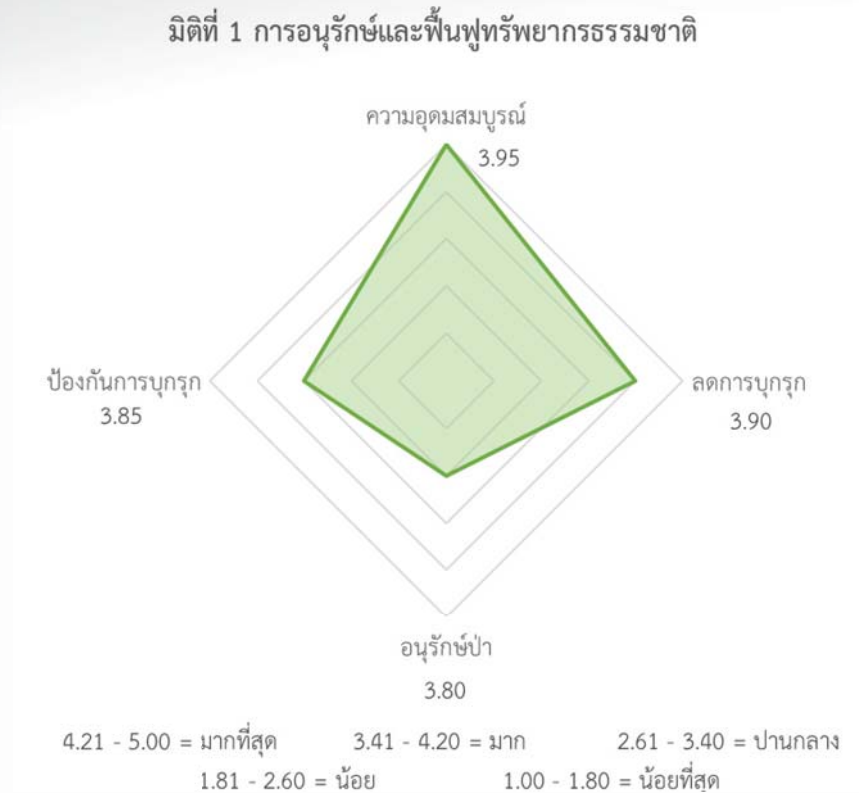
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.88	มาก
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.95	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.90	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.80	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.85	มาก

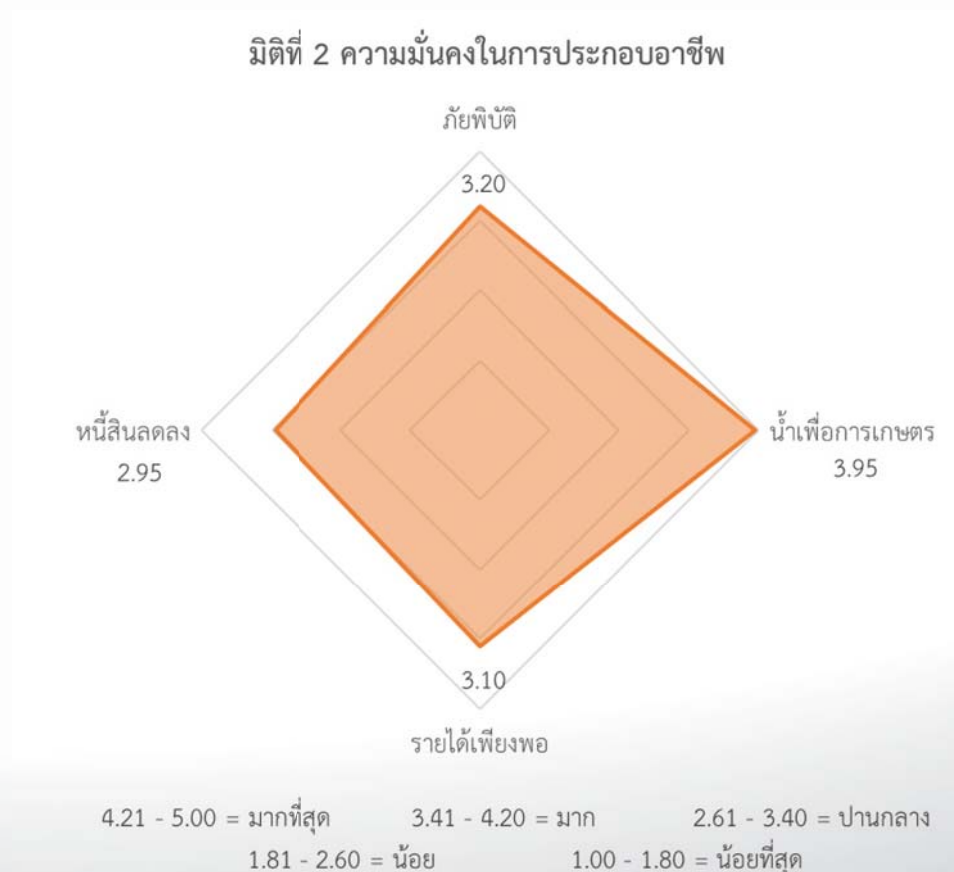
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.30	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	3.20	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	3.95	มาก
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.10	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.95	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.52	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมาก น้อยเพียงใด	3.55	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อย เพียงใด	3.05	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึง การบริการได้ทันทั่วๆไปมากน้อยเพียงใด	3.45	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.55	มาก
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	3.50	มาก
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที มากน้อยเพียงใด	3.60	มาก
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.40	ปานกลาง

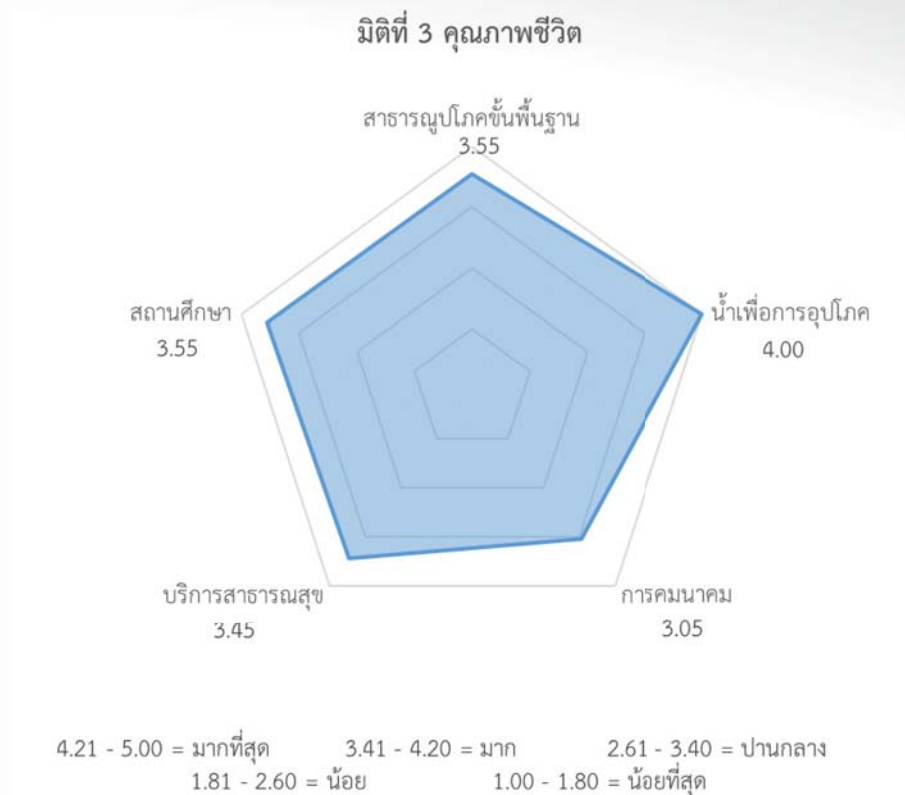
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

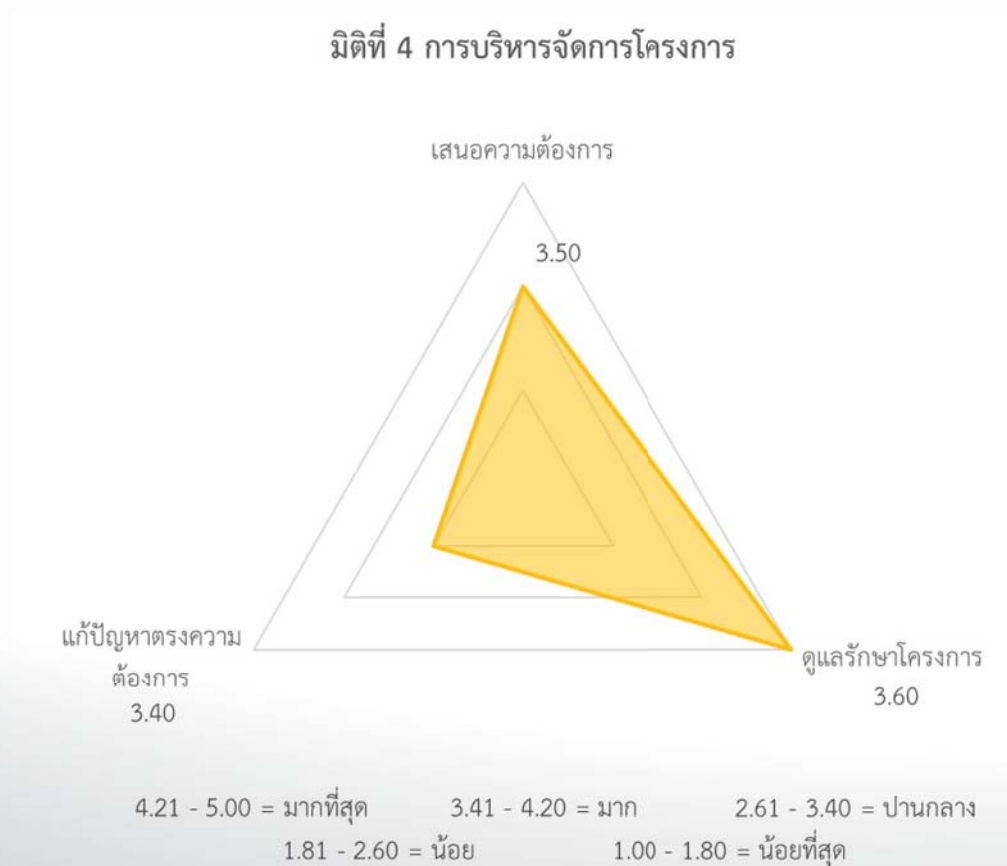
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	5.0
เพียงพอ	19	95.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	20	100
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	15	75.0
มี	5	25.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

(17) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	3	21.4
สมาชิกในครอบครัว	7	50.0
ผู้อาศัย	3	21.4
ไม่ตอบ	1	7.1
รวม	14	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	1	7.1
4 - 6 คน	8	57.1
7 คนขึ้นไป	5	35.7
เฉลี่ย 7 คน/ครัวเรือน		
รวม	14	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	14.3
21 - 40 ปี	9	64.3
41 - 60 ปี	2	14.3
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	7.1
ระยะเวลาเฉลี่ย 30 ปี		
รวม	14	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	21.4
มัธยมศึกษา	4	28.6
อาชีวศึกษา	1	7.1
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4	28.6
ไม่ตอบ	2	14.3
รวม	14	100
ศาสนา		
พุทธ	14	100
รวม	14	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	8	57.1
ธุรกิจ/ค้าขาย	1	7.1
รับราชการ	2	14.3
อื่นๆ ระบุ ลูกจ้างรัฐ	3	21.4
รวม	14	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	6	42.9
เลี้ยงสัตว์	1	7.1
รับจ้าง	7	50.0
รวม	14	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สภาวะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	11	78.6
ไม่ตอบ	3	21.4
รวม	14	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สภาวะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11 - 20 ไร่	6	42.9
มากกว่า 20 ไร่	5	35.7
รวม	11	78.6
เช่าผู้อื่น		
ต่ำกว่า 10 ไร่	2	14.3
11 - 20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	2	14.3
อื่นๆ		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11 - 20 ไร่	1	7.1
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	1	7.1

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สภาวะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	11	78.6
เช่าผู้อื่น	2	14.3
อื่น ๆ	1	7.1
รวม	14	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
ภบท.5	2	16.7
อื่นๆ ระบุ ม.64	10	83.3
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	154,320	50,000	388,880

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	76,769	18,000	200,000	13
รับจ้างทางการเกษตร	12,500	10,000	20,000	4
รับจ้างทั่วไป	59,000	10,000	108,000	2
ธุรกิจ/ค้าขาย	75,000	50,000	100,000	2
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	169,296	81,600	338,880	5
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	6,000	6,000	6,000	1

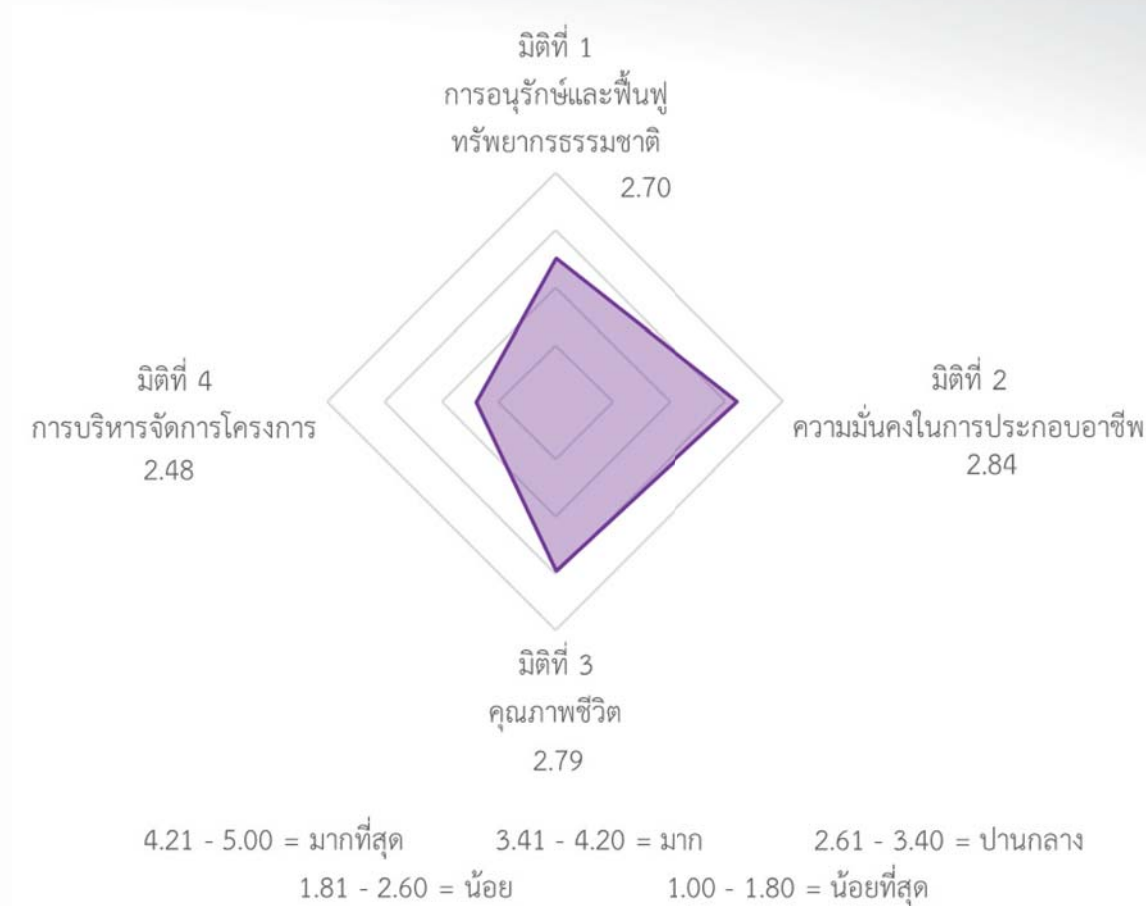
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	117,400	30,000	288,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.70	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.84	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.79	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.48	น้อย

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

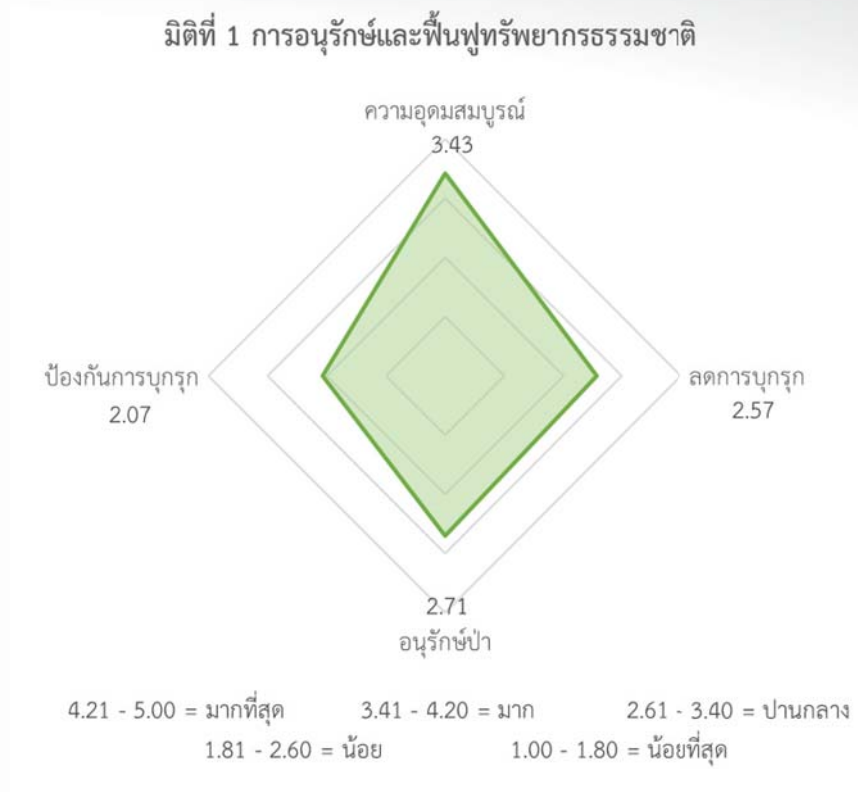
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	2.70	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.43	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.57	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	2.71	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	2.07	น้อย

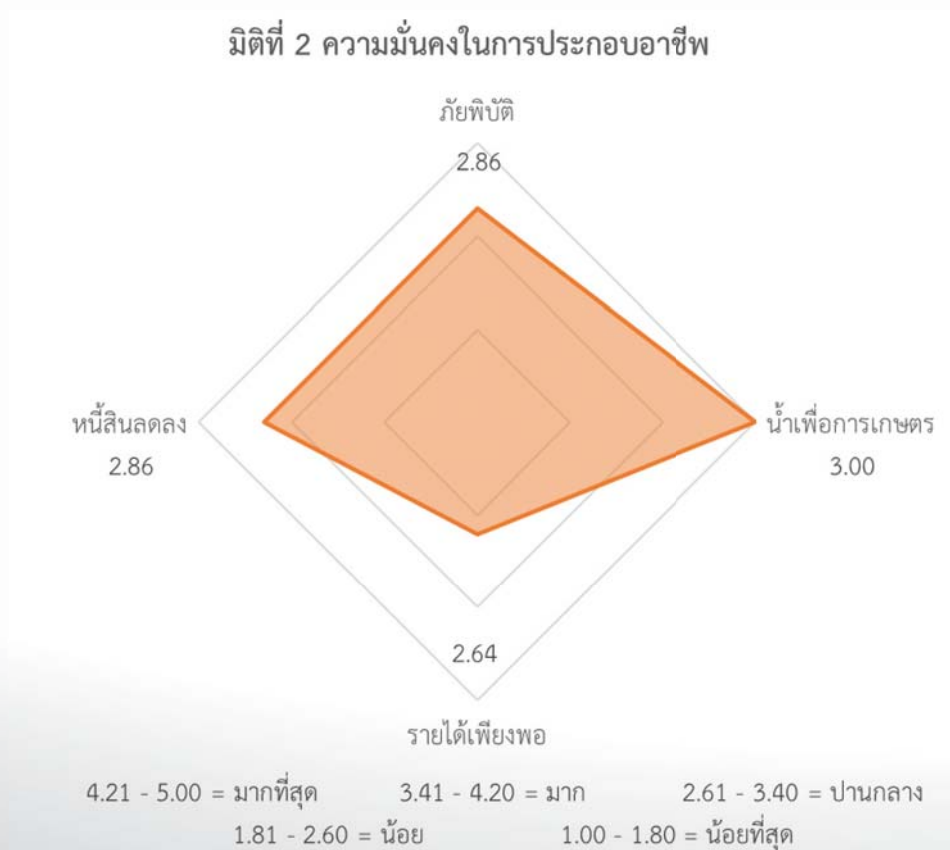
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.84	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	2.86	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากนักน้อย เพียงใด	3.00	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากนักน้อยเพียงใด	2.64	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.86	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	2.79	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากนักน้อยเพียงใด	2.29	น้อย
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากนักน้อยเพียงใด	3.07	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากนักน้อย เพียงใด	2.36	น้อย
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึง การบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากนักน้อยเพียงใด	3.21	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด	3.00	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	2.48	น้อย
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	2.57	น้อย
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งาน ได้อย่างเต็มที่มากนักน้อยเพียงใด	2.50	น้อย
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากนักน้อยเพียงใด	2.36	น้อย

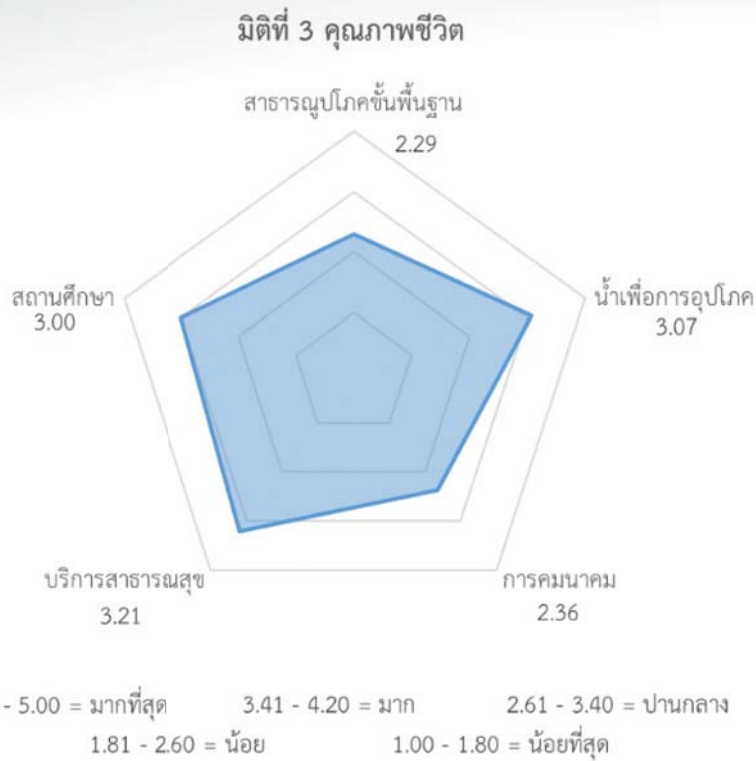
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

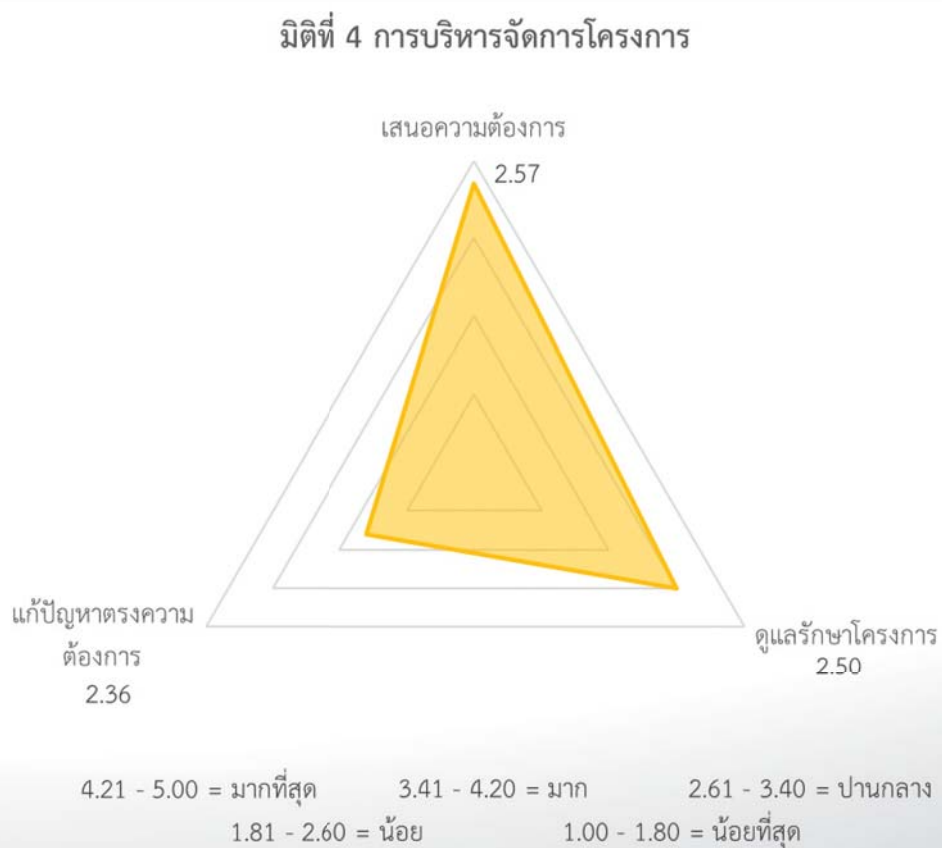
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครั้วเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภค ในครั้วเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	1	7.1
เพียงพอ	13	92.9
รวม	14	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ หรือไม่		
ไม่เพียงพอ	3	21.4
เพียงพอ	11	78.6
รวม	14	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	4	28.6
มี	10	71.4
รวม	14	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	9	64.3
มีข้อเสนอแนะ	5	35.7
รวม	14	100
ข้อเสนอแนะ ได้แก่ :-		
1. ควรมีงบประมาณในการสร้างถนนและติดตั้งไฟฟ้า	4	
2. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมภาคการเกษตร เช่น จัดหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กับชุมชน	1	

(18) สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

● ข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0
สมาชิกในครอบครัว	6	30.0
ผู้อาศัย	2	10.0
รวม	20	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	11	55.0
4 - 6 คน	8	40.0
7 คนขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	5.0
เฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	20	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	30.0
21 - 40 ปี	12	60.0
41 - 60 ปี	0	0.0
61 - 80	0	0.0
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	10.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 26 ปี		
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	14	70.0
มัธยมศึกษา	6	30.0
รวม	20	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	20	100.0
รวม	20	100

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	9	45.0
เจ้าของธุรกิจ	1	5.0
รับจ้าง	10	50.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรกร	11	61.1
รับจ้าง	7	38.9
รวม	18	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11 - 20 ไร่	13	86.7
มากกว่า 20 ไร่	1	6.7
รวม	14	93.3
ที่อื่น		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11 - 20 ไร่	1	6.7
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	1	6.7

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 การถือครองที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	14	70.0
ที่อื่น	1	5.0
ไม่ตอบ	5	25.0
รวม	20	100

ตารางที่ 7 ประเภทของเอกสารสิทธิ์ของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ์	จำนวนคน	ร้อยละ
โฉนด	1	5.0
สปก./สปก.4 - 01	1	5.0
อื่นๆ ระบุ ที่หลวง	8	40.0
ไม่ตอบ	10	50.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 รายได้ของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	68,777	3,520	500,000

ตารางที่ 9 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
เกษตร	32,467	4,800	100,000	6
รับจ้างทางการเกษตร	8,760	3,520	20,000	4
รับจ้างทั่วไป	36,091	4,000	70,000	11
ธุรกิจ/ค้าขาย	500,000	500,000	500,000	1
เงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	86,400	86,400	86,400	1
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ)	2,288	300	3,600	8

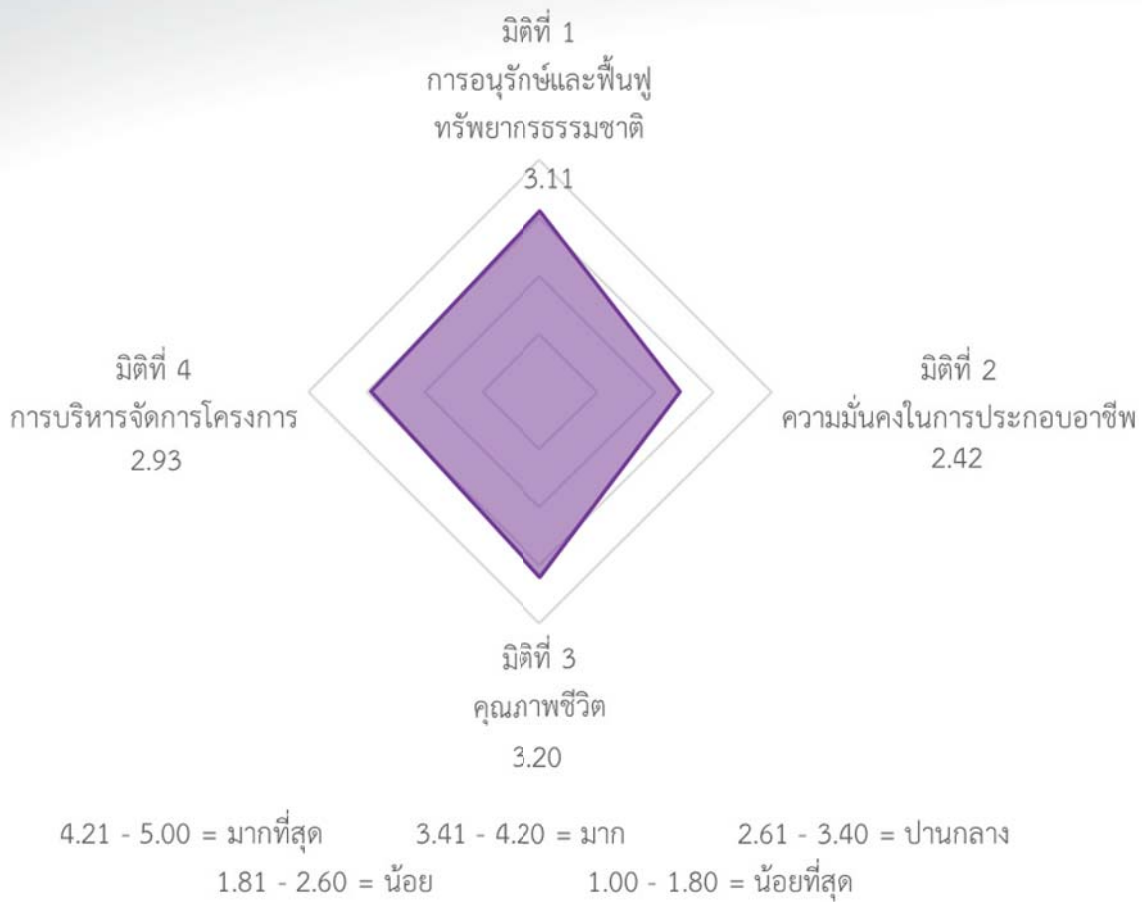
ตารางที่ 10 รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	49,118	20,000	120,000

ตารางที่ 11 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.42	น้อย
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.20	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ	2.93	ปานกลาง

ภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 4 มิติ

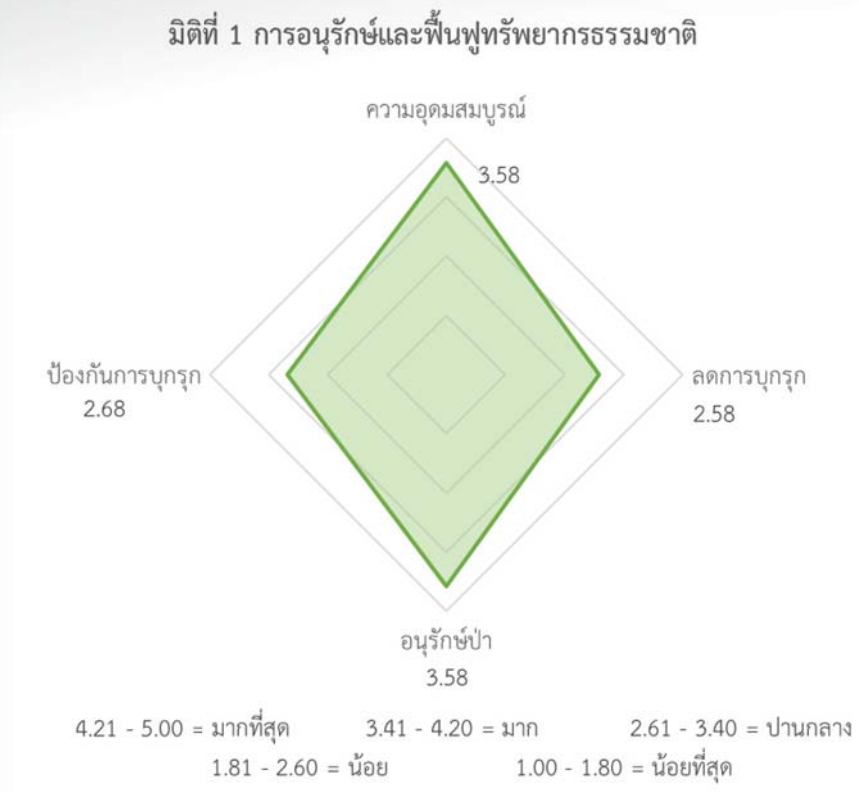
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.11	ปานกลาง
1. ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ มากน้อยเพียงใด	3.58	มาก
2. ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	2.58	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.58	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	2.68	ปานกลาง

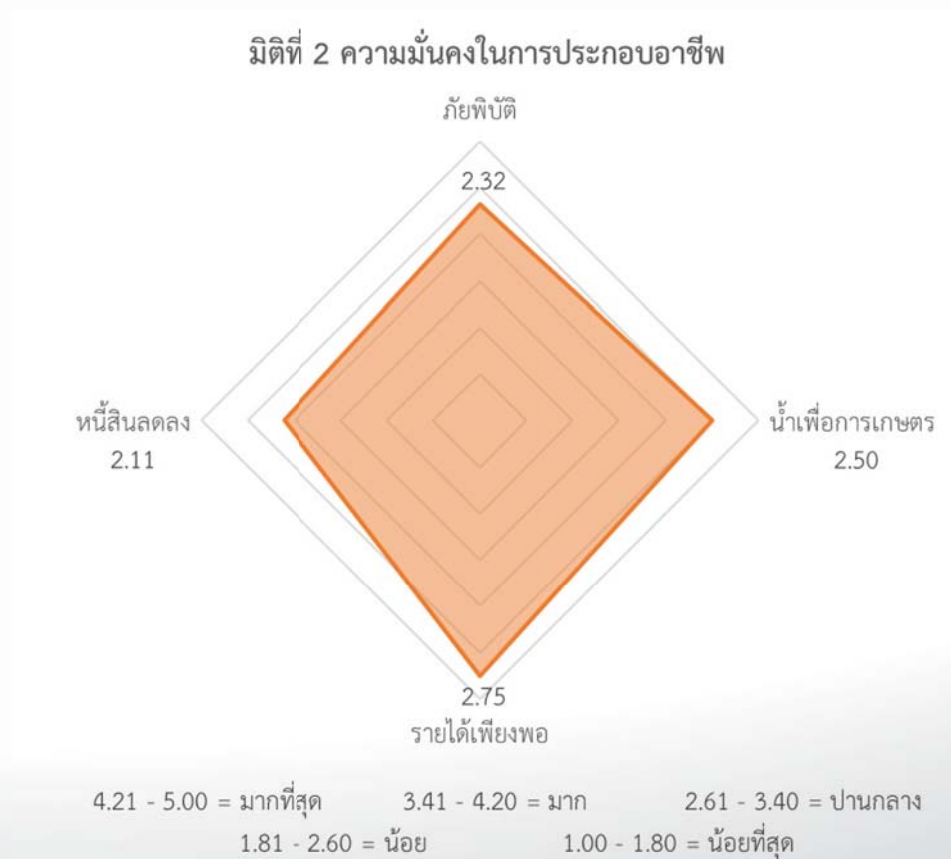
ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ (ต่อ)

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.42	น้อย
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมาน้อยเพียงใด	2.32	น้อย
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	3.00	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.64	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.86	ปานกลาง
มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต	3.20	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.10	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อย เพียงใด	3.05	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการ ได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.40	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.21	ปานกลาง
มิติที่ 4 การบริหารโครงการ	2.93	ปานกลาง
1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	2.95	ปานกลาง
2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งาน ได้อย่างเต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	2.95	ปานกลาง

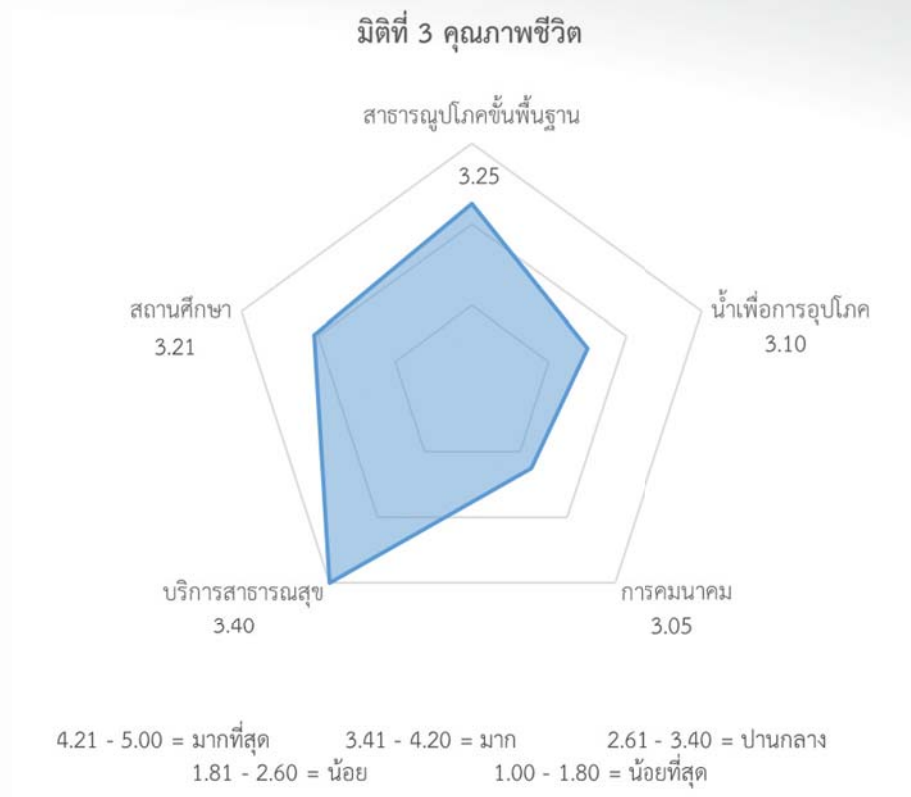
ภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

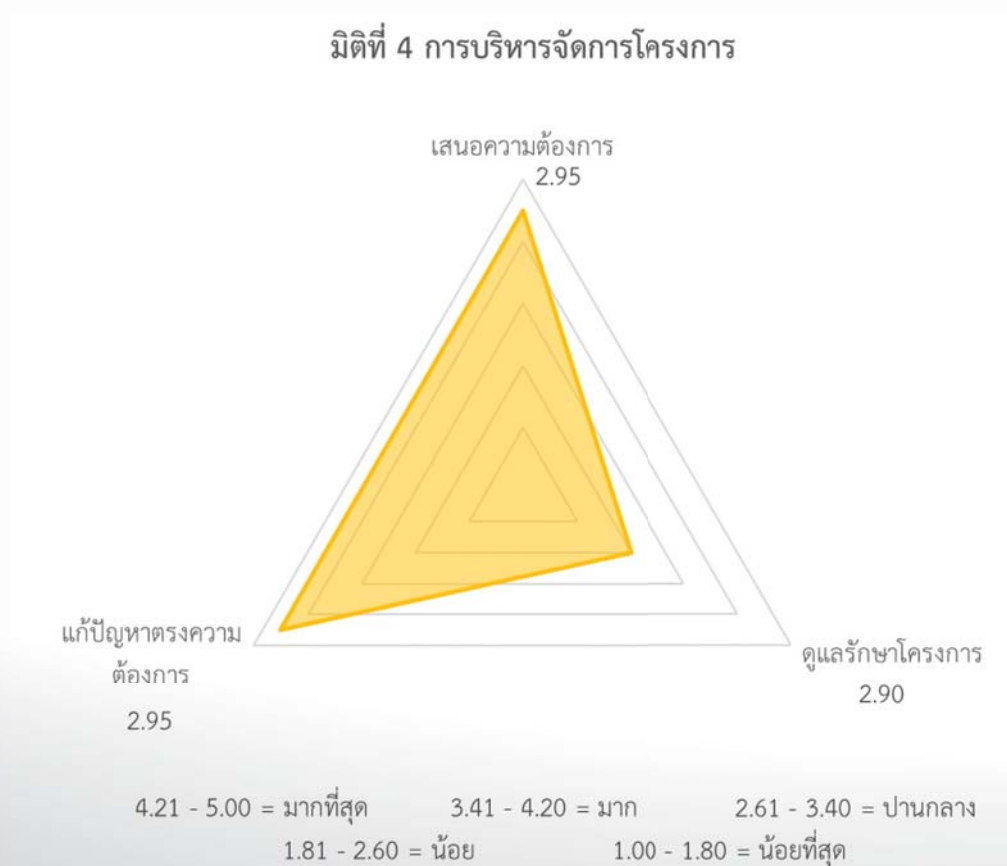
ภาพที่ 3 มิติที่ 2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 4 มิติที่ 3 คุณภาพชีวิต

ภาพที่ 5 มิติที่ 4 การบริหารจัดการโครงการ

ตารางที่ 13 สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ

สภาพสังคมที่เกิดจากการมีโครงการฯ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ครัวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
2. ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	16	80.0
รวม	20	100
3. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่		
ไม่มี	18	90.0
มี	2	10.0
รวม	20	100

ตารางที่ 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	100
รวม	20	100

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่
(การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

ชื่อโครงการ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบ

- ผู้ตอบแบบสำรวจชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....
กรม.....กระทรวง.....
โทรศัพท์.....email.....
- ที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
- ท่านปฏิบัติงานที่โครงการนี้เป็นระยะเวลา ประมาณ.....ปี.....เดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

- สถานที่ตั้งโครงการ ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
ละติจูด.....ลองจิจูด.....
- ปีที่เริ่มดำเนินการ.....
- งบประมาณดำเนินการ (บาท)

ปีงบประมาณ	จำนวนงบประมาณ (บาท)	ที่มาของ งบประมาณ (กปร./ปกติ/อื่น ๆ)	สรุปรายละเอียดกิจกรรม
ปี พ.ศ. 2563			
ปี พ.ศ. 2564			
ปี พ.ศ. 2565			
รวม			

7. กลุ่มหรือองค์กรของราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ จำนวน กลุ่ม
ประกอบด้วย

1.
2.
3.
4.
5.

8. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน ปี พ.ศ.

8.1 พื้นที่การเกษตร แบ่งเป็น

ฤดูฝน	จำนวนไร่	ฤดูแล้ง	จำนวนไร่
พื้นที่ปลูกข้าว		พื้นที่ปลูกข้าว	
พื้นที่ปลูกพืชสวน		พื้นที่ปลูกพืชสวน	
พื้นที่ปลูกพืชไร่		พื้นที่ปลูกพืชไร่	
พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว		พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว	
อื่น ๆ		อื่น ๆ	
รวม		รวม	

8.2 การปลูกสัตว์ แบ่งเป็น

- สัตว์ปีก จำนวน ตัว
- สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน ตัว
- สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน ตัว
- อื่น ๆ จำนวน ตัว

8.3 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน ไร่

8.4 น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่งน้ำช่วยเหลือได้ จำนวน ครัวเรือน จำนวน คน

8.5 น้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ระบุ.....

.....

.....

8.6 การประกอบอาชีพอื่น ๆ ทั้งในและนอกภาคเกษตร (หัตถกรรม ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น)

1. อาชีพ จำนวน ครัวเรือน
2. อาชีพ จำนวน ครัวเรือน
3. อาชีพ จำนวน ครัวเรือน

8.7 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในภาพรวมของทั้งโครงการ

- น้ำอุปโภคบริโภค จำนวน ครัวเรือน
- เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน ครัวเรือน
- เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ครัวเรือน
- ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน ครัวเรือน
- ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน ครัวเรือน
- อื่น ๆ ระบุ..... จำนวน ครัวเรือน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1) ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

2) ราษฎรในชุมชนลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

3.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1) การประกอบอาชีพของราษฎรในชุมชนมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

2) ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลัง มีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

3.3 คุณภาพชีวิต

1) ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้สะดวกมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจาก
หลังมีโครงการหรือไม่ อย่างไร

1.1) น้ำ

.....
.....

1.2) ไฟฟ้า

.....
.....

1.3) คมนาคม

.....
.....

1.4) สาธารณสุข

.....
.....

1.5) การศึกษา

.....
.....

3.4 การบริหารโครงการ

1) ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการหรือไม่ ถ้ามีส่วนร่วมมีรูปแบบใด

.....
.....

2) ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้องหรือไม่ ถ้ามี
ดำเนินการอย่างไร

.....
.....

.....
.....

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม
(การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

ชื่อโครงการ

(นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... บ้าน

ตำบล อำเภอ จังหวัด

โทรศัพท์/โทรศัพท์มือถือ

ผู้สัมภาษณ์..... วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุ ปี
- 3) อาศัยในหมู่บ้านมาเป็นระยะเวลา ปี
- 4) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

- 1) อาชีพหลักของราษฎรในชุมชน โปรรระบุ
-
- 2) ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน โปรรระบุ
-
-

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลัง มีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

3.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1) การประกอบอาชีพของราษฎรในชุมชนมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

2) ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลัง มีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

3.3 คุณภาพชีวิต

1) ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้สะดวกมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ อย่างไร

1.1) น้ำ

.....

.....

1.2) ไฟฟ้า

.....

.....

1.3) คมนาคม

.....

.....

1.4) สาธารณสุข

.....

.....

1.5) การศึกษา

.....

.....

3.4 การบริหารโครงการ

1) ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการหรือไม่ ถ้ามีส่วนร่วมมีรูปแบบใด

.....
.....
.....

2) ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้องหรือไม่ ถ้ามีการดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามประชาชนที่รับประโยชน์ในพื้นที่
เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โดย กองติดตามประเมินผล
สำนักงาน กปร.

แบบสอบถามฯ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริโครงการสถาบันพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

ชื่อโครงการ

วันที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1) ชื่อ-สกุลอายุ..... ปี เบอร์ติดต่อ

2) บ้านเลขที่ หมู่ที่ ชื่อบ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยด้วยกันในปัจจุบัน คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปี

4) สถานภาพในครัวเรือน หัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ผู้อาศัย

5) ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบ

ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา

ระดับอาชีวศึกษา

ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

6) ศาสนา พุทธ คริสต์ อื่น ๆ ระบุ

7) อาชีพหลัก เกษตร เลี้ยงสัตว์ เจ้าของธุรกิจ รับจ้าง

รับราชการ ประมง อื่น ๆ (ระบุ)

8) อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

เกษตร เลี้ยงสัตว์ เจ้าของธุรกิจ รับจ้าง

รับราชการ ประมง อื่น ๆ (ระบุ)

ไม่มี

9) สถานะบ้านพักอาศัย ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว เช่าผู้อื่น

10) สถานะที่ดินทำกิน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว จำนวน ไร่

เช่าผู้อื่น จำนวน ไร่

อื่น ๆ ระบุ จำนวน ไร่

11) ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- โฉนด นส. 3/นส. 3ก. สปก./สปก.4-01
 สค. ภบท. 5 อื่น ๆ ระบุ.....

12) รายได้ของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา ปี พ.ศ. รวม บาท

ที่มาของรายได้ของครัวเรือน	รายได้ (บาท/ปี)
เกษตร	
รับจ้างทางการเกษตร	
รับจ้างทั่วไป	
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	
รับเงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/พนักงานบริษัทเอกชน)	
ประมง	
รายได้จากลูก/ญาติให้	
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อื่น ๆ ระบุ	
หาของป่า	
อื่น ๆ ระบุ	

13) รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณปีละ บาท

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ

2.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1) ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2) ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

3) ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

4) ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2.2 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1) การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพ
มากน้อยเพียงใด

- ไม่กระทบ น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2) มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด

- ไม่เพียงพอ เพียงพอน้อย เพียงพอปานกลาง
 เพียงพอมาก เพียงพอมากที่สุด

3) รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด

- ไม่เพียงพอ น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

4) หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่

- ไม่เปลี่ยนแปลง น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2.3 คุณภาพชีวิต

1) ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2) มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ถัง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด

- เพียงพอน้อยที่สุด เพียงพอน้อย เพียงพอปานกลาง
 เพียงพอมาก เพียงพอมากที่สุด

3) ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

4) ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

5) ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

6) ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่

- ไม่มี มี

7) คราวเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอหรือไม่

- ไม่เพียงพอ เพียงพอ

8) ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครัวเรือนมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่

- ไม่เพียงพอ เพียงพอ

2.4 การบริหารโครงการ

1) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้เต็มที่มากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

3) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ภาพการประชุมติดตามงานที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ห้วยแม่เกี๋ยง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2565

2. ภาพการประชุมติดตามงานสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2565

3. ภาพการประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยม่อนล้าน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2565

4. การประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านห้วยหยวกป่าโซ จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565

5. การประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านธารทอง จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565

6. การประชุมติดตามงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2565

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายปวิตร	นวมะรัตน์	เลขาธิการ กปร.
2. นางสุพร	ตรีรินทร์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
รักษาราชการแทน รองเลขาธิการ กปร.
3. นายหทัย	วสุนันต์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
รักษาราชการแทน รองเลขาธิการ กปร.

ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนและประสานการดำเนินงานในพื้นที่

- หัวหน้าโครงการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ทั้ง 18 แห่ง
- เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- เจ้าหน้าที่กองประสานงานโครงการพื้นที่ 3

ผู้ร่วมดำเนินการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล

1. นายวัชร	หัตถภาค	ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผล
2. นางสาวจุไรรัตน์	อินทร์โต	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตาม
3. นางสาวกาญจนา	กำเนิดพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประเมินผล
4. นายวาณิชย์	พฤติพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
5. นางณัฐกิตติ์	วินิชสำเภาทิพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
6. นางสาวแสงเพ็ญ	คุณภัทรสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
7. นางสาวศุภพร	กาญจนเรขา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
8. นางปริยาภัทร	เอี่ยมเลื่อนาม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
9. นายปราชญ์	เศรษฐพานิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
10. นายวีรพงษ์	กำแพงทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
11. นางสาวญาณิศา	ณ มหาไชย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
12. นางสาวเบญจพร	บุญคำภา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)